

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

Gramàtica, configuracions i referència

Per una teoria alternativa del PRO-drop romànic

Joana Rosselló Ximenes

Aquesta tesi doctoral està subjecta a la llicència **Reconeixement 4.0. Espanya de Creative Commons.**

Esta tesis doctoral está sujeta a la licencia **Reconocimiento 4.0. España de Creative Commons.**

This doctoral thesis is licensed under the **Creative Commons Attribution 4.0. Spain License.**

A. 738.253

X

AREA DE LINGUISTICA GENERAL
Facultat de Filologia. Universitat de Barcelona

GRAMÀTICA, CONFIGURACIONS I REFERÈNCIA
Per una teoria alternativa del PRO-drop romànic

Tesi que presenta NA JOANA ROSSELLO X.
per a l'obtenció del títol de doctora.

Director: SEBASTIÀ SERRANO

BIBLIOTECA DE LA UNIVERSITAT DE BARCELONA X

0701182044

GRAMATICA, CONFIGURACIONS I REFERÈNCIA

Per una teoria alternativa del PRO-drop romànic

AGRAIMENTS

No fa encara cinc anys vaig tenir la sort d'assistir a una conferència d'en Luigi Rizzi a la Universitat Autònoma. Bastarà que digui que no sabia ben bé a què anava i que aquella mateixa tarda em vaig comprar les Lectures perquè es vegi fins a quin punt em va fer impacte. Certament, va ser a través de la seva exposició que per primera vegada vaig tenir la impressió que el programa chomskià era més del que jo aleshores em temia. M'explicaré. Si per programa chomskià entenem la investigació que ha de portar a la caracterització de la gramàtica universal, el que jo em temia era que tal programa fos essencialment una posició filosòfico-epistemològica més el desideràtum de la caracterització efectiva. La conferència de què parlo em va fer canviar d'opinió i de pràctiques: vaig passar de ser una simpatitzant amb les idees chomskianes a ser una generativista engrescada en la caracterització en qüestió. Ni més ni menys que això és el que dec a Rizzi que, encara que ell no ho sàpiga, ha fet un paper fonamental en la trajectòria que d'aleshores ençà he seguit. Que en aquesta tesi m'oposi de fet a la seva teoria és una bona prova de l'èxit i la força d'aquell primer impuls que va ser per a mi. Més encara, ben mirat, el lector atent podrà descobrir que més que una oposició frontal a la seva teoria, aquesta tesi és una radicalització de la teoria rizziana.

Respecte de Chomsky, al marge del que li devem tots els generativistes, voldria dir que li estic immensament agraïda per l'encoratjament que em suposaren aquells ninuts de conversa amb ell, l'abril passat a Madrid. Que qualifiqués la teoria que li exposava d'interessant i que m'animés a seguir-hi investigant em va fer feliç perquè hi vaig veure més que un pur compliment.

He d'expressar el meu agraïment també als companys de l'Autònoma, a tots els que integren el Seminari de Lingüística Teòrica: m'hi han fet lloc aquí i a la sortida de cada any al GLOW.

Vull dir també que aquesta tesi no hauria estat possible sense l'estímul que m'han representat els alumnes de GGT que he

he tingut i molt especialment 'els del curs passat i els d'enguany: els primers perquè els va interessar prou la GGT i els segons perquè m'han demanat amb insistència quan estarien preparats per a llegir aquesta tesi. Menció especial es mereix en Jaume Solà que no sé si ha estat mai alumne pròpiament dit: sense estar matriculat vaig fer-li de consellera en bibliografia i quan l'any següent es va matricular les classes ja li sobraven. Gràcies per tantes i tantes hores de discussió profitosa.

Per acabar el capítol d'agraïments cap a la gent més o menys implicada, he de donar les gràcies a tots els companys del departament pel suport que m'han donat i en especial a qui m'ha dirigit aquesta tesi per la confiança que sempre ha tingut en mi. Gràcies, Sebastià. També especialment, voldria donar les gràcies a Valeria Salcioli que m'ha fet d'informant d'italià tan amablement.

Finalment, he d'agrair la paciència que han tingut tots aquells que ben al marge dels interessos d'aquesta tesi, m'han hagut de suportar quan la feia i que de tant en tant m'han salvat de la tesi. Gràcies a tu, Pep, més que a ningú.

INDEX

INTRODUCCIO

1. Rerafons	1
2. Síntesi de la teoria GB	4
2.1. Generalitats	4
2.2. Nivells de representació i sistemes de principis en interacció	10
2.2.1. Lèxicon, component de la base i estructura-P	10
2.2.2. Recció i c-comandament	17
2.2.3. Estructura-S, fitació, lligam i categories buides	19
2.2.4. Forma Lògica, Principi de Bijeció i ECP	24
PRIMERA PART. El paràmetre PRO-drop: estat de la qüestió	28
Capítol 1. El paràmetre PRO-drop segons Rizzi i Chomsky	30
0. Introducció	30
1. Les formulacions del paràmetre	32
1.1. Chomsky (1981)	32
1.2. Rizzi (1982)	36
1.2.1. <u>Q.</u> o <u>qu.</u> / <u>en</u> (1)	40
1.2.2. Els dialectes italians (1)	41
1.2.3. La formulació rizziana	44
1.3. Chomsky (1982)	51
1.4. La visió R&C (síntesi)	57
2. El cost de la visió R&C	61
3. El pes de l'argumentació a la base de l'enfoc R&C	65
3.1. La negació i l'ECP	65
3.2. Els arguments sobre l'extracció posverbal	73
3.2.1. <u>Q.</u> o <u>qu.</u> / <u>en</u> (2)	74
3.2.2. Els dialectes italians (2)	75

Capítol 2. Sota el disseny de la formulació R&C	77
1. ¿Encara una altra inversió?. La inversió obligatòria segons Torrego (1984)	78
1.1. L'anàlisi de la subjacència (Rizzi(1978)) com a prova a favor de la proposta de Torrego (1984)	79
1.2. Alguns fets fonamentals	83
1.3. Contra la inversió obligatòria	86
2. Subjecte, subjuntiu i PRO-drop (Picallo(1984a.. 1985))	93
2.1. Subjuntiu i quantificació	94
2.2. Obviació i subjuntiu	96
3. Asimetries pronom lèxic/ <u>pro</u>	104
CLOENDA A LA PRIMERA PART : ¿Existeix el paràmetre PRO-drop ? des de la perspectiva R&C?	110
SEGONA PART. Per una teoria alternativa del PRO-drop romànic	118
Capítol 3. El paràmetre PRO-drop i el problema de la identificació de les categories buides	123
1. La proposta en ferm: el paràmetre PRO-drop, un epifenòmen	125
1.1. L'estructura de l'oració	125
1.2. PRO-drop o com es llicencia <u>pro</u> subjecte	128
1.3. Definició de c-comandament	138
2. La identificació de les categories buides a debat	142
2.1. ECP ₂	144
2.1.1. Què és la recció pròpia? (Lasnik&Saito(1984))	144
2.1.2. El lligam generalitzat (Aoun(1981)...(1985))	152
2.1.3. Problemes	163
2.1.4. <u>Barriers</u> (Chomsky(1985))	173
2.1.5. ECP ₁ , ECP _{pro} , ECP ₂ i llengües R.I.PRO-drop: algunes reflexions	191
2.2. La Condició de Contenció dels Camins (Pesetsky(1982); May(1985))	194
2.3. Algunes observacions entorn de la condició de superioritat, la CCC i les llengües R.I.PRO-drop	201

Capítol 4. Avantatges de l'eliminació del subjecte preverbal intraoracional	216
1. Un problema d'indeterminació	217
2. Els dialectes italians (i3)	228
3. Asimetries pronom lèxic / <u>pro</u> (i2)	230
4. Notes sobre la quantificació	243
4.1. Els supòsits de la visió canònica i els de l'al- ternativa	243
4.2. Quantificació i ECP	251
4.2.1. Quantificadors preverbals d'abast llarg en clàusules subordinades	251
4.2.2. Cap a una solució (Hornstein(1984))	255
4.3. Una teoria (i tipologia) de la quantificació (Hornstein(1984))	259
4.3.1. <u>Ningú</u> dins de la tipologia de Hornstein(1984)	266
4.3.2. Discussió	268
4.3.3. Dues paraules sobre la negació i la quanti- ficació	279
4.4. Quantificador en posició de TOP	293
4.5. <u>Q-en</u> (i 3)	300
4.5.1. Recordatori. Presentació de l'alternativa	300
4.5.2. L'anàlisi de Belletti&Rizzi (1982)	303
4.5.3. Sobre la naturalesa de les construccions quantificades: ¿ FQ i/o FN ?	305
4.5.3.1. Sobre la selecció categorial i la predicació	311
4.5.3.2. A l'entorn de l'oposició FQ/FN	315
5. Una diferència pragmàtica entre l'anglès i les llengües R.I.PRO-drop	334
Capítol 5. Sobre la naturalesa i posició del subjecte pos- verbal	338
1. La visió canònica vs. l'alternativa: expectatives meta- teòriques i intrateòriques de l'alternativa	339
2. El subjecte posverbal i el c-comandament segons les diverses propostes	343

3. El subjecte posverbal i el lligam	351
3.1. WCO	351
3.1.1. L'anàlisi	351
3.1.2. Contraexemples aparents	361
3.2. Alguns problemes	364
4. Sobre la recció	370
4.1. L'estat de la qüestió	370
4.2. <u>That-t</u> o la manca de recció per cap (X^0)	373
4.3. El llicenciament de <u>pro</u> en un marc de recció direccional i lligam local	389
5. Subjecte i sintaxi <u>qu</u> .	399
 NOTES	 405
BIBLIOGRAFIA	461

INTRODUCCIO

1. Rerafons

Aquesta investigació cal situar-la en el marc de la lingüística generativista també anomenada Gramàtica Generativa i Transformacional (GGT).

Com és sabut, l'objectiu d'aquest programa d'investigació, el constitueix la construcció de models explícits del coneixement lingüístic que posseïm els parlants.

El model explícit que és constructe del lingüista i el seu correlat que és l'estat mental/cerebral del parlant (de la llengua x), tots dos, reben indistintament el nom de gramàtica. Donada l'accepció de gramàtica com a estat mental/cerebral, se'n treu que la GGT aspira a caracteritzar certs aspectes crucials de les propietats de la ment/cervell, concretament, certs aspectes crucials de la capacitat lingüística característica dels humans.

En una introducció cenyida a la presentació de les nocions més aviat tècniques utilitzades en aquesta tesi seria fora de lloc comentar i justificar els pressupòsits metodològics i epistemològics més generals subjacents a la comesa de la GGT. Així, em limitaré a enumerar-ne alguns dels més destacables, a títol recordatori.

La GGT és mentalista: La GGT no estudia les llengües exterioritzades, és a dir, les llengües enteses com a "artefactes" o productes independents de les propietats de la ment/cervell, sinó les llengües interioritzades o gramàtiques en el sentit glossat aquí damunt (cf. Chomsky (1984)). Més encara, des del marc de la GGT, s'argüeix que la noció de llengua exterioritzada, al marge de ser desproveïda d'interès intel·lectual, és mancada d'un correlat empíric veritable i que, en conseqüència, presenta problemes ontològics de solució gairebé impossible (cf. Chomsky (1980b)). Llengua, dialecte i termes semblants s'empren, doncs, en GGT com a mers rètols pràctics i informals.

La GGT és innatista. Tot i que aquest posicionament, com tots els altres, es manté des dels inicis de la GGT (cf. Chomsky (1955)), el mateix desenvolupament del programa d'investigació, en donar mostres insospitades de la complexitat del nostre coneixement lingüístic, reforça, si cal, el planteig originari segons el qual el coneixement lingüístic és infradeterminat per l'experiència constituint un exemple del que B. Russell anomena el problema de Plató: ¿ Com podem arribar a saber tant com sabem amb una experiència tan limitada i deficient ?. Fet aquest planteig, en un marc empírico-teòric com és ara el generativista, la caracterització d'una Gramàtica Particular (GP) haurà de passar per la caracterització de la Gramàtica Universal (GU) al nivell d'abstracció que pertoca. En efecte, el constructe del lingüista s'aproximarà a l'adequació explica-

tiva només si fa llum en el problema lògic de l'adquisició lingüística.

En connexió molt estreta amb aquest darrer punt, en GGT, la ment/cervell es concep com un conjunt intricat d'estructures altament específiques i no pas com una estructura única i indiferenciada. Pel que fa a la capacitat lingüística, s'assumeix que l'especificitat residiria especialment en la gramàtica. Si adoptéssim l'accepció més estricta del terme "gramàtica" segons la qual la gramàtica és el sistema computacional que aparia representacions mentals de so i sentit, podríem dir que la gramàtica és més tancada en si mateixa que no pas els altres dos components, el fonològic i el semàntic. Aquests dos darrers ens els podem figurar com el ponts que connecten la capacitat lingüística amb altres capacitats mentals. Noteu que d'acord amb aquesta visió, no resulta del tot correcta la visió tradicional de la llengua com a mer reflex del pensament (cf. Chomsky (1980b;1984)).

L'adopció d'aquests pressupòsits epistemològics suposa fer-ne d'altres de caire metodològic com ara el de la comunitat lingüística homogènia (o des del punt de vista de la psicologia el del parlant/oient ideal), el de l'adquisició lingüística instantània etc. (cf. Chomsky (1975;1980b))

Acostant-nos als models dissenyats en consonància amb aquests pressupòsits ens trobem que és possible destriar, si més no, una constant: tots els models són sistemes que consten

de diversos nivells de representació que entren en la descripció estructural d'una oració, de manera que pot afirmar-se que, des d'aquesta perspectiva, la GGT concep la teoria de la gramàtica (GU) com l'estudi de la naturalesa i interacció d'aquests nivells. Els canvis de model provocats per la persecució del grau òptim d'equilibri entre l'adequació explicativa i l'adequació descriptiva han afectat, tanmateix, l'estructura interna i els mecanismes d'interacció dels nivells de representació (cf. Hornstein & Lightfoot (1981) Introducció).

El model que s'assumeix aquí és el GB (Government(recció) and Binding(lligam) Chomsky (1981)) que, com veurem ara tot d'una, és, fins al moment, la culminació de l'estratègia que, encetada els anys setanta, ha consistit en un allunyament progressiu de la perspectiva que enfocava les gramàtiques com a sistemes de regles per a decantar-se cap a la perspectiva que enfoca la GU com a sistema de principis i paràmetres, aquests darrers determinant el rang de variació possible o les GP possibles.

2. Síntesi de la teoria GB

2.1. Generalitats

Aquesta segona secció està pensada amb la intenció de servir de repàs de l'organització general del model més amb vista a facilitar el seguiment de la tesi que no pas amb el propòsit

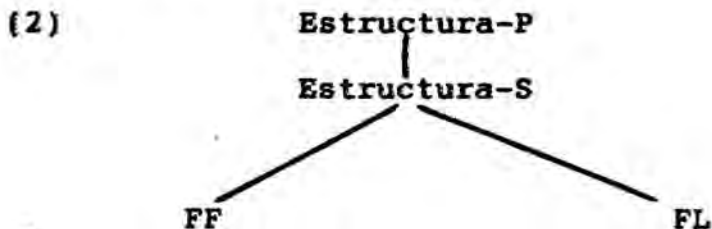
de constituir una introducció al model GB. Per aquest motiu, m'aturaré una mica més en els aspectes més rellevants, en relació a la investigació duta a terme. Tot i que no ho faré explícit sistemàticament, he de dir que sortiré del marc estricte de les Lectures on Government and Binding (LGB) (Chomsky (1981)) sempre que sigui necessari en tocar algun d'aquests aspectes més rellevants. En qualsevol cas però, seguirà sent certa l'afirmació que aquesta investigació s'emmarca en el model GB.

Com deia fa un moment, la teoria generativista de la gramàtica pot veure's ja de bon principi com una indagació en la naturalesa i interacció dels diversos nivells de representació que integren la descripció estructural d'una oració. Aquests nivells poden agrupar-se en tres grans components en virtut dels conceptes primitius i de les operacions que els caracteritzen. Cada component, al seu torn, pot contenir un nivell o més de representació:

- (1)a. Lèxicon
- b. Component sintàctic: (i) Estructura-P
(ii)Estructura-S
- c. Components interpretatius: (i) Forma Lògica (FL)
(ii)Forma Fonètica (FF)

Val a dir que tot i que en aquest esquema la FL cau sota el component interpretatiu, se sol parlar de "sintaxi" incloent-la atès que aquesta FL és la determinada directament pel component sintàctic com pot veure's a l'esquema que reflecteix

l'organització dels nivells de representació continguts a (1) (cf. Chomsky & Lasnik (1977))¹:

D'altra banda, aquesta accepció del terme "sintaxi" es justifica prou naturalment si es té en compte que la relació entre l'estructura-P, l'estructura S i la FL és mediatitzada pel mateix patró general, (3):

(3) Traslladeu α

Noteu que l'organització (2) permet de veure qualsevol projecció entre nivells de diversos components (tret del lèxicon) com una factorització de dues projeccions a partir de l'estructura-S cadascuna d'elles.

Si bé (1) i (2) segueixen reflectint el que he qualificat més amunt de constant al llarg dels diversos models construïts en GGT, (3) ja és senyal inequívoc del canvi que s'ha experimentat: l'organització i especificació interna dels nivells de representació recollits a (1) o a (2) ja no s'implementa en un sistema de regles sinó en un sistema de principis i paràmetres. Tal canvi de focus comporta una abstracció major susceptible de satisfer els requisits de l'adequació explicativa en eliminar problemes enutjosos i simptomàtics de la manca d'adequació explicativa de l'estratègia anterior, la que concebia les

gramàtiques com a sistemes de regles. Aquests problemes queden retratats en preguntes com les següents: per què aquestes regles i no unes altres ?; què és el que realment cal aprendre d'aquests sistemes de regles en el curs de l'adquisició lingüística ?; què ha de ser especificat com a pertanyent a una GP i què ha de ser considerat com a pertanyent a la GU ?. Les respostes a tals preguntes, si bé a penes poden insinuar-se des de la perspectiva que fa veure les gramàtiques com a sistemes de regles, comencen a prendre cos des de la perspectiva que se centra en els principis que regulen les regles i representacions. Abans d'il·lustrar-ho convindrà caracteritzar mínimament els subsistemes que contenen aquests principis:

- (4)a. Teoria X-barra
- b. Teoria Θ (temàtica)
- c. Teoria del Cas
- d. Teoria del Lligam
- e. Teoria de la Fitació
- f. Teoria del Control
- g. Teoria de la Recció

La teoria de la X-barra concerneix el format que han d'adoptar les peces lèxiques en projectar-se a la sintaxi.

La teoria Θ conté com a principi bàsic el criteri Θ que diu que cada terme de la FL que requereix un paper Θ (i.e. cada argument) en rep un i només un i que cada paper Θ determinat per les propietats inherents d'una peça lèxica és assignat

a un i només un argument (cf. Gruber (1965)).

La teoria del Cas conté essencialment el filtre de Cas (Vergnaud (1982)) i concerneix l'assignació de Cas abstracte i de les seves realitzacions morfològiques a les FN amb contingut fonològic. El filtre de Cas exigeix justament que una FN amb contingut fonològic rebi Cas.

La teoria del Lligam tracta de les relacions entre anàfores, pronoms i expressions-R ("R" per "referencials") i els possibles antecedents.

La teoria de la Fitació imposa condicions de localitat sobre la regla de trasllat (3).

La teoria del Control tracta específicament de l'elecció de l'antecedent de la categoria buida fonèticament PRO.

La teoria de la Recció formalitza una noció estructural, la que s'estableix entre un cap (o nucli X^0) i les categories que en depenen. Aquesta noció fa un paper central i unificador a través del sistema (4) considerat globalment.

Els principis que integren (4) són parametritzables. La determinació del valor per a un determinat parametre depèn de l'experiència directa en el curs de l'adquisició lingüística. Així, una GP pel seu caire sintàctic (Est.-P, Est.-S i FL) i pel que respecta al seu nucli pot ser considerada com el resultat de l'assignació d'un determinat valor per a cada paràmetre, mentre que la GU o facultat lingüística consistiria en el sistema global de principis i paràmetres. Si parem esment en el

caràcter modular de la gramàtica (cf.(4)) i l'alt grau d'interacció entre els mòduls mateixos i en relació a l'organització en nivells de representació (cf. (2)), s'entén fàcilment que les conseqüències de la fixació d'un cert valor per a un determinat paràmetre puguin repercutir arreu en la GP de què es tracti.

Emprant una metàfora sovintejada darrerament², la GU ens la podem figurar com una xarxa elèctrica molt complexa i interconnectada els interruptors de la qual vindrien a ~~ser~~ els paràmetres. En virtut de les dades accessibles a l'infant en el període de l'adquisició, aquests interruptors adoptarien una posició o una altra (entre només dues possibles potser) de manera que aquesta primera connexió en desllorigaria automàticament unes altres. El resultat seria el nucli de certa GP; la perifèria la constituïrien els fenòmens sintàctics comparables a les irregularitats en el domini de la morfologia.

Caracteritzats esquemàticament els components d'una gramàtica (cf. (1)), l'organització dels seus nivells de representació (cf. (2)) i els principis (cf. (4)), veurem ara com els principis interactuen entre si i amb (1) i (2), cosa que ens permetrà de completar aquesta presentació tan mínima fins aquí. Rebran més atenció els aspectes relatius a l'adquisició del coneixement de la sintaxi així com aquells que són d'interès especial amb vista a la tesi, com ja he apuntat anteriorment.

2.2. Nivells de representació i subsistemes de principis en interacció

2.2.1. Lèxicon, component de la base i estructura-P

Començant pel lèxicon (cf.(1a)) ens trobem que una gramàtica haurà d'especificar les propietats idiosincràtiques dels ítems lèxics, és a dir, les propietats infradeterminades per la GU. Així, per a un verb com "posar", la gramàtica del català haurà d'especificar la seva forma fonològica, el seu significat i les seves propietats θ ("posar" demana directament un tema i una meta (cf. "posar l'olla al foc") com a complements subcategoritzats i, indirectament, marca- θ el subjecte com a agent). De fet, la part d'aprenentatge autèntic en el procés d'adquisició lingüística es reduiria gairebé a extreure els ítems lèxics de les dades de l'experiència *fixant* alhora les propietats de cadascun d'ells. Això no obstant, cal pensar que l'estructura del lèxicon és també predeterminada en gran part ja que sembla que la insuficiència de l'estímul és també predicable de l'adquisició del lèxicon.

Passem al component sintàctic (1b) i aturem-nos en el subcomponent de la base. Tal component genera estructures-P. Ara, a diferència del que s'esdevenia en els primers models de la GGT, les regles de reescriptura relatives a l'estructura de constituents són actualment gairebé prescindibles en virtut

de la teoria de la X-barra i dels esquemes de subcategorització dels ítems lèxics essencialment. Vejam-ho.

¿Cal especificar a la gramàtica una regla de reescriptura com ara (5) per a generar l'estructura sintàctica corresponent a un ítem lèxic de tipus predicat com ara "posar"? :

$$(5) \quad FV \longrightarrow V \text{ FN FP}$$

No, (5) és redundant com a regla de la base: d'una banda perquè repeteix les propietats de subcategorització del verb "posar" que ja són determinades en el lèxicon i, d'altra banda, perquè la implementació sintàctica d'aquestes propietats, és a dir l'ordre i la jerarquia expressats a (5), respon a la forma de la teoria X-barra, que és conforme a la propietat específica del català de presentar el cap d'una construcció en posició inicial, que ja és especificada. Comptat i debatut, seria aquesta propietat, que és fixada per l'experiència, l'únic que hauria d'especificar-se en la gramàtica del català pel que fa a la forma sintàctica que prenen les construccions de cap i complements. En efecte, el sistema de la X-barra com a teoria universal de l'estructura dels constituents presenta el patró general (6):

$$(6) \quad X^n \longrightarrow \dots X^{n-1} \dots$$

Aquest patró és transcategorial i recull la generalització que una FN té un cap N^0 , que una FV té un cap V^0 etc.. Com deia suara, l'ordre del cap en relació als complements és fixat per l'experiència. Si el cap és inicial (6) es concretaria en (7) assumint la hipòtesi que a partir del cap X^0 hi ha dos nivells

de projecció³. Si el cap fos final com en japonès, l'ordre de l'especificador respecte a X' i dels complements respecte a X^0 seria l'invers del que apareix a (7).

$$(7) \quad \begin{array}{l} X'' \rightarrow \text{Esp. } X' \\ X' \rightarrow X^0 \text{ Comp.} \end{array}$$

A (7), X'' és la projecció màxima (=FX) del cap lèxic X^0 (Nom, verb, adjectiu...); l'especificador i complements serien també projeccions màximes.

Fixeu-vos que ens hem limitat a considerar l'estructuració dels constituents a l'entorn d'un cap lèxic. Tenim així determinada l'estructura de constituents com ara FV, FN, FA.... Obviament, amb això no ho tenim tot aclarit. Resta per determinar l'estructura del constituent O (=oració). A LGB (Chomsky (1981)) s'insinuava que el cap d'O era INFL, una categoria no lèxica⁴. Ara; O no equivalia a INFL'' (=I'') contravenint-se doncs el dictat de la teoria X-barra. En conseqüència, la gramàtica de l'anglès (o la de les llengües romàniques⁵), si bé podia prescindir d'una regla d'estructura de frase com ara (5), no podia obviar l'explicitació de (8):

$$(8) \quad O \rightarrow \text{FN INFL FV}$$

Posteriorment (cf. Pesetsky(1982), Chomsky(1984;1985)), (8) ha esdevingut (9):

$$(9) \quad \begin{array}{l} I'' \rightarrow \text{FN } I' \\ I' \rightarrow I^0 \text{ FV} \end{array}$$

Noteu que a (9) l'assumpció que O és la projecció màxima d'I

ja s'ajusta als requeriments de la teoria X-barra ($O=I''$) almenys pel que fa al nombre de nivells a partir d'I.

En aquesta tesi, l'assumpció que I és el cap d'O conforme al dictat de la teoria X-barra (i.e. que $O=I''$) jugarà un paper important.

Si bé (9) en comparació de (8) se cenyeix al sistema de la X-barra, no pot prescindir-se de (9) en virtut del mateix que fa que (5), com a regla de la base, sigui del tot prescindible. Ara veurem per què.

Fins aquí hem pogut comprovar que la teoria X-barra és responsable de l'ordre i jerarquització de (5) havent-se d'especificar únicament, en una gramàtica que hagi de generar FFVV com ara (5), que tal gramàtica presenta el cap X^0 en posició inicial. Ara bé, l'eliminació de les regles d'estructura de frase responsables de les formes que adopten les FFVV comporta, de fet, la intervenció d'un altre principi superposat al patró X-barra. El motiu és que cal evitar la generació de seqüències mal formades com ara (10b):

- (10)a. La Xesca bada
- b. *Baden la Xesca

Noteu que (10b) viola el criteri- θ que havíem presentat com un principi de bona formació pertinent a la FL. És possible però evitar (10b) ja com a representació a l'estructura-P mitjançant l'extensió del criteri- θ a tots els nivells de representació. Aquesta extensió faria que l'estructura-P fos una representació de les funcions gramaticals rellevants temàticament

(FG-θ). Tal extensió rep el nom de Principi de Projecció:

(11) Principi de Projecció (LGB, p. 29) .

Les representacions de cada nivell sintàctic(i.e. FL,Est.-P i Est.-S) són projeccions del lèxicon en el sentit que observen les propietats de subcategorització dels ítems lèxics.

(LGB, p. 38)

Donades [les estructures]

[_g... a ... b ...]

[_g... b ... a ...]

- (i) si b és un constituent immediat de g a L_i , i $g=a'$, aleshores a marca-θ b dins g
- (ii) si a selecciona b dins g com una propietat lèxica, aleshores a selecciona b dins g a L_i
- (iii) si a selecciona b dins g a L_i , aleshores a selecciona b dins g a L_j .

(on L_i i L_j representen els nivells sintàctics)

De la formulació (11) no se segueix però que les clàusules hagin de tenir subjecte o, el que és el mateix, amb (11) superoposat al dictat de la X-barra , pot prescindir-se totalment de les regles de reescriptura que generen FFVV com ara (5) però no pas de (9). El motiu, addueix Chomsky (1981;1982), és que així com els complements subcategoritzats són obligatoris per

als caps, el marcatge- θ del subjecte no ho és pas, com es palesa en la passiva o en els nominals⁶. El requeriment que les clàusules tinguin subjecte seria, doncs, independent del Principi de Projecció. Tal requeriment juntament amb el Principi de Projecció integra el que s'anomena Principi de Projecció Ampliat de manera que l'obligatorietat del subjecte per a qualsevol clàusula se segueix del Principi de Projecció Ampliat⁷.

La diferència entre subjecte i complements mereix, tanmateix, una mica més d'atenció. Atorguem-la-hi.

Partim de les nocions de predicat, argument i argument de. Diferenciem les dues darreres: Un argument és una noció semàntica que fa referència a una propietat de les frases que denoten objectes concrets o abstractes, estats de coses etc., mentre que la noció d'argument de fa referència a una relació formal entre un parell (x,y) on x és un predicat i y un argument que ocupa una plaça d'argument del predicat x . La funció semàntica que s'assigna a una determinada plaça d'argument depèn bàsicament de les propietats lèxiques del predicat i és el que hem anomenat paper- θ . Rebre paper- θ és, de fet, equivalent a ocupar una plaça d'argument de. La representació sintàctica d'una plaça d'argument és una posició- θ mentre que una posició sintàctica que no és plaça d'argument és una posició-no- θ . Les posicions sintàctiques que poden rebre paper- θ són posicions-A, altrament són posicions-no-A. En virtut del que s'ha comentat anteriorment a l'entorn del Principi de Projecció (11), se segueix que la posició sintàctica de subjecte és una posició-A però no pas

obligatòriament una posició- θ . En canvi, la posició sintàctica d'un complement és posició-A i posició- θ necessàriament.

Tornant allà on erem, noteu que pel Principi de Projectió Ampliat, si bé ja se segueix l'obligatorietat dels subjectes clausals, l'ordre FN FV de (9) no deriva de cap principi general dels que hem vist. Sembla, doncs, que, pel que fa al component de la base de la gramàtica d'una llengua com l'anglès, caldria simplement especificar que pren els valors paramètrics següents: Cap inicial i ordre subjecte-FV.

Pel que respecta a les llengües romàniques com ara l'italià, l'espanyol o el català, s'ha assumit majoritàriament que les coses són talment com per a l'anglès tot i que en tals gramàtiques hi hauria la possibilitat, negada a l'anglès, de l'anomenada inversió lliure del subjecte. Aquest posicionament, que és majoritari en la GGT d'ara, és qüestionat àmpliament en aquesta tesi.

Per acabar aquest repàs de les nocions i principis pertinents en el nivell de representació de l'estructura-P, pot constatar-se que l'assignació directa de paper- θ , la subsumida en el Principi de Projectió (11) obeeix a una condició de localitat bastant estricta (cf. (11i)) que fa que el verb, per exemple, assigni paper- θ a la FN en la configuració (12a) però no pas en la (12b). Tal condició no és sinó la recció.

(12)a. [_{FV} V FN]

b. [_{FV} V [₀ ... FN ...]]

Atès que la recció parteix d'una noció configuracional més pri-

mitiva encara, el c-comandament; que aquest darrer és també a la base de la noció de l·ligam i que, al seu torn, recció i l·ligam, els dos pilars fonamentals de la teoria justament anomenada teoria de la recció i del l·ligam (Government and Binding), són nocions rellevants a nivells altres de representació que l'estructura-P, el que segueix ens porta directament a considerar la interacció del sistema general de principis (4) amb nivells de representació (cf.(2)) més enllà de l'estructura-P.

2.2.2 Recció i c-comandament

La definició de recció finalment assumida a LGB és la següent:

(13) [a regeix g dins b en l'estructura]

[_b ... g ... a ... g ...] on

(i) $a=x^0$

(ii) on b és una projecció màxima, si b domina g, aleshores b domina a

(iii) a c-comanda g

(LGB, p.165)

Tindrem ocasió de veure i discutir certes variants posteriors de la noció de recció proposades per Chomsky(1985) i d'altres(cf. 2. cap. 3). Ara i aquí serà suficient presentar la noció estructural més primitiva a la base de (13), la del c-comandament (cf. (13iii)). A LGB ja es prenen en consideració tres versions diferents de la noció de c-comandament:

(14) Reinhart (1976)

Un nus A c-comanda un nus B ssi. ni A domina B ni B domina A i el primer nus ramificat que domina a A domina B.

(15) Aoun & Sportiche (1981)

A c-comanda B ssi. $\forall C$, sent C una projecció màxima, C domina A només si domina B i $A \neq B$.

(16) Chomsky (1981)

a c-comanda b ssi.

(i) a no conté b

(ii) posant que $g_1 \dots g_n$ és la seqüència màxima tal que

(a) $g_n = a$

(b) $g_i = a^j$

(c) g_i domina immediatament g_{i+1}

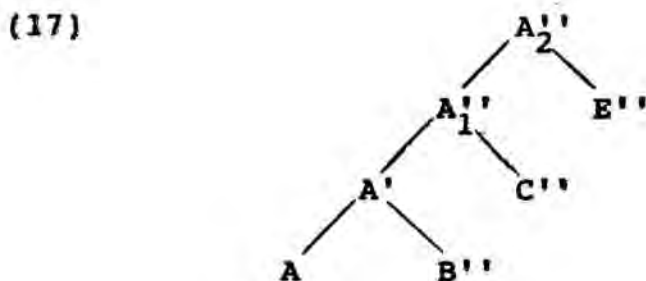
aleshores si d domina a ha de ser el cas que o bé

(I) d domini b, o bé

(II) $d = g_i$ i g_i domini b

Tenint en compte que (16) no arracona les altres dues⁹ que (14), concretament, forma part d'un treball que haurem de discutir (cf. Lasnik & Saito (1984) i 2.1.1. cap. 3 aquí) i que el debat entorn del c-comandament en el qual prendrem part (cf. 1.3. cap. 3) no es limita a hores d'ara a les tres definicions d'aquí damunt, pot ser útil veure com difereixen les prediccions de (14), (15) i (16).

Considerem l'estructura (17):

Seguint (14), i.e. la definició de Reinhart (1976) que depèn essencialment de la ramificació, A només c-comanda B''. Seguint (15), i.e. la definició d'Aoun & Sportiche (1981) A c-comanda B'' i C'' que, al seu torn c-comanden A. Seguint (16), i.e. la definició de Chomsky(1981), A c-comanda B'', C'' i E'' ja que A', A₁'' i A₂'' formen una seqüència de la mateixa naturalesa categorial que A.

2.23 Estructura-S, fitació, lligam i categories buides

Mínimament il.lustrats els conceptes de recció i c-comandament, podem tornar al seguiment de la interacció entre principis i nivells de representació dellà l'estructura-P. El pas de l'estructura-P a l'estructura-S no és vacu quan intervé (3), és a dir, la regla de trasllat d' α que, com ja s'ha assenyalat és l'única regla del component transformacional actualment. L'aplicació de trasllat d' α és, a més, opcional en el sentit que no ha de ser estipulada: la bona formació dels seus "outputs" és regulada per altres principis com són ara el criteri- θ , els del lligam i el de la fitació. Vejam-ho.

La teoria de la fitació, per exemple, fa impossible una derivació com ara (18) (especificada només en l'aspecte rellevant aquí) en virtut del seu principi de la subjacència (cf.(19)):

(18)a. Est.-P cercava [_{FN} els convidats [_O, que volien què]]

b. Est.-S *què_i cercava [_{FN} els convidats [_O, que volien t_i]]

(19) Principi de subjacència

* x_i ... t_i

on x_i i t_i estan en relació per la regla de trasllat d' α , x_i lliga localment t_i i ... conté més d'un nus de subjacència.

Els nusos de subjacència, universalment, són, FN i O,¹⁰.

Noteu que (18) i (19) presenten dos aspectes sobre els quals a penes s'ha dit res fins al moment: l'aparició d'una traça (t) a (18) i la menció del lligam a (19).

La noció de lligam cal entendre-la d'acord amb (20) o, al capdavant, amb (21):

(20) a lliga-X b ssi.

(i) a i b van coindexades

(ii) a c-comanda b.

(21) a lliga-X localment b ssi.

(i) a i b van coindexades

(ii) a c-comanda b

(iii) No hi ha cap c coindexada amb a tal que
a c-comandi c i c c-comandi b .

A (20) i (21) X pot ser A o no-A en virtut que
a ocupi una posició A o no-A, respectivament.

Abans de seguir endavant amb la teoria del lligam, son
necessàries algunes observacions sobre les categories fonètica-
ment buides com és ara la traça que ens ha aparegut a (18).

La traça de (18) es una t_{qu} o variable idèntica sota aquest
respecte a la de (22b):

- (22)a. Est.-P [₀, [₀ ...vols què ...]]
- b. Est.-S [₀, què₁ [₀ ...vols t₁ ...]]

Una t_{qu} o variable és diferent d'una traça de FN no-qu. com
és ara la que s'origina en la derivació d'una passiva:

- (23)a. Est.-P [₀ ... [_{FV} va ser organitzada la festa
per una colla d'insatisfets ...]]
- b. Est.-S [₀ la festa₁ [_{FV} va ser organitzada t₁
per una colla d'insatisfets]]

Les diferències entre t_{qu} i t_{FN} són bàsicament les següents:
Una t_{qu} ha de ser lligada-no-A per un operador en la posició
perifèrica de COMP mentre que t_{FN} és lligada-A ja que és lliga-
da per la FN traslladada a la posició de subjecte. Val a dir
que aquesta posició és l'única meta possible per al trasllat
de FN perquè, com s'ha apuntat anteriorment, la posició de sub-
jecte és l'única posició-A que no és necessàriament posició-θ
i, en conseqüència, és l'única posició que en ser no-θ no és

obstaculitzada pel criteri- θ , això d'una banda; d'altra banda, en construccions com ara la passiva, la posició de subjecte és l'única posició que fa que la FN obtingui Cas tal i com demana el filtre de Cas que s'aplica també a l'estructura-S. Amb això arribem a una altra diferència entre t_{qu} i t_{FN} : una t_{qu} rep Cas normalment mentre que una t_{FN} no en té. De fet, una t_{FN} és el resultat d'un trasllat forçat per l'exigència que una FN ha de tenir Cas. Aquesta exigència, com suara deia, no pot assolir-se sense conseqüències indesitjables en relació al criteri- θ llevat que el trasllat sigui a una posició-A no- θ , la de subjecte d'una construcció passiva per exemple¹¹. És també el criteri- θ el que fa que una t_{FN} no pugui considerar-se argument; altrament, tindríem dos arguments, la FN i la seva traça, amb un mateix paper- θ cosa que el criteri- θ prohibeix. En canvi, una t_{qu} és un argument lligat per un operador en posició no-A. La darrera diferència que caldria comentar concerneix l'estatus de les dues traces en consideració respecte dels principis de lligam: una t_{qu} a LGB és considerada expressió-R juntament amb els noms; una t_{FN} és, a efectes de lligam, com una anàfora¹², és a dir, com els reflexius i recíprocs amb contingut lèxic. Observeu, en relació a aquest punt, la derivació següent:

- (24) Est.-P Sembla que el Joan no ho sabia
Est.-S *El Joan_i sembla que t_i no ho sabia

Aquesta derivació és mal formada¹³. El motiu aquí no és altre que la violació del principi A del lligam que suposa (24b). Vejam què diuen els principis del lligam:

(25) Principis del lligam

- A. Una anàfora ha de ser lligada dins de la seva categoria rectora.
- B. Un pronom ha de ser lliure dins de la seva categoria rectora.
- C. Una expressió-R ha de ser lliure.

Quant a (25) cal precisar, primer, que el lligam és lligam-A i, segon, que per categoria rectora s'entén el següent:

- (26) A és la categoria rectora de B ssi A és la categoria mínima que conté B, un rector de B i un SUBJECTE accessible a B¹⁴.

A partir de (25A) i (26) la mala formació de (24b) se segueix directament: t_i , una anàfora, no és lligada dins de la seva categoria rectora que és la clàusula incrustada.

En aquesta presentació simultània dels principis del lligam i de les categories buides, manca encara fer referència a PRO. PRO és la categoria buida subjecte d'una clàusula d'infinitiu (i.e. INFL [-concordança(conc.)]). PRO, segons Chomsky(1981;1984), presenta característiques d'anàfora i pronominal alhora¹⁵. Sent així, PRO s'hauria de sotmetre als principis A i B del lligam. Ara; sent PRO un element [+pron., +anàfora], el principi A exigiria que PRO fos lligat dins de la seva categoria rectora i el principi B que fos lliure dins de la seva categoria rectora de manera que si PRO tingués categoria rectora s'incorreria

en contradicció. Se'n treu, a tall de teorema de la teoria del lligam que PRO no pot ser regit, requeriment que s'obté sent PRO subjecte d'una clàusula en infinitiu.

22A. Forma Lògica, Principi de Bijecció i ECP

Llevat del cas de PRO, les altres ocurrencies de categoria buida que hem vist fins aquí són producte de la regla de trasllat d' α aplicat sobre estructures-P (cf. (22) i (23)). Donada l'organització dels nivells de representació de la gramàtica (cf.(2)), això fa que el trasllat d' α , en casos com aquests, sigui palès també a la F.Fonètica. La manifestació no és, però, consubstancial a la regla de trasllat d' α ja que trasllat d' α constitueix també el mecanisme de pas de l'estructura-S a la FL. Noteu que en aquest cas, és a dir, en cas que trasllat d' α s'apliqui un cop assolida l'estructura-S, l'organització per nivells de la gramàtica faria ara que tal trasllat no tingués cap mena de repercussió a la FF.

Aprofundint una mica més en la comparació de les aplicacions de trasllat d' α sobre estructures-P d'una banda i sobre estructures-S d'altra banda, convé repassar les ocurrencies particulars del trasllat d' α en un cas i en l'altre. Així, hem vist que la projecció d'una estructura-P en una estructura-S és no vàlua quan sobre l'estructura-P es dona un trasllat de gu. (cf. (22)) o un trasllat de FN no gu. (cf.(23)), Aquests dos tipus de trasllat són les ocurrencies possibles de l'esque-

ma general de trasllat d' α aplicat sobre estructures-P. Pel que respecta a la projecció d'una estructura-S en una representació de FL, cal assenyalar que aquesta serà no vàcua quan l'estructura-S presenti quantificadors, focus o frases qu. no mogudes prèviament. Amb això s'està dient que les ocurrencies de l'esquema general trasllat d' α aplicat sobre estructures-S són les següents: Elevació de quantificador (QR) (Quantifier Raising, May(1977)), Interpretació de Focus i Elevació de frases qu. in situ a l'estructura-S (Qu.R). En tots tres casos, la meta del trasllat és una posició no-A, preexistent, com és ara COMP en el cas de Qu.R, o creada per adjunció a O (May (1977)) i, segurament a FV (May (1985), Chomsky (1985)). De la naturalesa no-A de la posició que ocupa la frase elevada a la FL així com de la pròpia naturalesa d'aquestes frases (quantificadors, focus, frases qu.) se segueix que la traça resultant serà una variable¹⁷. En aquest respecte pot assenyalar-se, a més, que seria prou natural apel·lar a un principi general sobre la FL que exigís que cada operador lligués una variable diferent o, el que és el mateix, que impedis la quantificació vàcua a la sintaxi de la FL de les llengües naturals. La inviabilitat de la quantificació vàcua sembla que s'ha d'entendre en un sentit més fort encara: cal impedir no només els operadors vacus sinó també les variables lliures a la sintaxi de la FL de les llengües naturals. És amb aquesta finalitat que s'ha proposat el principi de bijecció que diu, informalment, que un operador pot lligar com a màxim un dels dos elements de la parella

pronom,variable si aquests dos elements no entren en relació de c-comandament¹⁸.

El principi de bijecció (PB), sent d'aplicació a la FL és el que dóna compte del "Weak Crossover" (WCO). Atès que aquest fenomen és objecte particular d'atenció en aquesta tesi, convindrà d'il.lustrar-lo:

- (27)a. (A) qui ha seduït_s el seu amant ?¹⁹
b. No n'ha seduïda cap el seu amant
c. _s el seu amant

A (27) tenim tres oracions que poden rebre les interpretacions de (28a), (28b) i (28c) respectivament, però no pas les de (29a), (29b) i (29c) respectivament. Aquestes tres darreres són justament els exemples de WCO que el PB fa fora.

- (28)a. [₀, (A) qui₁ [₀ ha seduït t_i el seu amant]]
b. [₀ no+cap_i [₀ n'ha seduïda t_i el seu amant]]
c. [₀, LA LISI_i [₀ ha seduït t_i el seu amant]]
(29)a. * [₀, (A) qui_i [₀ ha seduït t_i el seu_i amant]]
b. * [₀ no+cap_i [₀ n'ha seduïda t_i el seu_i amant]]
c. * [₀, LA LISI_i [₀ ha seduït t_i el seu_i amant]]²⁰

Noteu que (28a) o (29a) presenten la mateixa forma a la FL i a l'estructura-S perquè el trasllat de qu. en català ja s'ha produït un cop som a l'estructura - S. En canvi (28b) o (29b) i (28c) o (29c) són representacions de FL exclusivament ja que QR a (28b) i (29b) i interpretació de focus a (28c) i (29c) s'apliquen un cop passat el nivell de representació de l'es-

estructura-S segons que ja s'ha apuntat anteriorment.

Per acabar aquest repàs del model assumit en aquesta tesi, només resta fer menció de l'ECP (Empty Category Principle (principi de les categories buides)). L'ECP es presenta com un axioma de GU a LGB. La seva funció és la de garantir la identificació de les categories buides no pronominals (i.e. de les traces) a la FL. A LGB, l'ECP es formula de la manera següent:

(30) ECP, Chomsky(1981)

Una categoria buida ha de ser regida pròpiament.

A regeix pròpiament B ssi. A regeix B i

a. $A = [+N, \pm V]$ (o INFL a les llengües PRO-drop o

b. A va coindexada amb B

Tenint en compte que el català, l'espanyol, l'italià, etc. són exemples de les llengües PRO-drop que resulten excepcionals respecte de l'ECP (cf. (30a)) i que les propietats característiques i diferencials d'aquestes llengües són, com aquell qui diu, l'objecte central d'aquesta tesi, prescindiré en aquesta introducció, però no a la tesi pròpiament dita, de qualsevol il·lustració del funcionament de l'ECP així com de qualsevol comentari sobre els problemes empírics i conceptuals que presenta la formulació de l'ECP (30). De moment, basta la constatació de l'excepcionalitat.

PRIMERA PART

EL PARÀMETRE PRO-drop: ESTAT DE LA QUESTIÓ

Voldria començar fent una reflexió que, sorprenentment, resulta necessària fins i tot en un marc com el generativista que, justament, intenta de fer llum sobre el problema de l'adquisició del llenguatge.

Certament, sembla que, des de tal perspectiva, suposa una certa lleugeresa donar per fet que la posició bàsica del subjecte en les llengües romàniques PRO-drop (aquelles que permeten la no realització fonètica del subjecte, com per exemple el català, l'espanyol, l'italià ...) és la preverbal. El motiu és que, prenent-nos seriosament la cosa de l'adquisició, no és gens obvi quina sigui la posició bàsica del subjecte que fixa un catalano-parlant per exemple, si assumim, és clar, que n'hi ha una. Posem que sigui així. Comparem ara la situació d'un infant que sent anglès en el seu entorn i la d'un altre que sent català. El primer sembla que, per força, ha d'arribar a una gramàtica amb subjecte preverbal; i això val talment per al lingüista que investigués tal gramàtica. Però, i el segon? Si tenim en compte que aquest infant està exposat a unes dades que ara mostren el subjecte, ara l'amaguen i que, quan el mostren, el duen bé davant el verb, bé darrera, caldrà concloure que si bé per a l'infant, això no és cap problema, per al lin-

güista, sí. En efecte, el lingüista capficat en aclarir aquest segon cas tindria, d'entrada, dues possibilitats al davant: que la posició bàsica del subjecte fos la preverbal o que fos la posverbal (recordeu que posem que n'hi ha una només). La passa següent seria la d'intentar esbrinar quina obre unes perspectives més satisfactòries amb vista a l'aclariment del funcionament de la gramàtica en qüestió.

Ara, en baixar al món dels lingüistes reals que investiguen gramàtiques com ara la de l'italià i l'espanyol, és a dir, gramàtiques com la del segon cas que hem vist aquí al damunt, ens trobem que s'ha tirat pel dret, que s'ha assumit que la posició bàsica del subjecte és la preverbal sense ni tan sols considerar l'altra possibilitat. Se'm podria contestar potser que no tinc en compte que qualsevol teoria és infradeterminada per les dades i que si la vigent funciona prou bé ja podem donar-nos per satisfets. Naturalment que estic d'acord que qualsevol teoria és infradeterminada per les dades; discreparia però quant al pretès bon funcionament de la teoria majoritària. Més encara, penso que el que ha incidit en bona mesura en el decantament directe i majoritari cap a l'assumpció que el subjecte és preverbal és, justament, un factor ben antiteòric, a saber, la manca del control necessari sobre la gramàtica tradicional.

Sigui com sigui, el que és indubtable és que la defensa, ara, de la hipòtesi que el subjecte és posverbal haurà de consistir no tan sols en la demostració de la seva rendibilitat explicativa, sinó que alhora haurà d'anar demostrant la seva

superioritat respecte de la vigent si és el cas que es pretengui de suplantar-la més que no pas de coexistir-hi.

Com que aquest és el cas, aquesta primera part, després d'una presentació recordatòria (cf. 0 i 1 cap. 1), la dedicaré primer a revisar la visió canònica (cf. 2 i 3 cap. 1) i, després, a presentar i revisar les propostes que, assumint-la, intenten d'anar completant la caracterització de les gramàtiques PRO-drop (cf. cap. 2).

CAPITOL 1:

EL PARAMETRE PRO-drop SEGONS RIZZI I CHOMSKY

0. Introducció

Si hi ha una il.lustració paradigmàtica del que s'entén per paràmetre en la teoria generativista actual és la que proporciona, justament, l'anomenat PRO-drop¹.

En el que podríem considerar com una primera aproximació, el paràmetre PRO-drop seria el que permetria la realització fonèticament nul.la del subjecte (d'aquí que Rizzi denomini el paràmetre en qüestió "Null Subject Languages") i, a més, les propietats (1b)-(1f):

(1)a. Subjecte fonèticament nul

Ex.: Dormia.

b. Inversió lliure del subjecte

Ex.: Ho ha fet el Pep.

- c. Absència d'efectes that-t
Ex.: Qui creus que ho ha fet?
- d. Trasllat qu llarg del subjecte
Ex.: La teoria que em demano què explica
- e. Ús de pronoms de represa en clàusules subordinades
Ex.: La teoria que volem saber per què dius que
no explica res
- f. Concordança cap a la dreta en construccions co-
pulatives
Ex.: Sóc jo.

Les propietats consignades a (1) les presenten, a més del català, l'italià i l'espanyol, per exemple, però no pas el francès. Què és el que fa que el francès, en d'altres aspectes tan proper, no presenti cap d'aquestes propietats i que, en canvi, es donin en bloc en les altres? Quin és el desllorigador de la connexió que deu haver-hi entre les propietats (1a)-(1f) ?. Respondre satisfactòriament aquestes preguntes equival, en certa manera, a fer una bona teoria del paràmetre PRO-drop. Vegem quina és i com és la majoritàriament assumida.

La teoria del PRO-drop que gairebé tothom accepta és, sens dubte, l'assolida en tàndem per Rizzi(1982) i Chomsky(1981;1982). Per més claredat, em referiré primer a cadascuna de les tres variants menors que, finalment, podem anomenar visió Rizzi i Chomsky (R&C a partir d'aquí)².

1. Les formulacions del paràmetre

1.1. Chomsky (1981)

Chomsky (1981) assumeix com a bàsica l'estructura oracio-
nal (2) per a les llengües PRO-drop, la mateixa que per a l'an-
glès:

$$(2) \quad O \rightarrow FN \quad INFL \quad FV$$

A partir d'aquesta assumpció intenta d'explicar les propietats
PRO-drop (1) fent èmfasi en les tres primeres (1a)-(1c). Quant
a les dues primeres, és obvi que són centrals. ¿I la tercera ?.
La tercera, també. En efecte, a LGB el that-t (que ara explicaré)
deixa de ser un filtre, enginy eminentment descriptiu, per a
veure's com una violació de l'ECP (cf. (30) INTRODUCCIÓ) que
és una peça fonamental en la teoria de la gramàtica.

Considerem la asimetria que il.lustra els efectes that-t:

$$(3)a. \quad * [O, who_i [O do you think [O, t_i that [O t_i left]]]]$$

$$b \quad [O, who_i [O do you think [O, t_i [O t_i left]]]]$$

Certament, un filtre com ara (4) no deixaria passar (3a):

$$(4) \quad * [that-t]$$

La intel.ligibilitat que guanyem sobre (3) amb (4) és, però,
gairebé nul.la. En comptes de (4) i d'acord amb la tònica gene-
ral a LGB, Chomsky (1981) prova de reduir (4) a cas particular
de violació de l'ECP. Ara: recordeu que l'ECP és el principi

de GU que garanteix la identificació de les categories buides. Dit això, la importància de la propietat (1c) esdevé manifesta:

Per què (1c), en català o en d'altres llengües PRO-drop, sent aparentment idèntica a (3a) en anglès no viola l'ECP ?; per què no hi ha efectes that-t en les llengües PRO-drop ?. La resposta de Chomsky és que la posició de subjecte en les llengües PRO-drop té garantida la identificació que exigeix l'ECP perquè INFL a les llengües PRO-drop, però no en anglès per exemple, és rector propi³. No és altra cosa el que vèiem abans (cf. (30) INTRODUCCIÓ) i repeteixo aquí:

(5) ECP

Una categoria buida ha de ser regida pròpiament.

A regeix pròpiament B ssi. A regeix B i

a. $A = [\pm N, \pm V]$ (o INFL a les llengües PRO-drop)

o

b. A va coindexada amb B

El correlat intuïtiu d'aquesta propietat d'INFL a les PRO-drop és clar: en aquestes llengües la flexió verbal és molt més rica que no pas en anglès o francès⁴.

Deixant de banda la il.lustració efectiva del funcionament de (5) respecte de (3) i (1c) perquè no és estrictament necessària amb vista al que ens interessa (cf. tanmateix la n. 3), seguirem avançant.

La solució (5a) recull directament la asimetria (3a)/(1c). Les seves conseqüències, però, no són trivials com podrà comprovar-se immediatament. Així, si INFL per (5a) és rector propi,

¿ quina és la categoria buida que apareix en els casos en què no hi ha hagut cap moviment ?; ¿ quina és la categoria buida subjecte exigida pel Principi de Projecció Ampliat a (1a) ?:

(1)a. e dormia

Havent de descartar, per força, que sigui traça (les traces són només producte de trasllat), l'única altra possibilitat a LGB és PRO (cf. n. 1). PRO ? ¿Com pot ser mai, això ?. PRO és justament un element no regit i aquesta característica no és pas accessòria ni qüestionable perquè es deriva a mode de teorema dels principis A i B del lligam (cf. 2.2.3. INTRODUCCIÓ). La solució de Chomsky és la següent: Considerarem que existeix una cosa així com la regla R per la qual INFL s'ha d'afixar al verb en arribar al nivell morfo-fonològic tal i com es reflecteix a la forma fonètica (FF) usualment. Donada la regla R, el paràmetre PRO-drop podria consistir simplement en (6):

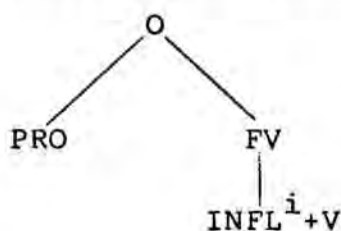
(6) La regla R pot aplicar-se a la sintaxi.

Per (6) és possible que a (1a), la categoria buida sigui PRO. Més encara, de fet (1a) és viable només per (6), és a dir, per l'aplicació de la regla R a la sintaxi. Per (6) i certes assumpcions addicionals, també és PRO la categoria inserida en oracions de tipus (1b), això és, amb l'anomenada inversió lliure del subjecte que es veu com un cas d'adjunció a FV.

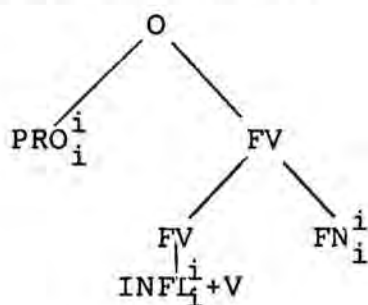
Concernent el planteig que porta a aquest resultat i simplificant molt diré que el fet que, en principi, sigui impossible, en construccions invertides, l'aparició d'una traça en la posició

preverbal de subjecte (aquesta traça no seria lligada i violaria, doncs, el principi A de la teoria del lligam), fa necessari que sigui PRO. Per ser PRO, la regla R s'ha d'haver aplicat a la sintaxi ja que, contràriament, tindriem un PRO regit. En conseqüència, i tornem a ser al principi, les estructures amb subjecte posverbal demanen l'aplicació de la regla R a la sintaxi i presenten PRO en la posició preverbal de subjecte de la mateixa manera que les estructures amb subjecte nul fonèticament:

(7)a. O sense realització fonètica del subjecte

b. O amb inversió de subjecte

Noteu que la regla R no deixa traça⁵.

Sobre aquests esquemes diré encara que els subíndexs reflectirien que hi ha hagut trasllat mentre que els superíndexs reflectirien la història de la transmissió de Cas i paper θ . A més, els superíndexs farien un altre paper prou important: serien el senyal que la teoria del lligam no s'apliqués a FFNN superin-

dexades de manera que FN_i^i a (7b) no violaria el principi C de la teoria del lligam, cosa que sense aquesta estipulació succeiria. I fins aquí, tenim l'essencial de la formulació del paràmetre PRO-drop per part de Chomsky (1981).

1.2. Rizzi (1982)

Rizzi (1982)⁶ se separa de Chomsky en posar en dubte que el fet que INFL sigui rector propi, sigui el factor essencial a la base de les propietats constitutives del paràmetre PRO-drop (cf. (1)). Concretament, Rizzi no creu que l'anàlisi de (8a) sigui (8b) tal i com permet el planteig de Chomsky (1981):

- (8)a. Qui dius que ha fet això ?
- b. [Qui_i [dius [t_i que [t_iⁱ INFLⁱ ha fet això]]]]⁷
- ↑
r.propri

El dubte li ve a Rizzi en trobar que una asimetria objecte/subjecte que Kayne (1981a) havia observat en francès es donava també en italià. Ho veurem amb una mica de deteniment per la importància que té aquesta qüestió en la formulació del paràmetre PRO-drop .

La asimetria observada per Kayne és la que il.lustra (9):

- (9)a. Je n'ai exigé qu'ils arrêtent personne.
- b. *Je n'ai exigé que personne soit arrêté.

Fixem-nos ara en l'abast del quantificador personne. S'observa que a (9b) resulta impossible la interpretació d'abast llarg

per a personne, mentre que a (9a) aquest abast és possible: a (9a) el quantificador pot remuntar-se fins a la clàusula principal per l'elevació de quantificador (QR) a la FL incorporant l'ítem de polaritat negativa ne que, alhora, actua com a marcador de l'abast clausal de personne; a (9b), en canvi, aquest remuntament és impossible⁸. Vegem-ho explícitament observant les representacions de FL corresponents a (9a) i (9b) que són (10a) i (10b) respectivament:

- (10)a. [no]x: x une personne [j'ai exigé qu' [ils arrêtent x]]]
- b. * [no]x: x une personne [j'ai exigé que [x soit arrêté]]]

Es veu prou clar que (10b) representaria una violació del filtre that-t (o de l'ECP) a la FL paral·lela a les que es produeixen ja a la sintaxi (cf. (3a)). Fent que l'ECP, que és on acaben explicant-se els efectes that-t a LGB, sigui un principi d'aplicació a la FL, donaríem compte de la agramaticalitat de (10b). Noteu que, d'aquesta manera, els efectes that-t produïts a la sintaxi se segueixen explicant ja que, a la FL, no s'anul·len els resultats dels trasllats sintàctics, sinó que s'hi afegixen els de l'elevació de quantificadors (QR). I fins aquí, Kayne i, alhora, l'argument clau que fa que Chomsky (1981) assumeixi que l'ECP és un principi d'aplicació a la FL.

Reprenent el fil principal, hem de veure ara la connexió d'aquesta argumentació amb la problemàtica PRO-drop segons Rizzi (1982). Com suava deia, Rizzi pretén que la mateixa asi-

metria que s'observa en francès, s'observa també en italià. Per Rizzi, i així ho recull també Chomsky (1981), hi ha una diferència en les interpretacions de les oracions (11a) i (11b) idèntica a la que hi ha entre (10a) i (10b) respectivament: A (11a) és possible la interpretació d'abast llarg per a nessuno, mentre que a (11b), segons Rizzi, no ho seria. Així ho palesen les representacions de FL especificades a (12a) i (12b) respectivament:

- (11)a. Non voglio che mi veda nessuno
b. Non voglio che nessuno mi veda
- (12)a. [non]x: x una persona [voglio che [mi veda x]]]
b. *[non]x: x una persona [voglio che [x mi veda]]]
c. non voglio che [non]x: x una persona [x mi veda]]

Fixeu-vos que, tanmateix, entre (9b) i (11b) segueix existint una diferència: En francès (9b) és agramatical, mentre que, en italià, no. En italià, (11b) lliuraria una interpretació gramatical, la (12c), que conté dues negacions; en francès, per assolir aquesta interpretació faria falta la presència de pas (je ne veux pas ...).

Obviament, donada l'anàlisi rizziana del parell d'oracions (11), sembla que l'ECP vigeixi talment en italià com en francès (que no és PRO-drop⁹) i, en conseqüència, semblaria també que l'absència d'efectes that-t no és imputable al caràcter de rector propi d'INFL. Si per aquesta característica d'INFL fos possible la derivació chomskiana (8b), ¿ com explicariem

que (11b), sempre segons Rizzi, no lliurés la interpretació (12b) ?.

D'altra banda, (11a) apunta que la interpretació d'abast llarg per a nessuno, la lliura sense cap mena de problema un quantificador subjecte posverbal. En conclusió, mirant el que passa amb quantificadors que s'eleven a la FL per QR, sembla que el que s'insinua, amb una anàlisi com (12), no és pas que el filtre that-t (o l'ECP) no vigeixi de la mateixa manera en les llengües PRO-drop a causa del caràcter de rector propi d'INFL, sinó que, sent vigent el filtre that-t (o l'ECP) a les llengües PRO-drop talment com en anglès, a les primeres existiria un mecanisme extra per a esquivar-lo, a saber, la inversió lliure del subjecte (cf. (11a) vs. (11b)).

La passa següent de Rizzi consisteix a argüir que aquest mecanisme d'escapatòria a l'ECP es dona també a la sintaxi de manera que la derivació correcta de (8a) no seria (8b) (paral·lela a (12b) a la FL) com permet Chomsky (1981), sinó (13) (paral·lela a (12a) a la FL):

(8)a. Qui dius que ha fet això ?

b. [qui_i [dius [t_i que [t_iⁱ INFLⁱ ha fet això]]]]

(13) [qui_i [dius [t_i que [e INFL ha fet això
t_i]]]]¹⁰

Amb altres paraules, per Rizzi, l'extracció qu. llarga del subjecte és posverbal.

En aquest punt, la base argumental la proporcionen el comportament del tàndem Q.o qu./en i els fets que s'observen en certs

dialectes italians. Avançaré que totes dues àrees no només confirmarien que l'extracció qu. llarga del subjecte és posverbal (cf. (13)), sinó que apuntarien que passa igualment en el cas de l'extracció curta (quan qu. no surt del llindar 0' de la seva clàusula. Vejam-ho. Repassarem primer l'eix argumental concernent Q. o qu. / en (clític).

1.2.1 Q. o qu. / en (1)

Com que el comportament de tal parella és idèntic en català i en italià, si més no respecte del que aquí ens interessa, utilitzaré les dades del català.

Observem les oracions següents:

- (14)a. Moltes pedres han caigut a la mar
b. Han caigut moltes pedres

Molt (-a, -s, -es) és un dels quantificadors que pot aparier-se amb en com a pronominalitzador de la part N' de la FN completa¹¹:

- (15)a. Moltes (*n')han caigut a la mar
b. (N')* han caigudes moltes¹²

S'observa que si la FN de partida és posverbal, l'aparició del clític en és obligatòria (cf.(15b)), mentre que si la FN és preverbal, en no pot aparèixer (cf. (15a)). Atès que tal comportament és sistemàtic, sembla que en ens subministraria una prova sobre el lloc de l'extracció qu. sempre que, és clar, hi hagués qualche expressió qu. que fes joc amb en. Tal expressió

existeix tant en italià com en català, es tracta de quants (-es).

- (16)a. Quants (de) llibres tens ?
- b. Quants en tens ?

El cas (16b), però, no ens informa del que ens interessa, a saber, de la procedència de l'extracció qu. del subjecte. Segons Rizzi, en canvi, (17) ja ens en informaria i, més concretament, (17b) ens compelliria a pensar que també l'extracció qu. curta del subjecte és des de la posició posverbal:

- (17)a. Quants creus que *(n')han sortit ?
- b. Quants *(n')han sortit ?

1.2.2. Els dialectes italians (1)

Passem ara a examinar alguns fenòmens de dos dialectes italians que poden ser altament informatius amb vista a l'aclariment de la procedència de l'extracció qu.. El motiu d'aquesta potencialitat informativa és que en aquests dialectes, INFL, a més de ser com un clíctic, es manifesta o no en virtut de l'estatus preverbal o posverbal del subjecte. Dit això, observeu el comportament d'INFL en modenès (cf. (18)) i en trentí (cf. (19)) (dades extretes de Safir (1985(1982))).

- (18) Modenès
  - a. I to fio *(i) magnen
  - b. A magna i to fio
  - c. (I)* magnen

- d. Che ragas di-t che a chiama ?
- e. *Che ragas di-t ch'i chiamen ?

"I to fio" vol dir "els teux fills"

"che ragas", "quins nois",

"magn-" és el radical del verb que vol dir "menjar"
i "chiam-" del verb que vol dir "cridar".

(19) Trentí

- a. El Mario *(el) magna
- b. (*el) magna el Mario
- c. (el)* magna
- d. Chi e che magna ?
- e. *Chi e che el magna

"el", subratllat, és INFL; "el" és l'article.

Efectivament, el contrast que hi ha entre (18d) i (18e) en modenès i el que hi ha entre (19d) i (19e) en trentí, porta ineludiblement a una derivació posverbal per al trasllat qu del subjecte: les oracions bones, i.e. (18d) i (19d), tenen la mateixa forma, pel que fa a INFL, que (18b) i (19b) respectivament essent aquestes dues darreres les construccions amb subjecte posverbal; les dolentes, i.e. (18e) i (19e), suposarien que la derivació és preverbal en coincidir formalment amb (18a) i (19a) respectivament, les construccions amb subjecte preverbal. Sembla, per tant, ben lícit aduir aquestes dades com a prova de la derivació posverbal per a l'extracció qu., llarga o curta, del subjecte.

Abans de seguir exposant la teoria del PRO-drop de Rizzi, seria convenient fer una sèrie d'observacions importants a fi que la presentació sumària que estic fent no traeixi ni el planteig de Chomsky ni el planteig de Rizzi. Així, s'ha de fer constatar que Chomsky pren nota de l'anàlisi rizziana (12). És en vista d'aquesta anàlisi que eixampla la definició de c-comandament i proposa la (16) (INTR). En efecte, si l'extracció qu. del subjecte ha de passar necessàriament per la posició posverbal d'acord amb l'anàlisi de Rizzi, caldrà que la traça (cf. (13)) que queda en aquella posició (d'adjunció a FV tant per Chomsky com per Rizzi) sigui regida pròpiament pel verb (amb INFL afixada al verb o no¹³) que, per tant, l'haurà de c-comandar. Ara, això no és possible si no en virtut de la definició chomskiana (cf. (16) a la INTRODUCCIÓ). Som, doncs, davant d'un estira i amolla entre Rizzi i Chomsky en la formulació teòrica del paràmetre PRO-drop: la visió chomskiana pròpiament dita, que no pot exigir que l'extracció (qu. o Q) llarga del subjecte sigui des de la posició posverbal perquè en la teoria de Chomsky, INFL és rector propi, conté, tanmateix, la definició de c-comandament que necessita Rizzi per a l'extracció posverbal¹⁴. Això ens deixa a les portes d'una altra observació necessària.

Pel que s'acaba de dir i per les proves rizzianes (cf. (12), (13), (17), (18) i (19)) ens inclinàrem a pensar que el nus de la qüestió és que, per Rizzi, INFL no és rector propi ni tan sols a les llengües PRO-drop. ¿Com podria ser si no?. Ara ho veurem. L'observació, òbviament, és que INFL és rector

propi també per Rizzi sense que això afecti l'obligatorietat dels trasllats qu. de subjecte des de la posició posverbal. Naturalment, tal conjuminació, impossible en la teoria chomskiana pròpiament dita, exigeix una teoria del PRO-drop diferent ni que, al capdavant, la diferència pugui considerar-se mínima.

1.2.3 La formulació rizziana

Per Rizzi, en principi, el PRO-drop consistiria en (20):

(20) INFL pot ser [+ pronominal]

Sent pronominal, INFL rebria una interpretació pronominal sotmesa als requisits que la teoria del lligam imposa sobre els pronoms. A més, hauria de tenir Cas. ¿Quan és que INFL és [+ pronominal] ?. Rizzi pot sostenir, en un primer moment, que no cal pas especificar-ho. La sobregeneració de (20) seria corregida pel filtre de Cas. Vejam-ho. Centrem-nos primer en l'examen de la construcció no invertida. D'entrada, sembla que tindriem les següents possibilitats ("FN" figura que és una FN lèxica; "e", una FN buida fonèticament):

- (21)a. FN INFL FV
b. FN INFL FV
[+pron.]
c. [e] INFL FV
[+pron.]
d. [e] INFL FV

(21a) seria l'estructura d'una oració ben formada. Presenta una forma idèntica a la de les oracions de les llengües no

PRO-drop: INFL no pronominal i subjecte emplenat lèxicament. Per (21b) no pot arribar-se a una oració ben formada perquè l'element pronominal d'INFL ha de rebre Cas i la FN també (en virtut del filtre de Cas) de manera que es crearia un conflicte de Cas que deixaria un dels dos elements que el reclamen sense. Així doncs, (21b) és inviable. L'estructura (21c) és, en canvi, ben formada: l'element pronominal d'INFL rebria el cas nominatiu que s'assigna en la configuració INFL [+ temps] sense que es provoqués el conflicte de Cas de (21b) degut al fet que a (21c) tenim una FN buida lèxicament sobre la qual el filtre de Cas passa de llis. L'estructura (21d) seria bona, irrellevantment, com a representació d'una clausula d'infinitiu amb [e]=PRO; no ho seria, però, si fos subjacent a una oració temporalitzada. En aquest cas, diu Rizzi, l'estructura seria feta fora per l'ECP ja que INFL, en no ser pronominal i no tenir, doncs, els trets apropiats, no seria rector propi per a [e]. Ara, al meu entendre, caldria puntualitzar aquesta afirmació: (21d) és viable sense que es violi l'ECP si queda inclosa en una estructura [Q_i [e_i INFL FV]]. Tal estructura és, tanmateix, comentada per Rizzi, com veurem tot seguit.

En el comentari de (21d) es constata el que advertia abans, que INFL, per Rizzi, també és rector propi tot i que ara s'hagi de puntualitzar, atès el comentari en qüestió, que INFL és rector propi si porta l'especificació [+pronominal].

Sabut això, ens hauríem de demanar com s'impedeix que una estructura ben formada com (21c) sigui la representació intra-

lement pronominal d'INFL. Ara bé, el mecanisme irrestrict (20) no pot fer fora (23) com a derivació possible del trasllat qu. curt del subjecte:

(23) [qui_i [t_i INFL FV]]
          -pron.

Per la mateixa lògica d'abans, (23) seria, ni més ni menys, l'única derivació possible per a l'extracció qu. curta del subjecte en anglès i, doncs, cal suposar que una derivació com (23) no la pot bloquejar cap principi general. Per aquest motiu, si és pretén, com Rizzi, que també l'extracció qu. curta del subjecte sigui posverbal, caldrà restringir la formulació del paràmetre PRO-drop: de (20) passem a (24):

(24) En el context d'un assignador de cas nominatiu, INFL és pronominal ssi. la FN subjecte preverbal és buida a l'estructura-S.

(Rizzi (1982) p. 153)

Noteu que, de fet, (24) s'ha d'interpretar com si l'estructura-S tingués dues fases: per bloquejar (23), (24), efectivament, demana aquesta lectura que, al capdavant, equival a dir que (24) s'aplica després del trasllat qu. Això no obstant, sent d'aplicació encara a l'estructura-S, (24) s'aplicaria abans que QR. Així, amb (24) entre el trasllat qu. sintàctic i QR, es bloqueja (23) i es permet (25) a la FL¹⁵:

(25) [tothom_i [t_i INFL ho sap]]
          -pron.

Tenint en compte que (24) bloqueja (23) i que (22b) no

és tampoc viable, cal explicar encara el que ja ens havia quedat pendent en el cas de l'extracció qu. llarga, és a dir, cal explicar com és que la derivació que passa per portar el subjecte a la posició posverbal per trasllat qu. no presenta el problema de Cas que vèiem a (22) tant per a l'extracció llarga com per a la curta.

Abans, però, de passar a considerar l'estructura invertida, voldria fer un comentari que pot ser útil per a copsar les principals diferències entre l'enfoc de Rizzi i el de Chomsky i que es desprèn de l'observació de l'estructura (21c). Per Chomsky (1981), una oració amb subjecte fonèticament nul és una oració amb subjecte PRO i, consegüentment, amb la posició de subjecte no regida gràcies a l'aplicació de la regla R a la sintaxi. Per Rizzi (1982), tal posició (cf. 21c) seria regida pròpiament per INFL [+pronominal]. Noteu, en aquest respecte, que Rizzi no especifica mai de quina categoria buida es tracta. El motiu, òbviament, és que, quan Rizzi fa la seva proposta, les categories buides regides pròpiament eren necessàriament traces i, en principi al menys, no és plausible l'assumpció que una oració amb subjecte nul hagi de comportar cap traça.

Pel que respecta a la construcció invertida, les diferències entre la visió de Rizzi i la de Chomsky tornen a reproduir-se de manera encara més notòria potser: Chomsky descarta que la categoria buida en posició preverbal resultat de la inversió de subjecte sigui una traça adduint, sobretot, que això repre-

sentaria passar per alt la teoria del lligam que exigeix que una traça sigui lligada-A; Rizzi, en canvi, assumeix que és justament una traça, una traça lligada per l'element pronominal d'INFL que, al mateix temps, la regeix pròpiament¹⁶.

Dit això, aturem-nos amb una mica més de deteniment a concretar el funcionament de la proposta de Rizzi en aquest tipus d'estructura invertida:

(26) $[_O t_i \text{ INFL}_i \text{ +pron.}] [_{FV} [_{FV} \text{ ha telefonato } [\text{ Giovanni}]]]]$

Sabem que t_i no viola l'ECP perquè és regida pròpiament per INFL [+pronominal] que actua alhora com a lligador de t_i . L'estructura (26) planteja, però, més problemes. El primer podria resumir-se en la pregunta següent: ¿ Com és que a (26) no es produeix el conflicte de cas que, en principi, esperaríem entre INFL [+pronominal] i Giovanni ? La resposta és (27):

(27) En l'estructura ... element $postis_i$ ... FN_i
on FN_i cau dins l'àmbit d'INFL [+pronominal],
cal copiar el Cas de l'element $postis_i$ sobre la
 FN_i .

El segon problema concerneix la teoria del lligam. Acceptem que t_i , a (26), és lligada per l'element pronominal d'INFL (cf. n. 16). Així i tot, caldria demanar-se encara com s'ajusta al principi B de la teoria del lligam el propi element pronominal d'INFL (si serveix com a lligador-A, se li ha d'aplicar

la teoria del lligam) així com, al principi C, la FN_i lèxica en posició posverbal. En aquest cas, Rizzi proposa la següent condició prèvia a l'aplicació de la teoria del lligam:

- (28) A lliga B ssi. A c-comanda B i B no és dependent- θ d'A.

Vejam els efectes de (28) i, al capdavall, el funcionament de la teoria del lligam sobre l'estructura invertida (26). Primer caldrà que INFL sigui [+pronominal] ja que si no ho fos t_i violaria l'ECP; t_i és lligada pel pronominal d'INFL ajustant-se al requeriment del principi A de la teoria del lligam. Noteu que t_i no seria dependent- θ d'INFL i que, per tant, la teoria del lligam se li aplica normalment.

El pronominal d'INFL és lliure, com mana el principi B, perquè t_i no el lliga gràcies a la intervenció de (28) provocada pel fet que INFL és dependent- θ de t_i .

Finalment, la FN_i lèxica compleix també el requisit C de la teoria del lligam ja que ni el pronominal d'INFL, ni t_i poden lligar-la en ser FN_i dependent- θ de tots dos¹⁷.

Per acabar amb la presentació de la proposta rizziana resta fer constar que les estipulacions (27) i (28) no tan sols eliminen els problemes de la construcció invertida (26), sinó que obliguen a l'extracció posverbal del subjecte (i.e. al pas per la construcció invertida a problemàtica mercè a (27) i (28)) en casos de trasllat qu., tal i com Rizzi perseguia. En efecte, noteu que ara (22a) i (22b), que repeteixo aquí, no només resten impossibles pel que ja s'ha dit anteriorment, és a dir, pel

conflicte de cas que crearien , sinó per la violació de la teoria de lligam que suposarien des del moment que el pronominal d'INFL lligaria la variable t_i que, d'acord amb el principi C, ha de ser lliure¹⁸.

(22)a. [qui_i ... [t_i que [t_i INFL FV]]]
+pron.

b. [qui_i [t_i INFL FV]]
+pron.

Abans de passar a sistematitzar les principals característiques del que he anomenat la formulació R&C del paràmetre PRO-drop (cf. sec.0 d'aquest capítol), cal fer una aturada per a veure les repercussions que té, en aquesta formulació, la postulació de l'existència d'una altra categoria buida, pro, a càrrec de Chomsky (1982). Fins aquí, ja hem tingut l'ocasió de comprovar la interacció entre la formulació de Rizzi (1982) i la de Chomsky (1981). A partir de la consideració del que es beslluma en el treball de Chomsky (1982), serà plenament justificat, al meu entendre, parlar de la formulació R&C del paràmetre PRO-drop.

1.3. Chomsky (1982)

No es pot dir que la preocupació central de Some Concepts and Consequences of the Theory of Government and Binding (i.e. Chomsky (1982)) consisteixi a fer una revisió de la formulació de paràmetre PRO-drop continguda a LGB (i.e. Chomsky (1981)). Sí que hi són centrals, en canvi, el problema de la determina-

ció i el de la tipologia de les categories buides. Per la investigació d'aquests dos problemes estretament relacionats s'arriba, finalment, a la postulació de pro. Com tot d'una veurem, pro cau perfectament bé a les llengües PRO-drop de manera que, encara que Chomsky (1982) no faci explícites gaires consideracions respecte a les modificacions que pro comportaria tant en la seva pròpia formulació prèvia com en la de Rizzi, tals consideracions es desprenen amb relativa facilitat.

Contra el que podria pensar-se de bones a primeres, pro és una veritable troballa en el marc GB. No crec pas que la seva postulació vagi en contra del principi d'Ockham que ens recomana de no fer proliferar les entitats sense necessitat. Tant des del punt de vista metateòric com des d'un punt de vista més empíric, pro resulta del tot satisfactòria com a categoria buida.

Des del primer punt de vista, les categories que tenen a veure amb la constitució de la referència, situant-nos en el marc GB, resulten de la combinació de dos trets especificables positivament o negativament: [[±]anàfora], [[±]pronominal]. No entraré aquí ni en la justificació d'aquesta visió¹⁹, ni en la discussió sobre si el criteri d'identificació de les categories buides ha de ser intrínsec o funcional (Chomsky (1982) proposa un criteri funcional): no hi ha cap punt d'aquests que sigui necessari per a fer el seguiment de la naixença de pro, que és el que ens interessa donada la seva incidència en la problemàtica PRO-drop, ja que tal naixença, val a dir-ho, és

més aviat producte del problema tipològic que no pas del problema de la naturalesa i del criteri definidor de les categories buides.

Aplicant l'estratègia de reduir a dos trets més bàsics les categories (l'analogia amb l'evolució de la teoria fonològica és òbvia; del fonema als trets fonètics, de les categories als trets "referencials") es descobreix la inexistència de dues possibilitats en principi viables:

(29)	<u>anàfora</u>	<u>pronom.</u>	<u>cat.fonèt.</u> <u>plena</u>	<u>cat.fonèt.</u> <u>buida</u>
a.	+	+	—————	PRO
b.	+	-	refl.,recí- procs	t _{FN}
c.	-	-	nom	t _{qu./Q.}
d.	-	+	pronom lèxic	—————

¿ Són emplenables els buits de l'esquema (29) ?; ¿ deuen existir tals categories ?. Provem d'esbrinar-ho. Quant a la primera casella en blanc, la que correspondria a una categoria fonèticament plena [+anàfora], [+pronominal], amb una breu reflexió n'hi ha prou per a copsar que la seva absència és motivada: no pot existir el correlat ple de PRO perquè PRO és no regit (i això és derivable com a teorema dels principis A i B de la teoria del lligam) cosa que impedeix que el seu correlat fonèticament ple sigui viable ja que no tindria el cas que demana qualsevol FN fonèticament plena. Recordeu que el cas

depèn de la recció.

Quant a l'última casella, que també apareix sense emplenar, no sembla que hi hagi cap motiu intrateòric que destorbi la seva realització. Fixem-nos-hi. Seria el paral·lel buit dels pronoms lèxics. Chomsky l'anomena pro. La naixença de pro és, com es veu, tot un exemple de descoberta guiada per l'afany de la simetria. Obviament, com que som en un terreny empíric, caldrà trobar pro a les gramàtiques. On és ?. La veritat és que no cal gaire sagacitat per a pensar que pro és, per exemple, la categoria corresponent als subjecte no realitzat de les llengües PRO-drop.

En aquest respecte, és important adonar-se que pro salva la inconsistència teòrica que en la visió de Chomsky (1981) suposava PRO com a categoria buida en posició de subjecte d'oracions temporalitzades en les llengües PRO-drop: PRO, en aquesta posició, feia trontollar un resultat teòric prou fonamentat segons el qual PRO només podia aparèixer com a subjecte d'infinitiu o de categories verbals semblants (i.e. [-temps]) i enlloc més). En aquesta posició, PRO només pot rebre dues interpretacions: o bé és controlat per un antecedent (e.g. Vull PRO dormir) o bé rep una interpretació arbitrària (e.g. PRO fumar és nociu per a la salut). Com és prou clar, la categoria buida d'una oració com "somreia" no és susceptible de rebre cap d'aquestes dues interpretacions. PRO, per tant, a LGB (Chomsky (1981)) era una mica com un pegat, en qualitat, és clar, de subjecte d'oracions temporalitzades a les llengües PRO-drop.

Pel que fa a la visió de Rizzi (1982), convé recordar que els subjectes nuls de les oracions temporalitzades també eren problemàtics tot i que allí el problema consistia en la manca de definició de la categoria buida corresponent al subjecte nul fonèticament (cf. (21c)). Veurem en la subsecció següent com podria quedar la implementació de la formulació rizziana del paràmetre PRO-drop amb l'assumpció que el subjecte nul les oracions temporalitzades és pro (preverbal) tot i assenyalant que aquesta assumpció, ara, la fa Rizzi i la majoria.

En quins contextos més pot aparèixer pro a més del que acabem de considerar ?. Sembla que un bon candidat a acollir pro és la posició-A parella de clíctic (així ho insinua Chomsky mateix). En una paraula, allà on hi hagi una categoria buida que s'interpreti com s'interpreta un pronom lèxic sembla que, a partir d'ara, caldra pensar en pro. En principi, i caldrà tenir-ho present, esperarem, doncs, que als efectes de la teoria del lligam, pro es comporti de la mateixa manera que un pronom lèxic tal i com es predica de les altres parelles de categoria plena, categoria buida de (29).

A títol exemplificador, vegeu com als pronoms lèxics que apareixen en anglès a (30), una llengua PRO-drop com el català els permetria realitzacions nul·les, i.e. pro. No cal dir que la col·locació de pro a (30) respon al dictat de la visió dominant que estem revisant.

(30)a. referencial

ang. he laughs

- cat. pro riu
- b. quasi-argumental
- ang. It rains
- cat. pro plou
- c. expletiu
- ang. There arrived a girl/*the girl
- cat. pro va arribar una noia/la noia²⁰

Així les coses, la pregunta que cal fer-se és la següent: quines són les condicions que llicencien pro?. Chomsky (1982) no fa sinó una incursió molt breu en aquest punt dient que pro ha de ser identificat localment. No tenim, però, ni una definició formal del concepte d'identificació local ni una revisió explícita del paràmetre PRO-drop acordada amb la nova categoria pro, com ja s'ha assenyalat anteriorment. Això no obstant, les insinuacions al respecte sembla que han bastat perquè pugui afirmar-se que ara la teoria dominant del PRO-drop és el resultat de la interacció entre els enfoc de Chomsky (1981) i Rizzi (1982) més la correcció i unificació d'ambdós que la postulació de pro per Chomsky (1982), al capdavant, representa.

Sempre que em refereixi al que tenen en comú totes tres variants de la formulació del paràmetre PRO-drop faré ús de la convenció ja apuntada, i.e., R&C.

La subsecció següent ofereix una sistematització molt esquemàtica del camí que hem fet fins aquí així com un comentari sobre la incidència de la proposta final (Chomsky (1982)) en la visió dominant o visió R&C.

1.4. La visió R&C (síntesi)

Conforme al que hem vist en les subseccions 1.1 i 1.2., queden recollides a (31) i (32) les formes que a les construccions clau en les llengües PRO-drop, la de subjecte nul a (a) i la invertida a (b), els atribuirien Chomsky (1981) i Rizzi (1982) respectivament:

- (31)a. $[_O \text{ PRO}^i [_{FV} \text{ V+INFL}^i \dots]]$
 b. $[_O \text{ PRO}^i [_{FV} [_{FV} \text{ V+INFL}^i \dots] \text{ FN}^i]]$
- (32)a. $[_O \text{ e INFL FV}]$
           +pron.
- b. $[_O \text{ t}_i \text{ INFL } [_{FV} [_{FV} \text{ V } \dots] \text{ FN}_i]]$
           +pron.

Les diferències que s'observen entre (31) i (32) són el resultat de formulacions diferents del paràmetre PRO-drop per part, respectivament, de Chomsky (1981) (cf. (6)) i Rizzi (1982) (cf. (24)), així com de la intervenció de certes estipulacions també diferents en cada cas.

Prenent nota dels suggeriments de Chomsky (1982) arran de la descoberta de pro, sembla que s'hauria d'assumir que les estructures corresponents a una oració amb subjecte nul i a una amb inversió de subjecte serien, per Chomsky (1982), (33a) i (33b) respectivament:

- (33)a. $[_O \text{ pro}^i \text{ INFL}^i \text{ FV}]$
 b. $[_O \text{ pro}_i^i \text{ INFL}^i [_{FV} [_{FV} \text{ V } \dots] \text{ FN}_i^i]]$

D'entrada, ja es veu clar que (33) és més semblant estructuralment a les representacions de Rizzi (cf. (32)) que no pas a les del propi Chomsky que és qui, en canvi, introdueix pro. Quines repercussions i possibles avantatges presentaria (33) sobre (31) i (32) ?. En la subsecció anterior ja s'ha comentat que respecte de (31), (33), amb pro, evita l'anomalia que representava PRO. Ara, pro necessita un identificador local. Òbviament, per a un subjecte nul pro, tal identificador ha de ser INFL (els trets de concordança(conc) d'INFL). S'apunta, doncs, la necessitat d'eliminar (6), la formulació que feia que INFL fugís, justament, del costat del subjecte buit (cf. (31a) i (33a)). Quant a la construcció invertida "nova", i.e. (33b), sembla que, pel que fa als superíndexs, es manté com (33a). Aquests seguirien sent senyal que la teoria del lligam no s'aplica entre els elements cosuperindexats per a evitar que la FN posverbal violi el principi C sent lligada pel pro preverbal. Respecte de l'assumpció generalitzada que a la construcció invertida (33b) hi ha pro_iⁱ, un pro_iⁱ inserit és clar, no sé ben bé com es podria justificar ²¹ o, més ben dit, com es justifica.

Una manera que, tanmateix, se m'ocorre és la següent. Posem que es pogués motivar que INFL és identificador local però no pas rector propi de manera que una traça en la posició preverbal seria inviable perquè violaria l'ECP. L'atractiu d'aquesta suposada anàlisi seria que se seguiria que l'extracció qu ha de ser des de la posició posverbal sempre que es tracti d'una extracció llarga tal i com voldria Rizzi²². Pel que fa al

problema de Cas que es planteja a l'estructura invertida (33b), podríem adoptar l'estipulació (27) de Rizzi.

En relació, justament, a l'anàlisi rizziana (32), (33), aparentment tan semblant a (32), presenta una diferència claríssima i avantatjosa: evita que s'hagi de considerar INFL com a posició-A. En efecte, per Rizzi (1982), el caràcter pronominal d'INFL s'assumia fins al punt de fer passar l'element pronominal d'INFL per la teoria del lligam, que és una teoria de lligam-A, quan és obvi que INFL no pot ser mai una posició-A. Era en funció d'aquesta assumpció tan indesitjable que la proposta de Rizzi admetia una traça de FN en la posició de subjecte preverbal de les construccions invertides (cf. (32b)) alhora que podia evitar-hi una variable en el cas de l'extracció qu. del subjecte. Recordem-ho ràpidament. Pel que respecta a la traça en qüestió, la de (32b), l'element pronominal d'INFL la regiria pròpiament alhora que la lligaria-A ((28) ho permet); pel que respecta al segon cas, al de la impossibilitat de l'extracció qu. del subjecte des de la posició preverbal, es té que INFL [+pronominal] lligaria-A una t_{qu} . en tal posició de manera que s'incorreria en una violació del principi C de la teoria del lligam (cf. tbé. la n. 18).

Encara en relació a la indesitjabilitat de la premissa per la qual INFL seria una posició-A, noteu que e_i a (32a) podria, perfectament, ser considerada traça com a (32b) amb la diferència, però, que a (32a) una traça és immotivable i, al capdavall, també indesitjable²³.

El fet que per a fer aquesta comparació superficial entre les formulacions explícites (i.e. Chomsky (1981) i Rizzi (1982)) i la merament apuntada per Chomsky (1982), hagi hagut de recórrer a una anàlisi no "garantida" per a (33b), podria fer pensar que la proposta amb pro, i.e. (33), no és veritablement un avenç i que fins i tot les altres dues són millors perquè, al menys, a través de les formulacions (6) i (24), que recordo aquí sota, donen compte detallada de les anàlisis (31) i (32) respectivament.

(6) La regla R pot aplicar-se a la sintaxi.

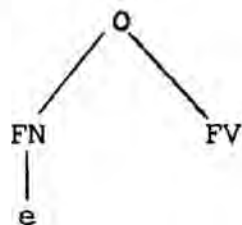
(24) En el context d'un assignador de Cas nominatiu, INFL és pronominal ssi. la FN subjecte preverbal és buida a l'estructura-S.

Certament, per a (33) no hi ha res comparable a aquestes dues formulacions. L'única premissa a la base de (33) és que INFL a les llengües PRO-drop serveix com a identificador local llicenciador de pro. ¿ Com se seguiria, a partir d'aquí, que les llengües PRO-drop, d'acord amb la visió canònica, tenen la característica de permetre la inversió del subjecte ?. La pregunta quedaria sense resposta. Ara bé, per a considerar la proposta amb pro inferior en aquest respecte a (6) o a (24), caldria assegurar-se que (6) i (24) contenen, a tall d'implicació, que les llengües PRO-drop presenten la inversió lliure de subjecte. La demostració que tal implicació no la comporta ni (6) ni (24), no la faré fins al final d'aquesta primera part.

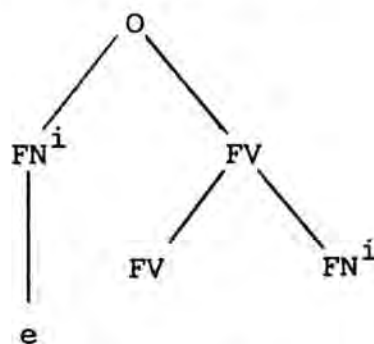
Veurem que, paradoxalment, aquest resultat negatiu per a la teoria del PRO-drop R&C és positiu des del punt de vista de l'adequació empírica.

Tot el que precedirà aquesta demostració està dedicat a examinar els problemes que comporta assumir, amb R&C, que en italià, català o espanyol hi ha les dues construccions de (34) amb independència que estiguin connectades o no per paràmetre i siguin quines siguin les realitzacions en cada cas de la categoria buida e i d'INFL (no especifico INFL expressament a (34)) segons que s'adopti la formulació de Chomsky (1981), Rizzi (1982) o Chomsky (1982).

(34)a. Oració amb subjecte nul

b. O amb inversió de subjecte

Començant, com és obligat, per la pròpia visió R&C presentada en essència a (34), veurem, en aquest capítol encara, el seu cost i la seva fonamentació.

2. El cost de la visió R&C

Examinaré aquí quin és el preu de les assumpcions coadjuvants a (6) i/o a (24) que són necessàries per a arribar a (34), i principalment, és clar, a (34b), la construcció invertida.

Primer, pot apuntar-se que resulta poc satisfactori, quan s'adopta la creença que l'estructura amb subjecte posverbal és derivada, el mecanisme d'inserció que això comporta²⁴ en el lloc que ocupa e a (34b), i.e. en la posició de subjecte preverbal, per a substituir la traça que caldria esperar en concordança plena amb l'enfoc derivacional R&C respecte de la construcció invertida.

En segon lloc, l'assumpció que fa primer Rizzi, però també Chomsky, que l'extracció qu. del subjecte passa forçosament per la construcció invertida (34b), exigeix estendre el poder de la recció fins a poder parlar de recció pròpia de la traça adjunta a la FV per part del verb. Aquesta extensió, al marge d'estar dissenyada, a LGB, només per a aquest cas particular, presenta problemes, com tothom ja sap (cf. Travis (1984)), perquè, implícitament, prediu un mateix comportament en l'extracció qu., per exemple, per a subjectes i adjunts, cosa que no es compleix²⁵.

Respecte a aquest punt, voldria posar en dubte el planteig de Chomsky del problema de la no extractabilitat dels tàndems qu. o Q/en(clític) des de la posició adjunta a la FV que se suposa regida pròpiament i d'aquí, doncs, el problema. Il.lus-

trant-ho, el que cal explicar és laagramaticalitat de (35):

(35) *Quants en veuen els partits del mundial ?

Chomsky, molt temptativament, insinua que el motiu de la mala formació de (35) podria residir en el fet que el clític en no lligui la traça en la posició adjunta a la FV perquè potser ni tan sols la c-comanda. Ara: com que el verb, en la mateixa posició que el clític, c-comanda i regeix pròpiament aquesta posició, hauríem d'arribar a distingir una versió forta i una més laxa de c-comandament: la més estricta afectaria el lligam d'una traça; la més tolerant permetria, en canvi, la recció d'aquesta mateixa traça (cf. LGB p. 166).

Sense entrar gaire en matèria, diré, tanmateix, que, en la línia de Pesetsky (1982), el problema de (35) és que presenta una frase quantificada amb nucli Q (i qu.) com a subjecte. Que no hi ha problema en la relació entre el clític i la corresponent categoria buida sembla que és fàcil de demostrar a partir del català. Observeu les oracions següents:

(36)a. De (aquests) llibres, no recordo si us he dit
quants n'heu de llegir

b. Aquests llibres, no sé si us he dit on els trobareu

Breument, sembla que si per a (36b) s'assumeix que la represa intraoracional de de llibres és la parella (clític, pro) (noteu que una derivació per trasllat és del tot impossible donada l'existència d'una illa qu. dins d'una altra separant

de llibres de la seva oració), no hi ha menys motius per a fer-ho a (36a), assolint-se així, a més, una uniformitat, sempre benvinguda, en la caracterització de la categoria buida aparellada amb els clítics²⁶. Posem que tal passa sigui correcta. Ara observem (37):

(37)   Amb la Maria, no entenc per què t'hi enfades

Clarament, amb la Maria és reprès intraoracionalment per una parella (clític, pro) i demana aquest pronominal (pro) en la posició d'adjunt a la FV. Així doncs, per (36) i (37) s'apunta prou distintament que el problema de (35) no resideix en la relació de en i la seva categoria buida (pro a partir de l'anàlisi alternativa proposada (cf. n. 26)), sinó en la naturalesa Q de la frase. Tal i com mostra Pesetsky (1982), una frase Q que és l'argument intern d'un verb en l'estructura-P és convertible en FN a la FL sent capaç de satisfer els requisits seleccionals de tipus categorial del verb; en canvi, una frase Q originada com a argument extern donarà sempre un resultat agramatical ja que la conversió de la FQ en FN produiria en aquest cas un conflicte irresoluble de lligam/recció que no es dona en l'altre cas. Tot i deixant aquesta qüestió molt enlaire²⁷ (cf. Pesetsky (1982)), bastarà, de moment, ressaltar un fet, el següent: Pesetsky (1982) presenta aquesta proposta per explicar la distribució d'unes frases Q en rus. Que aquestes es comportin exactament com les parelles (Q., en), quan no porten cap clític sinó que tenen la particularitat d'anar en genitiu, sembla que no fa sinó corroborar la idea que a (35), l'agra-

maticalitat és producte de la naturalesa quantificada de la frase i no de cap dificultat en el joc clíctic/categoria buida.

Passant a considerar l'estatus de la posició posverbal adjunta a FV, cal notar que no queda gens clar: sobre aquesta posició pesen exigències gairebé contradictòries. Així, si d'una banda es vol que sigui posició-A perquè allà és on cal veure la t_{qu} (o variable) de subjecte aproblemàtica en relació a l'ECP, d'altra banda cal eximir-la, després, de la teoria del lligam ja que una t_{qu} en tal posició derivada seria, en principi, lligada-A per la posició de subjecte preverbal i, doncs, es violaria el principi C de la teoria del lligam que demana que una expressió-R sigui lliure-A (recordeu que en el marc GB, les variables pertanyen a la classe de les expressions-R). Els mecanismes d'exempció que proposen Chomsky (1981) i Rizzi (1982) són diferents: cosuperindexació pel primer i l'estipulació (28) pel segon. De tots dos, en qualsevol cas, es pot afirmar que són bastant ad hoc²⁸.

Encara sobre la mateixa qüestió, hi ha un aspecte que ha passat gairebé desapercebut i que, segurament, val la pena de considerar. Es tracta de la proliferació de posicions-A per al subjecte que la visió R&C suposa i que, contràriament a la potencial multiplicitat de posicions-A per als complements, no sembla que pugui justificar-se fàcilment²⁹. En aquest sentit, no es veu pas què pugui ser més fonamentable: si la duplicitat de posicions-A ja a l'estructura-P o la creació per adjunció

d'una posició-A. Totes dues opcions semblen, en efecte, problemàtiques tant metateòricament com atenent el problema de l'adquisició lingüística³⁰.

En conclusió, un cop repassats alguns dels mecanismes ad hoc que exigeix la visió R&C, hi ha prou motius, al meu entendre, per a ser cauts. Per mi, aquest cost més que considerable en estipulacions només seria tolerable davant d'una argumentació prou sòlida i consistent a la base de la visió R&C, i.e. a la base de (34).

3. El pes de l'argumentació a la base de l'enfoc R&C

3.1. La negació i l'ECP

Una de les àrees, si no l'única, a partir d'on es dreça l'argumentació conforme a la qual l'ECP(1981) és vigent talment en les gramàtiques PRO-drop (espanyol, italià, català...) com en francès o anglès per exemple, és justament aquesta, la de la negació. En aquest punt, he de dir que el meu desacord amb el planteig de Rizzi és notori tant pel que fa a certs judicis interpretatius com pel que fa a la manera com pretén d'explicar els tèrbols fenòmens de la negació romànica. Ara i aquí, no presentaré la meua visió completament(cf.43 cap. 4). Així i tot, però, crec que, breument, serà possible posar en qüestió l'anàlisi de Rizzi i, en conseqüència, el seu corol.lari, a saber,

que l'ECP(1981) topa , fent-les fora, amb les mateixes estructures que en anglès o francès.

En primer lloc i encara que no sigui estrictament necessari amb vista a l'argumentació que he de fer, voldria dir que no em sembla gens garantida la noció d'abast amb què es juga quan es tracta de quantificadors negatius en la teorització de Rizzi³¹. Concretament, crec que el fet que ningú preverbal incorpori la negació sense necessitat de cap marcador negatiu (com ara no) no és sinònim d'abast curt per a ningú preverbal (cf. la n. 31).

En segon lloc, entenent fins i tot això de l'abast a la Rizzi, no sembla pas cert que la construcció clau en l'argumentació rizziana s'interpreti com ell diu. La construcció a debat és del tipus de la de (38)³²:

(38) No crec que ningú m'entengui.

Com és ben sabut, Rizzi pretén que a (38) les possibilitats interpretatives queden limitades per l'ECP. Això, en canvi, no passaria a (39):

(39) No crec que m'entengui ningú.

Ara veurem en què consisteix tal posicionament. Abans, però, val la pena recordar que tot el plantejament és una extrapolació de l'observació de Kayne(1981a) que el contrast (40) (= (9) en aquest mateix capítol) és explicable per l'ECP³³:

(40)a. ?Je n'ai exigé qu'ils arrêtent personne.

b. *Je n'ai exigé que personne soit arrêté.

En efecte, si l'element negatiu ne funcionés com a indicador d'abast per a personne, a (40b), el remuntament de personne per QR a la FL a la clàusula superior constituiria una violació de l'ECP, cosa que no ocorreria a (41) ni tampoc, és clar, a (40a)³⁴.

(41) J'ai exigé que personne ne soit arrêté.

Vejam ara com funciona l'extrapolació de Rizzi. Si bé (38) és gramatical (en català com en italià), no seria interpretable amb una sola negació, amb el que Rizzi en diria abast llarg, sinó que requeriria una interpretació on ningú tingués abast curt, el que equival a l'obtenció de dues negacions, tal i com s'expressa en la representació de FL que Rizzi li atribuiria:

(42) no crec [₀, que [₀ no ∃x: x una persona [₀ x m'entengui]]]

Per si hi hagués cap dubte, la glosa anglesa que Rizzi posa a construccions com les de (38) corrobora que s'hi ha de sentir una doble negació: "(I) neg think that nobody understand me".

Pel que fa a (39), com és d'esperar, la interpretació riziana seria una cosa així com (43). Naturalment, la glosa en aquest cas hauria de ser la següent³⁵: "There is no x that (I) think that - understand me x".

(43) [₀ no ∃x: x una persona [₀ crec que [₀ - m'entengui x]]]

Ara; si bé tothom està d'acord en el nombre de negacions (una) que es computen a (39), no sembla pas que (38) sigui interpreta-

da pels parlants (i el mateix passaria amb la versió italiana) amb dues negacions tal i com pretén Rizzi. Més encara, cal concloure que tal oració és bona amb una sola negació o el que Rizzi en diria abast llarg (cf. per aquesta mateixa opinió discrepant en relació a la de Rizzi, el treball de Contreras (1984b)).

Que l'anàlisi de Rizzi pel que respecta a (38) és més que qüestionable es fa més evident encara en constatar-se una altra cosa en el que és una simple nota a peu de pàgina en el seu article³⁶. En aquesta nota se'ns diu que la interpretació (42) per a (38), l'única bona, segons ell, per a (38), és obtenible només si el verb rep un accent ben fort al mateix temps que es crea una tall entonacional entre aquest i la clausula subordinada (gràficament, com fa el propi Rizzi, podríem representar-ho així: "no ho créc // que ningú m'entengui"). Ara bé, és lícit atribuir la mateixa estructura a (38) que a aquesta darrera oració entre parèntesis ?. No ho sembla pas. Més encara, noteu que, seguint les instruccions de Rizzi per a l'obtenció de la interpretació (42), en català, automàticament ens apareix el clíctic ho³⁷, obligant-nos gairebé a veure en l'oració entre parèntesis una estructura amb la clàusula dislocada i, en conseqüència, diferent a la de (38). Més concretament, amb dislocació, és possible el no c-comandament de la clàusula per no³⁸ que és el que fa que es lliuri la interpretació amb doble negació. Això, en canvi, és impossible a (38) strictu sensu: no sempre c-comanda la clàusula subordinada i, doncs, ningú.

Noteu, doncs, que cal admetre amb Rizzi que (44) (repetició

de l'oració mencionada anteriorment entre parèntesis), lliura, aquesta sí, una doble negació³⁹:

(44) No ho crec // que ningú m'entengui

Ara: cal contestar que (44) sigui (38) que és el que sosté Rizzi. Si així fos, a més, la pertinència o no de l'ECP, que per ell equival a la possibilitat per a ningú d'incorporar-se a no, ni es plantejaria: sembla natural exigir, per a aquesta casta d'incorporacions, que el quantificador sigui dins el domini del marcador negatiu. Dit d'una altra manera, si (44) fos (38), (38) (= (44)) no diria res quant a la vigència o no vigència de l'ECP. D'altra banda, el fet incontestable que (38) sigui realment viable com a estructura diferent de (44) i que lliuri una lectura amb una sola negació argüiria contra la vigència de l'ECP (o contra les estructures prèvies assumides) i no pas al seu favor.

Tornant al principi de la qüestió, on quedava constància de l'extrapolació que feia Rizzi a l'italià de l'anàlisi de Kayne per al francès, és bo de veure que, d'acord amb la visió exposada aquí, cal una reinterpretació de les diferències que separen el francès del català, l'italià o l'espanyol. Així, per Rizzi, el fet que l'ECP provoqui la mala formació de (40b) i no pas la de (38), on l'ECP, segons ell, només prohibiria la interpretació amb una sola negació (cf. (12b) en aquest mateix capítol), seria explicable en virtut de diferències independents en els sistemes de negació del francès, d'una banda, i del català, italià o espanyol, d'altra banda. Rizzi diu que, en francès,

per a l'obtenció de la doble negació, cosa que suposa que n'hi hagi una de clausal, cal fer ús de ne ... pas mentre que, en italià non serviria com a negació clausal i també com a marcador negatiu per a ítems com ningú (nessuno de fet)⁴⁰.

Emprant aquestes mateixes distincions, l'anàlisi alternativa que jo proposaria suposa, contra la de Rizzi, que no a (38) (de la mateixa manera que non en italià) funciona com a marcador negatiu per a ningú (nessuno en la versió en italià) contràriament al que passa en francès on això és impossible i, d'aquí, la agramaticalitat de (40b) que repeteixo:

(40)b. *Je n'ai exigé que personne soit arrêté.

A (44), en canvi, l'estructura ho faria impossible ja que ningú no és en el domini de c-comandament de no.

Així doncs, per mi, la diferència francès/català, italià, espanyol no pot explicar-se apel·lant a la virtual ambigüitat de no (vegeu la nota 40) que, tanmateix, es desfà estructuralment perquè, encara que en català, italià o espanyol no aparegui pas, una estructura amb dislocació de la subordinada força que la negació de la principal sigui clausal.

Per la via de la comparació, doncs, arribem a la mateixa conclusió que abans: si bé l'ECP pot ser invocat com a causa de la agramaticalitat d'oracions com (40b) en francès, en català, espanyol o italià, (38) ens fa qüestionar l'ECP (o posar en dubte la correcció de les estructures sobre les quals s'aplica). En català, espanyol o italià, fins i tot deixant de banda la construcció invertida (cf. (39), tindriem una possibilitat més

que en francès perquè l'ECP no la pot impedir en els primers i sí en el segon tal i com queda reflectit a (45) i (46). La possibilitat extra és, com es veu, la (45a) (que és igual estructuralment i interpretativament a (38)) que és diferent de la (46a) (= (44)) que sí que té correlat en francès:

(45)a. No crec que ningú m'aturi (una sola negació)

b. *Je ne crois que personne m'arrête.

(46)a. No ho ^{crec} // que ningú m'aturi. (dues negacions)

b. Je ne crois pas que personne m'arrête. (dues neg.)

Amb tot, (38) segueix demanant explicació: cal esbrinar per què no s'hi obtenen les dues negacions que, en principi, serien d'esperar⁴¹. Avançaré que l'explicació passa per considerar que ningú és en posició de tòpic. Sense entrar a fons en la defensa d'aquesta anàlisi alternativa, pot apuntar-se que la seva plausibilitat vendria recolzada, ja d'entrada per certes observacions que fa Rizzi en un apèndix de l'article que ens ocupa. S'hi argumenta que l'ECP ha de ser considerat superior a la condició anterior que, de fet, queda subsumida en l'ECP: la NIC (Nominative Island Condition). Aquesta condició, com ja diu el seu nom, operava en virtut del Cas. Prou significativament per a la proposta que faig concernent l'estatus de la posició preverbal del subjecte en català (defenso que es tracta sempre d'una posició-no-A), Rizzi, amb la intenció de rompre una llança a favor de l'ECP i en contra de la NIC, invoca unes estructures que sense presentar el quantificador en nominatiu serien, per ell, com (38) i, doncs, com (38), s'explica-

rien, segons ell, per l'ECP i no pas per la NIC. En una paraula, l'ECP seria el responsable de la doble negació obligatòria, per Rizzi, a (47) (= (5) a l'apèndix en qüestió):

(47) ²Non credo che a nessuno Gianni lo abbia detto.

Ara; en passar al català, ens trobem que ningú no nominatiu encapçalant la clàusula subordinada en aquesta mena d'estructures ha de ser necessàriament reprès per clític⁴² insinuant-se, doncs, que ningú sigui en posició de tòpic:

(48) No crec que a ningú *(el) cridin més.

Noteu també que, a partir de (48) s'enforteix tota l'argumentació desplegada fins aquí. En efecte, si abans s'ha criticat la identitat que Rizzi establí entre (38) i (44), ara caldria criticar exactament igual l'afegit de (47) a la identitat anterior. És a dir, s'ha de distingir (49a) i (49b) com abans hem distingit (45a) i (46a) respectivament:

- (49)a. No crec que a ningú el cridin més. (una negació)
b. No ho [/]crec // que a ningú el cridin més. (dues negacions)

Ara; si tal i com em penso, (49a) és paral·lela a (45a) com (49b) ho és a (46a), fixeuvos que la plausibilitat que ningú subjecte preverbal sigui a tòpic augmenta (el clític a (49a) ho apunta prou directament). Si hi fos, a més, ja tindriem la clau de la no intervenció de l'ECP a (45a) a diferència del que passa en francès on l'ECP és la causa de la agramaticalitat de (45b): naturalment, pel que fa al francès l'ECP seria d'apli-

cació ineludible fent fora (45b) perquè el francès presenta el subjecte en posició preverbal i intraoracional, posició aquesta que és sota els designis de l'ECP; pel que fa al català, en canvi, l'ECP no s'aplicaria en estructures de tipus (45a) com no és aplicable en estructures de tipus (49a) ja que ningú és en posició de tòpic en ambdós tipus d'estructures i sent-hi, no se sotmet a QR ni a les limitacions que sobre QR imposa l'ECP.

No sé si cal dir que, davant de tot això, és convenient, si no necessari, concloure que l'única base argumental utilitzada per Rizzi amb la intenció de demostrar que l'ECP s'aplica a les llengües PRO-drop de la mateixa manera (i.e sobre unes mateixes estructures) que en anglès per exemple, és molt precària i, segurament incorrecta.

3.2. Els arguments sobre l'extracció posverbal

En consonància amb la pretesa acció restrictiva de l'ECP sobre l'estructura d'oracions del tipus "no crec que ningú m'entengui" (cf. (11b), (38) i (45a)) i amb l'absència d'impediments per ECP en les del tipus "no crec que m'entengui ningú" (cf. (11a) i (39)), Rizzi, recordeu-ho, es veu impel·lit a defensar que la violació del filtre that-t en les llengües PRO-drop és només aparent i, de fet, producte d'una opció respectuosa de l'ECP, a saber, l'extracció posverbal.

A més de l'anàlisi de la negació en relació a l'ECP que,

al meu entendre, és incorrecta per tot el que he argüït en la subsecció anterior, Rizzi adduïa dues altres bases empíriques a favor de l'extracció posverbal del subjecte qu. tant per a l'extracció llarga com per a la curta: la distribució del tãndem Q. o qu. / en i els dialectes italians.

3.2.1. Q. o qu. / en (2)

En aquest punt, Rizzi, en definitiva, presenta el que s'observa a (17) com a prova de l'extracció posverbal del subjecte:

(17)a. Quants creus que *(n')han sortit ?.

b. Quants *(n')han sortit ?.

¿ Es lícit adduir el comportament de la parella qu./en com a prova de l'extracció posverbal del subjecte ?

Abans de contestar la pregunta, vull fer constar que per la proposta alternativa anunciada, l'extracció del subjecte, quan n'hi hagi de veres, serà, naturalment, des de la posició posverbal (la preverbal és, per mi, una posició-no-A a les llengües PRO-drop). Això no obstant, contesto decididament que no és lícit apel·lar a construccions com les de (17) per a provar el que sigui en relació al subjecte. La raó, d'altra banda, és prou familiar: Rizzi juga amb l'argument d'un verb ergatiu més que no pas amb un subjecte. Més encara, en aquest tipus de construcció, si més no, l'argument del verb ergatiu és homologable a un objecte de verb transitiu i mai al seu subjecte.

De fet, les proves al respecte ja les tenim a (16b) i (35) repetides aquí davall:

(16)b. _oQuants _oen tens ?.

(35) *Quants _sen veuen _oels partits del mundial ?

En conclusió, no sembla pas que a partir de provatures com la de (17), pugui argumentar-se que l'extracció dels veritables subjectes (no ho són els arguments dels verbs ergatius) procedeix des de la posició posverbal. No és pas que no hi hagi proves que això és així quan hi ha realment trasllat qu. del subjecte, es tracta, simplement, que la de Rizzi no és bona⁴³.

3.2.2. Els dialectes italians (2)

Respecte de la utilització dels dialectes italians com a testimoni a favor de l'extracció posverbal del subjecte qu., la cosa sembla molt més nítida. Recordeu, per exemple, el paradigma del trentí, (19), (tant valdria el del modenès, (18)):

- (19) Trentí
- a. El Mario *(el) magna.
  - b. (*el) magna el Mario.
  - c. (el)* magna.
  - d. Chi e che magna ?.
  - e. *Chi e che el magna.

Certament, l'extracció bona, (19d), és com (19b), és a dir, presenta la mateixa realització d'INFL que la construcció amb

subjecte posverbal. És dolenta, en canvi, (19e) que suposaria homologar el cas d'extracció qu. del subjecte amb la contrucció de subjecte preverbal (cf. (19a)).

Si bé fins aquí no hi ha res a dir, és interessant constatar que tant en trentí com en modenès, es produeix un fet que no s'avé amb el posicionament de Rizzi, concretament amb la formulació (24). En efecte, sota el disseny de (24) caldria esperar que la realització d'INFL coincidís en els casos de la construcció invertida i de la de subjecte nul. En particular, és en aquests dos casos que INFL és [+pronominal] per Rizzi. I bé, contràriament a tal predicció, INFL, tant en modenès com en trentí, es manifesta de manera coincident en les construccions de subjecte preverbal lèxic i de subjecte nul fonèticament, com pot comprovar-se comparant les tres construccions en joc a (19) aquí al damunt (i a (18) igualment).

Més tard (cf. 3cap4) tindrem ocasió de comprovar com aquesta desavinença entre les expectatives que crea la formulació riziana (24) i els fets que s'observen en els dialectes italians esdevé argument a favor de la proposta alternativa continguda en aquesta tesi.

CAPITOL 2:

SOTA EL DESIGNI DE LA FORMULACIÓ R&C

1. ¿ Encara una altra inversió ? . La inversió obligatòria segons Torrego (1984)

Si R&C postulen una inversió lliure (seria obligatòria només en la mesura que és necessària com a escapatòria del que, altrament, serien violacions de l'ECP), Torrego, tot i assumint la visió R&C i, doncs, la seva inversió, en proposa una altra: el verb, en espanyol i en català¹, s'adjuntaria a O sempre que el comp de la seva clàusula fos ocupat per una frase qu. (o la seva traça) corresponent a un argument obligatori (i.e subjecte i complements subcategoritzats):

(1)a. ¿ Qué (le) dijo María a Juan ?

b. $[_O, \text{qué}_i [_O \text{ (le) dijo } [_O \text{ María } [_{FV} t_v t_i \text{ a Juan}]]]]$

On "t" és la notació de la traça corresponent al verb davantejat².

Si no fos per aquesta inversió consistent en una adjunció del verb a O, ¿ com es podria explicar el contrast que s'observa a (2) ?:

(2)a. ¿ Qué (le) dijo María a Juan ? (= (1a))

b. *¿ Qué María (le) dijo a Juan ?

La traça de qué_i, t_i, com es veu a (1b) queda en una configuració de recció: t_v regeix t_i, però t_v, i això, com veurem, és crucial perquè la proposta de Torrego funcioni, no té prou contingut lèxic per a regir pròpiament t_i. Això no obstant, (1) és ben formada de manera que cal demanar-se com s'assoleix

la recció pròpia de t_i requerida per l'ECP.

Torrego contesta que t_i és regida pròpiament perquè els dos membres de la "cadena" (q_{t_i} , t_i) són regits dins de la mateixa O' . Aquesta darrera exigència, que els membres de la cadena quedin dins de la mateixa O' , és el que amb (3) constitueix la versió de l'ECP que Torrego proposa³:

(3) (= (72) de l'article de Torrego (1984))

Una $[e]$ és regida pròpiament ssi.

a. hi ha un X^0 tal que X^0 regeix $[e]$ o

b. $[e]$ és dins una $C=(a_i \dots a_n)$ tal que

(i) per cada i , a_i és regida, i

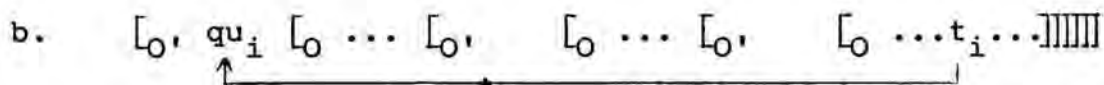
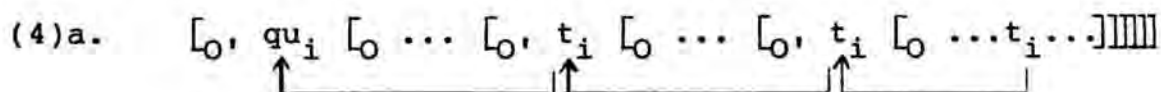
(ii) $n > 1$.

Fet i fet (3), contraposada a l'ECP(1981) (cf. (30) INTRODUCCIO o (5) cap. 1.) substitueix la clàusula (ii) d'aquest darrer, la de la recció pròpia per coindexació, per l'exigència que la cadena d'elements coindexats sigui una cadena d'elements regits dins de la mateixa O' .

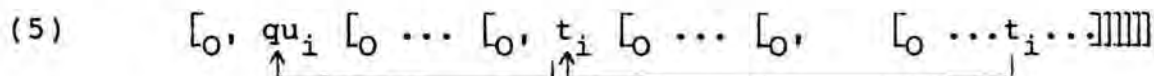
1.1. L'anàlisi de la subjacència (Rizzi (1978)) com a prova a favor de la proposta de Torrego (1984)

Aparentment, el contrast (2) seria explicable per la regla d'inversió obligatòria de Torrego (1984). Ara; l'autora argüeix que l'anàlisi de la subjacència feta per Rizzi (1978) recolza també la seva proposta. Vejam-ho.

En la proposta rizziana, com en general, s'assumeix que el trasllat qu. és cíclic. En virtut de la ciclicitat, (4b) no és una derivació possible per a un cas de trasllat qu. mentre que (4a), sí. En efecte, com es veu a simple vista, (4a) suposa un trasllat cíclic que, en canvi, no es dóna a (4b)⁴:

En la proposta rizziana, ara en particular, però, s'argüeix que el nus de subjacència clausal és O' per a l'italià i no O que, en canvi, ho seria per a l'anglès⁵. D'acord amb això, una estructura com la de (4) admetria una altra derivació a més de (4a) sense que es violés el requisit de la ciclicitat (cf. (4b)). Aquesta altra derivació seria (5):

Com podeu comprovar, a (5) només se salta d'un pic un nus O' en cada fase del trasllat. Noteu, per contra, que el primer trasllat (i.e. la primera fase del trasllat) suposa un salt de dos nusos O. Conforme al que s'acaba d'apuntar, (5) només podria ser una bona derivació en italià però no en anglès. Donada la forma de (5), se seguiria que en italià, l'extracció qu. d'una illa qu. ha de ser, en principi⁶, possible i que en anglès, no ho ha de ser. Mirem de provar aquesta predicció de l'anàlisi rizziana:

- (6)a. Tuo fratello, a cui_i mi domando [che storie
abbiano raccontato t_i] era molto preoccupato.
- b. ??Your brother, to whom_i I wonder [which stories
they told t_i] was very troubled.

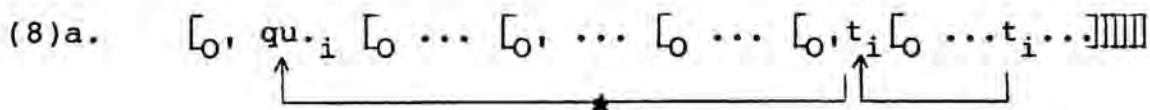
En efecte, (6) fa pensar que la predicció és correcta. De fet, cal dir-ho, el disegni de la proposta de Rizzi (1978) era, justament, l'explicació del tipus de diferència que s'il·lustra a (6). Fixeu-vos que el trasllat qu. de (6) és una mostra efectiva idèntica a la primera fase del trasllat en abstracte de (5) de manera que el contrast italià/anglès de (6), certament, quedaria recollit suposant que en anglès, el nus de subjacència clausal és 0 (a (6b) se salten dos nusos 0 i d'aquí, l'estatus de la seqüència) mentre que en italià, és 0' (i d'aquí, la bona formació de (6a): només s'hi salta un nus 0').

Reprenent el fil principal, diré que Torrego fa forta la seva anàlisi en la de Rizzi (1978) a partir de l'assumpció que l'espanyol (o el català (c. n.1)) és com l'italià pel que fa a la tria paramètrica dels nusos de subjacència. Un cop assumit això, Torrego té a mà un test de prova obvi per a la seva proposta: si el davantament del verb és obligatori sempre que el comp de la seva clàusula sigui emplenat definitivament o transitòriament per una frase qu.argumental (i.e. per una frase qu.argumental o la seva traça), serà d'esperar que en una estructura de la classe exemplificada a (4), no puguin aparèixer tots els subjectes clausals en posició preverbal. Més concretament,

donada la possibilitat en estructures amb dos nivells d'incrustació d'una derivació com (5), on se salta el darrer nus O', s'esperaria que el subjecte pogués aparèixer en posició preverbal només en el cicle inferior. S'indicaria, així, que no s'hi ha aplicat el davantament del verb en passar-se de llis el seu comp. Aquesta prova pot veure's a (7):

- (7)a.   ¿ Con quién creías tú que quería Juan que María hablara ?.
- b.   ???*   ¿ Con quién creías tú que Juan quería que María hablara ?.
- c.   ???   ¿ Con quién creías tú que Juan quería que hablara María ?.

Si us hi fixeu, veureu que, en efecte, (7a) suposaria, segons Torrego, una derivació com la representada a (5). Que hi hagi inversió a les dues oracions superiors es veuria com a testimoni de l'emplenament del comp superior per con quién, òbviament, i del comp immediat a aquest per una traça de con quién. Que en la clàusula més incrustada no hi hagi, en canvi, inversió ha de voler dir que, com a (5), el trasllat qu. ha anat a parar directament al comp intermedi. Pel que respecta a (7b), el no davantament del verb a les dues oracions inferiors seria indicatiu d'una violació de la subjacència en implicar que s'han saltat d'un cop dos nusos O'. Finalment a (7c), el davantament del verb a la clàusula inferior no evitaria una violació de la subjacència. Certament, (7c) suposa una derivació com la representada esquemàticament a (8):

Noteu que, efectivament, la segona fase del trasllat qu. a (8) viola la subjacència en saltar-s'hi dos nusos O'.

El problema, naturalment, és que la gradació en els judicis sobre l'estatus en formació dels exemples de (7) i similars és altament qüestionable no ja perquè es pugui discrepar dels de Torrego, sinó perquè no sembla que hi hagi base suficient per a una gradació tan primmirada i, sobretot, per al salt que Torrego veuria entre (7a) i les altres dues oracions de (7)⁷.

1.2. Alguns fets fonamentals

En qualsevol cas, al marge del suport que Torrego pretén descobrir en la teoria de la subjacència de Rizzi (1978), sembla que, de fet, és molt més a la base de la seva proposta, a més del contrast (2), un fenomen també de contrast entre l'anglès i l'espanyol (contrast que cal fer extensible a les llengües PRO-drop romàniques, apunto). Tal fenomen de contrast radica en el fet següent: en anglès és impossible de totes passades l'extracció d'un subjecte qu. d'una illa qu., mentre que no ho és pas en la mateixa mesura l'extracció d'un objecte qu. d'una illa qu. que, marginalment, es pot extreure; en espanyol (i les altres PRO-drop romàniques), en canvi, passa just al contrari.

Il·lustra aquesta situació que (8), en anglès, hagi de considerar-se dolenta sense remei en comparació de (6b), repetida aquí davall: a (8) es tracta d'una extracció de subjecte i a (6b) d'una extracció d'objecte.

(8) *The men, who_i I wonder [which stories t_i told to your brother] were very troubled.
(cf. (10) p. 159 LGB)

(6)b. ??Your brother, to whom_i I wonder [which stories they told t_i] was very troubled.

N'és un altre exemple (9). Al respecte, Chomsky comenta que si bé (9a) és "perhaps somewhat marginal", (9b) és "completely unacceptable":

(9)a. What does John know how Bill did ?.
b. *Who does John know how did his work ?.
((9a)=(11iv); (9b)=(13iv) p. 159 LGB)

Que en espanyol, català, italià ... és just al contrari, ho prova la parella següent, que exemplifico sobre el català:

(10)a. Qui no saps què fa ?.
b. *Què no saps qui fa ?.

A primera vista, semblaria que la proposta de Torrego (1984) dona compte satisfactòriament de les asimetries i contrast anglès/PRO-drop romàniques recollits aquí damunt mateix i que, en fer-ho és, almenys, descriptivament adequada. Vejam-ho.

Les derivacions corresponents a (10a) i (10b) serien, se-

gons Torrego, (11a) i (11b) respectivament:

- (11)a. $[_0, \text{qui}_j [_0 \text{no saps}_1 [_0 \text{pro} [_{FV} t_{v1} [_0, \text{què}_i [_0 \text{fa}_2$
 $[_0 t_j [_{FV} t_{v2} t_i]]]]]]]]$
- b. $[_0, \text{què}_i [_0 \text{no saps}_1 [_0 \text{pro} [_{FV} t_{v1} [_0, \text{qui}_j [_0 \text{fa}_2$
 $[_0 t_j [_{FV} t_{v2} t_i]]]]]]]]$

Amb la formulació (3), és a dir amb la versió de l'ECP de Torrego, tot i recordant que cal afegir-hi el requeriment que la cadena d'elements regits no sigui tallada per O', es recolliria la asimetria (10a)/(10b) : a (11b), la representació de (10b) per Torrego, tenim una cadena, (què_i, t_i) separada il·lícitament per O' com a causa de la agramaticalitat de l'oració; a (11a), la representació de (10a) per Torrego, totes dues traces serien pròpiament regides i l'oració seria gramatical. En efecte, t_i, sent regida, però no pròpiament regida, per t_{v2}, ha d'assolir la recció pròpia formant part d'una cadena que tingui l'altre membre regit dins de la seva mateixa O' com passa, certament, a (11a)⁸; t_j, per la seva banda, és regida pròpiament ella mateixa (sense necessitat de salvar-se per una cadena d'elements regits dins de la mateixa O') pel verb davantejat.

Tenint en compte que el verb davantejat regeix pròpiament la traça de subjecte, l'explicació del contrast anglès/català (o anglès/espanyol) que tenim il·lustrat a (9)/(10) passaria per atribuir la agramaticalitat de (9b) (o de (8)) al fet que en anglès, no havent-hi davantament del verb, la traça del subjecte extret de l'illa qu, no seria regida pròpiament vio-

lant-se, doncs l'ECP⁹.

Havent vist la manera com la proposta de Torrego (1984) sembla capaç de retre compte de la asimetria (10a)/(10b) i del contrast anglès/català (o espanyol) (9)/(10), voldria qüestionar-la.

1.3. Contra la inversió obligatòria

Per què pot dubtar-se de l'explicació de Torrego en relació a la asimetria (10a)/(10b) i al contrast (9)/(10) ?. Per mi, el principal motiu per a dubtar-ne és que tal explicació comporta assumir que existeix la inversió obligatòria (i.e. l'adjunció del verb a O quan el comp de la seva oració és emplenat per una frase qu. corresponent a un argument obligatori). Contra el supòsit que existeix tal cosa hi ha un munt d'arguments emprírics i metateòrics que farien que, si es pogués demostrar la inexistència de la inversió obligatòria, ens quedéssim sense explicació de la asimetria (10a)/(10b) i del contrast (9)/(10) que cal considerar fonamentals.

Començant pels arguments de caire més empíric contra la inversió de Torrego, cal recordar que la asimetria (10a)/(10b) es produeix en català i espanyol però també en italià¹⁰. Torrego, curiosament, assenyala que en italià, la inversió obligatòria proposada per ella no existiria, si més no a les clàusules subordinades. Ara bé, noteu que és, justament, la inversió a la clàusula subordinada el que és necessari perquè (10b) pre-

senti la forma (11b) que és la que no és admissible per l'ECP de Torrego i que sense inversió a la subordinada, l'ECP en qüestió deixaria passar l'oració (10b) sense cap problema. Així les coses, resulta que la proposta de Torrego seria incapaç d'explicar el motiu de laasimetria (10a)/(10b) en la versió italiana. Tenint en compte que Torrego fa la seva proposta per a l'espanyol i el català en particular, podria esgrimir-se que el fet que en italià hi hagi laasimetria (10a)/(10b) alhora que no hi ha inversió obligatòria a la subordinada, no afecta perres la validesa de la seva teorització. Ara; és obvi que si la inversió obligatòria és qüestionable en català i espanyol, la conclusió haurà de ser diferent. En aquest cas, semblaria correcte concloure que som davant d'una característica comuna a les llengües PRO-drop romàniques (i.e. laasimetria (10a)/(10b)) que caldrà explicar mitjançant un mecanisme que no pot passar per la inversió de Torrego¹⁰.

Passem, doncs, a esbrinar si en català, com sosté Torrego, existeix una cosa així com la seva inversió. Començaré per dir que la traducció literal d'un tipus d'exemple en espanyol no pot donar-se per bona en català:

(12) */?? A qui va donar el Joan el llibre ?.

En aquest respecte, el de la no pertinència de la inversió a la Torrego pel que fa al català almenys, és significatiu que Rigau (1984), tot i fent referència, justament, al treball de Torrego que ara discutim, doni per agramatical (13) (= (27a) a Rigau (1984)) quan, segons l'anàlisi de Torrego, hauria de

ser tan bona com (10a). Simptomàticament, la diferència que hi ha entre (13) i (10a) és que a (13) els efectes de la inversió a la Torrego són audibles (el subjecte de la principal de (13) és lèxic mentre que el de (10a) és pro (cf. 11a)), és a dir, comprovables, cosa que no passa a (10a)¹¹.

(13) *Qui_i no sap el Pere què t_i vol ?.

Els contraexemples a la inversió obligatòria no s'acaben aquí. De fet, són munió. Observeu els casos sota (14):

(14)a. *Què no saps si el Joan fa ?.

b. *Què no t'expliques per què el Jaume fa ?.

c. [?]Què creus que el Pere fa ?.

d. ^{*/?}Què no creus que el Toni faci ?.

Seguint Torrego, (14a) i (14b) haurien de ser bones perquè el davantament del verb a la subordinada no seria necessari: els elements a comp a la subordinada no són arguments obligatoris en aquesta clàusula; pel que fa a la subjacència, no hi hauria d'haver cap problema tampoc ja que suposarien el salt d'un nus 0' només . Quant a (14c), per mi marcadament pitjor que l'alternativa amb el subjecte de la subordinada dislocat a dreta o a esquerra, hauria de ser perfecta, reflectiria el trasllat directe de què al comp de la principal, trasllat que cal considerar lícit pel que fa a la subjacència i que no hauria de provocar cap problema en relació a la recció pròpia requerida per la seva traça. El mateix es prediu en el cas (14d) que, a parer meu, és encara pitjor que l'anterior¹².

Són molts més els punts de conflicte entre les prediccions de Torrego i els fets. Fins i tot en espanyol, on la seva proposta, aparentment, funciona millor (cf. (12) amb la traducció literal en espanyol), sorgeixen problemes. Així, ni tan sols suposant que en espanyol existís una tal inversió, resultaria adequada la caracterització que en fa Torrego. Certament, no és només l'emplenament del comp per una Fgu, que sigui argument obligatori el que provocaria la inversió, també els adjunts i els predicats forçarien l'aparició posverbal del subjecte. Altrament, s'obtenen resultats tan dubtosos com els de (15) que deixo sense qualificació¹³.

- (15)a. ¿ Cuando Juan viene ?.
- b. ¡ Cómo/Cuánto Juan corre !.
- c. ¡ Qué alto Juan es !.

Contreras (1985) argüeix també contra l'existència del davantajament del verb en espanyol adduint tant una sèrie de contraexemples¹⁴, com una sèrie de problemes més aviat teòrics suscitats per la pretesa regla de davantajament del verb. Entre aquests darrers, Contreras assenyala, encertadament al meu entendre, que tal regla no pot ser subsumida en el patró general de trasllat d'α. En efecte, trasllat d'α és opcional i no requereix cap mena de descripció estructural amb vista a la seva aplicació. Contràriament, la regla de davantajament verbal seria una regla particular que demanaria una descripció estructural molt específica.

Seguint amb el problemes d'índole més aviat teòrica, és

a (18b) només no lliga l'Alicia i d'aquí l'altra interpretació. Com abans "//" (cf. 3.1. cap. 1) indica dislocació; "→", entonació sostinguda:

- (18)a. Només l'ha saludat // l'Alicia
b. Només l'ha saludat → l'Alicia

Un altre punt que constitueix un oblit important en el treball de Torrego (1984) és la no menció de l'estratègia reasumptiva (o de represa per la parella (clític,pro)) com a mecanisme alternatiu a l'extracció qu. d'illes qu. que, en principi, és sempre problemàtica. En particular, és de notar que el contrast de (19), on (19b) és idèntica estructuralment a (10b), obre una altra via d'explicació per a la asimetria (10a)/(10b).

- (19)a. Quin llibre no recordes qui te'l va deixar ?.
b. ?/*Quin llibre no recordes qui et va deixar ?.

En efecte, donada la possibilitat (19a), no es pot descartar que a (10a) no estigui en joc també l'estratègia reasumptiva¹⁶. Si això fos així, (10a)/(10b) constituïria una falsa asimetria en comparar-s'hi un cas d'extracció real, la de l'objecte qu. (cf. (10b)), amb un cas d'utilització de l'estratègia reasumptiva amb un pro subjecte (cf. (10a) i, en conseqüència, l'explicació proposada per Torrego al respecte quedaria en entredit. Més endavant (cf.5 cap.5) tindrem ocasió de comprovar com la possibilitat que acabo d'apuntar esdevé necessitat alhora que la proposta de Torrego esdevé encara més insostenible.

A més d'aquests dos oblits (que el subjecte posverbal pugui

ser dislocat i que l'estratègia reassumptiva és disponible), des de la perspectiva més aviat teòrica encara, caldria preguntar-se què és el que es davanteja. Torrego deixa aquesta qüestió bastant enlaire. Ara; sembla que si la traça del verb segueix essent rector (encara que no arribi a ser rector propi) i, doncs, X^0 , el que puja a adjuntar-se a O ha de ser també X^0 . Si això és així però, cal preguntar-se una altra cosa: què fa no adalt (a més dels clítics) amb el verb ?. En aquest respecte, és rellevant mencionar que en noruec, on sí que hi ha prova que el verb s'eleva perquè hi ha la asimetria típica consubstancial al fenomen anomenat verb segon, (això és, l'elevació verbal només es produeix a la principal) ikke (=no) roman en el seu lloc quan el verb puja a comp tal i com pot comprovar-se en els exemples següents manllevats a Taraldsen (1985):

- (20)a. Jens skjønte ikke dette spørsmålet.
Jens va entendre no aquesta pregunta
- b. Dette spørsmålet skjønte Jens ikke.
Aquesta pregunta va entendre Jens no
- c. Vi lurte på om Jens ikke skjønte dette
Nos. demanàvem si Jens no va entendre aquesta
spørsmålet.
pregunta

Ja per acabar, pot apuntar-se també que no es beslluma per enlloc cap aproximació a una explicació o justificació del davantament del verb a diferència del que s'observa per a la inversió germànica a la qual, d'altra banda, no és homologa-

ble el davantajament en qüestió¹⁷.

En conclusió, sembla que els motius més empírics i els més conceptuals fan difícilment sostenible la proposta de Torregó (1984). Sense inversió obligatòria a la subordinada en italià (com ella mateixa assenyala) i sense inversió obligatòria, segons tots els indicis en català i, segurament, en espanyol, la asimetria (10a)/(10b) i el contrast anglès/llengües PRO-drop romàniques (9)/(10), és a dir, els fets més interessants teòricament en el treball de Torregó són encara per explicar juntament, és clar, amb totes les oracions que aparentment respondrien a la inversió obligatòria. Deixem-ho així fins al capítol 3.

2. Subjecte, subjuntiu i PRO-drop (Picallo (1984a...1985))

Picallo assumeix totalment els mínims de la visió R&C (cf. (34) cap. 1) donant, però, a la posició de subjecte preverbal molta més primàcia que no pas Rizzi com tot seguit veurem.

El seu domini d'investigació és el subjuntiu tot i que cal diferenciar dos focus d'atenció: en el primer treball, Picallo (1984a) se centra en l'estudi de la quantificació (negació en particular) en relació al mode indicatiu i subjuntiu; en els altres (i.e. Picallo (1984b;1984/85;tesi (1985))) estudia les possibilitats referencials dels pronoms, segons que apareguin en clàusules subordinades d'indicatiu o subjuntiu, essencialment.

Tot i la complexitat i interès dels temes, serà molt breu tant en l'exposició com en la crítica de les propostes en els

dos subdominis limitant-me a les propostes centrals en cada cas i prou.

2.1. Subjuntiu i quantificació

En aquest primer subdomini, Picallo assumeix que INFL en les llengües PRO-drop és rector propi si és especificada [+temps], mentre que no ho és si és especificada [-temps]. Presentarien [+temps] els temps d'indicatiu i [-temps], tant el subjuntiu com l'infinitiu. L'argumentació a la base d'aquesta assignació de [± temps] és prou plausible. Intuïtivament es relaciona amb el fet que les clàusules en subjuntiu són dependents fins al punt que la seva especificació temporal depèn també del temps de la sobreordenada.

Deixaré al marge que segons aquesta proposta, si INFL és [+temps] sigui possible l'extracció qu del subjecte des de la posició preverbal, tot i que aquesta possibilitat és segurament inadequada empíricament¹⁸, perquè aquí, això no és més que una conseqüència del disseny central de la proposta, a saber, donar compte de la asimetria en extractabilitat a la FL dels subjectes quantificats segons que apareguin en una clàusula +/- temps (i.e. amb INFL rector propi o no respectivament). Pel que s'ha dit, ja se segueix que en virtut de tal proposta, un quantificador no podrà anar més enllà de la seva clàusula si el verb és en subjuntiu (i.e. si INFL és [-temps] i, doncs, no rector propi), mentre que això serà possible si el verb és

en indicatiu (i.e. INFL és [+temps] i, doncs, rector propi). Gràficament, les conseqüències de tal caracterització d'INFL podrien expressar-se així:

(21)a. $Q_x [{}_0 \dots [{}_0 V_x \text{ind.}]]$

b. $*Q_x [{}_0 \dots [{}_0 V_x \text{subj.}]]$

on "V" vol dir "variable"

(cf. Picallo (1984a) p. 81)

Noteu que (21b) representaria una violació de l'ECP perquè INFL [-temps] corresponent al subjuntiu no seria rector propi. Pel que respecta als quantificadors subjecte en posició posverbal (i.e. com FNⁱ a (34b) cap. 1), com per Rizzi en aquest cas, no hi hauria cap problema per a l'extracció llarga ja que tal posició és regida pròpiament.

Un cop presentat l'essencial del planteig de Picallo (1984a), em veig incapaç de polemitzar amb ella a causa del meu desacord en una qüestió prèvia: Picallo, en tractar els quantificadors negatius utilitza i barreja el patró normatiu i l'espontani de la negació, cosa que, a més d'embolicar la troca i, a parer meu, no ser lícita, produeix seqüències inacceptables i intrac- tables¹⁹. D'altra banda, donada la circumstància que l'argumenta- ció de Rizzi concernent la negació i l'ECP es basava en oracions subordinades en subjuntiu i atès que Picallo entén l'abast en aquests casos de negació com Rizzi (cf. n. 8 cap. 1), se segueix que la rèplica (cf. 3.1. cap. 1) que he fet a Rizzi val també contra Picallo. En poques paraules, em segueixo oposant a la

interpretació de (22) (= (38) cap. 1) amb dues negacions:

(22) No crec que ningú m'entengui.

Certament, (22), si no hi ha ECP que hi valgui per a impedir que es produeixi una sola negació, demana explicació. També en demanen aquests contra-exemples palmaris a la proposta de Picallo²⁰:

(23)a. *MES crec que vénen/ *CAP crec que arriba. (ind.)

b. MES crec que en vénen (ind.)/CAP crec que n'arribi(sub

Noteu que som al davant de Q sotmesos a focalització (sintàctica) que sent dels que fan joc amb en, palesen, segons que s'assumeix generalment, el lloc de l'extracció. Dit això és bo de veure que a (23) no s'hi compleix la correlació esperada (indicatiu i extracció preverbal; subjuntiu i extracció posverbal).

Assenyalant que altres arguments menors que fa que l'autora²¹ són fàcilment rebutjables i que més endavant (cf. 4.5.3. cap.4) es presenta una explicació per a la interpretació i/o bona formació de construccions del tipus il.lustrat a (22) i (23), passo a considerar l'altre subdomini d'investigació de Picallo.

2.2. Obviació i subjuntiu

Aquí interessa també la distinció indicatiu/subjuntiu. Com anteriorment, el subjuntiu és caracteritzat [-temps] i l'indicatiu, [+temps]. Les conseqüències d'aquesta caracterit-

zació, però, tenen un caire diferent, aquí: són rellevants amb vista al principi B de la teoria del lligam atès que el problema a resoldre és ara el de la correferència/obviació en la interpretació dels pronoms.

Abans de passar a la formulació de la noció de domini de lligam que proposa Picallo, serà oportú veure els fets que han de cedir a l'explicació (com que estem examinant una proposta inclosa en el marc genèric R&C, adopto les seves assumpcions en relació al lloc del subjecte oracional):

- (24)a. Ell_i vol que [_Opro*_{i/j}acabi subj.]
El Pep_i
- b. Ell_i troba que [_Opro_{i/j} ho farà ind.]
El Pere_i
- c. Ell_i vol [_OPRO_{i/*j} acabar inf.]
El Pep_i

S'il·lustren a (24) una sèrie de fenòmens sistemàtics²². Respecte del subjecte de la sobreordenada, pro subjecte d'una clàusula incrustada en subjuntiu es mostra en distribució complementària amb PRO subjecte d'incrustada en infinitiu: pro és necessàriament obviatiu i PRO és necessàriament correferencial (controlat, de fet) (cf. (24a)vs.(24c)). En canvi, pro subjecte de subordinada en indicatiu pot ser correferent o obviatiu respecte del subjecte sobreordenat.

Les coses canvien si en lloc de centrar l'atenció en el subjecte de la principal, considerem un complement del seu verb.

A (25) podeu veure que la distribució complementària del subjecte d'infinitiu i del de subjuntiu que s'observava a (24) s'ha esvaït. Ara; tant pro en clàusula subjuntiva a (25a) com PRO en clàusula infinitiva a (25b) poden tenir la mateixa referència que el complement li del verb principal (dient-ho en propietat caldria haver posat "que el complement pro parella del clític li que l'identifica localment"):

- (25)a. Li_i varen dir/recomanar que [₀ pro_i es presentés]
- b. Li_i varen dir/recomanar de [₀ PRO_i presentar-se]

Sembla, tanmateix, que en relació al complement del verb de la principal, els fets no són tan sistemàtics com podria fer pensar (25). Observeu que a les parelles següents, la distribució complementària infinitiu/subjuntiu torna a fer acte de presència:

- (26)a. Li_i agrada que $pro_{*i/j}$ nedi.
- b. Li_i agrada PRO_{i/*j} nedar.
- (27)a. Li_i convé que $pro_{*i/j}$ es casi.
- b. Li_i convé PRO_{i/*j} casar-se.

Vistos els fets més importants de què pren nota Picallo, considerem la seva proposta a (29). Convé saber al respecte que la noció de cadena de temps (cadena-T a (28)) és com una implementació diferent d'aquella originària que feia que el subjuntiu fos [-temps]. Ara; la dependència del subjuntiu s'expressa dient que INFL [-temps] ha de formar part d'una cadena que

incorpori INFL [+temps] en qualitat d'antecedent. També cal saber que conc per si sola no constitueix un SUBJECTE accessible en el sentit de LGB²³ i, finalment, cal recordar que les nocions de lliure i lligat s'entenen com a LGB.

(28) Un rector-T d' α és la cadena-T màxima que conté α i el rector d' α .

(29) β és un domini de lligam per a α ssi. β és la subcadena mínima del rector-T d' α que conté un subjecte accessible a α , si n'hi ha cap. Si no n'hi ha cap, el rector-T és el domini de lligam.

(cf. (6) i (7) p. 281, Picallo (1984/85)per ex.)

Amb (29) és possible donar compte del que passa a (24) directament. Noteu que el subjecte d'una subordinada en indicatiu tindrà una cadena-T màxima unimembre integrada per INFL [+temps] de la seva pròpia clàusula que serà alhora el rector-T i domini de lligam per al subjecte. En altres paraules, per a un subjecte d'una clàusula en indicatiu, la seva pròpia clàusula constitueix un domini opac²⁴. D'aquí se segueix que pro a (24b) admeti les dues interpretacions consignades ja que amb les dues interpretacions, pro és lliure en el seu domini de lligam tal i com mana el principi B de la teoria del lligam. Ara, si partim d'un subjecte de clàusula subjuntiva, és necessari que es formi una cadena-T a partir de la INFL [+temps] de la sobreordenada. El subjecte de la sobreordenada serviria com a subjecte accessible i, en definitiva, el domini de lligam per al subjecte subor-

dinat seria la clàusula superior. Això equival a dir que una clàusula en subjuntiu és transparent per al seu subjecte. Sent transparent per al seu subjecte, un pronominal en posició de subjecte haurà de ser lliure en el domini de la clàusula superior i d'aquí, doncs, la interpretació obviativa a (24a). També una clàusula en infinitiu, en no portar INFL [+temps] és transparent per a PRO subjecte: PRO, com a anàfora, haurà de ser lligat en el seu domini que és la clàusula superior.

Donat aquest plantejament, és obvi que (29), tot sol, no pot donar compte de (25) d'una banda i de (26) i (27) d'altra banda. Heus aquí, repetides, (25), (26) i (27):

- (25)a. Li_i varen dir/recomanar que [₀ pro_i es presentés]
b. Li_i varen dir/recomanar [₀ PRO_i presentar-se]
- (26)a. Li_i agrada que $pro_{*i/j}$ nedi.
b. Li_i agrada $PRO_{i/*j}$ nedar
- (27)a. Li_i convé que $pro_{*i/j}$ es casi.
b. Li_i convé $PRO_{i/*j}$ casar-se.

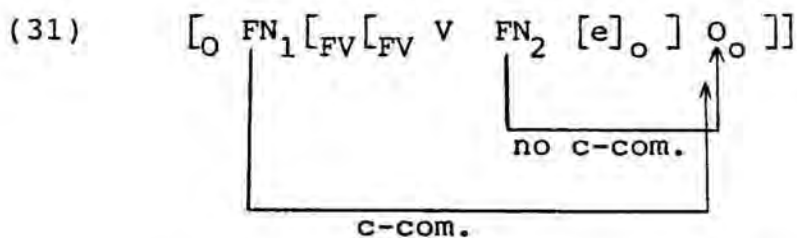
Ara: Picallo intenta de reduir-ho tot a (29) mitjançant l'apel·lació a (30), que és el principi de resistència al Cas de Stowell (1981), i a una sèrie d'assumpcions subsidiàries. Vejam-ho.

- (30) Principi de resistència al Cas (Case Resistance Principle (CRP), Stowell (1981)

No pot assignar-se Cas a una categoria marcada amb un tret assignador de Cas.

Per (30), les clàusules el nucli de les quals sigui INFL [+conc.]²⁵ no poden aparèixer en posicions que rebin Cas, i.e. en posicions de subjecte o complement. Així doncs, per (30) cal fer fora de les posicions [FN,O] o [FN,FV] una clàusula en indicatiu o subjuntiu mentre que una d'infinitiu podria quedar-s'hi ja que, a diferència de les d'indicatiu o subjuntiu, és [-conc.]. ¿ On es traslladarien aquestes clàusules que no poden romandre al seu lloc ? Picallo, centrant-se en clàusules complement considera que s'extraposen, en virtut de (30), a una posició adjunta a la FV.

Per a poder donar compte alhora de (25) i (26) i (27) falta encara l'assumpció clau de Picallo que consisteix a suposar que l'extraposició a la posició adjunta a la FV fa que la clàusula que s'extraposa no sigui c-comandada per l'objecte de la principal i sí, en canvi, pel subjecte. Vegeu-ho representat a (31):

(cf. (15) p. 284, Picallo (1984/85))

Amb aquest posicionament respecte del c-comandament²⁶ conjuguada amb el CRP (30) resultaria que la interpretació conforme als índexs de (25a) seria possible perquè, tot i la coindexació amb li, pro seria lliure en el seu domini de lligam que, com sabem, és la clàusula superior. En efecte, recordeu que

lliure vol dir c-comandat i coindexat i que segons l'assumpció que ara revisem, entre li i pro no hi ha c-comandament a causa de la intervenció de (30). Pel que respecta a (25b), en tractar-se d'una clàusula en infinitiu que no se sotmet al CRP (30), PRO seguiria sent lligat (i.e. c-comandat i coindexat) per li d'acord amb (29).

Es de notar que sembla com si (25) fos el cas no marcat en comparació de (26) i (27). ¿ Com explica (26) i (27) Picallo ? . Respecte de (26), comenta que agradar és un verb ergatiu²⁷ i que, com a tal, no assigna cas de manera que (30) és irrellevant. A (26a) i (26b), segons això, la clàusula subordinada seria in situ en tots dos casos seguint-se, així, la complementarietat subjuntiu/infinitiu (o pronom/anàfora si voleu). (Respecte de (27) consulteu la nota 27)

Podria semblar que Picallo explica la problemàtica de la interpretació correferent/obviativa en funció de propietats purament configuracionals. Noteu però que perquè es produeixi tal impressió, és imprescindible no ja l'adopció de (30) sinó l'assumpció, independent de (30), que un complement no c-comanda una clàusula extraposada que ocupi una posició adjunta a la FV. És aquest joc d'assumpcions el que redueix, aparentment, (25) a cas normal i esperable.

La meva impressió és molt diferent. Sostinc que la complementarietat subjuntiu/infinitiu és garantida sempre que el verb principal sigui un autèntic verb de control, sent el control una propietat lèxica més que configuracional.

En efecte, cal notar que els verbs que fan que no es doni la complementarietat en qüestió (ex. dir, proposar etc.) no poden considerar-se verbs purs de control. Compareu sota aquest respecte (32a) i (32b) que il.lustren com un verb de control autèntic (cf. (32b)) no pot lliurar el tipus d'interpretació referencial manifest a (32a)²⁸:

- (32)a.   de PRO_{i+j} viure junts.
                  pro_i va dir /proposar   de PRO_{i+j} sopar plegats.
- b.   PRO_{i+j} viure junts.
                  *Li_i agrada/pro_i vol   PRO_{i+j} sopar plegats.

A més d'aquest tipus de fenomen que sembla que abona que a (25a) no és pas la configuració (31) (amb les assumpcions de c-comandament incorporades) el que fa que es trenqui la norma de complementarietat subjuntiu/infinitiu, hi ha un altre motiu que fa que s'hagi de rebutjar que (25a) és explicable per (30)-(31). El motiu és que per (31) es prediu que hi ha d'haver efectes de WCO a (33) (cf. 2.2.4. INTRODUCCIO):

- (33)a.   A qui_i (li_i) has dit que pro_i ho faci ?.
- b.   A qui_i (li_i) proposaren que pro_i es presentés ?.
- (És irrellevant quina sigui la posició d'un subjecte pro. A (33), pro ocupa la posició que se li assignaria en la visió R&C però no la que es defensara en aquesta tesi)

Com que no es veuen per enlloc els efectes de WCO predits per

la proposta de Picallo, és obligat assumir que a (31), FN₂ c-comanda la clàusula subordinada sigui o no extraposada²⁹ i, consegüentment, que (25a) no pot explicar-se en virtut de l'assumpció que FN₂ no c-comanda la clàusula subordinada extraposada.

Per l'argumentació entorn a (32) i (33), he desbaratat l'explicació pretesament configuracional del problema de la correferència/obviació en relació al subjuntiu de manera que poso punt final a la qüestió reafirmant-me en l'opinió expressada anteriorment: en contruccions on no apareix mes inductor del subjuntiu que el verb, el problema de la correferència/obviació no sembla reductible a una explicació configuracional (cf. n. 22).

3. Asimetries pronom lèxic/pro

Com s'ha comentat anteriorment (cf. 1.3. cap 1), pro és la categoria buida postulada per Chomsky (1982). Els seus orígens semblen clarament relacionats amb la conveniència conceptual o metateòrica d'una simetria entre la classe de les categories lèxicament emplenades i la de les fonèticament buides. Ara bé, pro difícilment hauria vist la llum justificat només per aquest desideràtum de naturalesa gairebé estètica. Si es confirmà com a categoria buida va ser perquè a un nivell teòric més contrastable resolía el que era, en el marc vigent, és a dir, en el marc GB, una veritable inadequació: PRO com a subjecte nul d'oracions temporalitzades a les gramàtiques PRO-drop.

Desafortunadament però, aquesta benvinguda simetria va ser qüestionada ben aviat precisament en el punt on havia provocat la naixença de pro, això és, en relació al parell pronom lèxic (o manifest)/pro. La nova i paradoxal asimetria va ser posada al descobert per Montalbetti (1984) que la constata en una formulació eminentment descriptiva coneguda sota el nom de Restricció del pronom manifest (Overt Pronoun Constraint , OPC, a partir d'aquí) que queda recollida a (34).

Abans d'entrar en matèria, em permeto recordar que, com sempre en aquesta primera part de la tesi, examinem una proposta que assumeix els mínims de la visió R&C (cf. (34) cap 1). Com veurem, les conseqüències de l'adopció de tals mínims no són en absolut negligibles amb vista a la comprensió dels fets per als quals es proposa l'OPC.

(34) OPC (Montalbetti (1984))

Els pronoms manifestos no poden lligar-se ("link") a una variable formal ssi. es dona l'alternança [pronom] manifest/buit.

(Cf. (34) p. 94. Montalbetti (1984)).

La formulació de l'OPC d'aquí al damunt és la més general i la que discutiré, després de presentar-la mínimament, en el text. Cal saber però que, de fet, Montalbetti va més enllà i proposa dues variants de (34) que, pretesament, recollirien, certa variació lingüística al respecte (vegeu-ne la discussió a la nota 31 d'aquest capítol).

A mode de presentació de l'OPC s'ha de fer constar que

una variable formal és la categoria buida en posició-A lligada per un operador en posició-no-A i que la noció de lligam a (34) no és la més usual (en comptes de "binding" es tracta de "linking" com queda expressat entre parèntesis a (34)) tot i que, en vista dels casos que considerarem, figurar-se el "linking" com el lligam usual no ha de provocar cap pertorbació³⁰. Assenyalat això podem passar a observar els fets que retrata l'OPC. Partirem de les tres oracions sota (35):

- (35)a. Many students think *(they) are intelligent.
- b. Molts estudiants creuen que ells són intel.ligents.
- c. Molts estudiants creuen que són intel.ligents.

Respecte de (35a), l'OPC no diu res perquè en anglès no hi ha la possibilitat de l'alternança pronom manifest/pro com queda reflectit a (35a) mateix. Les interpretacions possibles de they relativament a many students són tres: they pot rebre una lectura obviativa, correferencial i (de variable) lligada. La primera, l'obviativa és possible també a (35b) i (35c). Ara: com que no resulta rellevant en vista del que ens interessa, centrarem la nostra atenció en les altres dues, la correferencial i la (de variable) lligada representades a (36a) i (36b) respectivament. Noteu que la primera demana una lectura de grup per al pronom, mentre que la segona demana una lectura distri-
buida.

- (36)a. ((molts_i x, x: estudiant) x creu que ells_i són intel.ligents)
- b. ((molts x, x: estudiant) x creu que x és intel.ligent.

Hem quedat suara que (35a), l'oració anglesa, lliura les dues lectures consignades a (36). En passar al català, però, les coses canvien: l'OPC és rellevant de manera que la lectura (36b), no la pot lliurar (35b). Ara bé, és gairebé obligat demanar-se el perquè de l'OPC tal i com ha fet, per exemple, Rigau.

En una primera proposta, Rigau (1985) argumenta que l'OPC és degut a la naturalesa dels pronoms emfàtics (=emplenats lèxicament) a les llengües PRO-drop. Seguint la tipologia dels quantificadors de Hornstein (1984), tals pronoms serien del tipus [+quantificador, -operador]. Aquest tipus de quantificador (any, certain ... en són exemples en anglès), segons Hornstein no forma estructures d'operador-variable a la FL o, equivalentment, no se sotmet a QR i, en quedar in situ s'interpreta independentment dels altres quantificadors que puguin aparèixer a l'oració. Cal dir que Hornstein incbu en la classe [+quantificador, -operador] les descripcions definides en presentar aquestes les mateixes propietats que any i certain.

Rigau (1985), mirant de fonamentar l'OPC, fa èmfasi precisament en la propietat de la interpretació independent d'altres quantificadors que com any, certain i les descripcions definides, tindrien els pronoms emfàtics en les llengües PRO-drop incloent-los, per aquesta propietat, en la seva classe, és a dir en la classe [+quantificador, -operador]. Ara, al meu entendre, això faria que els pronoms emfàtics no fossin veritablement pronoms des del moment que la classe [+quantificador, -operador] de Hornstein presenta com a característica la de sotmetre's al

principi C de la teoria del lligam. Com que és indubtable que els pronoms emfàtics (=emplenats lèxicament) responen com a pronoms que són al principi B i no al C de la teoria del lligam, crec que aquest intent de fonamentació de l'OPC no pot considerar-se reeixit³¹.

En la segona proposta, Rigau (1986) canvia radicalment d'estratègia: els pronoms lèxics en ser emfàtics i, per aquesta característica, semblants als focus, formarien, com els focus, estructures d'operador variable a la FL. D'acord amb aquesta idea, (36a) presentaria la forma següent:

(37) ((molts x, x:estudiant) x creu que (ells_i(t_i són intel.ligents)))

A (37) quedaria reflectit que el que motiva l'OPC és la interposició de l'operador ells entre la variable formal x i t_i. De manera equivalent, podríem dir que a (37), no es dona l'estructura típica que fa que els pronoms puguin interpretar-se com a variables, a saber, (38):

(38)

	c-comandament		c-comandament	
Op.	variable	formal	pronom	
no-A	A		A	

on l'ordre és irrellevant.

Tot i que la plausibilitat d'aquesta darrera proposta em sembla molt més gran, crec que hi ha motius per a dubtar que sigui la naturalesa lèxica del pronominal quan es dona l'alternança pronom lèxic/buit, el factor últim que fa impossible que

un pronominal pugui interpretar-se com a variable . En aquest respecte, val la pena pegar una ullada a casos com els de (39). Què en podríem dir des d'una perspectiva d'OPC ?³².

(39)a. El Pere_i ho pot fer (ell_i) tot sol.

b. Ell ho pot fer tot sol.

c. * $\left\{ \begin{array}{l} \text{El noi}_i \text{ que}_i \\ \text{Qui} \end{array} \right\}$ ell_i ho faci tot sol

d. El noi_i que_i ho faci ell_i tot sol
Qui_i

Per (39a) ja s'insinua que ell tot sol no és una construcció fossilitzada ja que ell pot aparèixer o no; (39b) apunta en aquest mateix sentit; a (39c) i (39d), s'hi veu el contrast que ens interessa: la interpretació de variable lligada es possible per a un pronom lèxic si és el cas que ocupa la posició posverbal.

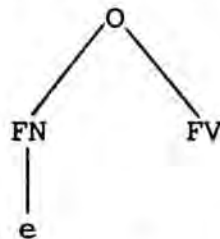
Amb aquests indicis, tan febles com volgueu, que hi ha algun factor configuracional que no s'ha tingut present, deixo per ara, la qüestió. No cal dir que l'aprofundiré per la via que apunten aquest indicis (cf. 3 cap. 4).

CLOENDA A LA PRIMERA PART:

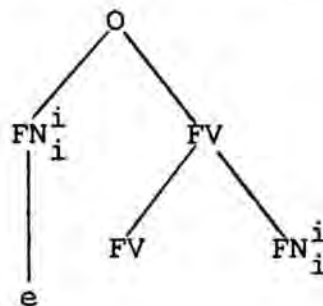
¿ EXISTEIX EL PARÀMETRE PRO-drop DES DE LA PERSPECTIVA R&C ?

Al llarg del segon capítol hem examinat una sèrie de propostes molt diverses quant al seu domini d'investigació particular, però coincidents en un punt, en l'adopció del que he anomenat els mínims de la visió R&C del paràmetre PRO-drop. Recordeu-los.

(1)a. Oració amb subjecte nul

b. Oració amb inversió de subjecte

(1)=(34) cap.1

L'adopció d'aquests mínims suposa, al capdavant, assumir que la posició bàsica del subjecte és preverbal i, concretament, que una oració de subjecte nul té e en aquesta posició i, és clar, que la construcció amb subjecte posverbal és invertida o derivada de la primera. És de notar que així com Chomsky i Rizzi es plantegen si més no la relació entre (1a) i (1b)=(34a) i

(34b) del capítol 1) amb vista a la formulació del paràmetre PRO-drop, les propostes de Torrego (1984), Picallo ((1984a)-... -(1985)) i Montalbetti (1984) que han constituït l'objecte del segon capítol, no hi ha cap discussió al respecte tot i que és prou clar que assumir (1)(=(34) cap.1.) no pot ser mai trivial atès que el que està en joc és la posició del subjecte i subjecte en tenen totes les oracions. A la segona part argüiré que la fallida o insatisfactorietat de les tres propostes suara mencionades arrenca justament de l'assumpció que estructures com les recollides sota (1) existeixen a les llengües PRO-drop tal i com, de fet, ja s'ha anat insinuant. Ara, però, ens interessa veure com queda finalment la relació entre (1a) i (1b)(=(34a)i(34b) cap. 1) a la formulació de Chomsky (1981) i a la de Rizzi (1982).

El problema el teniem plantejat així al final del capítol 1: la postulació de la categoria buida pro per part de Chomsky (1982) resolvia, indiscutiblement, certes inadequacions de pes tant a la proposta de Chomsky (1981) com a la de Rizzi (1982) però, en canvi, no donava compte de la relació entre (34a) i (34b)(i.e. entre (1a) i (1b) en aquesta CLOENDA). Ara: allà ja s'advertia que a fi de poder afirmar que aquesta mancança és un defecte en relació a les formulacions del paràmetre PRO-drop anteriors, hauríem de comprovar si aquestes estableixen realment una connexió entre la propietat subjecte nul i la propietat inversió lliure.

Abans de passar a les formulacions en particular, pot ser

oportú revisar el plantejament preteòric de la qüestió. Som-hi. L'objectiu inicial consisteix a reduir totes les propietats consignades sota (1) del capítol 1 (i.e. subjecte nul, inversió lliure, absència d'efectes that-t ...) a un sol factor causal. Preteòricament, és notori que la idea és la de caracteritzar les llengües de subjecte nul com es palesa per la pròpia denominació del paràmetre tant per part de Chomsky (1981), que l'anomena PRO-drop, com per part de Rizzi (1982) que l'anomena, justament llengües de subjecte nul.

Noteu, doncs, que, implícitament s'està creant l'expectativa que les llengües amb subjecte nul tinguin també la propietat de la inversió de subjecte. Per contra, no hi ha per enlloc la idea que les llengües amb inversió de subjecte hagin de ser PRO-drop o de subjecte nul. Obviament, encara hi ha una altra idea preteòrica que, al meu entendre, és fonamental. Es tracta que, d'entrada, s'assumeix que la construcció amb subjecte posverbal és invertida i, en conseqüència, que la posició bàsica del subjecte és la preverbal.

Vejam ara si, efectivament, les formulacions del paràmetre PRO-drop connecten automàticament les dues propietats clau com seria de desitjar des del moment que el que es persegueix és la caracterització d'un paràmetre de GU que comporti tot el manat de propietats llistades a (1) del capítol 1.

La formulació de Chomsky (1981) diu el següent:

(2) La regla R pot aplicar-se a la sintaxi.

(2)=(6) cap. 1.

Per (2) més l'obligatorietat tant de la cosuperindexació entre conc d'INFL i el subjecte a l'estructura-P com de la seva conservació al llarg de tota la derivació, tindriem, gràficament, (3):

$$(3) \quad [{}_O \text{---}^i [{}_{FV} V+INFL^i \dots]]$$

L'esquelet (3) ha de prendre cos forçosament en una estructura amb PRO en el lloc del "gap" — . La raó de tal realització és, en definitiva, que aquest "gap" no és regit i, no sent-ho, només és viable amb un element que no reclami recció sota cap concepte (per l'obtenció del Cas, per l'ECP...). Per (2) s'obté, doncs, (1a), la construcció amb subjecte nul. Ara: (2)=(6)cap.1 no porta directament a (1b), l'estructura amb el subjecte invertit, llevat que s'assumís, com prova de fer-ho Chomsky, que la regla d'assignació de Cas nominatiu és (4)¹:

(4) En una oració que conté conc, hi ha una FN en nominatiu cosuperindexada amb conc i regida per conc.

(cf. (34), p.266 LGB)

Noteu que amb (4), l'aplicació de la regla R a la sintaxi, és a dir, el paràmetre PRO-drop, faria que la inversió del subjecte fos obligatòria fins i tot en les construccions de subjecte nul . Així, certament, la propietat subjecte nul seria reductible a la propietat inversió lliure. Al respecte, Chomsky comenta que "this line of argument extends Rizzi's proposal that free inversion is the basic property of pro-drop languages" (p. 266, LGB).

Ara bé, aquest resultat no és, de fet, assolible atès que (4) entra en conflicte amb la naturalesa PRO del subjecte nul: PRO no vol recció i (4) l'exigeix. Així les coses, Chomsky deixa de banda (4). En conclusió, per l'aplicació de la regla R a la sintaxi, que seria el desllorigador del paràmetre PRO-drop, només s'obté directament la construcció de subjecte nul. L'altra estratègia temptada per Chomsky mitjançant la incorporació de (4) aconseguiria, en principi, de fer seguir una propietat fonamental de l'altra (la de subjecte nul de la d'inversió lliure), però no és realitzable en el marc GB per la incompatibilitat amb PRO. Pot afirmar-se, doncs, que la formulació (2) (= (6) cap.1) no assoleix l'objectiu de caracteritzar el paràmetre PRO-drop ja que les propietats que haurien d'haver estat connectades automàticament (cf. (1) cap 1) no ho han estat; de fet, ni les dues més fonamentals queden relacionades per una causa comuna.

Si passem a considerar la formulació rizziana ens trobarem, paradoxalment, que la primacia que, sens dubte, ell atorga a la construcció invertida no queda reflectida en la seva formulació repetida ara sota (5) (= (24) cap. 1)

- (5) En el context d'un assignador de Cas nominatiu INFL és pronominal ssi. la FN subjecte preverbal és buida a l'estructura-S.

A parer meu, (5) només aconsegueix relacionar, quan coocorren², les dues construccions clau, la de subjecte nul i la invertida, en atribuir-los una mateixa propietat: ambdues construccions

anirien amb INFL [+pronominal]. No se segueix que allà on es presenti la propietat subjecte nul hi hagi d'haver inversió, ni a l'inrevés. Respecte de (5), és de notar, com hem vist abans (cf. 3.2.2. cap 1), que els dialectes italians, si bé abonen l'extracció posverbal del subjecte qu., desmenteixen que la construcció invertida i la de subjecte nul presentin INFL [+pronominal]. Contràriament a la previsió de (5) (= (24)cap.1), INFL [+pronominal] és característica comuna de la construcció amb subjecte lèxic preverbal i de la construcció amb subjecte nul.

En vista de tot això, s'imposa una conclusió: ni Rizzi(1982) ni Chomsky (1981) aconseguen que el manat de propietats (1) del capítol 1 se segueixin de la imposició d'un paràmetre ((2)= (6) cap.1 o (5)=(24) cap. 1 segons Chomsky o Rizzi respectivament). Preneu nota, de passada, que això fa irrellevant que la proposta amb pro (i.e. la de Chomsky (1982)) ni tan sols intenti d'establir la connexió entre (1a) i (1b) a l'hora de comparar-la amb les dues formulacions anteriors. Així doncs, si per paràmetre PRO-drop s'entén aquell que ha de ser dissenyat per a retre compte de les propietats (1) del capítol 1, com és el cas en referir-nos a R&C, resulta que el paràmetre PRO-drop no existeix encara.

De manera prou curiosa, però, ens trobem que el que pot considerar-se un fracàs des de la perspectiva i intencions de R&C, esdevé un encert: no hi ha d'haver un paràmetre PRO-drop del qual s'hagi de seguir el manat de propietats (1) del capítol 1.

En efecte, no totes les llengües amb subjecte nul presenten les propietats en qüestió. En particular, no totes les llengües amb subjecte nul presenten l'anomenada inversió lliure del subjecte. Són exemples d'aquesta dissociació no prevista en principi per R&C, l'irlandès i el gal.lès (cf. Travis (1984)).

Aquests casos i d'altres que han examinat, per exemple, Travis (1984) i Adams (1986) indiquen, a més, que caldria distingir entre llengües irrestrictivament PRO-drop (cat. esp. ital.) i llengües parcialment PRO-drop (yiddish, francès antic...) ³.

Naturalment, aquests fets obliguen a un canvi de plantejament. Ara cal explicar per què en unes llengües es produeix la concurrència de les propietats subjecte nul i inversió lliure del subjecte i en d'altres, no. Ja és garantit, però, que les primeres expectatives intuïtives que pretenien que la implicació fos llengües de subjecte nul → llengües amb inversió del subjecte han de ser arraconades. Es obvi també que l'assumpció mai fonamentada que l'estructura amb subjecte posverbal és invertida esdevé encara més qüestionable. Més encara, és de notar que si poguessim considerar com a posició bàsica de subjecte la posició posverbal sense que se'n seguissin inconvenients, la no concurrència d'(1a) i (1b) constatades en d'altres llengües podria atribuir-se a la diferent posició bàsica del subjecte. Quedaria simplement per explicar (cosa més fàcil) què és el que llicència un subjecte fonèticament nul ⁴.

La segona part pretén de ser una demostració que tal estra-

tègia és no tan sols viable sinó avantatjosa amb vista a la comprensió del que a partir d'aquí podriem anomenar llengües romàniques irrestrictivament PRO-drop.

SEGONA PART

PER UNA TEORIA ALTERNATIVA DEL PRO-drop ROMANIC

Malgrat el caràcter gairebé evident de les observacions fetes suara quant al "fracàs" de la formulació R&C, o potser per això mateix, el capteniment més estès entre els generativistes que investiguen les llengües concernides pel paràmetre PRO-drop ha consistit a passar-les per alt o a no prestar-los sinó una atenció distreta.

Hi ha proves a bastament d'aquesta actitud refiada segons la qual les dificultats per a atènyer la formulació correcta del paràmetre PRO-drop serien negligibles. N'és una, al meu entendre que l'assumpció que el subjecte posverbal és derivat no s'acompanyi de l'apel·lació a un paràmetre intítulat Inversió lliure del subjecte diferenciat del PRO-drop (com fa, en canvi, Safir (1982)). Certament, qui, amb la creença que el subjecte posverbal és derivat, es prenguésseriosament les observacions recollides a la CLOENDA a la primera part tindria prou motius per a fer tal passa no ja en vista de la impossibilitat de derivar aquesta característica de la formulació del paràmetre PRO-drop, sinó en vista que els fets constatats fora de l'àrea romànica (el cas de l'irlandès, per exemple) no fan desitjable tal derivació. Ara bé, posats a prendre'ns seriosament els resultats de l'estratègia canònica, esdevé gairebé inevitable qüestionar-nos el supòsit del caràcter derivat del subjecte (cosa que

no fa Safir). D'antuvi, la possibilitat que no fos derivat, en cas de ser viable, ens estalviaria una pregunta impertinent: què fa que en unes llengües existeixi la possibilitat de la inversió lliure i en d'altres sigui barrada?. Naturalment, l'evitació del paràmetre inversió lliure de subjecte hauria d'anar acompanyada de la demostració que el subjecte preverbal aparent no és tal ja que si no arribariem altra vegada a una pregunta tan impertinent com l'anterior, a saber: ¿com és que són possibles llengües amb dues posicions A per al subjecte?.

Es aquesta mena de reflexió, obviada massa alegrement a parer meu, el que juntament amb el que considero resultats insatisfactoris derivats d'assumir la visió canònica (cf. cap.2) ha animat aquesta investigació. Al respecte, sembla indicada una mica de presentació general.

El capítol 3 és un capítol marc en relació als ulteriors. Hi faig directament la proposta que donaria compte de les propietats que la formulació R&C no podia integrar. Això ocupa la primera secció. A la segona secció del capítol hi ha una quasi-proposta relativa a la identificació de les categories buides. Que aquets dos punts facin un capítol no és arbitrari atès que la proposta en ferm suggereix una estratègia general d'identificació de les categories buides, és a dir un determinat ECP. Aquest ECP, segons que concloem a la segona secció després d'una avaluació detinguda de les formulacions que pretenen substituir l'ECP originari (Chomsky (1981)), mostra una dosi suficient de plausibilitat com per a ser explorat de veres.

Tal comesa no l'emprenem en aquest capítol marc sinó més tard (cf. 4 cap. 5). Quant a la proposta pròpiament dita, cal dir que conté les assumpcions següents: que en català, espanyol etc. l'única posició bàsica del subjecte és la posverbal que, a més, és externa a la FV; que el paràmetre PRO-drop no és un paràmetre pròpiament parlant sinó el resultat d'altres primitius com ara el de la direccionalitat de la recció; que el caràcter irrestrictivament PRO-drop del català, espanyol etc. és degut en gran part a la posició del subjecte i que el que s'ha considerat subjecte preverbal és en realitat el correlat, en posició de tòpic, d'un pro intraoracional posverbal. Cal assenyalar que aquestes assumpcions són el resultat de desglossar els dos supòsits bàsics, un concernent l'estructura oracional i l'altre concernent el mecanisme llicenciador de pro.

Els dos capítols següents constitueixen el desplegament del que s'ha proposat en ferm a la primera secció del capítol tercer i del que s'ha suggerit a la segona. Els he organitzat però entorn de les dues asseveracions acabades de fer concernent el que semblen posicions de subjecte. Així, el capítol quart gira entorn del que, normalment, s'analitza com a subjecte preverbal oracional i que, segons la proposta alternativa, és un element a tòpic. A favor d'aquesta anàlisi presentem proves i arguments diversos. Abordem així el problema d'indeterminació que només presenta la visió canònica en no poder impedir, per al que s'analitza com a subjecte preverbal intraoracional, l'anàlisi segons la qual tindriem un correlat del subjecte a tòpic

(cf. 1. cap. 3). Repassarem les dades dels dialectes italians demostrant que només es derivarien completament de la proposta llançada aquí (cf. 2. cap 3). Veurem com la formulació descriptiva que és l'OPC insinua clarament el seu caràcter espuri (cf. 3. cap. 3). Esgrimirem que únicament a partir de l'assumpció que el que sembla subjecte preverbal intraoracional és en realitat un element en posició de tòpic, podrem començar a entendre el funcionament de la quantificació i la negació de les llengües romàniques irrestrictivament PRO-drop (llengües "R.I.PRO-drop" a partir d'aquí). En aquest mateix ordre d'idees, aventurarem la manera com la proposta alternativa propugnada pot integrar-se en la teoria de la quantificació de Hornstein (1984) que, altrament, es manifesta resistent als fenòmens PRO-drop relatius a la quantificació (cf. 4. cap. 4). Tanca el capítol l'explicació d'una equivalència pragmàtica entre dues construccions sintàcticament diferenciades, de l'anglès una i de les llengües R.I.PRO-drop l'altra. Al respecte cal dir que si bé aquesta equivalència ha estat prou constatada no per això resulta entenedora en el marc canònic (cf. 5. cap. 4).

En el capítol cinquè, el motiu estructurador és el subjecte posverbal. Allí perfilarem primer les reflexions que enceten aquests preliminars a la segona part mostrant els avantatges que en el pla metateòric tindria la hipòtesi segons la qual el subjecte posverbal és bàsic i no derivat (cf. 1. cap. 5). Seguidament abordarem els fenòmens de lligam que, com podrem comprovar, donen suport a la tesi que el subjecte posverbal no

ocupa la posició que ocupa un adjunt a FV sinó que és extern a la FV (cf. 3. cap.5). La penúltima secció (cf. 4. cap. 5) constitueix una indagació entorn de la plausibilitat de la idea que la recció es direccional. Havent-hi senyals a bastament que així és, s'arribaria a derivar que un subjecte pro ha de ser per força posverbal en llengües d'ordre VO i sense pujada germànica d'I a comp. Finalment, tot refutant l'anàlisi de Torrego per a la sintaxi qu. (cf. 1. cap.2), fem una incursió en el problema de les condicions suplementàries per a la identificació de les categories buides quan és el cas que la relació entre l'antecedent i el "gap" no és garantida a causa de la intervenció d'altres "gaps" o d'altres antecedents.

Per acabar aquesta presentació , voldria apuntar dos aspectes que degut a la mateixa presentació no són potser prou perceptibles; d'una banda que estudiem fenòmens que rarament han estat objecte d'atenció si més no en l'àmbit de les llengües R.I.PRO-drop (fenòmens relatius al lligam, en especial el WCO i, en relació al mateix, les diferències entre quantificadors preverbals i posverbals o entre els elements qu. com ara qui, què, quants etc.); de l'altra, que, donat el ventall de fenòmens i la prioritat de l'objectiu que no és sinó l'intent de demostrar que la proposta presentada és correcta, un nombre considerable de problemes queden pendents d'investigació.

CAPITOL 3

EL PARAMETRE PRO-drop

I

EL PROBLEMA DE LA IDENTIFICACIÓ DE LES CATEGORIES BUIDES

Prosseguint les indicacions preliminars i pel que toca a aquest capítol, semblen convenients encara algunes remarques. Com ha quedat dit suara, la relació entre les dues seccions, la concernent el paràmetre PRO-drop en particular (cf. 1.) i la concernent el problema de la identificació de les categories buides (cf. 2.), ve determinada perquè la proposta relativa al paràmetre PRO-drop s'emmarca en una estratègia més general per a la identificació de les categories buides; a això, s'hi afegiria que tal estratègia, segons comentava, paga la pena de ser investigada en vista del resultat de l'avaluació de les formulacions presentades com a alternatives al primer ECP (i.e. el de Chomsky (1981) i a partir d'aquí ECP_1) considerat gairebé unànimement insatisfactori. Ara bé, cal precisar que tal avaluació va més enllà de justificar la investigació ulterior de l'estratègia d'identificació de les categories buides en la línia suggerida per la formulació alternativa del paràmetre PRO-drop. Veritablement, l'avaluació de les formulacions candidates a substituir l' ECP_1 aprofundint-lo però en la seva mateixa línia (a partir d'aquí tals formulacions seran exemples d'un ECP_2), ens

porta directes a la conclusió següent: tota la mediatització que l'ECP₁ exercia en la visió canònica del paràmetre PRO-drop (la inversió lliure com a mecanisme que eludeix els problemes d'ECP essencialment) és inviable en qualsevol de les formulacions ECP₂. Dit d'una altra manera, la visió canònica és a hores d'ara encapsulada en una formulació de l'ECP, l'ECP₁, que, justament, ha estat objecte preferent d'investigació, d'una investigació que tendeix inexorablement a substituir-lo per una formulació més satisfactòria si més no. El motiu d'aquest enquistament que afecta la visió canònica no és altre sinó aquest: l'ECP₁ permet la recció per part d'un cap lèxic (V o V+I) del subjecte posverbal adjuntat a la FV mentre que sota l'ECP₂ no hi ha cap formulació que ho permeti¹. Més encara, de fet és una característica de les formulacions ECP₂ l'assumpció que una traça adjunta a la FV només és regida per antecedent cosa que com veurem no és extensible a una traça de subjecte.

Davant d'aquesta situació però, no s'ha produït ni el qüestionament de l'ECP₂ des d'un posicionament de defensa de la visió canònica PRO-drop, ni el qüestionament a la inversa. Aquest darrer, si més no considerant les formulacions examinades aquí, no seria lícit si la demostració que faig de la precarietat i, de vegades, la inconsistència que les afecta és correcta. Havent-hi però motius més que suficients per al qüestionament independent de la visió canònica, no se segueix altra cosa que l'estat de fragilitat extrema en què es troba la visió canònica: al que ja tenia de fràgil, ara cal afegir-hi l'encapsulament

en un ECP₁ que no satisfà ningú.

Quant al qüestionament de l'ECP₂ que, en canvi, sí que es desprèn de la teoria alternativa a la canònica sobre el paràmetre PRO-drop, trencaré una primera llança al seu favor arguint així: tant l'ECP₁ com l'ECP₂ es presenten com a principis que regulen el llicenciament de les categories buides a través de la recció de manera que PRO, element buit no regit, queda automàticament exclòs dels designis de tots dos ECP; ara bé, pro, element regit sens dubte, també hi queda. ¿ Què fa que pro, categoria buida que ha de ser regida, no se sotmeti al dictat de l'ECP₂ si més no ? (l'ECP₁(1981) és anterior a pro(1982) en l'inventari de categories buides) ¿No perdem una generalització que ja ens ve donada ?.

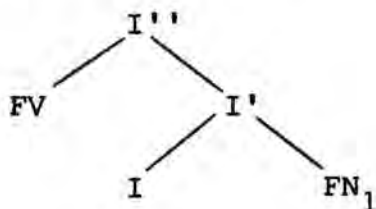
Posem el marc on aquest punt i d'altres esmentats al llarg d'aquest pròleg a la segona part podran ser debatuts.

1. La proposta en ferm: el paràmetre PRO-drop, un epifenomen

1.1. L'estructura de l'oració

L'única característica fonamental específica de les llengües R.I.PRO-drop seria l'estructura oracional bàsica (1):

(1)

Atès que a més del que es reflecteix a (1), faig la hipòtesi que aquesta és l'única estructura oracional (Iⁿ) generada a l'estructura-P, se segueix que l'aparició preverbal del subjecte és sempre perifèrica a la oració pròpiament dita (Iⁿ) i connectada d'una o altra manera a la posició-A de subjecte que és la que ocupa la FN₁ a (1). Concretament, la FN en posició preverbal correlat de la FN₁ que és el veritable subjecte, pot ser adjuntada a Iⁿ per QR a la FL; pot aparèixer a comp quan és focus sent dominada aleshores per O' (=Cⁿ)²; finalment, pot ocupar la posició de tòpic i, en conseqüència, ser dominada immediatament per Oⁿ.

Cal dir que les tres possibilitats apuntades, a diferència d'(1), no són específiques de les llengües R.I.PRO-drop, són generalitzades i obertes a altres FX. El fet que la topicalització (en el sentit de "Left Dislocation") sigui més productiva en unes llengües que en d'altres, dependrà de la interacció dels mecanismes de la GU donada una parametrització determinada i, possiblement, d'altres factors extragramaticals. Ara: el que és incontestable és que la topicalització (= "Left Dislocation"), la focalització (= "Topicalization") i l'operació de QR són fenòmens generals que, a més, són independents de l'estatus funcional de la FN afectada (subjecte, objecte...).

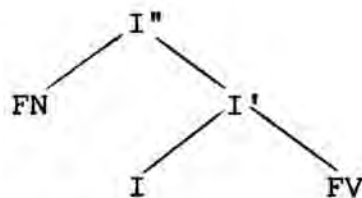
Contrastant amb la generalitat d'aquests fenòmens, la proposta que es recull a (1) és nova. La seva novetat radica en la combinació de les característiques següents més que no pas en una o vàries d'elles considerades aïlladament: la primera, i

de fet doble, és que (1) seria l'única estructura bàsica oracional: la segona, que la posició posverbal del subjecte és completament externa a la FV; la tercera, que la posició preverbal d'adjunció a I", en ser producte de QR, és emplenable només a la FL; la quarta, finalment, consisteix en l'adopció d'una estructura no defectiva per a I en relació al sistema X-barra seguint Chomsky (1984;85) (cf. 2.2.1. INTRODUCCIÓ)³.

Per tancar aquest aspecte de la proposta, pot ser útil contrastar (1) amb l'estructura oracional (2) que és l'adoptada majoritàriament i d'acord amb l'assumpció que O=I" tant per a l'anglès com per a les llengües R.I.PRO-drop.

(2)

En efecte, l'única diferència entre (1) i (2) és que presenten la FN subjecte i la FV intercanviades. Estimo que el fet que la FN₁ d'(1) no pugui considerar-se especificador, a diferència de la FN en la configuració X-barra de (2), no és cap problema, sinó més aviat un avantatge. De fet, el comportament del subjecte en català, espanyol, italià etc. és perfectament equiparable al dels complements, si més no pel que respecta als fenòmens sota el disseny de l'ECP.

1.2. PRO-drop o com es llicencia pro subjecte

Coincidint més o menys amb Travis (1984), Rizzi (1985) i Adams (1986), tal i com tot seguit detallaré, assumeixo que a la base del PRO-drop o subjecte nul no hi ha sinó (3), o sigui, les condicions de llicenciament de pro.

(3) La posició i el contingut de pro han de ser identificats

(i) La posició de pro la identifica un cap rector (essent la recció direccional).

(ii) El contingut de pro l'identifiquen, per coindexació, els trets apropiats.

Passem ara a considerar les variants esmentades de (3) amb el propòsit de delimitar (3) per comparació amb elles. La proposta (3) és talment la d'Adams (1986). La de Travis (1984) i (3) es diferencien pel següent: per (3i), un rector ha de ser X^0 i la recció direccional (ara veurem què vol dir direccional) mentre que Travis admet la recció d'un "gap" subjecte per part de FV si la FV es adjacent al "gap" i nega que X^0 i tot, sigui capaç d'identificar un "gap" subjecte⁴. Finalment, (3) i la proposta de Rizzi (1985) són diferents perquè per Rizzi la recció no és direccional i perquè, en comptes d'aquest supòsit, ell en fa un altre, a saber, que els caps (X^0) són paramètricament fixats com a llicenciadors o no llicenciadors de pro.

Apuntades les diferències entre (3) i les altres variants de (3), és important notar la primera coincidència generalitzada:

tant la formulació (3) com les seves variants són a la base no sols del llicenciament de pro subjecte (s_{pro}), sinó també de pro objecte (o_{pro}). Així, s_{pro}, per (3i) demana com a cap I (o FV adjacent seguint Travis (1984)) i per (3ii), els trets de conc suficients a I; o_{pro}, en canvi, demana V^0 per (3i) i conc, realitzada mitjançant un clíctic per exemple, per (3ii). D'aquesta manera, amb qualsevol de les propostes en la línia de (3) hi és compatible el fet que hi hagi llengües que alhora que difícilment llicencien s_{pro}, tenen o_{pro}. Un exemple d'aquest desequilibri entre el llicenciament de s_{pro} i o_{pro}, el proporciona el francès⁵:

- (4)a. *pro parlait
- b. Je leⁱ connais proⁱ.

De manera semblant, (3) i les seves variants s'avenen amb el fet que el PRO-drop no sigui qüestió de tot o res, és a dir concorden amb el fet que hi hagi llengües amb PRO-drop irrestrictiu i llengües que no puguin llicenciar s_{pro} més que parcialment. Ara bé, cal precisar que aquí ja comencen a sorgir divergències entre les propostes de l'estil de (3), i (3). En aquest respecte, és de destacar que si per (3) (=Adams (1986)) i seguint Travis, aquesta manca d'uniformitat concierne la viabilitat de s_{pro} en el si d'una mateixa llengua depèn tant de (3i) com de (3ii), per Rizzi (1985) sembla que dependria únicament de (3ii) ja que a la seva proposta, a (3i) el que compta és la disponibilitat d'un cap rector fixat per paràmetre com a llicenciador de pro i, doncs, a (3i) tindriem un valor constant incapaç de retre compte

de la possible no uniformitat en el llicenciament de s_spro.

Perquè quedi prou clar aquest punt, sembla indicat aturar-nos a explicitar què vol dir a (3) que la recció és direccional. Molt breument, per tal cosa s'entén que la recció només es dona en una direcció, en la direcció, fixada paramètricament, en què el verb regeix el seu objecte⁶. Així, tant en anglès com en català, per exemple, només hi hauria recció cap a la dreta atès que en tots dos casos es tracta de llengües VO. Aclarit això, és bo de veure que la proposta (3) pròpiament dita pot donar compte de la no uniformitat de s_spro en una mateixa llengua no només per (3ii) com Rizzi, sinó també per (3i). Vegem aquesta darrera opció. Certament, tenint en compte que el cap llicenciador de s_spro és I, que és un cap que pot o ha d'ocupar posicions diferents (ocupa per força el cap de comp ben freqüentment en el cas de les llengües germàniques (cf. 2.1.4. cap 3. i 4.3 cap 5)), la variació en la viabilitat de s_spro en una mateixa llengua pot imputar-se a la variació en les posicions relatives de s_spro i I causades justament pel trasllat del cap I. Pel que respecta a la proposta de Travis, la variació en qüestió podria ser deguda tant a (3ii) com a la variació en les posicions relatives de FV i el subjecte que són causades generalment pel trasllat del cap I també.

Que (3ii), d'altra banda, sigui, a totes les propostes en la línia de (3), responsable d'una possible distribució irregular de s_spro s'entén immediatament. Basta constatar que conc a I no és necessàriament uniforme.

D'acord amb tot això, Adams pot argüir perfectament que en anglès i tot, a les construccions d'imperatiu com ara (5) es lliura un "gap" pro.

(5) Write ___ legibly

Vegem com fonamenta aquesta anàlisi. Primer, Adams assumeix que en aquestes construccions hi ha pujada de V_I a comp. ¿ És raonable aquesta assumptió ? . Sembla que sí atès que a més de la connexió general prou coneguda entre comp i I, comp pot veure's com la seu de la modalitat ni que sigui composicionalment amb I. Motivada la pujada de V_I a comp, (3i) se satisfà immediatament. Quant a (3ii), Adams raona que la identificació per trets del contingut del gap és, en el cas de l'imperatiu, garantida a priori perquè l'imperatiu, en anglès, és només compatible amb una segona persona sg. o pl. . Complits els requisits (3i) i (3ii) es llicencia pro en el lloc del "gap" de (5).

Notant tot passant que (5) d'acord amb Rizzi requeriria una altra anàlisi ja que en anglès ni I ni V són caps llicenciadors de pro, el que és realment interessant són dues conseqüències de la diferència que separa la proposta de Rizzi(1985) de les altres. La primera és d'índole més aviat conceptual. En efecte, cal adonar-se que, seguint la proposta (3) pròpiament dita, el paràmetre PRO-drop per se deixa d'existir mentre que seguint Rizzi té sentit encara parlar de paràmetre PRO-drop des del moment que per ell és paramètrica la fixació dels caps llicenciadors de pro. El paràmetre PRO-drop o subjecte nul consistiria, doncs, en la disponibilitat del cap I com a llicenciador

de s_spro. En aquest respecte, és de remarcar que el paràmetre que sí que demana la proposta (3), a saber, el de la fixació de la direcció de la recció és exigít independentment per consideracions relatives a la teoria X-barra entre d'altres a més de ser epistemològicament un dels més plausibles.

La segona conseqüència interessant a què em referia suara és la següent: seguint (3) (i també la proposta de Travis però per motius altres que els de la direccionalitat de la recció), en llengües de recció cap a la dreta com ara les llengües R.I.-PRO-drop, essent impossible apel·lar a una pujada del cap I (o de V_I) a comp en el cas de les oracions amb subjecte nul, és obligat concloure que el subjecte nul pro ocupa una posició posverbal. Certament, noteu que per (3), a (2), I no podria llicenciar s_spro en la posició de la FN perquè s'incompliria (3i), concretament el supòsit de la direccionalitat de la recció. Així doncs, per (3) tindriem (6) i no (7) que, en canvi, és l'ordenació que Rizzi (1985) sosté.

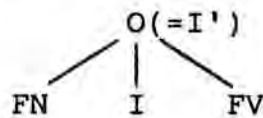
(6) Ho sabia s_spro

(7) s_spro ho sabia

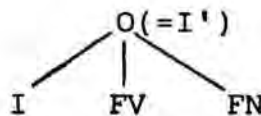
Fetes aquestes remarques i seguint aquesta tasca de comparació amb vista a la delimitació de les diverses propostes, queda per veure encara com la combinació de (3) amb la hipòtesi sobre l'estructura oracional (1) fa que les formulacions fins aquí més coincidents (i.e. (3) que és exactament com la d'Adams (1986), i la de Travis (1984)) se separin considerablement. Veritable-

ment, la combinació de (3) amb (1) acaba sent bastant diferent de les altres dues (Adams (1986) i Travis (1984)). El motiu és que una anàlisi de tipus (6), tant a Adams com a Travis, és requerida únicament quan es tracta d'una oració de subjecte nul. Ni una ni l'altra neguen l'existència d'un subjecte lèxic preverbal dins l'oració. Això darrer és, per contra, el que és impossible per (1). Així, per Travis (1984) hi ha clarament dues estructures oracionals bàsiques possibles. Cal recordar al respecte (cf. n. 4 d'aquest capítol) que per Travis és essencial l'assumpció que és suficient un sistema X-barra amb un sol nivell de projecció, cosa que origina estructures tripartides com les següents:

(8)a. O amb subjecte preverbal (lèxic)

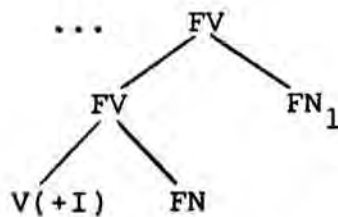
b. O amb subjecte posverbal (les de subjecte nul necessàriament i les de subjecte lèxic posverbal)

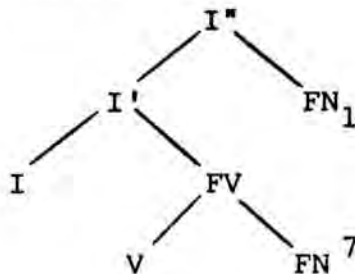
La proposta d'Adams (1986) tot i exigir pro en posició posverbal no entra gaire en detall quant al subjecte posverbal. De fet, Adams apunta aquestes dues possibilitats: la (9a) que és l'assumida en la visió canònica i la (9b) que és una proposta que presenta Stowell (1985)⁷.

(9)a. (vegeu-la a la pàgina següent)

(9)a.

b.

Un cop examinades i comparades la proposta (3) i les variants de (3) i vistos també els efectes singularitzadors de la combinació de (3) amb (1), combinació que no és sinó la proposta específica defensada aquí, és bo de veure que les propietats llistades sota (1) al capítol primer se'n desprenen automàticament. Vegem com.

La propietat subjecte nul se segueix de l'acompliment de (3): de (3i) per l'estructura (1) i de (3ii) per la disponibilitat d'una flexió prou rica, és a dir, per la presència dels trets de conc necessaris. Que el català, italià etc. siguin llengües irrestrictivament PRO-drop és degut justament al fet que l'estructura bàsica és (1) o, el que és el mateix, al fet que l'acompliment de (3i) no depèn de mecanismes especials com ara la pujada del cap I a comp que, com veurem (cf. 4.3. cap. 5), és a la base del PRO-drop restringit del francès antic per exemple.

La concordança cap a la dreta en construccions copulatives (cf. "it's me" (ang.), "c'est moi" (fr.) vs. *"és jo"/"sóc jo") se segueix automàticament si l'estructura oracional és (1).

L'ús de pronoms de represa per al subjecte tant en aquest

marc com en el canònic pot considerar-se ben bé com una altra manifestació de la propietat subjecte nul.

El trasllat qu. llarg del subjecte, quan n'hi ha realment⁸, tant en un marc com en l'altre, s'hauria de subsumir parcialment si més no (en el que afecta la recció de s_{-qu}^t) en la mateixa propietat que explicaria l'absència del filtre that-t de manera que si aquesta s'explica per la possibilitat de l'extracció posverbal, i.e. de la inversió lliure del subjecte, el trasllat qu. llarg del subjecte s'hi hauria d'explicar també. Així és com es procedeix en el marc canònic. Cal demanar-se ara com s'explica en el nostre marc l'absència d'efectes that-t⁹.

D'entrada, ens trobem que ni a (1) ni a (3) s'estableix cap condició relativament al llicenciament de les traces. Ara, cal reconèixer que donada l'estructura (1) no és d'estranyar que no hi hagi efectes that-t pel fet que FN_1 ocupa una posició de complement respecte del cap I i, com és sabut, els complements, generalment, no presenten problemes d'identificació quan són traces; a més, cal tenir present que la formulació (3) així com les variants de (3) es presenten totes com a cas particular del principi general (10) per a la identificació de les categories buides.

(10) La posició i el contingut d'una categoria buida han de ser identificats

(i) La posició d'una categoria buida la identifica un cap rector. La relació aquí és de recció.

(ii) El contingut d'una categoria buida l'identifica,

per coindexació, l'antecedent. La relació aquí és de lligam.

Noteu que per (10), no hi ha cap motiu per a esperar efectes that-t en llengües amb l'estructura oracional (1): la traça de subjecte sent la FN₁ d'(1) tindria I com a cap i la "cadena" (qu, t a comp) com a antecedent de manera que (10i) i (10ii) respectivament s'acomplirien.

A partir d'aquí, com que (10) és l'únic ECP que posa pro sota el seu disseny, l'anomenarem ECP_{pro}. Les altres formulacions (ECP₁, ECP₂), recordem-ho, van adreçades a categories buides no pronominals exclusivament. En aquest respecte, en els preliminars d'aquest capítol s'ha assenyalat que el fet que un principi de les categories buides sigui insensible a pro, no deixa de ser artificiosos atès que pro és una categoria buida que ha de ser regida i que aquest requeriment no és sinó el que imposa l'ECP sobre les categories buides no pronominals. Una altra característica de (10) és que no comporta l'heterogeneïtat de procediment per a l'assoliment de la recció pròpia que comportava l'ECP₁ (cf. (30) INTRODUCCIÓ). D'antuvi, aquestes dues característiques semblen desitjables. Ara bé, no es pot perdre de vista que (10) és una formulació no especificada a bastament. Així, (10) es desintegraria en formulacions diverses tan bon punt els conceptes més primitius a la base de (10) diferissin. Notat això, l'asseració que (10) explicaria l'absència d'efectes that-t en llengües que com el català, l'espanyol etc. tindrien l'estructura oracional (1), demana ser reconsiderada. Veritablement, només

la formulació de (10) que, en virtut de les assumpcions que incorporés, fes seguir la presència (en ang. o fr. p.ex) vs. l'absència (en cat., esp. etc.) d'efectes that-t, aconseguiria realment una explicació dels efectes that-t.

Feta aquesta remarca, cal observar que sent (3) un cas particular de (10), s'està afirmant que la recció a (10i) és direccional. A partir d'aquí, no és mal de veure que amb tal supòsit es retria compte de la presència vs. l'absència d'efectes that-t a (2) i (1) respectivament atès que és indubtable que sota qualsevol definició de recció, incloent la direccional, I regeix FN₁ a (1) acomplint-se, doncs, (10i) i que, en canvi, per l'assumpció que la recció és direccional, a (2) la FN subjecte no seria regida. Considerant que la proposta llançada aquí comporta que (1) és l'estructura oracional que correspon a les llengües R.I.PRO-drop i que (2), per contra, és la que correspon a l'anglès per exemple, pot afirmar-se que sota la proposta en qüestió, els efectes that-t reben una explicació. Tornarem sobre aquesta qüestió amb més deteniment (cf. 4. cap 5).

En definitiva, sembla que amb (1) i una teoria (3) del llicenciament de pro com a cas particular de (10) que, al seu torn, incorpora l'assumpció que la recció és direccional, totes les propietats considerades característiques de les llengües R.I.PRO-drop esdevenen explicades alhora que s'explica l'absència de s_pro, la presència d'efectes that-t, la manca del que s'ha considerat "inversió lliure" etc. en anglès o francès pel fet que, a diferència de les llengües R.I.PRO-drop, no tindrien l'estructura oracional (1).

Podria objectar-se que sota aquest enfocament, el que requeriria l'acció d'un mecanisme extra seria el subjecte preverbal. Ara, aquí no només s'assumeix que en realitat aquest subjecte és en posició de tòpic (quan no és focalitzat) sinó que es demostra (cf. 1. cap 4) que tal supòsit no pot ser evitat raonablement ni tan sols en el marc canònic.

Per acabar la presentació del nucli ferm d'aquesta tesi, falta explicitar la definició de c-comandament que s'adopta. Certament, tot i que no ens ha estat necessària per a copsar que la noció de recció (10i) és singular pel supòsit que la recció és direccional, cal tenir present que les diferències en la concepció de la recció i del lligam poden i solen derivar de diferències en la noció, més bàsica i prèvia, de c-comandament. Convindrà, doncs, saber a què ens hem d'atenir en el pla del c-comandament.

1.3. Definició de c-comandament

La definició de c-comandament que defenso és molt semblant a la de May(1985) i Chomsky(1985). Totes tres, al meu entendre, deriven en certa manera de la de Reinhart(1983). En efecte, és Reinhart(1983) qui beslluma per primera vegada la idea que les adjuncions no afegixen projeccions màximes i que ja assumeix que, als efectes del c-comandament, $O(=I^*$ ara) és defectiva en el sentit que no constitueix, tanmateix, projecció màxima¹⁰.

Concretament, la versió que propugno és una que permet el mateix que la de May (1985) i Chomsky (1985) entre d'altres

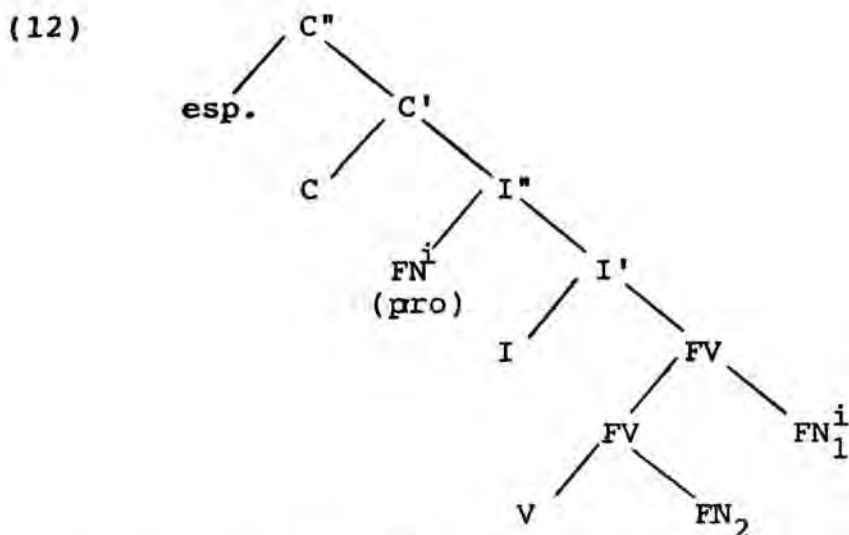
i, a més, el c-comandament d'un adjunt a la FV per part del verb i de l'objecte directe del verb. Amb això no faig sinó seguir la indicació que fa al respecte el mateix Chomsky (1985) en reconsiderar la teoria dels "gaps" paràsits. Tal reconsideració anul·la per al llicenciament d'un "gap" paràsit el requisit anterior de l'anti-c-comandament entre el "gap" i el paràsit en virtut, justament, del pes considerable de les proves que fan pensar que l'objecte directe c-comanda un adjunt (cf. Contreras (1984b)).

Així, cal introduir alguna modificació en les definicions de partida. La introduïda aquí és la de domini exhaustiu que, com pot comprovar-se recorda el concepte d'exclusió utilitzat per Chomsky (1985) (cf. 2.1.4. cap 3) amb la diferència que l'exclusió ja s'introdueix en la noció de c-comandament en comptes de ser introduïda, com allí, en relació a la recció només. Així doncs, direm que X és dominat exhaustivament per Y, sent Y una projecció màxima, quan tots els segments Y dominin X; direm, en canvi, que X és dominat per Y, sent Y una projecció màxima, quan al menys un nus Y domini X. Exigirem domini exhaustiu al c-comandador, i domini al c-comandat. Conseqüentment, la definició de c-comandament quedaria així:

- (11) Un nus A c-comanda un nus B si A no domina B i la primera projecció màxima que domina exhaustivament a A domina B.

Il·lustrem (11) sobre l'estructura assumida per tots els qui defensen que el subjecte posverbal és adjuntat a la FV amb

el benentès que s'accepta que O és I" i que O' és C" (=comp"):

Per (11), FN^i (pro) i FN_1^i , es a dir el subjecte preverbal i el subjecte posverbal c-comanden el mateix. Assumint, com fa tothom, que I" és una projecció defectiva en el sentit que tot i ser màxima no impedeix que el c-comandament d'un nus que domina la sobrepassi, resulta que la primera projecció màxima que comptaria als efectes del c-comandament de tots dos subjectes seria C". En efecte, el subjecte preverbal i el posverbal c-comandarien tots els nusos sota C" a (12) i, en definitiva, se c-comandarien mútuament. Certament, el que cal ressaltar és que per al subjecte posverbal, FV no constitueix la primera categoria màxima que el domini exhaustivament ja que hi ha un segment de la projecció FV que no domina FN_1^i . Aquest resultat, que un nus adjuntat a una projecció màxima la sobrepuja com a c-comandador, se segueix també de la definició de May (1985) i de la de Chomsky (1985); no s'obté, en canvi, seguint la de Reinhart (1983).

Pel que respecta al verb (V) a (12), per (11), el seu domini

de c-comandament sí que s'exhaureix a la FV ja que, a diferència del que vèiem en el cas anterior per al subjecte adjuntat a la FV, aquí tots els segments de tipus FV dominen V. Així doncs, per (11) el verb no c-comandaria el subjecte preverbal i c-comandaria el posverbal. Noteu que el resultat concernent el subjecte posverbal ja s'obtenia a LGB (Chomsky (1981)) on, comptat i debatut era un resultat cercat per a donar compte justament de les estructures amb subjecte posverbal de les llengües R.I.PRO-drop (cf. 2. cap 1). Curiosament però, el verb no c-comanda una posició adjunta a FV ni per la definició de May (1985) ni per la definició pròpiament dita de Chomsky (1985).

Ara bé, hem esmentat que Chomsky (1985) suggereix que la definició de c-comandament que ell mateix proposa sigui modificada¹¹ de manera que se segueixi que FN_2 a (12), és a dir, l'objecte directe, c-comandi un adjunt a la FV. Notant que (11) no és sinó una implementació d'aquest suggeriment, cal adonar-se que qualsevol implementació d'aquest suggeriment suposaria una novetat respecte de la definició de Chomsky (1981) però al mateix temps seria tornar-hi: seria novetat perquè per aquella definició l'objecte directe no c-comanda un adjunt a la FV; seria tornar-hi perquè assumint que l'objecte directe c-comanda un adjunt no pot deixar-se d'assumir que el verb c-comanda l'adjunt, cosa que per aquella definició ja s'aconseguia. Val a dir, per acabar, que el c-comandament de l'objecte directe (i del verb) sobre un adjunt a la FV ja era assumit per Reinhart (1983).

En resum, per la definició que proposo, les relacions de

c-comandament queden establertes essencialment com a les versions de Chomsky (1985) i May (1985) amb la diferència no trivial que un objecte directe i el verb c-comanden un adjunt. Tal diferència s'ha expressat en la definició (11) imposant unes condicions asimètriques per al c-comandador i per al c-comandat que són, respectivament, les de domini exhaustiu i domini.

2. La identificació de les categories buides a debat

Que una teoria del llicenciament de pro pugui subsumir-se en un principi general sobre les categories buides en la línia de (10) és conceptualment satisfactori. Recordeu que el fet que l'ECP vagi adreçat a categories buides no pronominals és criticable tant bon punt s'observa que pro és justament una categoria buida que ha de ser regida i que la recció és justament el que demana l'ECP.

Que (10), com a tal principi general, no presenti l'heterogeneïtat de l'ECP₁, aquella que permetia la satisfacció de la recció per procediments prou diversos, és també desitjable en principi.

Això no obstant cal reconèixer que (10) és més un desideràtum d'estratègia a explorar i especificar que una estratègia específica. Així, conforme a la proposta que es presenta aquí, (10), per raons òbvies de consistència amb la teoria (3) de llicenciament de pro, ha d'especificar-se d'acord amb el supòsit que la recció és direccional a la clàusula (10i). Amb aquesta especifi-

cació si més no, (10) comença a tenir prou cos com per a ser comparat amb les altres formulacions candidates a substituir l'ECP₁ que actualment es debaten.

Amb vista a procedir a aquesta comparació i per facilitar primer el seguiment de cada formulació he optat per triar dues àrees de fenòmens que d'ençà de LGB es presumeix que han de ser explicades en virtut del principi de les categories buides i que, en conseqüència, apareixen en qualsevol discussió sobre el tema. Es tracta dels efectes that-t i dels anomenats efectes de superioritat. Es de remarcar que la tria no és gens arbitrària. Així, centrar-nos en els efectes that-t ens permetrà esbrinar fins a quin punt la formulació de què es tracti és prou satisfactòria. Naturalment, una proposta serà prou satisfactòria només en la mesura que expliqui alhora la presència (en ang. o fr.) vs. l'absència (en cat., it. esp. etc.) d'efectes that-t. Respecte de l'altra àrea, la relativa als fenòmens de superioritat, cal dir que l'he triada perquè fa possible avaluar si les diverses propostes funcionen prou bé quan es tracta no ja del llicenciament d'un "gap" dins de l'oració (I"), sinó del llicenciament de més d'un. Avançaré, tot i que es podrà comprovar, que tant (10) en qualsevulla especificació com les propostes que cauen sota l'ECP₂, són insatisfactòries en aquest àmbit. Tal resultat ens porta, ineludiblement, a prendre en consideració l'estratègia que, per contra, sembla específicament dissenyada per a operar en aquest àmbit. Es tracta de l'estratègia inaugurada per la connexitat (Kayne (1981b)) i prosseguida per la Condició de Contenció dels Camins (CCC a

partir d'aquí; originàriament Path Containment Condition) que és l'adoptada essencialment per May (1985) i la que aquí presentarem. Comptat i debatut sembla que d'aquesta manera tindrem els elements suficients per a arribar a unes conclusions provisionals que hauran de marcar-nos a través de quina estratègia d'identificació de les categories buides cal seguir investigant.

Per començar, heus aquí les dues àrees de fenòmens que posen el marc de la discussió a més de facilitar-nos la presentació de les diverses propostes: els efectes that-t a (13) i els fenòmens de superioritat a (14)¹².

- (13)a. Who_i do you think [t'_i (*that) [t_i left]]
b. Who_i do you think [t'_i (that) [Bill saw t_i]]
c. Why_i do you think [t'_i (that) [he left t_i]]
d. Who_i do you believe [t''_i that [Mary said [t'_i [t_i left early]]]]

- (14)a. Who likes what ?
b. *What does who like ?

2.1. ECP₂

2.1.1. Què és la recció pròpia ? (Lasnik & Saito (1984))

En vista de la insatisfactorietat de l'ECP₁ i sense prendre en consideració les propostes a partir de la idea de connexitat aleshores ja existents, Lasnik & Saito (1984) argüeixen que l'ECP₁

ha de ser reemplaçat pel filtre (15) aplicable a les categories buides no pronominals.

$$(15) \quad * \quad \begin{array}{c} t \\ [-\gamma] \end{array}$$

El mecanisme que porta a l'aplicació de tal filtre de comprovació és de naturalesa més aviat derivacional que representacional.

Examinem-lo.

La satisfacció del requisit de la recció pròpia, és a dir, de l'ECP, equival a la possessió per part de la traça del tret $[+\gamma]$ a la FL. L'assignació de $+/-\gamma$, al seu torn suposa l'assumpció de (16), (17), (18) i (19) (la presentació formulària és en part feta meva).

(16) $t \rightarrow [+ \gamma]$ quan és regida lèxicament o per antecedent.

(17) $t \rightarrow [- \gamma]$ altrament.

(18) El marcatge $\gamma(+/-)$ el reben a l'estructura-S els elements finals de les cadenes que ocupen una posició-A (les traces argumentals) i a la FL els que ocupen una posició-no-A (els d'adjunt bàsicament)¹³

(19) Un element sense contingut semàntic com ara that o una traça a comp és susceptible de deleció a la FL.

Pel que respecta a la distinció entre recció per antecedent i recció lèxica que s'ha introduït a (16), cal dir que per L&S els adjunts (que no són arguments) i els subjectes (que són arguments) no poden ser regits més que per antecedent. En aquest res-

pecte encara, cal fer notar que el que L&S anomenen recció per antecedent no és recció pròpiament parlant com ells mateixos puntualitzen. Que la recció per antecedent no és recció es veu tan bon punt es constata que una traça a comp regiria per antecedent una traça en el comp inferior o una traça d'adjunt (segons L&S els adjunts són dominats immediatament per O, no són, doncs, adjuntats a la FV). Això, naturalment, no ho permet la noció de recció més usual; ho permet, però, la formulació (20).

- (20) A regeix per antecedent B ssi
- a. A i B són coindexades
  - b. A c-comanda B
  - c. No hi ha cap C (C i FN o O') tal que A c-comandi C i C domini B, llevat que B sigui el cap de C
[comp es considera el cap d'O']
- (cf. L&S (1984) p. 248)

Hi ha recció, és clar, i la recció usual en el cas de la recció lèxica¹⁴:

- (21) A regeix lèxicament B si A és una categoria lèxica que c-comanda mínimament B.

Un altre punt sobre el qual convé aclarir la posició de L&S perquè a més de ser peça imprescindible del seu enfoc és també a debat en i entre les diverses propostes, és el del nivell de satisfacció de les propietats seleccionals. Aturem-nos-hi.

Suposem un verb que demani obligatòriament una clàusula interrogativa com a complement, "wonder" (ang.) per exemple.

Observeu (22):

(22)a. I wonder [₀, +WH [₀ ...]]

b. *I wonder John saw what

c. I wonder [₀, what_i [₀ John saw t_i]]

El contrast entre (22b) i (22c) seria explicable en virtut de l'assumpció que actua un filtre com ara (23) a l'estructura-S en anglès.

(23) * comp , llevat que contingui un element [+ WH]
[+ WH]

Ara: (23) no seria aplicable igualment en xinès o japonès ja que, com és sabut, en tots dos casos el trasllat qu es produeix per hipòtesi només a la FL. Davant d'això L&S proposen que (23) és "parametritzable" en funció d'un paràmetre més bàsic. Per aquest paràmetre més bàsic hi hauria llengües amb trasllat qu sintàctic i de FL i llengües amb trasllat qu només a la FL. En el primer cas, (23) seria d'aplicació a l'estructura-S, en el segon, a la FL.

Finalment, i en connexió amb el que acabem de veure així com amb la noció de recció per antecedent, s'haurà de tenir en compte l'algoritme d'indexació de comp finalment assumit per L&S. Cal retenir que és d'aplicació a l'estructura-S i a la FL. Serà important tenir-ho present a l'hora de seguir el debat.

(24)a. Indexació de comp (a l'estructura-S i a la FL)
(vegeu-lo a la pàgina següent)

(24)a. Indexació de comp (a l'estructura-S i a la FL)

$$[\text{comp} \dots X_i \dots] \implies [\text{comp} \dots X_i \dots]_i$$

si ... no inclou Y_j .

(=(57) L&S (1984))

b. * $[\dots \text{cap}_j \dots]_i$ on $i \neq j$

(=(71) L&S (1984))

Tot aquest mecanisme (de (15) a (21) i de (23) a (24)) és capaç, efectivament, de portar-nos als resultats observats a (13) i (14) i de molt més. En aquest respecte, cal dir que, en principi, el mecanisme en qüestió es mostra operatiu per a la sintaxi qu del xinès, japonès, polonès etc., segons L&S. Ara bé, amb vista a l'avaluació de la proposta en si mateixa convindria tenir present tot el que se'n segueix de manera incorrecta així com, sobretot en comparació amb d'altres propostes, el grau de complicació del mecanisme. Aquests dos aspectes no els tractaré directament, els deixaré a càrrec de les propostes en disputa exposant amb la formulació de cadascuna d'elles els principals retrets que cadascuna d'elles fa a les altres. Abans, tanmateix, serà necessari adquirir una certa familiaritat amb el mecanisme proposat per L&S com a substitut de l'ECP₁. Per a això, res millor que veure com funciona sobre (13) i (14).

Respecte de (13a), que repetim aquí, és a dir, respecte dels efectes that-t, sembla que l'explicació de L&S és, finalment, la resumida a continuació de (13a) (a la pàgina següent).

(13)a. Who_i do you think [t'_i (*that) [t_i left]]

Una traça de subjecte no és regida lèxicament (vegeu la n. 14) i, doncs, per a assolir la recció pròpia o no ser rebutjada pel filtre (15), requereix recció per antecedent. Tal recció quan l'antecedent és a comp equival a considerar antecedent el propi comp que, consegüentment haurà de portar el mateix index que la traça a regir (cf. 20). El cap de comp quan that és present a (13a) és justament that que no porta index. D'altra banda, t_i a (13a) és un argument i, doncs, ha de ser marcat γ a l'estructura-S en virtut del principi (18). Com que that sent el cap de comp impedeix la indexació de comp (antecedent), t_i rep el tret -γ. Sent -γ és rebutjada per (15). En cas que a (13a) no hi hagués that, tal i com està indicat, (13a) seria gramatical. La raó és que t'_i a comp seria aleshores el cap; per (24a) comp acabaria amb aquest mateix index sent aleshores el "rector" (antecedent) de t'_i. Per (16) t_i rebria el tret +γ, és a dir, seria regida pròpiament. Quant a t'_i, cal dir que no sent en posició-A no rebria -γ a l'estructura-S i que a la FL podria desaparèixer, per (19).

La deleción és aplicable també a t'_i de (13b) així com és aplicable a that en cas que that aparegui.

(13)b. Who_i do you think [t'_i (that) [Bill saw t_i]]

En efecte t'_i no és requerida per t_i a la FL i that, en conseqüència, pot aparèixer o pot no aparèixer perquè t_i

no depèn per res del que passi a comp perquè és regida lèxicament pel verb que li assigna el tret + γ a l'estructura-S.

A (13c) i (13d), en canvi, les traces intermèdies t'_i tornen a ser necessàries com a antecedents de t_i . Vegem-ho.

(13)c. Why_i do you think [t'_i (that)[he left t_i]]

d. Who_i do you believe [t'_i (that)[Mary said [t'_i [t_i left early]]]]

Certament, a (13c) la necessitat de les traces intermèdies deriva del fet que un adjunt és com un subjecte en el sentit que no és regit lèxicament. Ara bé, donada aquesta similitud, cal demanar-se per què un adjunt no provoca efectes that-t (cf. (13a)vs.(13c)). L'explicació de L&S passa per (18), (19) i (24b). Per (18), un adjunt rep el marcatge γ a la FL. Per (19), a la FL that pot desaparèixer i per (24b), com que tal desaparició representa que la traça (t'_i) esdevé el cap de comp, comp rep l'índex de t'_i i aleshores regeix per antecedent t_i marcant-la + γ . Noteu que a diferència del que vèiem a (13b), aquí t'_i no pot esborrar-se a la FL ja que en aquest cas t_i no seria regida pròpiament en quedar sense antecedent. Donada aquesta impossibilitat, la pròpia t'_i ha de ser regida per antecedent. Tal recció és satisfeta: el comp superior, el que conté why, és el rector antecedent de t'_i .

El cas (13d) il.lustra com amb una traça a comp tampoc hi ha efectes that-t. Observeu que t'_i , a diferència del que s'esdevenia en el cas anterior, ja és pertinent a l'estructura-S on, en absència de that, el comp que conté t'_i regeix com a antecedent

t_i . A (13d), t_i' segueix diferenciant-se de t_i' a (13c) en un altre respecte: t_i' a (13d) pot esborrar-se a la FL perquè ha estat la mitjanera del marcatge γ de t_i a l'estructura-S i no a la FL com era el cas de t_i' a (13c). Si a (13d), t_i' no s'esborra a la FL hauria de ser regida per antecedent cosa que, al seu torn, demanaria la deleció de that en el comp superior. Una derivació com aquesta, sense esborrat de t_i' a la FL és, tanmateix, innecessària com ho és la presència de t_i'' , també delible a la FL. Ras i curt, a (13d), un cop t_i' ha proporcionat el tret + γ a t_i a l'estructura-S, totes les traces resulten irrellevants a la FL i, consegüentment, també la presència de that.

Quant a (14), és a dir, quant als efectes de la condició de superioritat, el mecanisme de L&S funcionaria així:

Per (24a), a l'estructura-S, (14a) i (14b), repetides aquí davall, presentarien la indexació explicitada a (25a) i (25b) respectivament.

(14)a. Who likes what .

b. *What does who like ?

(25)a. [_i who_i [t_i likes what_j]]

b. [_j what_j [(does) who_i like t_j]]¹⁵

Ara bé, les frases qu no mogudes a la sintaxi han de moure's a la FL de manera que les representacions de (25) a la FL serien les de (26):

(26)a. [_i what_j who_i [t_i likes t_j]]

b. [_j who_i what_j [t_i likes t_j]]

A (26a), comp, portant l'índex de who_i, regeix com a antecedent t_i que queda regida pròpiament ja a l'estructura-S (de fet, doncs, a (25a)); what_j, en canvi, no és rector antecedent per a la seva traça en no anar coindexat amb comp. Ara; això per a t_i seria irrellevant perquè t_j és regida lèxicament pel verb a la FL (noteu que no s'atempta contra el principi (18) que, al capdavall exigeix que una traça argumental rebi +/-γ a l'estructura-S perquè a l'estructura-S, what és in situ). A (26b), la traça de subjecte que demana recció per antecedent, no el té perquè comp, en anar coindexat amb what_j i no amb who_i, no pot ser l'antecedent de t_i.

En definitiva, sembla que el mecanisme de L&S també funciona en l'àrea dels efectes de la superioritat. Argüiré més tard (cf. 2.1.3 d'aquest capítol) que tal funcionament només és aparent.

2.1.2. El lligam generalitzat (Aoun (1981) ... (1985))

Aoun fa responsable l'ECP₁ de les inadequacions més notòries del model presentat a LGB. Per Aoun, tals inadequacions es farien fonedisses en passar d'una teoria del lligam-A a una teoria del lligam-A i no-A. Més encara, sota aquest darrer enfocament es podria prescindir de qualsevol principi de les categories buides, si més no a les primeres versions del lligam generalitzat (veurem - que ja no és així exactament a la versió darrera, i.e. Aoun (1985)).

La teoria del lligam generalitzat presenta els principis següents:

- (27) A. Una anàfora ha de ser lligada-X dins de la seva categoria rectora.
B. Un pronominal ha de ser lliure-X dins de la seva categoria rectora.
C. Una expressió-R ha de ser lliure-A

(on X= A o no-A)

(cf. Aoun (1985) p.6)

A part del principi C que és idèntic al C de la teoria del lligam canònica (cf. (25) INTRODUCCIÓ), els principis A i B palesen l'extensió esmentada, a saber, que ha d'assumir-se un lligam no-A. El principi A de (27) comporta, concretament, l'existència d'anàfores no-A a més de les més familiars, de LGB a aquesta banda que són anàfores A. A la base d'això, cal situar-hi l'extensió de la definició d'anàfora que fa Aoun (a partir d'Aoun (1981)) per qui totes les categories buides són anàfores. Això suposa, en certa manera, un retorn a "On Binding" (Chomsky (1980a) on les variables (traces de qu) eren tractades justament com a anàfores. Ara: en el planteig d'Aoun, hi ha una novetat i és que les variables serien també expressions-R. Tenim així una noció de variable com anàfora no-A i expressió-R alhora que comporta que una variable sigui sotmesa, també alhora, als principis A i C de la teoria del lligam (27).

Com ara il.lustraré, la conseqüència més important d'aques-

ta proposta en relació al nostre domini de fets és la asimetria entre variable subjecte i objecte que se'n segueix sempre que conc pugui valer com a SUBJECTE accessible¹⁶.

Ho veurem sobre (13a) vs.(13b).

(13)a. Who_i do you think [_Ot'_i (*that) [t_i left]]

b. Who_i do you think [t'_i (that) [Bill saw t_i]]

Partim de la base que en anglès conc és capaç inherentment d'actuar com a SUBJECTE accessible. Assenyalat això, els efectes that-t palesos a (13a) es derivarien així en el marc del lligam generalitzat: sent conc SUBJECTE accessible a t_i, t_i hauria de ser lligada no-A dins O' pel principi A del lligam generalitzat i lliure A pel principi C del lligam (generalitzat i "canònic"). A (13a) però, només s'acompleix el darrer requeriment quan that intervé, atès que that impediria que t'_i lligués t_i¹⁷. Respecte d'una variable en posició d'objecte com la de (13b) conc no compta mai com a SUBJECTE accessible. El motiu és que, en cas de comptar, la variable violaria el principi C ja que, a causa de la coindexació entre conc i el subjecte, acabaria lligada A pel subjecte. Noteu que aquest resultat es dóna amb qualsevol conc (sigui la de la clàusula de la variable o sigui la d'una clàusula superior) i, és clar, amb qualsevol subjecte i que, consegüentment, una traça objecte no pot tenir mai un SUBJECTE accessible. Arribats en aquest punt, Aoun assumeix, com Chomsky (1981), que la categoria rectora per a un element mancat de SUBJECTE accessible és l'oració radical. Tenim així explicat per què amb una variable objecte com la de (13b) no es produeixen els efectes that-t i és que, en de-

finitiva, per la teoria del lligam generalitzat és absolutament irrellevant per a una traça objecte en clàusula subordinada el que passi en el comp de la seva clàusula ja que és a l'oració matriu que tal variable ha de ser lligada no-A (i lliure A). A (13b), el requeriment s'acompleix: t_i és lligada per who_i dins la clàusula superior dins l'oració matriu al capdavall.

Abans de comentar (13c), aturem-nos a veure què passaria en cas que conc no tingués inherentment la capacitat de ser SUBJECTE a causa de no tenir els trets necessaris per a gaudir d'aquest estatus. Segons la lògica del planteig d'Aoun, caldria esperar que la asimetria subjecte/objecte desaparegués. Efectivament, en tal situació, tant el subjecte com l'objecte, en no tenir SUBJECTE accessible, tindrien com a categoria rectora l'oració matriu. Centrant-nos en els efectes that-t, esperariem que en una llengua on conc no tingués la capacitat d'actuar com a SUBJECTE no hi hagués tals efectes. El xinès, argüeix Aoun, una llengua on I només porta trets aspectuals i no té conc, demostra que aquest és el cas. La proposta d'Aoun va més enllà però de deixar-nos aquesta predicció. Es també una expectativa oberta pel seu enfoc i, en particular, pel tractament de les variables com anàfores no-A, que una llengua sense efectes that-t ha de poder llicenciar anàfores A (un reflexiu, per exemple) en posició de subjecte de clàusula subordinada temporalitzada ja que tals anàfores serien bones essent lligades A des de la clàusula superior¹⁸. Correlativament, una llengua amb efectes that-t haurà de lligar les anàfores A en la seva clàusula, cosa que, al capdavall, significa

que no pugui donar-s'hi una anàfora A en posició de subjecte d'una oració temporalitzada. Això pot fer-se seguir d'aquest altre planteig equivalent:

(28)a. En el marc del lligam generalitzat on les variables són tractades com a anàfores, les variables: +NIC , -SSC¹⁹.

b. En un marc on les variables no són tractades com a anàfores, les variables: -NIC , -SSC .

(=(12) p.8 Aoun (1985)).

Reproduiré l'argumentació d'Aoun. Per (28a), els efectes that-t serien manifestació de la NIC, per (28b), per contra, de l'ECP. Posem ara que la NIC, per alguna raó, sigui irrellevant en una determinada llengua. Segons el lligam generalitzat, i.e. per (28a), se seguiria que en tal llengua no hi hauria d'haver efectes that-t (és el que hem vist suara referit al xinès) mentre que sota (28b), el fet que la NIC no sigui rellevant no porta implícita l'absència d'efectes that-t. Més encara, pel lligam generalitzat, la suspensió de la NIC, una condició sobre l'anàfora, hauria d'afectar també les anàfores A; en l'altre enfocament, en canvi, de la presència d'efectes that-t no se'n segueix absolutament res quant a les anàfores A (que se sotmeten al principi A de la teoria del lligam A). Així, esperaríem, sota el disseny del lligam generalitzat que, en xinès, correlativament a l'absència del filtre *[that-t], un reflexiu (anàfora A) fos viable com a subjecte de clàusula subordinada temporalitzada tenint com a lligador un element de la clàusula superior: en anglès, en canvi, correlativament

a la presència d'efectes that-t, tal cosa seria impossible. Això és el que ens trobem a (29):

(29)a. Zhangsan_i shuo [ziji_i hui lai]

b. *Zhangsan_i said that [himself_i will come]

La conclusió que Aoun treu al respecte és, naturalment, que el seguiment de (28b) duu a passar per alt una generalització important, la correlació comentada.

Examinem ara (13c) des de la perspectiva del lligam generalitzat:

(13)c. Why_i do you think [t'_i (that) [he left t_i]]

Cal saber primer que Aoun distingeix adjunts referencials i adjunts no referencials²⁰. El de (13c), per què, és exemple d'adjunt no referencial, cosa que fa que quedi exempt del principi C del lligam que és adreçat a expressions-R(eferencials). Sobre un adjunt, o més ben dit, sobre una traça d'adjunt només hi incidiria el principi A. Que el principi C no s'hi apliqui fa que conc (o el subjecte) compti com a SUBJECTE accessible per a la traça *i*, doncs, que universalment en principi (cf. però la n. 20) la traça d'un adjunt no referencial hagi de ser lligada localment, lligada dins la seva clàusula. Sobre (13c) això comporta l'assumpció que that desapareix. Tal desaparició, com comentaré tot d'una, no es produeix, però, de manera idèntica a com es produïa seguint el dictat de L&S. La causa de la divergència en aquest punt entre L&S i Aoun és que aquest darrer rebutja la regla (24) d'indexació de comp mostrant algunes conseqüències indesitjables que se'n de-

riven. Concretament, per Aoun, (24a) , la regla d'indexació de comp de L&S seria incorrecta en ser d'aplicació a l'estructura-S i a la FL amb independència de la llengua; seria incorrecta també l'assumpció que that, essent el cap de comp, no porta índex i encara la restricció quant al nombre d'índexs que suposa (24a). Per Aoun, si les restriccions seleccionals s'han de satisfer a la sintaxi (estructura-S) en una determinada llengua, la regla d'indexació de comp s'aplicarà exclusivament a la sintaxi (estructura-S); la indexació, a més, seria lliure pel que respecta al nombre d'índexs. Ho teniu formulat a (30) i il.lustrat a (31).

(30) Regla d'indexació de comp

$$\left[\text{COMP} \text{---} x_i^n \text{---} \right] \rightarrow \left[\text{COMP}_i \text{---} x_i^n \text{---} \right]$$

(=(33) p. 99 Aoun (1986))

(31) *Who_i do you think [_{i,j} t_i that_j [x_i left]]

Efectivament, semblaria que amb una regla d'indexació de comp com ara (30) perdriem l'explicació dels efectes that-t. Aoun estima però que hi ha una explicació alternativa satisfactòria : no pot haver-hi estructures encapçalades doblement com ara en el cas del comp de (31) . Què passaria però si that, a (31), fos objecte de deleció com ho era that a (13c) en l'explicació de L&S ? . La resposta d'Aoun és que en tal cas x_i no satisfaria el principi A del lligam a l'estructura-S violant el requisit que els principis de lligam se satisfacin a l'estructura-S pel que respecta als arguments i; d'aquí la diferència entre (31)=(13a) i (13c) (a (13c) el lligam, tractant-se d'un adjunt se satisfaria

a la FL en virtut, justament, de la deleció de that, cosa que, a més, reportaria la desaparició de l'estructura inviàble que representa un comp doblement emplenat).

Abans de passar a veure com el planteig d'Aoun salva certes conseqüències indesitjables de l'enfoc L&S, convindrà que ens aturem a (13d) per comparar el funcionament d'ambdós.

(13)d. Who_i do you believe [t_i["] (that) [Mary said [t_i[!] [t_i left early]]]]

Fixeu-vos que sent l'anglès una llengua on les restriccions seleccionals s'ha de satisfer a l'estructura-S (cf. (22b)), la regla d'indexació de comp (30), la d'Aoun, s'haurà d'aplicar a l'estructura-S de manera que (13d), en el cas que that hi fos present, se'ns mostraria, així a l'estructura-S:

(32) [_i Who_i [do you believe [_{i,j} t_i["] that_j [Mary said [_i t_i[!] [t_i left early]]]]]]

A (32), t_i, la variable subjecte, tal i com demana l'enfoc d'Aoun i el de L&S, apareix lligada-no-A localment a l'estructura-S. Respecte de t_i[!] però, les dues propostes ja divergeixen. Per Aoun, la presència de t_i[!] a comp a l'estructura-S comporta obligatòriament que el seu índex percoli al comp mentre que per L&S, l'únic requisit que ha de complir aquesta traça a l'estructura-S és la de ser l'antecedent de t_i, requisit que compleix. Pel que respecta als elements que ocupen el comp immediatament superior, tenim que si per Aoun tals elements deslloriguen automàticament la indexació doble del comp que els conté, per L&S no fan abso-

lutament cap paper. A la FL, d'acord amb L&S, si t_i' és objecte de deleció, al comp immediatament superior no caldria res. En canvi, per Aoun, les traces a comp són veritables anàfores no-A que, sent justament en posició no-A, han de ser lligades localment a la FL. Aquest lligam no-A local s'obté quan el comp superior a t_i' funciona com a antecedent de t_i . Tal cosa només és possible si that desapareix a la FL, cosa que, d'altra banda, és exigida per la mala formació que suposa una estructura, aquí comp, encapçalada doblement.

Un cop observat en línies generals el funcionament de les modificacions que Aoun introdueix en la proposta de L&S (i.e. la regla d'indexació de comp (30), that com a únic element delible (cf. (19)), la satisfacció del lligam a l'estructura-S per a les traces argumentals en comptes de (18), essencialment) cal veure quins són els inconvenients a la proposta de L&S que, segons Aoun, s'estalviarien amb la seva.

Recordeu que per L&S, només les variables argumentals reben el marcatge γ a l'estructura-S. Les traces qu d'adjunt i les traces qu a comp el reben a la FL si és el cas que els sigui necessari (les traces a comp si més no tenen l'opció de desaparèixer). En relació a totes dues classes de traça, això resultava crucial per a explicar per què no presenten efectes that-t (cf. l'explicació de (13c) i (13d)). Efectivament, després de l'esborrat de that a la configuració $[t_i \text{ that}]$ a la FL, t_i podia transmetre el seu índex al comp que esdevenia així l'antecedent lícit d'una traça d'adjunt, d'una traça a comp i d'una traça qu de subjecte

in situ a l'estructura-S. El fonament d'aquest darrer cas és que la traça del subjecte no apareixeria fins a la FL i, en conseqüència no seria susceptible de rebre el marcatge γ fins a la FL tot i ser una traça d'argument.

Aoun posa en dubte la correcció d'aquests supòsits en vista de la agramaticalitat de (33) que recull dues seqüències que, conforme a L&S, haurien de ser plenament gramaticals.

(33)a. *tu crois que qui est venu ?

b. *tu es venu pourquoi ?

A (33) com que croire selecciona un comp [-qu], qui hauria de sotmetre's a un trasllat de FL que el deixes al comp de l'oració matriu. Seguint L&S, si bé per una derivació com (34a) on qui puja directament al comp de la sobreordenada, es retria compte de la agramaticalitat de (33a), per una altra derivació, la (34b), que no pot ser bloquejada, es prediria incorrectament que (33a) és gramatical.

(34)a. [qui_i [tu crois [[que] [x_i est venu]]]]

b. [qui_i [tu crois [[t_ique] [x_i est venu]]]]

Certament, (34a) no pot ser mai subjacent a una oració ben formada perquè x_i no seria regida per antecedent (cf.(20)). Ara bé, a (34b) que podria ser objecte de deleció i aleshores t_i, per la regla d'indexació de comp (24), passaria el seu índex al comp en qüestió donant-se totes les condicions perquè x_i fos regida per antecedent. Aquesta predicció incorrecta no es produeix si s'adopta la regla d'indexació de comp proposada per Aoun, i.e.

(30) en comptes de (20): ni tan sols la deleció de that que Aoun assumeix fa possible que t_i assigni el seu índex a comp llicenciant-lo en qualitat d'antecedent perquè la indexació de comp en una llengua com el francès és únicament possible a l'estructura-S (com tot d'una quedarà justificat).

A (33b) el problema que es planteja és semblant. Pourquoi no viola res a l'estructura-S. En aquest respecte, convé tenir present el que s'observa a (35):

- (35)a. tu vas où ?
- b. *je ne sais pas il est où
- c. je ne sais pas où est-il

Segons que fa pensar (34), el francès és una llengua amb trasllat qu opcional (cf. (35a)) que exigeix, això no obstant, que els requisits seleccionals s'acompleixin a l'estructura-S (cf. (35b) vs. (35c)). Tornant a (33b), seguint L&S, disposaríem a la FL de la representació (36a) on comp ho tindria tot per a ser l'antecedent rector; seguint Aoun, en canvi, tindriem (36b) a causa de la impossibilitat d'aplicar (30) a la FL en francès.

- (36)a. $[[_i \text{pourquoi}_i] [\text{tu es venu } t_i]]$
- b. $[[\text{pourquoi}_i] [\text{tu es venu } t_i]]$

Noteu ara que a (36b), comp, en anar sense índex, no pot ser l'antecedent rector de t_i que, en conseqüència, quedaria il·licitament sense lligador local. Per (36b), doncs, i no per (36a) és com s'explicaria la agramaticalitat de (33b).

Una altra predicció incorrecta que Aoun retreu al planteig

de L&S és la de la agramaticalitat de (37) que, de fet, és una oració xinesa ben formada:

(37) [₀, [shei weisheme mai-le shu]]
qui per què comprar | llibre
asp.

Certament, conforme a L&S, seria impossible que les traces de les frases gu de (37) fossin regides per antecedent tal i com pertoca a una traça de subjecte, la de shei, i a una traça d'adjunt, la de weisheme. La raó és que comp només pot portar un índex segons la regla d'indexació de comp de L&S. Així doncs, contràriament als fets, la proposta de L&S prediu que (37) ha de ser agramatical. Segons Aoun, l'estatus de (37), en canvi, és predit correctament en la seva teoria ja que les variables subjecte, en xinès, no respecten la NIC, és a dir, no han de ser lligades no-A localment²¹.

21.3. Problemes

Abans de seguir endavant i abordar la proposta de Chomsky (1985), voldria comentar certs aspectes que al meu entendre són particularment problemàtics tant a la proposta de L&S com a la d'Aoun. Els problemes concerneixen majorment el mecanisme d'indexació de comp. A l'anàlisi que segueix destaca una conclusió: respecte dels efectes de superioritat, ni la proposta de L&S que aparentment funcionava (cf. 2.1.1. en aquest capítol), ni la proposta d'Aoun, que encara no hem provat en aquest domini de fets, funcionen.

Per començar, una qüestió més aviat de detall. Acabem de veure que Aoun pot retreure a la proposta de L&S la seva incapacitat a l'hora de predir la agramaticalitat d'oracions com les de (33). Ara bé, en aquest mateix ordre de fenòmens, sembla que la proposta d'Aoun no excel·leix gaire tampoc, perquè ¿ com s'explicaria des de la perspectiva d'Aoun la bona formació de les oracions sota (38) ? ((38a)=(35a))

(38)a. tu vas où ?

b. tu veux quoi ?

En efecte, noteu que d'acord amb Aoun, les oracions de (38), a la FL presentarien les frases qu a un comp sense possibilitat d'indexació atès que la indexació de comp en francès només és possible a l'estructura-S. Així doncs, aquestes representacions serien com (36b) amb la diferència però que, ara, malgrat la manca d'index a comp el resultat seria bo (cf. (38) vs. (33b)).

Deixem de banda aquest primer problema que planteja l'algoritme d'indexació de comp (30) i passem allà on els problemes dels enfoc revisats fins aquí en aquesta secció segona, es fan més clars i, al meu entendre més greus, a saber, al domini dels fets relatius a la condició de superioritat.

Com s'ha fet prou evident, l'enfoc d'Aoun pretén d'integrar la seva teoria del lligam generalitzat amb algunes de les idees de l'enfoc per ECP de L&S. Tal comesa, però, comporta certes dificultats perquè, almenys d'entrada, sembla que hi hagi certes diferències irreductibles entre ambdues estratègies tal i com el mateix Aoun s'encarrega de comentar. Reproduiré el seu

raonament al respecte que se centra justament en els efectes de superioritat.

(14)a. Who likes What ?

b. *What does who like ?

A l'estructura-S (14a) i (14b) presentarien respectivament les formes següents:

(39)a. [[COMP^{who_i}] [t_i likes what]]

b. [[COMP^{what_j}] [(does who like t_j)]]

Finalment, a la FL, les frases qu in situ s'elevarien a comp:

(40)a. [[COMP^{what_j who_i}] [t_i likes t_j]]

b. [[COMP, who_i what_j] [t_i likes t_j]]

Tal i com hem vist a 2.1. d'aquest capítol, per L&S, l'explicació de la agramaticalitat de (14b) així com la de la gramaticalitat de (14a) s'assoliria sense problemes des del marc proposat per ells. Aoun és del mateix parer. Més encara, estima que pel que respecta als efectes de superioritat, la proposta de L&S funcionaria mentre que la seva, tal i com la tenim dissenyada fins aquí almenys, no.

Al meu entendre, l'estimació d'Aoun és incorrecta perquè tant l'enfoc per ECP de L&S com la integració dels dos enfocaments que persegueix Aoun són problemàtiques i no trivialment. Seguint però el raonament d'Aoun.

Primer convindrà recordar que la seva teoria del lligam ge-

neralitzat demana que les variables, sent anàfores no-A, siguin lligades dins de la seva categoria rectora. A (14), la categoria rectora per a totes les variables resultants dels trasllats qu a la sintaxi o a la FL, és l'oració en què apareixen. Per a les variables subjecte perquè aquest és el domini on tenen el rector (I) i el SUBJECTE accessible (conc) sense que es violi el principi C que també és d'aplicació. Per a les variables objecte, la categoria rectora serà l'oració radical (=l'única a (14)) a causa de la manca de SUBJECTE accessible (ni conc ni el subjecte poden comptar com a SUBJECTE accessible perquè això suposaria finalment una violació del principi C de la teoria del lligam per part de la variable objecte).

Adoptada aquesta perspectiva, el problema que se li presenta a Aoun és que a (40a), what en no c-comandar la seva traça no la lligaria i tindriem una variable (anàfora) no lligada no-A, cosa que és impossible. De fet, comenta Aoun, tal problema, ja era present a LGB en el primer intent de derivar la condició de superioritat del principi de les categories buides. En efecte, les representacions a la FL de (14) sota el marc LGB presentaven el mateix problema que les de (40) tot i no coincidir-hi exactament ja que a LGB, les frases qu pujades a la FL s'adjunten a comp, un comp, d'altra banda, sense index i dominat per O' (i.e. $[O' [COMP wh_2 [COMP wh_1]] \dots]$). El problema, deixem-ho clar, és que en aquesta estructura d'adjunció les frases qu no c-comanden les respectives traces i que, consegüentment, es prediu la agramaticalitat tant de (14a) com de (14b), cosa que per a (14a)

no és certa. A fi de resoldre el problema, Aoun, el 1981, ja proposà que l'elevació de les frases qu a la FL no podia considerar-se un cas d'adjunció a comp, sinó que havia de consistir en una adjunció a O'. Així, en comptes de representacions amb adjunció a comp com ara la incorporada dins el text aquí al damunt i també en comptes de representacions com (40), tindriem (41a) i (41b) per a (14a) i (14b) respectivament:

(41)a. $[O, \text{what}_j [O, [\text{COMP } \text{who}_i] [t_i \text{ likes } t_j]]]$

b. $[O, \text{who}_i [O, [\text{COMP } \text{what}_j] [t_i \text{ likes } t_j]]]$

Noteu que ara a (41a), what_j c-comanda i lliga la seva traça (sigui quina sigui la definició de c-comandament que s'adopti) de manera que el problema que representava (40a) quedaria resolt: amb (41a) s'obté una oració ben formada com efectivament ho és (14a). Quant a (41b), cal que se'n desprengui la agramaticalitat de (14b) cosa que en un marc de lligam exclusivament és impossible. En efecte, a (41b), t_i i t_j serien llicenciades com a variables anàfores sense cap mena de dificultat perquè totes dues acompleixen els principis C i A de la teoria del lligam en ser lliures A (ppi.C) i ser lligades no-A en el domini que els pertoca (ppi.A). En vista d'això, Aoun (1981) apel·la a la falta de recció pròpia de t_i a (41b) com a motiu de la mala formació de (14b): who_i no regiria pròpiament t_i per la intervenció del nus O' de projecció màxima.

Respecte d'aquesta anàlisi, Aoun mateix (cf. Aoun (1985)) comenta que és inferior a una anàlisi com la de L&S (1984) for-

mulada en un marc d'ECP. La precarietat de la seva pròpia anàlisi residiria en el següent: d'una banda, en el fet que en un marc de lligam exclusivament no pot prescindir-se de l'assumpció que l'elevació de qu a la FL consisteix en una adjunció a O'; de l'altra, en el fet que, tanmateix, cal sortir del marc del lligam exclusivament per a explicar la agramaticalitat de (14b). En canvi, argüeix Aoun (1985), l'anàlisi de L&S en un marc d'ECP exclusivament pot permetre's representacions com (40) que amb la intervenció crucial d'una regla d'indexació de comp donen compte dels efectes de superioritat sense que es produeixi cap problema de consistència interna.

Arribats en aquest punt, Aoun (1985) es decanta cap a un enfoc integrador del de L&S per ECP i del seu per lligam generalitzat. Noteu que, de fet, la seva regla d'indexació de comp (cf. (30)) ja és producte d'aquest enfoc integrador. Ara bé, en rigor, una regla tal en un marc que, tanmateix, segueix essent de lligam, seria inviable. Efectivament, atès que la regla d'indexació de comp suposa representacions com les de (40) pel que fa a l'estructura de comp i que, com acabem de veure, tals representacions són extremadament problemàtiques en un marc de lligam, la conclusió correcta no pot ser altra que la ja esmentada: la regla d'indexació de comp és il·lícita en un marc de lligam com el d'Aoun. A despit d'això, que és notat pel mateix Aoun, es persisteix a mostrar que l'enfoc integrador és possible. A tal efecte, Aoun (1985) ressegueix una estratègia que consistiria a anul·lar la teoria del lligam quan no hi hagi SUBJECTE accessible.

Tot i que l'argumentació d'Aoun al respecte no és, veritablement, un exemple de transparència, es diria que la idea de fons d'aquesta estratègia és que motivant una suspensió parcial de l'acció de la teoria del lligam, es fa desaparèixer la incompatibilitat entre un planteig de lligam i la regla d'indexació de comp sobre estructures com les de (40), regla que, per Aoun és la clau de l'èxit en l'explicació dels efectes de superioritat. Sigui com sigui, a partir de la presentació del que pretén ser l'enfoc integrat finalment consistent, voldria demostrar que tant aquest com el de L&S tot sol, són incorrectes. De fet, pot afirmar-se que Aoun, en no detectar el problema bàsic i greu que planteja l'enfoc de L&S, ha errat l'estratègia acostant-s'hi.

Amb vista a la fonamentació de la suspensió parcial de la teoria del lligam, Aoun argüeix així. Primer fa notar que la teoria del lligam (A i no-A) inclou dos requeriments: que una anàfora sigui lligada i que ho sigui en un determinat domini. Assumint que la teoria del lligam només s'ha d'encarregar d'això darrer, és a dir, de caracteritzar el domini on una anàfora ha de ser lligada, i que l'obligatorietat d'un antecedent per a una anàfora se segueix, independentment, de la seva manca de referència, seria possible prescindir del supòsit segons el qual quan una anàfora no té SUBJECTE accessible, té l'oració radical com a categoria rectora on ha de ser lligada. En efecte, sembla que amb aquest supòsit, el que es persegueix no és altra cosa que garantir el lligam de l'anàfora, cosa que, en aquest planteig alternatiu que fa Aoun, seria independent de la teoria del lligam concebuda ara

com una teoria sobre el domini del lligam.

D'acord amb això, segons Aoun (1985) ja no hi hauria res que obligués a la representació de FL (41a) per a (14a) perquè la teoria del lligam des d'aquesta nova perspectiva, seria irrellevant per a t_j pel fet que t_j no té SUBJECTE accessible. Alternativament, els obstacles per a admetre una representació com (40a) per a (14a) ja no hi són. Sobre (40a), repetida aquí sota, però ara amb l'index a comp resultat de la regla d'indexació (30), paga la pena reproduir el comentari d'Aoun:

(40)a. $[_0, [_i \text{ what}_j \text{ who}_i] [t_i \text{ likes } t_j]]$

"The variable in object position does not have an accessible SUBJECT: hence it has no governing category, and the binding theory will be irrelevant. Presumably, in representations such as [(40a)], the only requirements that must be satisfied are those preventing vacuous quantification and free variables (see May 1977 and Chomsky 1982). These requirements are satisfied in [(40a)] : the variable in object position is operator-bound by what".

(Aoun (1985), p. 85)

¿Resol veritablement el problema de la integració dels dos enfocaments aquest planteig ?. Havent avançat que ni el planteig pretèsament integrat (el glosat amb les paraules d'Aoun), ni el de L&S aïlladament, funcionen correctament no queda sinó demostrar-ho. Començant per l'enfoc integrador pretèsament consistent, cal

tenir present que el l·ligam per operador de què es parla exigeix, segons que Aoun mateix comenta, una definició de c-comandament com ara la de (42):

(42) A c-comanda B ssi. cada projecció màxima que domina a A domina B.

(Aoun & Sportiche (1983))

Amb (42) no n'hi hauria prou. Cal explicitar, i així ho fa Aoun, que comp no podrà considerar-se una projecció màxima en representacions com (40).

En aquest punt, cal notar el primer problema que no és altre que el següent: Aoun justifica primer la legitimitat de (40a) perquè seria exempta dels principis de la teoria del lligam "reconceptualitzada" i ara resulta que amb (42) i el supòsit addicional sobre comp suara esmentat, (40a) a compleix perfectament els principis del lligam "normal". Aquest resultat paradoxal pot expressar-se alternativament dient que (40a) originàriament suposava una definició de c-comandament molt restringida (la de (43), seguidament, que és la (14) a la INTRODUCCIÓ) que feia que (40a) fos problemàtica des d'una perspectiva de lligam. Assumint però la definició (42) i el supòsit sobre el comp, tota la reconceptualització de la teoria del lligam que pretesament justificaria la legitimitat de (40a) en un marc de lligam ("reconceptualitzat") està de més: bastava la definició de (42) (i el supòsit sobre el comp) per a justificar (40a) en un marc de lligam "normal".

El segon problema és que l'explicació de (14a) via (40a)-

(42) fa impossible l'explicació de la agramaticalitat de (14b) per (40b) que és una estructura que no pot ser evitada en el marc d'Aoun (1985):

(40)b. $[_0, [_j \text{ who}_i \text{ what}_j] [t_i \text{ likes } t_j]]$

Si a (40a), what lligava com a operador t_j , sembla que a (40b) s'ha de concloure exactament el mateix en relació però a who_i, t_i. Atès que la relació what_j, t_j a (40b) no presenta problemes tampoc pel que respecta al lligam, no es veu com podria explicar-se la mala formació de (14b). En aquest respecte, és de notar que en el marc d'Aoun (1985) també es perd la possibilitat d'apellar a la no recció pròpia de la traça subjecte perquè, a diferència del que vèiem en el marc d'Aoun (1981) on O' com a projecció màxima bloquejava la recció per antecedent de t_i per part de who_i a (41b), ara a (40b) no hi ha cap projecció màxima susceptible de fer aquest paper (s'ha fet justament el supòsit que comp no és projecció màxima). En definitiva, doncs, pot afirmar-se que ni l'enfoc d'Aoun (1981), ni el d'Aoun (1985) aconseguen d'explicar els efectes de superioritat.

Respecte de l'explicació que aparentment assoleixen L&S, cal dir que passa crucialment per l'assumpció de (43), o sigui, de la versió més restringida de c-comandament:

(43) A c-comanda B ssi. ni A domina B ni B domina A
el primer nus ramificat que domina a A domina B.

(Reinhart (1976) presentada a (14) a la INTRODUCCIÓ)

Certament, amb aquesta definició, la agramaticalitat de (14b)

pot imputar-se al fet que a (40b) (versió indexada a comp), la representació de (14b) a la FL, t_i no és regida per antecedent per who_i perquè who_i no c-comanda t_i . Això no obstant, aquesta explicació esdevé fortament qüestionable per les seves conseqüències, en particular perquè permet quantificadors vacus i variables lliures. Així, a (40a), per exemple, que és una representació subjacent a una oració ben formada, la (14a), what_j, per la definició (43), no c-comanda t_j i, doncs, no la lliga.

Comparant la plausibilitat d'aquest requeriment, i.e. que no hi pot haver quantificació vàcua i/o variables lliures, amb les quasi-estipulacions que hem anat examinant al llarg d'aquesta segona secció, sembla que és necessari assumir que a (40a), what_j c-comanda la seva traça (de fet això és el que fa Aoun apel·lant a la versió del c-comandament (42). Ara bé, si això ha de ser així per força, l'explicació de L&S fallaria, com fallava la d'Aoun, a (14b) (i.e. (40b)).

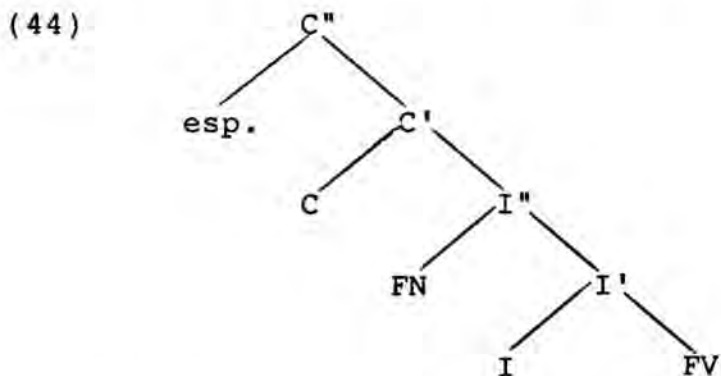
En definitiva, doncs, queda prou demostrat que els candidats a substituir l'ECP₁ que hem vist sota l'ECP₂ són tots insatisfactoris, si més no pel que fa a l'explicació dels efectes de superioritat.

2.1.4. Barriers (Chomsky (1985))

A Barriers²², Chomsky explora també la sintaxi i la interpretació de les frases qu. El seu objectiu, però, no és estrictament el de formular una alternativa a l'ECP₁ sinó que, centrant-se

en el concepte de barrier, intenta també una unificació de les teories de la recció i la fitació que fins al moment s'havien mantingut separades. Això no obstant, m'hauré de limitar a tocar els aspectes que ens han concernit fins aquí. Així, en la il.lustració, em cenyiré a exposar el tractament que reben a Barriers les dades que fem servir de marc de referència, i.e. (13) i (14).

En primer lloc convé ressaltar que Chomsky (1985), segueix, i així ho fa constar, la línia de L&S. Serà interessant veure on, tanmateix, se'n separa. D'entrada, cal tenir present que l'estructura oracional (comp inclòs) que s'assumeix a Barriers per a l'anglès és (44), és a dir, una visió d'acord amb la qual no hi hauria cap categoria defectiva des de la perspectiva de la teoria X-barra (noteu que a (44) això queda explicitat només per a I" i C" que són justament els correlats no defectius dels nusos abans retolats O i O' respectivament).

El trasllat qu sintàctic o lògic és a la posició de l'especificador de C'. El cap C el pot ocupar that (o un altre complementitzador) i també I (o V_I) per trasllat²³. Això darrer és el que passa en el cas de l'anomenada inversió d'auxiliar/subjecte:

(45) [_C" what_i [_C' does [_I" John ~~thought~~ t_i]]]

S'argüeix que són inviablés les adjuncions als arguments²⁴, i d'aquí, doncs, a C" contràriament al que assumeix o assumia Aoun (cf.(41)).

Si bé s'adopta la distinció entre recció per antecedent (per a adjunts i subjectes) i recció lèxica que fan L&S, Chomsky sembla que aconsegueixi de salvar l'inconvenient que comporta la proposta de L&S pel fet que la recció per antecedent no és recció pròpiament dita. Així, la recció pròpia podia assolir-s'hi mitjançant un procediment, la recció per antecedent, que, de fet, no demanava recció. En canvi, Chomsky (1985) formula un ECP on la noció de recció sembla uniforme:

(46) ECP (Chomsky (1985))

α regeix, pròpiament β ssi. α regeix β , i α i β són coindexades.

(=(26) p. 12 Chomsky (1985))

Això no obstant, aquesta definició única i aparentment uniforme de recció pròpia desplaça l'heterogeneïtat a l'ingredient de la coindexació de (46). Hi ha coindexació en virtut de les relacions següents: trasllat (cadena), recció- θ , assignació de cas i compartiment d'índex en la posició pre-I". Al respecte, Chomsky comenta que la coindexació no s'ha de veure com una mera notació, "but rather as a substantive relation that unifies θ -marking, movement and Case-assignment".

La recció, al seu torn, la defineix així:

(47) (vegeu la definició a la pàgina següent)

- (47) α regeix β ssi. α c-comanda β i no hi ha cap γ ,
 γ una barrera per a β , tal que $\gamma \supset \beta$ excloent α ²⁵.
(on " $\supset$ " vol dir "incloure")
(=(17) p. 7 Chomsky (1985))

Seguint amb aquesta reconstrucció cap enrera, arribem a la definició de c-comandament (48) que en part ja ha estat comentada anteriorment (cf. 1.3. i n.10 d'aquest capítol):

- (48) α c-comanda β ssi. $\alpha \not\supset \beta$ i per a cada projecció màxima γ
si $\gamma \supset \alpha$, aleshores $\gamma \supset \beta$.
(=(12) p. 6 Chomsky (1985))

I finalment, al concepte de barrera. Per a definir-lo, calen dues passes: primer definim el de categoria de blocatge i a partir d'aquest, el de barrera:

- (49) γ és una categoria de blocatge (CB) per a β ssi.
 γ no és coindexada amb una categoria lèxica que la c-comandi (a γ) i $\gamma \supset \beta$.
[la coindexació ha de ser d'un dels tipus esmentats suara dins del text principal]
(=(23) p. 10 Chomsky (1985))
- (50) γ és una barrera per a β ssi. (i) o (ii):
(i) γ domina immediatament δ , essent δ una CB per a β .
(ii) γ és una CB per a β , $\gamma \neq I$ "
(=(24) p. 10 Chomsky (1985))

Convindrà procedir a una il·lustració mínima d'aquests conceptes. Sobre el mateix exemple que agafa Chomsky, (51), tindriem el següent:

(51) John decided [C e [I PRO [V to see the movie]]]

I, aquí com arreu, és una CB però no pas una barrera, per (50ii). Considerem però la relació de decide amb e i PRO. Decide marca- θ la clàusula C i, doncs, el seu cap e de manera que, per (49), C no és una CB per a e ni tampoc cap barrera. En canvi, passant a decide en relació a PRO, ens trobem primer I, una CB per PRO; per sobre tenim C que, complint (50i), constitueix ara una barrera entre decide i PRO. Es veu, doncs, que la noció de barrera és relacional: C a (51) és una barrera entre decide i PRO, però no ho és entre decide i e.

A partir d'aquí, un cop vistes les barreres en totes dues relacions, podem passar a examinar com hi funciona la recció. Decide regeix e perquè entre ambdós elements no hi ha cap barrera i decide c-comanda e. Per contra, decide no regeix PRO perquè C és una barrera que inclou PRO i exclou decide que és el que justament el que impedeix que hi hagi recció segons (47).

Vist, ni que sigui pel damunt, el funcionament de les nocions bàsiques subjacents a l'ECP de Chomsky (1985), i.e. (46), convé il·lustrar el propi ECP i, concretament, que (46) subsumeix tant el cas del que a L&S és (falsa) recció per antecedent com el cas de la recció lèxica. Que la recció per antecedent postulada per L&S és falsa (cf. (20) en aquest capítol) es veu fàcilment. Per a recordar-ho, bastarà examinar (52) tenint present que seguint

L&S en aquesta configuració α regiria com a antecedent t_i' .

$$(52) \quad [O_1 \alpha [O_2 \dots [FV \dots [O_1 t_i' [O_1 \dots]]]]]]$$

En efecte, a (52) pot comprovar-se la "falsedat" de la recció perquè a (52) hi ha, d'entrada, dues projeccions màximes (O_1 i FV) que no dominen alhora l'antecedent i l'element "regit" per l'antecedent, t_i' . A Barriers aquest problema de coherència, que la recció pròpia inclogui la no recció, sembla en principi ben resolt. Chomsky apel·la a la possibilitat que α , en el seu desplaçament cap a comp, faci primer una adjunció a FV , adjunció que seria justificable independentment²⁶. Així, en comptes de (52), tindriem (53), amb tota la "història" del trasllat des d' O_1 :

$$(53) \quad [C_2'' \alpha [I'' \dots [V'' t_i'' [V'' \dots [C_1'' t_i' [I'' \dots t_i \dots]]]]]]]]$$

Noteu que a (53) s'aconsegueix que t_i' tingui com a autèntic rector antecedent t_i'' . Tot el que cal garantir és l'acompliment de (47) que és automàtic en el cas que C_1'' vagi coindexada amb el verb immediatament superior (per marcatge- θ per exemple). Certament, V'' , amb l'adjunció, deixa de ser barrera perquè no és el cas que FV inclogui t_i' exclouent t_i'' (cf. (47)). Quant a la relació entre t_i'' i α , també és de recció ja que V'' entre els dos elements en qüestió V'' no és barrera en no ser CB: i no és CB perquè V'' tot i no anar coindexada amb t_i' no inclou t_i'' (cf. (49)).

La integració que representa la noció de recció (47) en subsu-
mir la recció per antecedent (a L&S falsa recció) i la recció
lèxica passa també per prescindir d'un requisit ben familiar,
a saber, que un rector sigui X^0 . Tal demanda, veritablement, se-

para dràsticament, en principi, la relació d'un element amb el seu antecedent (tots dos FX (=X")) i la relació entre un verb, per exemple, i el seu complement (una relació entre X⁰ i X" respectivament) i, doncs, la recció per antecedent i la recció lèxica respectivament. Curiosament però, el planteig de Chomsky (1985) fa que si bé les dues reccions quedin subsumides com a casos de veritable recció, per (47), s'hagi de separar la recció per cap, i.e. per X⁰, al capdavall.

El paper especial dels caps X⁰ queda clarament manifest en el que Chomsky anomena la condició de minimalitat. Per tal condició, en una configuració com (54) (= (19), Chomsky (1985)) on γ^0 és una categoria lèxica ^{no X⁰} que regeix β , γ , tot i no ser una projecció màxima blocaria la recció de β per part d' α .

$$(54) \quad \dots \alpha \dots \left[\begin{array}{c} \gamma \\ \gamma \end{array} \dots \gamma^0 \dots \beta \dots \right]$$

Així doncs, γ seria una barrera en un sentit diferent del que té aquesta noció a (50). Al respecte, Chomsky comenta que aquesta dicotomia té una certa naturalitat. Seria raonable, diu, i citaré textualment "to expect that if the minimality condition holds, it will be relevant only to the theory of government, not to the theory of movement, since its motivation is to rescue ambiguity of government, a factor not relevant to the theory of movement. Let us therefore explore the possibility that barriers in the sense of the minimality condition are relevant only to the theory of government, while barriers in the first sense are relevant to the theory of government and movement, [...]." (p. 8).

Es per la condició de minimalitat que Chomsky (1985) explica els efectes that-t. Heus-ne aquí la il.lustració de sempre:

(13)a. Who do you think (*that) left ?

Desglossant (13a) en les dues possibilitats que conté i adequant les representacions a l'assumpció que l'estructura oracional és la de (44), obtindriem (55).

(55)a. who do you think [_C t' [_C e [_I t left]]]

b. who do you think [_C t' [_C that [_I t left]]]

Per començar pot ser interessant constatar que, donada l'estructura (44), és certament impossible mantenir l'explicació de L&S dels efectes that-t així com poder fer-hi front amb la noció de recció "integrada" (47). A (55b) no hi ha res que pugui impedir el c-comandament de t per t' (sigui quina sigui la versió de c-comandament) i l'acompliment de tots els requisits que imposa la recció per antecedent, de manera que (55b) hauria de donar una oració gramatical tant en el marc de L&S com en el marc que tenim fins aquí de Barriers. Pel que respecta al marc L&S, és de notar que el que portava a l'explicació dels efectes that-t, el joc de la definició de c-comandament (43) amb l'atribució d'una estructura plana a comp, ha quedat desbaratat a (55) perquè comp, d'acord amb (44), ja no és pla i, amb aquesta nova estructura, t' a (55) c-comandaria, com s'acaba de comentar, t. Chomsky (1985), que assumeix que les traces de subjecte són regides per antecedent, soluciona el problema que (55) representa en el marc posat fins aquí, de la manera següent: a (55b), el cap de C", that (X^0)

impedeix que $\underline{t}'$ sigui el rector antecedent de $\underline{t}$ en una manifestació de la condició de minimalitat establerta suara a (54); pel que toca a (55a), caldria fer l'assumpció que $\underline{e}$, en ser mancada de trets, no és una mostra apropiada de γ^0 a (54). Sota aquesta assumpció, hi hauria la intuïció que un rector mínim (γ^0 a (54)) ha de tenir trets per a poder blocar la recció. Una de les implementacions possibles d'aquesta idea seria, segueix Chomsky, suposar que C ja no hi és a l'estructura-P.

Entre les conseqüències de la condició de minimalitat que assenyala Chomsky mateix n'hi hauria dues de perilloses que caldria controlar d'alguna manera. Totes dues podem veure-les sobre l'estructura (56) que és, de fet, la mateixa que (53), amb el nus de V de la sobreordenada entre parèntesis i una mica més especificada.

$$(56) \quad [C'' \alpha [I'' FN [I' I [V'' t'' [V'' ([V'] V [C'' t' [I'' \dots t \dots]]]]]]]]]$$

Recordeu que a (53) s'il·lustrava la recció per antecedent per a $\underline{t}''$ i $\underline{t}'$ (si (53) correspongués a un trasllat de subjecte o d'adjunt el mateix s'hauria de dir respecte de $\underline{t}$). El problema és que ara, amb la condició de minimalitat introduïda, perilla tal recció com pot observar-se clarament a (56). Certament, I, d'una banda, i V, de l'altra, sembla que siguin exemples de γ^0 , i, doncs, elements capaços de destorbar la recció per antecedent de $\underline{t}''$ i $\underline{t}'$ respectivament.

La solució de Chomsky passa per aventurar aquests dos supòsits: I, el rector mínim, aparentment, de $\underline{t}''$ no seria tal en una manifestació més del caràcter defectiu d'I'' (cf. (50ii) per ex. i n. 10 d'aquest capítol) de manera que α seguiria sent el rec-

tor antecedent de $\underline{t}''$; quant al verb, que altra volta es diria que és el rector mínim de $\underline{t}'$ i, doncs, un element capaç de blocar la recció per antecedent de $\underline{t}'$, el nivell de projecció V^0 no seria representat i, en conseqüència, el verb no podria ser rector mínim. Tal supòsit, al seu torn, deriva d'un altre que es fa també a Barriers segons el qual l'estructura X-barra no ha de ser necessàriament representada si no és requerida (d'aquí que el claudàtor indicador del nivell X^0 per al verb aparegui entre parèntesis). En el cas del nivell X^0 , per exemple, l'explicitació de l'estructura X-barra no seria necessària quan no hi ha l'especificador present. Per aquesta convenció, en definitiva, $\underline{t}'$ podria seguir sent regida per antecedent, és a dir per $\underline{t}''$. Observeu que pel que respecta a I no pot adoptar-se aquesta mateixa solució: crucialment, I té especificador, a saber, la FN subjecte (cf. (44)). Observeu també que a (55a), havent-hi especificador i tot, $\underline{t}'$, Chomsky argüeix que C no seria present ni a l'estructura-P. En aquest cas, doncs, sembla que és el no emplenament del nivell X^0 el que el faria inexistent.

Davant d'aquest estol d'assumpcions, crec que cal demanar-se per què no es planteja la possibilitat que I i V siguin realment rectors a (56) ja que, a diferència de that a (55b), tots dos sembla que vagin proveïts dels trets necessaris per a ser-ho. Chomsky, però, no s'ho planteja. Sembla com si l'assumpció que els adjunts i els subjectes només poden anar regits per antecedent, sigui irrenunciable, tot i que, al meu entendre (cf. 4. cap.5), és més que qüestionable. En aquest sentit, per exemple,

i a tall d'avanç, podria argüir-se que en aquest marc no sembla possible explicar-se l'absència efectes that-t amb adjunts. Considereu el nostre exemple (13c) des de la perspectiva de Barriers i desglossat convenientment a (57):

(13)c. Why do you think (that) he left ?

(57)a. [_C why" [_C do [_I you [_V t" [_V think [_C t' — [_I he left t]]]]]]]

b. [_C why" [_C do [_I you [_V t" [_V think [_C t' [_C that [_I he left t]]]]]]]

Sembla que ni tan sols adoptant les principals assumpcions de L&S i també de Chomsky respecte de la recció del adjunts (i.e. assignació de +/- γ a la FL, deleció de that a la FL ...) i, en consonància fent que la condició de minimalitat s'apliqués a la FL, se'n seguiria la bondat del resultat (57b). La raó és que per a l'explicació de (55'a), s'ha suposat que t' segueix sent l'antecedent rector perquè C ja no hi és des de l'estructura-P cosa que, òbviament, no pot dir-se de C a (57b) ("|_C that" sent present a la FF ha d'haver arribat també a la FL). Recordeu, a més, que ni que admetéssim la deleció de that a la FL podria desaparèixer C: C seguiria sent present perquè la posició de l'especificador és ocupada i l'ocupació d'aquesta posició fa que X⁰ s'hagi de representar com a nivell de projecció segons que s'adduia entorn d'I a (56). Més encara, si a (56) per a poder seguir sostenint la recció per antecedent per a t', es deia que I no era, inherentment, rector mínim, sembla que ara hauriem de dir el mateix respecte del que sigui sota C en el cas de voler seguir mantenint que a (57b) t' és l'antecedent rector de t. Noteu que això anul-

laria per complet l'explicació de la agramaticalitat de (55b). Per acabar, pot fer-se notar encara que el mateix tipus de problema, potser més enravessat i tot pel caràcter de l'element implicat, es presenta per a la recció de t'' per l'antecedent why (l'element en qüestió, el candidat a rector mínim és aquí do).

Naturalment, podria argüir-se contra aquest tipus de contraargumentació que és més raonable proposar una implementació diferent de la idea que un cap sent mancat de trets com a (55a) no és rector mínim amb independència que el nivell X^0 hagi de ser efectivament representat (el que passa a (57b)). Ara bé, així es perdria l'explicació proposada per al manteniment de la recció per antecedent en el cas de t' a (56) (= t'_i a (53)) on s'assumia que quan l'especificació del nivell X^0 és innecessària, l'element lèxic corresponent no actuava com a rector mínim.

Comptat i debatut, atès que les estipulacions que acabem d'examinar a més de ser tals, entren en conflicte, són inconsistents, sembla correcte concloure que a Barriers el problema dels efectes that-t no queda, ni de prop, resolt.

Estimant que la il.lustració de la teoria de Chomsky (1985) respecte dels fenòmens that-t és suficient encara que sigui incompleta (cf. (13)), falta veure com funciona en l'explicació dels efectes de superioritat. Recordem el fenomen en qüestió.

(14)a. Who likes what ?

b. *What does who like ?

Per començar, s'ha de dir que a Barriers el problema no és

objecte d'atenció en particular. Això no obstant, els principis (58) que s'hi proposen com a principis de GU, així com algunes consideracions pertinents que s'hi troben al respecte, permeten de fer-nos una idea bastant exacta de la manera com en aquest marc, es podria retre compte dels efectes de superioritat

- (58) (i) Les propietats seleccionals han de satisfer-se a la FL.
- (ii) Les propietats d'abast exigeixen que les frases qu ocupin una posició pre-I" a la FL (amb abast clausal).
- (iii) El trasllat vacu és una opció permesa des de les posicions-A a la FL.
- (=(99) p. 29 Chomsky (1985))
- (iv) A la FL, les frases qu poden elevar-se només a una posició ja ocupada per qu [en anglès i, en definitiva, en llengües amb trasllat qu sintàctic].
- (cf. (102) p. 30 Chomsky (1985))

No fent sinó els comentaris estrictament necessaris amb vista al seguiment de l'argumentació ulterior, diré que Chomsky (1985) assumeix el trasllat vacu (cf. (58iii) seguint una proposta de George (1980)). Segons aquesta hipòtesi, a (59a) no hi hauria trasllat qu a diferència del que passaria a (59b) en aquest respecte:

- (59)a. Who likes John ?
- b. Who does John like ?

Dit això, cal puntualitzar tot d'una que Chomsky, tot i assumint la hipòtesi de George per raons lligades al problema de l'adquisició (fixeu-vos que no hi ha cap motiu que porti a concloure que hi ha trasllat qu a (59a) mentre que sí que n'hi ha a (59b)), postula el principi (58iii), conforme al qual who, in situ a l'estructura-S, podria sotmetre's a trasllat a la FL i el (58ii) conforme al qual, de fet, s'hi hauria de sotmetre.

L'últim comentari previ concerneix (58iv). El que he detallat entre claudàtors correspon a un aclariment que Chomsky fa al seu respecte en el cos del text fent notar que (58iv) seria la variació paramètrica que distingiria l'anglès del xinès o del japonès per exemple (en aquestes llengües no hi ha trasllat qu sintàctic de manera que no els és aplicable (58iv): tot el trasllat qu en virtut de (58ii) seria a la FL).

Havent glossat mínimament (58) i recordant la prohibició expressa de les adjuncions a C" o FN(=N") (cf. n. 24), intentarem d'abordar els efectes de superioritat en el marc de Barriers.

Començant per (14a) ens trobem que caldria assumir que a l'estructura-S, les dues frases qu són in situ. A la FL, en consonància amb la condició de superioritat (cf. n.12), traslladaríem primer el subjecte, who, que situaríem en la posició de l'especificador del comp. ¿Quin, però, seria el lloc d'aterratge de what que també ha de passar, per trasllat de qu lògic, a una posició pre-I" (cf. (58ii))?. La solució no és òbvia a causa del requeriment que una adjunció sigui sempre a una projecció màxima que no sigui ni N" ni C" que són, justament, les dues úniques possibili-

tats que trobem a pre-I" un cop who, que és N", ocupa la posició de l'especificador de comp (cal tenir en compte que el cap C només pot ser ocupat per una categoria X⁰ segons que s'assumeix també a Barriers). La situació en què ens trobem és la de (60):

(60) [C" [N"who_i]] [C' [I" t_i likes what]]

Com que l'origen d'aquesta restricció tocant a les adjuncions és que les adjuncions a N" i C" podrien blocar l'assignació de paper-θ (cf. n.24) a N" i C", sembla que la restricció en qüestió podria tenir una clàusula d'excepció tant natural que ni seria tal. En efecte, observeu que C" com a clàusula radical no és argument i, doncs, que el fet que a tal C", s'hi adjuntés un element no hauria de tenir cap conseqüència en relació a l'assignació de paper-θ. El mateix passaria amb N" en posició perifèrica pre-I" ja que en ocupar una posició-no-A, el marcatge-θ no és rellevant. Deixant expressament inespecificat el lloc d'aterratge exacte de l'adjunció de what, tindriem (61):

(61) what_j [who_i [C' [I" t_i likes t_j]]]...

Tant bon punt s'observa que amb la definició de c-comandament (48) tant who, com what, aquesta darrera amb independència de la projecció a què s'adjuntés²⁷, c-comanden les traces respectives, pot asseverar-se que (61) no presenta cap problema en relació al lligam i, concretament, en relació al requeriment que no hi pot haver quantificació vàcua i/o variables lliures. Des del punt de vista de la recció (47), (61) no és problemàtica tampoc: t_j seria regida pròpiament per coindexació-θ amb like i t_i seria

regida pròpiament pel seu antecedent who_i atès que aquest c-co-manda t_i , que els dos elements van coindexats i que entre ambdós no s'hi interposa cap barrera que inclogui t_i excloent who_i (cf. (46)-(50)). Conseqüentment, la gramaticalitat de (14a) és perfectament manejable en el marc de Barriers.

Passem però a considerar (14b). A l'estructura-S, (14b) presentaria la forma (62):

(62) [C" what_j [C[C does] [I" who like t_j]]]

La pujada de who a la FL a un posició pre-I" presenta els mateixos problemes que la de what a (60). Com a (60), deixem-ho inespecificat. S'obté (63):

(63) who_i [what_j [C' [C^{does}] [I" t_i like t_j]]]...

Aquí , pel fet que (63) és subjacent a una oració mal formada, i.e. a (14b), hauriem d'esbrinar quines poden ser les causes. Comprovarem tot seguit que la agramaticalitat de (63) no pot ser manejada en el marc de Barriers sense caure en inconsistències de la mena de les enregistrades en l'explicació dels efectes that-t. Així, per començar, cal descartar una mala formació per raons de lligam a (63). Això suposaria desmuntar l'explicació de la bona formació de (61) en aquest respecte i, més encara, el rebuig de la definició de c-comandament (48) que és a la base de tot el sistema (46)-(50). A l'hora d'intentar abordar la agramaticalitat de (14b) i, doncs, la mala formació que hauria de presentar (63), a través de la recció en la concepció de Barriers, se'ns ofereixen dues possibilitats en funció de les dues nocions de

barrera, la de la definició rellevant per a la teoria de la recció i la del moviment i la de barrera com a rector mínim (γ^0 a (54)). Comencem per la primera. A (63), suposant que who_i és adjuntat a C" (o a N"), t_i no seria protegida per cap barrera que la inclogués i exclogués alhora who_i ja que I" no és barrera per a t_i (cf. (50)) i C" (o N"), entre who_i i t_i, tampoc ho és a causa de l'adjunció. Com que who_i, adjuntat a C" (o a N") c-comandaria t_i, els dos requisits per a la recció de t_i s'acomplirien (cf. 47); i com que who_i i t_i van, a més, coindexats, t_i seria regida pròpiament per who_i. En conseqüència, (63) per la primera noció de barrera, passaria per ser una representació ben formada incorrectament (és obvi que t_j és regida pròpiament per recció- θ amb el verb com ja vèiem en el cas de (61)).

Queda únicament per examinar si la noció de barrera com a rector mínim pot fer llum en la agramaticalitat de (14b) i, doncs, en la mala formació de la representació (63). Des d'aquesta perspectiva hauríem d'atorgar primer que a (61) hi ha, finalment, una manera satisfactòria d'implementar la idea que quan un cap no és emplenat lèxicament no pot ser rector mínim. D'aquesta manera, tal i com es defensa a Barriers, who_i a (61) regiria per antecedent t_i. Amb altres paraules, hem posat el marc per a resseguir la idea que a (63) does, com a rector mínim, bloca la recció per antecedent de la traça del subjecte que, com a tal, hauria de ser regida obligatòriament per antecedent. Certament, a primera vista, does és un bon candidat a γ^0 en la configuració (54). Amb aquesta concessió, ¿podríem arribar a afirmar que (63) és mal

formada perquè t_i , traça de subjecte no assoleix la recció per antecedent per la intervenció d'un cap rector mínim entre t_i i who_i ?. No, perquè en aquest cas esperariem que es produís exactament el mateix per a una traça d'adjunt atès que per a aquest tipus de traça a Barriers (i a L&S 1984))hi trobem el mateix requeriment que per a les de subjecte, que siguin regides per antecedent. Que l'emplenament de C no afecta però una traça d'adjunt com afecta una traça de subjecte es veu immediatament en confrontar la representació (63) que ha de donar compte de la agramaticalitat de (14b) amb les representacions (57) que són subjacents a oracions ben formades. Observeu (57) en la part de la representació que és rellevant ara i aquí:

(57) [_C" why"_i] [_C' [_C do] [_I" you [_V" t" [_V" V ...

Certament, és ben notòria la incompatibilitat que suposa defensar que t_i a (57) és regida per antecedent (why_i) malgrat la presència de do a C i que t_i a (63) no és regida per antecedent degut a la presència de does. Tal incompatibilitat, a més, és inútil d'intentar explicar-la apel·lant al fet que les traces d'adjunt no són computades fins a la FL (en la línia L&S (1984) i també en la de Chomsky (1985)) perquè aquí és el cas que la traça del subjecte a (63) és idèntica en aquest respecte a la traça d'adjunt atès que who és in situ a l'estructura-S (cf. (62)).

En definitiva, referint-me ara a Barriers en general, crec que és prou palès que degut a la incorporació de la condició de minimalitat, l'intent de reduir l'heterogeneïtat i, de vegades

(cf. L&S (1984) per ex.) la inconsistència de les nocions que integren la recció pròpia (la recció per antecedent i la recció lèxica) queda, pel cantó més conceptual en això mateix, en un intent; pel cantó de les conseqüències empíriques, crec que he donat mostres suficients del seu mal funcionament.

2.15. ECP_1 , ECP_{pro} , ECP_2 i llengües R.I. PRO-drop: Algunes reflexions

Com hem vist a la primera part d'aquesta investigació, des de la visió canònica R&C se sosté que l' ECP_1 fa fora o filtra les mateixes estructures a les llengües R.I.PRO-drop que en anglès posem per cas, i, doncs, que a les primeres no hi ha veritables violacions a l' ECP_1 sinó tan sols violacions aparents que són conseqüència de l'ús de l'opció extra de les llengües R.I.PRO-drop, és a dir, de la construcció invertida.

En aquest capítol s'han presentat dues estratègies substitutòries de l' ECP_1 : la de l'aprofundiment de l' ECP_1 en la seva mateixa línia però, és a dir el que s'ha retolat com ECP_2 , i la de l'anomenat ECP_{pro} . La discussió pròpiament dita ha afectat l' ECP_2 atès que l' ECP_{pro} , com s'ha pogut observar, és més que res un projecte encara d' ECP , si més no conforme a la formulació (10) d'aquest capítol. Això no obstant, en presentar la formulació en qüestió, s'assenyalaven el que podrien ser avantatges de partida per a l' ECP_{pro} . Un cop fet el recorregut a través de l' ECP_2 podem dir que les expectatives avantatjoses de l' ECP_{pro} segueixen presents i que convé explorar-les. A tall de resum

recordatori: l'ECP_{pro} demanaria els mateixos requisits (recció i lligam) a totes les categories buides determinades sintàcticament (i.e. a totes llevat de PRO) mentre que l'ECP₂, seguint la pauta de l'ECP₁, no vigeix per a pro i no vigeix igual per a totes les traces (hi ha falsa recció per a unes i recció lèxica per a unes altres). Més endavant haurem de veure com responen les expectatives obertes per l'ECP_{pro} (cf. 4. cap.5). Ara però, atès que més que les diverses formulacions de l'ECP pròpiament dites, ens interessa confrontar dues teories relatives a les llengües R.I.PRO-drop i atès que l'ECP₁ era crucial en la visió canònica del paràmetre PRO-drop, és pertinent demanar-se si l'ECP₂ aconsegueix d'explicar els fenòmens que pretesament l'ECP₁ explicava a les llengües R.I.PRO-drop. Noteu que, en principi, així hauria de ser de manera que allà on abans es defensava la intervenció de l'ECP₁, ara, automàticament, s'hauria de defensar la intervenció de l'ECP₂. Curiosament i contràriament al que seria desitjable, sembla que la cosa es complica en el sentit que la visió R&C del paràmetre PRO-drop és no ja més difícil de compaginar amb l'ECP₂ que amb l'ECP₁, sinó que no s'hi pot compaginar, amb l'ECP₂.

El perquè és bo de veure (de fet, l'hem avançat en els preliminars d'aquest capítol). Aturem-nos-hi breument. En efecte, l'ECP₂ impedeix de preservar la idea clau que feia funcionar el tàndem ECP₁ - PRO-drop. Aquesta consistia a estimar que el subjecte de les llengües PRO-drop podia ser regit com a complement essent adjunt a la FV. Per contra, un dels trets definitoris de l'ECP₂

en les versions de L&S (1984) i Chomsky (1985)²⁸ és que tant els adjunts com els subjectes són regits per antecedent de manera que en negarse que el verb regeix lèxicament un adjunt com regeix un complement es perd l'equiparació dels subjectes posverbals (adjunts) amb els complements i, amb això, la possibilitat d'explicar com s'explicaven abans una sèrie de fets clau de les llengües PRO-drop. Il·lustrem-ho sobre l'absència d'efectes that-t²⁹.

Certament, l'ECP de L&S (1984) permet d'explicar que en anglès no hi hagi efectes that-t amb adjunts i que n'hi hagi amb subjectes essent subjectes i adjunts "regits" per antecedent mitjançant l'assumpció que els arguments, i, doncs, el subjecte, reben el tret [+/- γ] a l'estructura-S mentre que els no arguments, i, doncs, un adjunt, el reben a la FL on és permesa la deleció d'elements sense contingut com ara that. Amb aquestes assumpcions i la noció de c-comandament més restringida (la de (43)) aplicada sobre un comp d'estructura plana, resulta que la traça argumental d'un subjecte qu que ha sofert una extracció llarga no pot ser "regida" per antecedent per la traça a comp (rep el tret [- γ]) quan hi ha that pel mig mentre que la traça d'un adjunt qu, sí, perquè that s'hauria esborrat a la FL. Si en virtut d'aquestes assumpcions volguéssim explicar l'absència d'efectes that-t a les llengües R.I.PRO-drop ens trobaríem que és impossible perquè tant la posició preverbal de subjecte com la posverbal són posicions-A que, consegüentment, haurien de rebre [+/- γ] a l'estructura-S. Havent-hi que, el subjecte, preverbal o posverbal, acabaria amb l'índex [- γ] de manera que les oracions amb extracció qu llarga del subjecte i que haurien de resultar agramaticals contràriament als fets³⁰.

Seguint Barriers no podríem donar compte tampoc de l'absència d'efectes that-t a les llengües R.I.PRO-drop pel fet que allí ni tan sols s'aconsegueix de derivar l'absència d'efectes that-t per als adjunts en anglès. Tal incapacitat és resultat de la inconsistència interna de les estipulacions que han d'embolcallar la condició de minimalitat necessària per a l'explicació dels efectes that-t amb el subjecte en un marc on la recció per antecedent (que la presència de that no qüestionaria més que amb tal condició de minimalitat sobre la recció de la traça de subjecte) de subjectes i adjunts és un pressupòsit inqüestionable.

Davant d'aquesta situació, pot concloure's si més no, que la visió R&C del paràmetre PRO-drop no ha evolucionat com caldria esperar: les variants ECP_2 substitutòries de l' ECP_1 tal i com estan formulades no poden mediatitzar la visió del paràmetre PRO-drop com ho va fer l' ECP_1 . Més encara, l' ECP_2 és incompatible amb la idea que la construcció invertida proporciona al subjecte una posició on la recció s'assoleix sense problemes. En conseqüència, ni tan sols la separació de les propietats subjecte nul i inversió lliure obre perspectives de solució al problema de com assoleix la recció pròpia el subjecte posverbal.

2.2. La Condició de Contenció dels Camins (Pesetsky (1982); May (1985))

Com s'ha avançat al començament de la secció segona d'aquest capítol, a més de la línia de l' ECP_2 , forma part del debat sobre la identificació de les categories buides, una altra estratègia

reductora de l'ECP₁, a saber la da la connexitat. Aquí, fent constatar que la idea parteix, de fet, de Kayne (1981b), presentaré com una sola proposta dins d'aquesta línia la que resulta de la combinació de la de Pesetsky (1982) i May (1985).

En tots dos casos es parteix de la Condició de Contenció dels Camins formulada per Pesetsky que, informalment, diu el següent:

(64) Condició de Contenció dels Camins (CCC)

Els camins categorials A-barra que s'intersequen han d'incrustar-se, no superposar-se parcialment.

Un camí és un conjunt de nusos retolats categorialment que, dominant-se successivament connecten un "gap" amb el seu lligador. Dos nusos connectats d'aquesta manera formen un segment del camí. Considerarem que dos camins s'intersequen si comparteixen un segment. Un nus compartit no és suficient, doncs, perquè es doni la intersecció entre camins.

Aquesta condició de bona formació que han de complir les representacions a la FL³¹ s'emmarca en certes assumpcions adoptades per May (1985) que tot d'una mencionaré i es presenta com a substituta de l'ECP₁ (o de l'ECP₂, naturalment) capacitada per a donar compte de fenòmens relatius a la sintaxi qu, a la quantificació i a la interacció d'ambdues (cf. May (1985)).

Entre les assumpcions de May (1985) destaquen la de la possibilitat de les adjuncions a la FV a la FL³² i la seva definició de c-comandament que en certa manera ja s'ha comentat (cf. 1.3. d'aquest capítol).

(65) C-comandament May (1985)

A c-comanda B ssi. cada projecció màxima que domina a A domina B, i A no domina B.

(cf. May (1985) (ms., p.63)

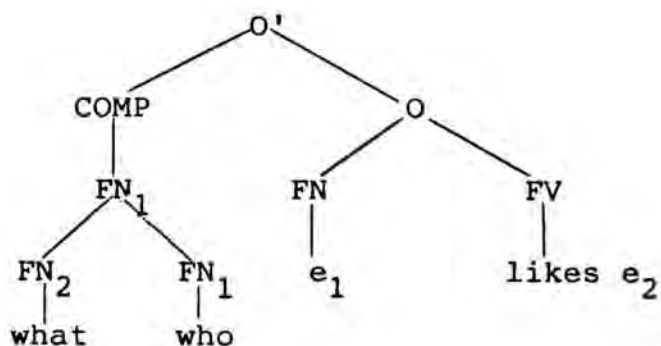
Conforme a aquesta visió com també a la de Chomsky (1985) i a l'assumida aquí (cf. 1.3. i 2.1.4. d'aquest capítol), una adjunció a la Chomsky a una projecció màxima no crea una altra projecció. De fet, una projecció s'entén com un conjunt de nusos idèntics pel que fa als trets sintàctics, al nivell X-barra, a la indexació etc.. Es en funció d'aquesta concepció que un nus es dominat per una projecció només quan és dominat per tots els nusos d'aquesta projecció. Aprofitant que fem referència ara a les adjuncions, passem a considerar, com hem fet abans amb l'ECP₂, el tractament dels efectes de la superioritat sota aquesta altra estratègia. D'aquesta manera, alhora, quedaran il.lustrades i prou especificades les característiques fonamentals de l'enfoc per connexitat en la versió que ens ocupa.

(14)a. Who likes what ?

b. *What does who like ?

Per May (1985), a (14a) i (14b) els correspon a la FL la representació (66a) i (66b) respectivament:

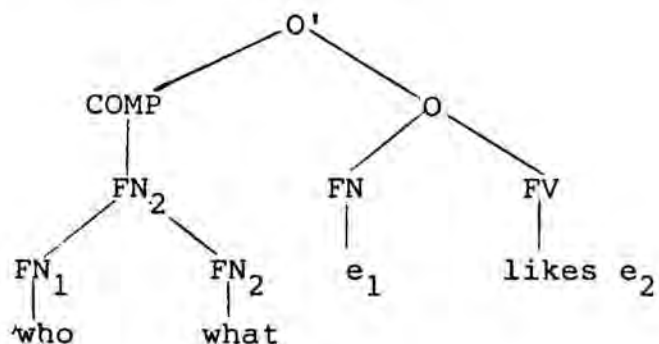
(66)a.

Camí 1 = O, O'.

Camí 2 = FV, O, O', FN₁.

b.

Camí 1 = O, O', FN₂.

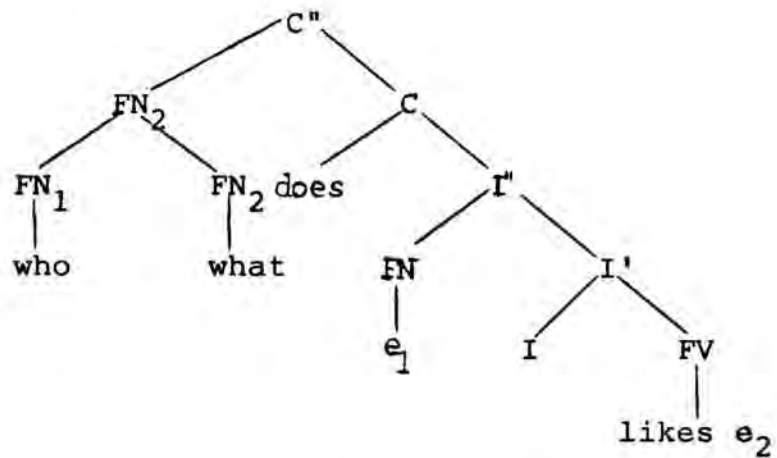
Camí 2 = FV, O, O'.

Certament, a (66a) el camí 1 queda inclòs dins el camí 2, respecta la condició de bona formació que és la CCC. A (66b), per contra, els dos camins se superposen parcialment. Consegüentment, es pre-
diu la bona formació de (14a) i la mala formació de (14b) en virtut d'assumpcions molt més elegants que no pas les que trobàvem sota l'ECP₂. Noteu, per exemple, que aquí no es produeix el conflicte de lligam/recció característic allí en aquets casos. Així, per la definició de c-comandament que adoptem (cf. (65)) no es produeix cap violació del principi que prohibeix la quanti-

ficació vàcua: FN_1 i FN_2 tant a (66a) com a (66b) c-comanden les respectives variables. Aquí no és comp l'antecedent de les variables (assumpció no gaire plausible) sinó l'operador pertinent per a cada variable. D'altra banda, l'adjunció a FN (recordeu que seguint Barriers no podíem decidir on anava a la FL la frase qu in situ a l'estructura-S) no és sinó el reflex d'una exigència que sembla atractiva i raonable: només pot haver-hi un operador adjunt per cada nivell de projecció perquè només és permisible una posició A-barra per cada nivell d'una projecció X-barra. Així, en cas que una tercera frase qu s'hagués de sotmetre a trasllat qu a la FL a (66a) per exemple, aquesta restricció obligaria a adjuntar-la a la FN_2 sense que se'n seguissin conseqüències indesitjables de la subjecció a aquesta restricció desitjable. Pot fer-se notar també que la CCC no exigeix cap mecanisme especial d'indexació a la manera dels enfoc de L&S (1984) i Aoun (1985): una adjunció a la Chomsky a FX representa la reproducció d'aquesta mateixa FX. Posant que qualsevol FX porta un index, la FX superior producte de l'adjunció portarà aquest mateix index, així com la traça que resulta del trasllat. Per acabar aquesta revisió de les característiques principals de l'estratègia per CCC, és de notar que presumiblement s'hi guanya adoptant l'estructura oracional que obeeix completament als dictats de la teoria X-barra: l'estatus problemàtic de comp a (66) perdria aquest caràcter si en comptes de (66) assumíssim, com farem aquí, estructures amb comp=C" com ara (67) en lloc de (66b):

(67)

Seguint amb la comparació a grans trets de l'ECP₂ amb la CCC, cal veure de quina manera s'explicarien els efectes that-t d'acord amb l'estratègia de la CCC. Pesetsky intenta explicar el fenomen en virtut d'una superposició no inclusiva dels camins entre l'operador who_i i t_i d'una banda i de that amb I de l'altra tal i com s'expressa a (68) com a representació de (13a) amb that present:

(13)a. Who_i do you think t_i (*that) t_i left

(68) [₀, who_i [_I" do you think [₀, that [_I" t_i [_I' I left]]]]]

Camí INFL-COMP= I', I", O'

Camí t_i = I", O', FV, I', O, O' ³³

La bona formació de (13a) en cas que that no hi sigui, Pesetsky l'atribueix al fet que l'absència de that permetria que el camí de t_i a (68) es "trenqués" en dues parts resultant un trasllat cíclic i successiu:

(69) $[_{O'_2, \text{who}_i} [_{I''_2} \text{do you think} [_{O'_1} t'_i [_{I''_1} t_i [_{I'_1} I \text{ left}]]]]]$

Camí INFL-COMP= I'_1, I''_1, O'_1

Camí t_i = I''_1, O'_1

Camí t'_i = $O'_1, SV, I'_2, I''_2, O'_2$

Sense negar que la relació que indubtablement existeix entre comp i I pugui ser qüestió de camins ("ha dit *(que) tornava" vs. "vol *(que) tornar"), l'atractiu de l'anàlisi a (68) i (69) proposada per Pesetsky i assumida per May sembla inferior al de l'anàlisi dels efectes de superioritat que vèiem a (66). Deixant de banda l'explicació de l'absència d'efectes that-t per als adjunts³⁴, ens podríem sentir inclinats a avaluar l'ECP₂ i la teoria dels camins (CCC) complementàriament si ens haguéssim d'atènyer, és clar, als dominis testats, és a dir als efectes that-t d'una banda i als de superioritat de l'altra. Que les coses no són tan simples ho fan pensar els fenòmens palesos a les parelles següents:

(70)a. *What did who admire ?

b. ?What did who admire when ?

(71)a. *Who₁ does Dulles believe that who suspected ?

b. ?Who₁ believes that who suspected Philby ?³⁵

(ex. May (1985)ms., els (70) p. 223, els (71), p.246)

Quant a (70), ja es veu intuïtivament que el fet que when a (70b) salvi gairebé l'oració agramatical (70a) no és sinó explicable en virtut d'alguna cosa semblant a la connexitat. Quant a (71), també és fàcil comprovar que un enfoc de tipus ECP₂ difícilment

podria donar compte del contrast que s'hi observa i que, per contra, la CCC no hi tindria cap problema. Pel que respecta a la comprovació del bon funcionament de la CCC sobre (71) la cosa és trivial, es veu gairebé a simple vista; pel que respecta a la dificultat d'explicació de (71) en un marc d'ECP₂ observarem ràpidament què passaria en el cas de seguir, per exemple, l'ECP de L&S (1984) (cf. n.35.). Tindriem que a l'estructura-S les variables corresponents a who₁ a (71a) i a (71b) rebrien sense cap problema el tret [+γ]: a (71a) per recció lèxica del verb de la subordinada, a (71b) per recció per antecedent (incidentalment, pot assenyalar-se que en el marc de Barriers, l'adopció de la hipòtesi de George (cf.2.1.4. d'aquest capítol) faria que who₁ a (71b) romangués in situ a l'estructura-S etc.). A la FL, who subjecte de la subordinada en tots dos casos, hauria de remuntar-se fins a l'altre element qu de la sobreordenada exactament igual a (71a) i a (71b) amb la qual cosa el contrast de (71) quedaria sense explicació.

2.3. Algunes observacions entorn de la condició de superioritat, la CCC i les llengües R.i.PRO-drop

Certament, arribats en aquest punt, és inevitable abordar una qüestió que fins aquí s'ha obviat expressament. Concerneix l'estatus de les seqüències sota (72):

- (72)a. Qui ha comprat què ?/¿ Quién ha comprado qué ?
b. Què ha comprat qui ?/¿ Qué ha comprado quién ?

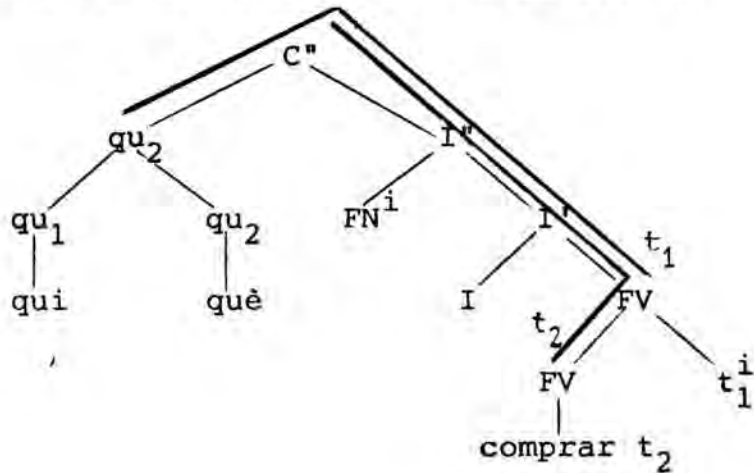
Tot i posposant el meu judici, diré que pel que fa si més no a les versions de (72) en espanyol, Chomsky (1981), seguint Jaeggli (1982(80ms.)) les dóna per bones totes dues i interpreta l'absència d'asimetria (cf. (14)) com a testimoni de la disponibilitat per a (72b) d'una estructura de partida que no és la mateixa que per a (14b) en anglès. Naturalment, tal estructura seria la construcció invertida que a LGB, com és sabut, representa la disponibilitat d'una estructura on el subjecte és configuracionalment en posició de complement (adjunt). En altres paraules, en el marc LGB, la seqüència (72b), considerada bona, s'explica pel mateix que l'absència d'efectes that-t que viola aparentment l'ECP, a saber, apel·lant a una derivació amb extracció posverbal del subjecte que deixa una traça que és regida pròpiament pel verb perquè el verb c-comanda i regeix les adjuncions a la FV.

Com abans respecte de l'explicació de l'absència d'efectes that-t, ara, en el marc de l'ECP₂ en particular, tal explicació ja no és a mà. Això no obstant, no sembla que pagui la pena resseguir cap proposta ECP₂ respecte de (72) atès que, com s'ha comprovat, l'ECP₂ no funciona ni en l'explicació dels efectes de superioritat en anglès. Per contra, sembla que sí que paga la pena veure què prediria la CCC en relació a (72) atès que, com també s'ha pogut comprovar, la CCC sí que funciona en l'explicació dels efectes de la superioritat en anglès.

Naturalment, si l'extracció del subjecte fos des de la posició preverbal tant a (72a) com a (72b), esperariem la asimetria que veïem en anglès a (14) o, el que és el mateix, que els efectes

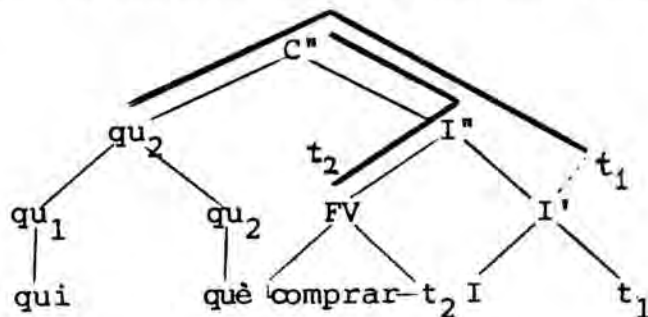
de superioritat es donessin també en català i espanyol³⁶. Què pre-
 diu però la CCC per a una derivació amb extracció posverbal del
 subjecte a (72b) ?. Vegem-ho. Si l'extracció fos des de la posició
 que se suposa en la teoria canònica relativament al paràmetre
 PRO-drop, (72b) hauria de ser una oració mal formada com pot veu-
 re's a (73). Noteu que l'assumpció o no de la hipotesi de Torrego,
 és a dir, del davantament del verb per ocupació qu del comp
 és irrellevant pel que fa al funcionament de la CCC³⁷.

(73) *

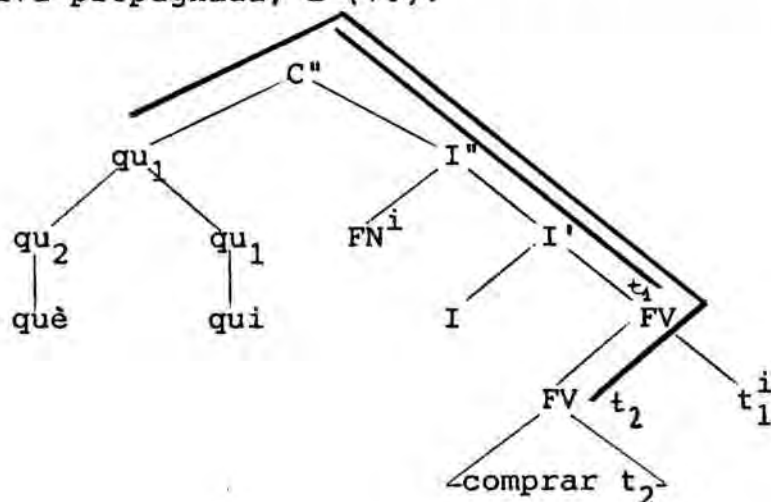
Si l'extracció fos des de la posició que s'observa a (74), és
 a dir , des de l'única posició intraoracional disponible per al
 subjecte segons la hipòtesi que es defensa aquí, la predicció
 torna a ser que (72b) ha de ser una pregunta múltiple mal formada.

(74) *

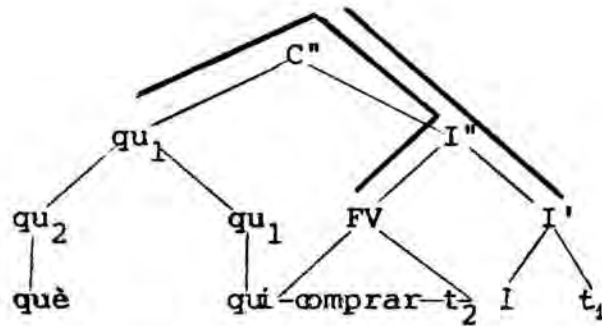

Pel que respecta a (72a) hi ha qui permetria des de la perspectiva canònica una derivació amb extracció del subjecte des de la posició preverbal (Picallo, per exemple) que donaria, és clar, la mateixa configuració que l'extracció preverbal de subjecte en anglès, i.e. (66a). Per (66a) (o la variant amb davantament del verb a la Torrego), òbviament, (72a) ha de ser ben formada. Curiosament, si se segueix, encara dins del marc canònic, l'assumpció de Rizzi (1982) per la qual l'extracció qu del subjecte és posverbal fins i tot en els casos d'extracció curta (recordeu la prova que subministren al respecte els dialectes italians) la predicció és que (72a) ha de ser ben formada, mentre que d'acord amb la hipòtesi defensada aquí, l'única derivació possible per trasllat qu del subjecte prediu que (72a) és mal formada. La derivació i els camins que en resulten en el cas de seguir la hipòtesi Rizzi queda reflectida a (75), i la que obeeix al dictat de la hipòtesi alternativa propugnada, a (76):

(75)

(76) *

En definitiva, pel que respecta a (72a) des del marc canònic i segons la CCC, són possibles dues derivacions (més les variants que suposaria l'assumpció del davantament del verb a la Torrego) que són (66a) i (75) i que prediuen que (72a) és una pregunta múltiple ben formada; per contra, des del marc alternatiu, per l'única derivació possible que seria (76), es prediu la mala formació de (72a) com a pregunta múltiple. Pel que respecta a (72b), la CCC prediu sempre la seva mala formació amb independència que s'assumeixi una derivació amb extracció preverbal com en anglès o amb extracció posverbal sigui aquesta l'extracció ortodoxa, i.e. (73), o l'alternativa, i.e. (74).

Així doncs, ens trobem que la conjuminació de la visió canònica relativament al paràmetre PRO-drop amb la CCC prediu que hi ha d'haver asimetria a (72), essent (72a) l'oració ben formada i (72b), la mal formada. L'obtenció d'aquest resultat, que seria el mateix, segons això, que el que es dona en anglès (cf. (14), contradia el resultat que donava la conjuminació de la visió canònica amb l'ECP₁, a saber, la manca d'asimetria i, doncs, la bona formació de (72a) i (72b) com a preguntes múltiples ben formades.

Hi ha motius a bastament per a defensar que el resultat correc-

te no és cap d'aquests dos, sinó el que s'obté per l'aliatge de la visió alternativa relativament a l'estructura oracional de les llengües R.I.PRO-drop i la CCC, resultat segons el qual ni (72a) ni (72b) són exemplars de preguntes múltiples ben formades.³⁸ Certament, (72a) i (72b) semblen molt millors que no pas les seqüències sota (77):

(77)a. *Què qui ha comprat ?

b. *Qui què ha comprat ?

Quina seria, doncs, la diferència entre (77) i (72) ?, La resposta correcta, al meu entendre, és que les seqüències de (72) són interpretables com a preguntes eco, però no pas com a preguntes múltiples mentre que les de (77) ni tan sols poden funcionar com a preguntes eco. És una pregunta múltiple, una oració com ara (78) en anglès:

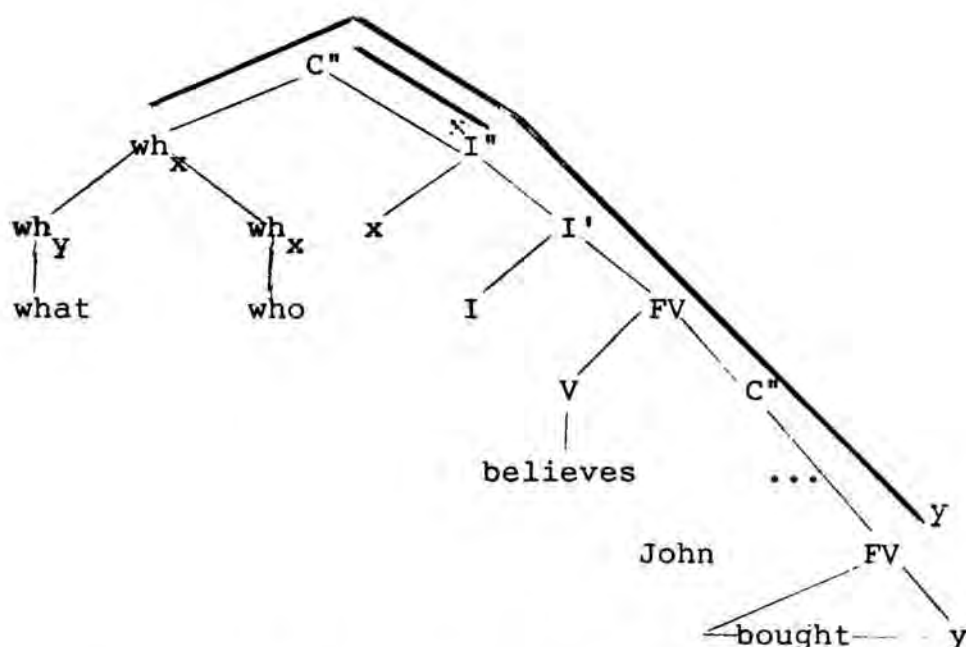
(78) Who believes that John bought what ?

Comentant (78) (= (10a) p. 45, Hornstein (1984)), Hornstein diu que una resposta perfectament viable és la següent: "Harry believes John bought a radio, Frank believes John bought a car...". La representació a la FL d'aquesta interpretació de (78) com a pregunta múltiple seria (79a) en una notació i (79b) arbòriament i amb els camins incorporats:

(79)a. [what_y who_x [x believes [John bought y]]]

(79)b.

Noteu que a la versió catalana (o esp.) de (78), des del marc canònic se li hauria de poder assignar (79b) com a representació de FL (de la mateixa manera que a (72a) se li podia assignar (66a)) tret del cas que seguíssim la hipòtesi de Rizzi segons la qual l'extracció qu curta del subjecte és també des de la posició pos-verbal. Seguint-la, tanmateix, a (78) li correspondria també una representació ben formada amb les dues frases qu sota C'' com a (79b) i dos camins conformes a la CCC (de la mateixa manera que a (72a) se li podia assignar (75)). En conseqüència, des del marc canònic es prediu que la versió catalana (o esp.) de (78) ha de ser interpretable com a pregunta múltiple, predicció que cal considerar incorrecta atès que (78), potser més clarament que les oracions de (72), només és interpretable com a pregunta eco.

Des de la hipòtesi alternativa quant a l'estructura oracional que cal assumir per a les llengües R.I.PRO-drop, les coses són

diferents: així com no hi havia forma de derivar (72a) com a pregunta múltiple, no és possible derivar tampoc (78) amb aquesta interpretació. Atès que això és el que és conforme als fets, la impossibilitat d'arribar a una representació de FL com (79a) que no violi la CCC des de la hipòtesi alternativa, pot interpretar-se com a prova favorable a la dita hipòtesi.

La CCC aplegada amb la visió canònica fa una altra sèrie de prediccions incorrectes que paga la pena de ressaltar tot i que d'alguna manera ja són implícites en el que s'ha fet notar fins aquí. Efectivament, per la CCC, l'extracció d'un objecte qu de dins una illa de qu subjecte hauria de portar a una oració ben formada assumint qualsevol de les possibilitats d'extracció que s'emmarquen en la visió canònica: a l'inrevés, en canvi, o sigui, l'extracció d'un subjecte qu de dins una illa d'objecte qu no hauria de donar oracions ben formades independentment de la versió d'extracció canònica que s'adopti. En altres paraules, tornant a la asimetria que és objecte especial d'atenció per part de Torrego (1984), l'apariament de la CCC amb qualsevol de les opcions a mà de l'enfoc canònic prediu just el contrari del que s'hi observa:

(80)a. Qui no saps que fa ?

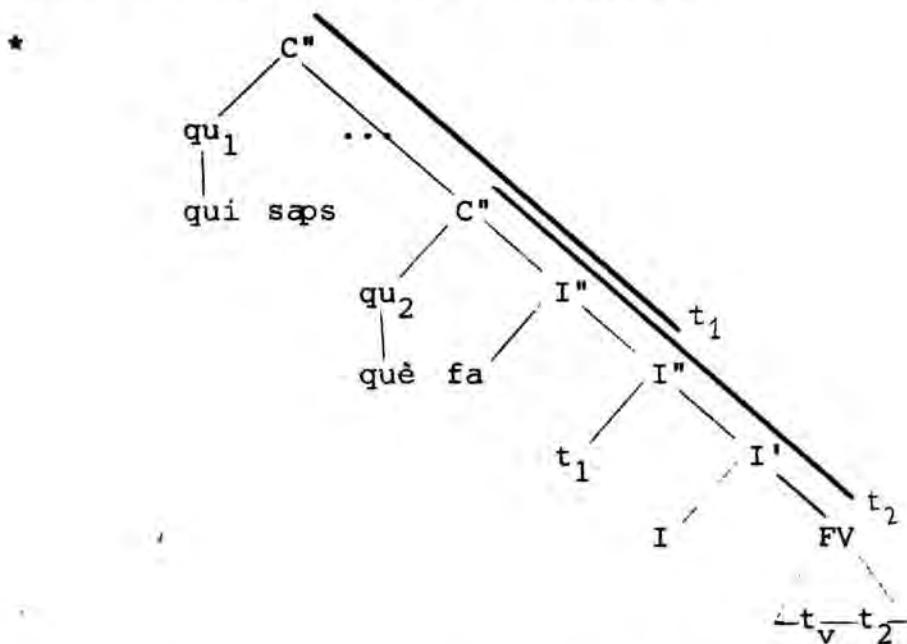
b. *Què no saps qui fa ?

((80)=(10) cap 2)

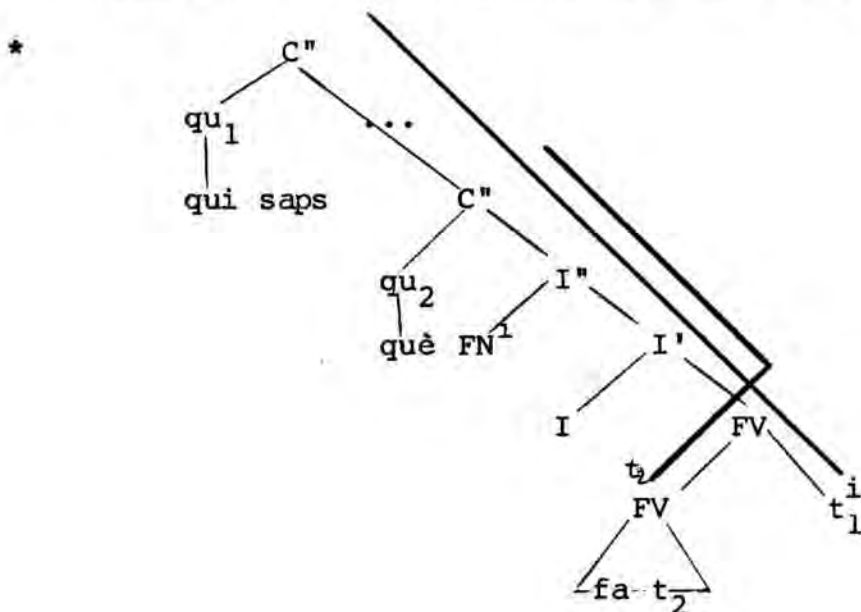
Comprovem-ho. Per a (80a), la CCC amb l'assumpció que l'extracció és preverbal i amb davantajament del verb a la Torrego (cf. (81a)) o sense tal davantajament (cf. n. 37) així com amb l'assumpció

que l'extracció qu del subjecte és sempre des de la posició posverbal com vol Rizzi (cf. (81b)), prediu que l'oració ha de ser mal formada quan (80a) és ben formada.

(81)a. (seguint la hipòtesi de l'extracció preverbal amb davantajament del verb a la Torreño)

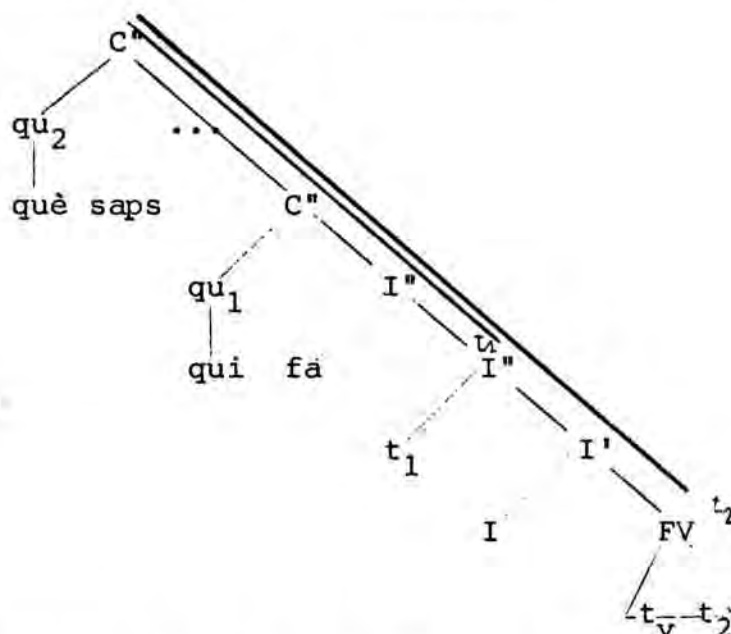

(81)b. (seguint la hipòtesi de Rizzi, i.e. la d'extracció posverbal, sense davantajament del verb a la Torreño)

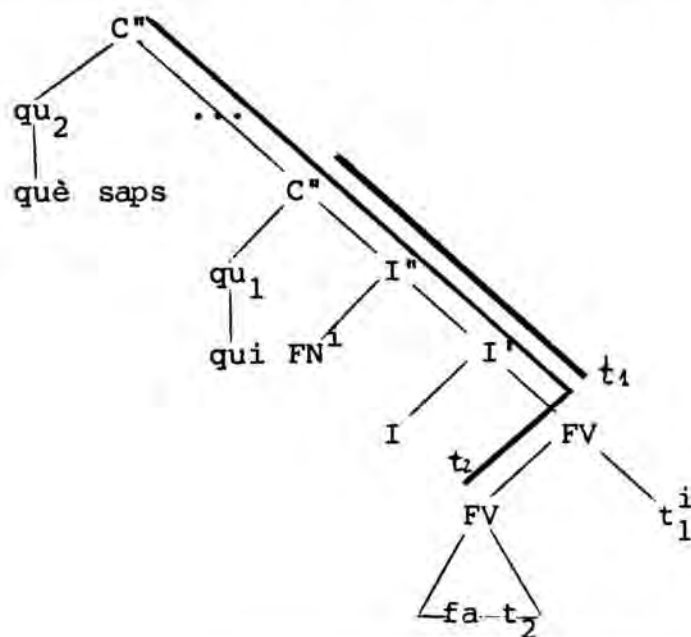

Per a (80b), en canvi, la CCC tant amb la hipòtesi de l'extracció preverbal del subjecte amb davantament del verb a la Torrego (cf. (82a)) o sense davantament, com amb la hipòtesi de l'extracció posverbal del subjecte a la Rizzi (cf. (82b)), prediu la seva bona formació quan (80b) és agramatical.

(82)a. (seguint la hipòtesi de l'extracció preverbal amb davantament del verb a la Torrego)

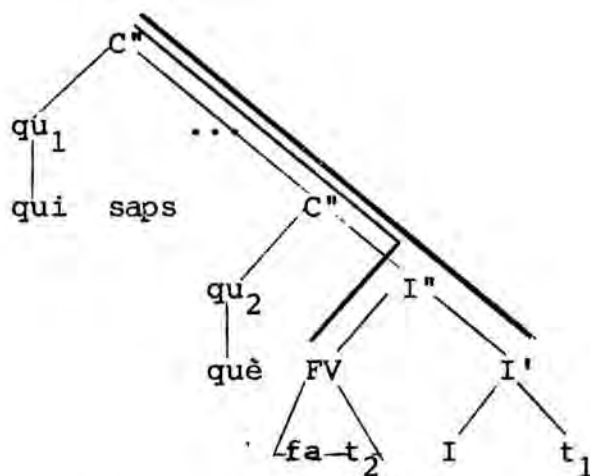

b. (seguint la hipòtesi de Rizzi, i.e. la d'extracció posverbal, sense davantament del verb a la Torrego)

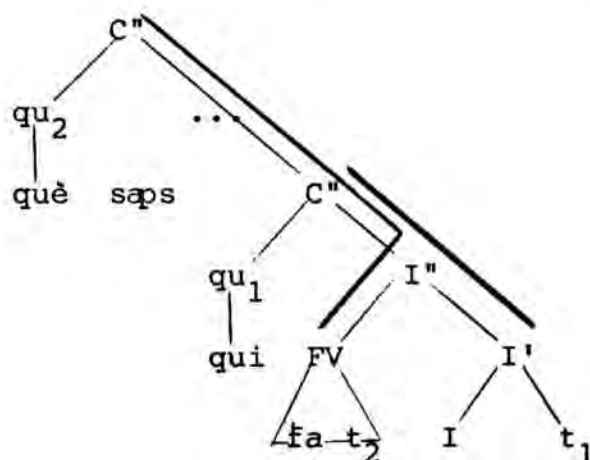

Passem a considerar la predicció que fa per a la asimetria (80) la combinació de la CCC amb la hipòtesi alternativa pel que respecta a l'estructura oracional de les llengües R.I.PRO-drop. Com podeu veure a (83a) i (83b), les representacions per a (80a) i (80b) respectivament, la predicció no és altra que la de la mala formació de totes dues oracions.

(83)a. *

b. *

Aparentment, aquí el resultat falla per a (80a). Això no obstant, hi ha motius més que suficients per a pensar que el que s'observa a (83) és justament el resultat correcte. Noteu que el que es prediu és la inextractabilitat del subjecte i de l'objecte de dins illes qu d'objecte i subjecte respectivament i que per a

(80a) en particular és possible una altra derivació segons la qual qui no seria extret sinó generat directament a tòpic i reprès intraoracionalment per pro. Tindrem ocasió de veure que aquesta possibilitat és de fet l'única per raons independents que la violació de la CCC que representaria una derivació amb extracció com (83a). Posat que ja haguéssim adduït les raons en qüestió (cf. 5. cap 5), (83) es veuria reforçat alhora que la hipòtesi de la inversió obligatòria de Torrego per la qual (80a) és bona com a cas d'extracció, quedaria qüestionada. Pel que toca a les prediccions sobre (80b), observeu que la CCC únicament pot acoblar-se amb l'estructura oracional propugnada des de la visió alternativa per a fer la predicció correcta. (cf. (83b) vs. (82a) i (82b)).

N.B.

Si bé el fet que les prediccions correctes, si més no en relació al comportament interactiu de frase qu objecte i subjecte en català (i esp.), s'obtinguin de la combinació de la CCC amb la teoria alternativa sobre l'estructura oracional de les llengües R.I.PRO-drop romàniques i no de la combinació de la CCC amb la teoria vigent, pot aduir-se raonablement com a suport a la teoria alternativa, cal anar especialment amb compte en aquesta àrea.

Els motius d'aquesta precaució especial s'han de relacionar amb la gran quantitat de contraexemples que, a primera vista si més no, contradiuen la condició de superioritat i, consegüentment,

una subsumpció d'aquests casos en la CCC. Una mostra d'aquesta mena l'ofereix (84b) que, contràriament a (84a), no mostra efectes de superioritat i, doncs, no és tractable amb la CCC.

(84)a. *Who did who see ?

b. Who did which person see ?

Pesetsky (1985), en un escrit no publicat del qual només dispo-
so en aquests moments d'una referència indirecta a través de
Williams (1986), diferencia who de which apel·lant al "D-linking".
Tal propietat només seria predicable de which i consistiria en
el fet que which pressuposa un rang petit de respostes conegudes
pel parlant i l'oient. What, en canvi, no pressuposa tal cosa,
no té la propietat de ser "d-linked". Sempre segons la font indi-
recta, Pesetsky constata una correlació entre "D-linking", efectes
de superioritat absents i no subjecció a les constriccions de
la subjacència d'una banda; de l'altra, entre "non-D-linking",
efectes de superioritat i subjecció a la subjacència. Williams
completa aquesta caracterització esmentant un treball de Comorovs-
ki (1986) on es constata que el "D-linking" és propietat de les
frases qu que poden ser doblades per clític i que no donen lloc
a violacions de WCO. A partir d'aquestes pistes, sembla que la
idea que més clarament s'insinua és que el "D-linking" sigui cor-
relatiu, finalment, de manca de trasllat. Si així fos, a (84b)
no s'hi podria veure una violació de la CCC atès que sense trasllat
no hi ha camí.

A títol merament especulatiu, tot aixó suggereix que qui/què
(o en espanyol quién/qué), a diferència de who/what en anglès,

no cauen a la mateixa banda de la dicotomia +/- "D-linking". Presumiblement, qui (o quién) serien "d-linked". A més del que veurem més endavant (cf. 5.cap 5), ho suggereixen les oracions sota (85). En qualsevol cas però, respecte de (85) interessa ressaltar que ja constitueix una prova del que hem anunciat en relació a qui, a saber, que pot ocupar perfectament la posició de tòpic.

- (85)a. Quines pel·lícules em sabries dir qui les ha dirigites ?
- b. Amb quina noia em pots dir qui no hi ha sortit ?
- c. A quin pis em saps dir qui hi viu ?
- d. Quines tesis intueixes qui no les acceptaria ?

Les preguntes de (85) poden ser interpretades perfectament com a preguntes múltiples³⁹. Tal interpretació demana que les frases qu constitutives de la pregunta múltiple tinguin el mateix abast (cf. (79)). Atès que és indubtable que la frase qu de la sobreordenada a (85) ocupa la posició de tòpic segons que indica la presència del clític de represa (de fet clític-pro), l'altra frase qu, la que encapçala la clàusula subordinada, també hi ha de ser. Certament, com que un tòpic és inassolible per trasllat, aquesta és l'única manera d'explicar que ambdues frases qu puguin tenir el mateix abast o, el que és el mateix, que les oracions de (85) puguin ser interpretades com a preguntes múltiples.

Per acabar he de dir que atès que la consulta dels treballs de Pesetsky (1985) i Comorovski (1986) sembla gairebé condició prèvia per a endinsar-se en la problemàtica concernent els efectes de superioritat, la CCC i el "D-linking" treient-ne tot el profit,

no entraré a resseguir més a fons l'estratègia dels camins en particular. Això no obstant, en vista del que hem vist en aquesta darrera secció, sembla que s'imposa la necessitat d'arrodonir les reflexions que fèiem en acabar la segona (cf. ~~2.1~~ 2.1.5.). Així, i a tall de conclusions, apuntaria el següent:

Si, com sembla, perseguim que el/-s mecanisme/-s d'identificació de les categories buides formin part de la GU, l'estratègia ECP₂ es presenta sumament problemàtica (remeto al que s'ha remarcat suara a 2.5.1.).

Quant a l'estratègia de la CCC que acabem de veure, cal dir que tot i el seu atractiu, no sembla tampoc tan satisfactòria com per a poder suplantar totalment qualsevol altra estratègia d'identificació de les categories buides (cf. l'explicació dels efectes that-t) contràriament al que pretén May (1985).

D'altra banda tenim una altra estratègia encara que gairebé no ha estat explorada, la de l'ECP_{pro}. Atès que entre els seus avantatges, hi figura que no suposa arraconar la problemàtica de les llengües PRO-drop a diferència de l'ECP₂, ni que sigui només per això, sembla que paga la pena de desplegar-la, encara que això pugui suposar, per exemple, arraconar momentàniament la problemàtica dels adjunts (que l'ECP₂ aborda). En efecte, es diria que la problemàtica dels adjunts és molt més fosca i tenebrosa arreu que no pas la complexitat-problema PRO-drop i que, consegüentment, seria millor d'intentar aclarir primer aquesta última. Aquí, sense descartar la CCC, voldríem demostrar que això és possible amb una teoria íntimament connectada amb l'ECP_{pro} (i.e. (3) i (10) amb "recció" entesa com a c-comandament mínim) que, crucialment, és rendible més enllà de les llengües PRO-drop (cf. 4. cap.5)

CAPITOL 4

AVANTATGES DE L'ELIMINACIO
DEL
SUBJECTE PREVERBAL INTRAORACIONAL

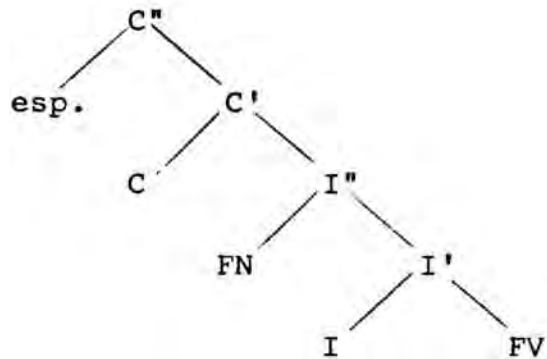
En aquest capítol abordarem una sèrie d'aspectes de la sintaxi R.I.PRO-drop aparentment molt diversos, com podeu comprovar per l'índex o pel que ja anunciavem al respecte a l'inici de la segona part d'aquesta tesi. Això no obstant, i al marge també de la complexitat desigual dels aspectes en qüestió, cal dir que tots ells tenen una característica en comú: la problemàtica que presenten és resolta insatisfactòriament en el marc teòric vigent a causa d'una de les assumpcions que aquest comporta. Aquesta no és altra, segons que es defensarà aquí, que la de l'existència d'un subjecte preverbal intraoracional en aquestes llengües.

Sostenim que l'abandó de tal assumpció i l'adopció del posicionament propugnat en aquesta tesi segons el qual no existeix un subjecte preverbal intraoracional en català, espanyol, italià etc., suposaria poder derivar directament fenòmens altrament inexplicables o només abordables amb estipulacions ad hoc (cf. sec. 1., 2., 3. i 5.), simplificar la gramàtica (cf. sec. 1 especialment) i començar si més no a fer llum en un àmbit, la quantificació, on, altrament, la impenetrabilitat seguirà imperant (cf. sec. 4).

1. Un problema d'indeterminació

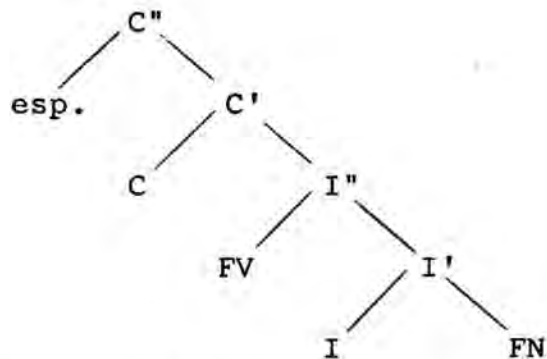
En el marc majoritàriament assumit se sosté, recordem-ho, que l'estructura oracional de les llengües R.I.PRO-drop és com a (1):

(1)

Des de la visió alternativa que defensem aquí, l'estructura oracional és com a (2):

(2)

Observeu l'oració que apareix a (3).

(3) El Pere no la suporta.

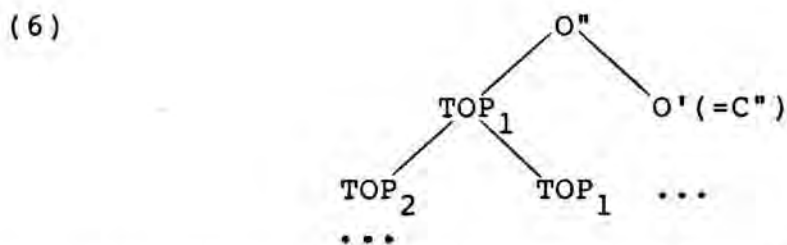
D'acord amb (1), (3) rebria l'anàlisi (4a); d'acord amb (2) la (4b):

(4)a. $[_{I''} \text{ el Pere } [_{I'} [_{FV} \text{ no la}^j \text{ suporta } \text{pro}^j]]]$

(4)b. $[_{O''} \text{el Pere}^i [_{C''} [_{I''} [_{FV} \text{no la}^j \text{suporta pro}^j] [_{I', I^i} \text{pro}^i]]]]]$

En efecte, sota la proposta alternativa, el Pere no sent focus no pot ser més que a tòpic. Assumirem que pel que fa a l'estructura perifèrica a C''(=O') tant si es tracta d'una oració radical com si es tracta d'una subordinada, sempre hi ha la possibilitat d'una projecció superior, O'', que dominaria immediatament TOP (tòpic) tal i com ja proposava Chomsky (1977a). L'única puntualització que caldria fer al respecte és que conforme a les reflexions de May (1985) sobre les adjuncions i el sistema X-barra, les adjuncions serien a TOP més que no pas a O''. El format de Chomsky (1977a) és el de (5). La puntualització ara introduïda pot visualitzar-se a (6)¹.

(5) $O'' \rightarrow \text{TOP } O'$
 $O' \rightarrow \text{COMP } \left\{ \begin{matrix} O \\ O'' \end{matrix} \right\}$
 (cf. p. 91, Chomsky (1977a))

Aclarit això, fixem-nos en les oracions sota (7) i (8):

(7) $s/o [e1]$ Toni no el suporta.

(8) s/o L'Antònia o/s la Montserrat no la suporta.

Noteu que a la parla² aquestes dues oracions són perfectament ambigües cosa que qüestiona l'opinió segons la qual els complements

dislocats, és a dir, en posició de tòpic, es diferenciïen dels subjectes per un tall entonacional. Efectivament, sembla que l'arrelament de tal creença és més un prejudici derivat de les normes ortogràfiques del llenguatge escrit que una altra cosa. Si l'entonació reflecteix l'estructura, com sembla que se suposa normalment, tindriem, doncs, un primer argument a favor de la proposta alternativa. La visió canònica, d'altra banda, presenta un curiós problema. Vegem-lo a partir de l'anàlisi que s'assignaria a (8) sota la proposta alternativa d'una banda (cf. (9)) i sota la canònica, de l'altra (cf. (10)):

- (9) $[O^{\prime\prime} [l'Antònia [la Montserrat]] [C^{\prime\prime} [I^{\prime\prime} no la^i V pro^i I^j pro^j]]]$
- a. $\begin{array}{ccc} & j & i \\ \text{-----} & & \text{-----} \\ & i & j \\ \text{-----} & & \text{-----} \end{array}$
- b. $\begin{array}{ccc} & & \\ \text{-----} & & \text{-----} \\ & & \\ \text{-----} & & \text{-----} \end{array}$
- (10)a. $[O^{\prime\prime} [l'Antònia^j [la Montserrat^i]] [C^{\prime\prime} [I^{\prime\prime} pro^j I^j no la^i V pro^i]]]$
- b. $[O^{\prime\prime} l'Antònia^i [C^{\prime\prime} [I^{\prime\prime} la Montserrat^j I^j no la^i V pro^i]]]$

Es de notar primer que (9), com deia suara, reflectiria ben bé el fet que les interpretacions de (8) són indistingibles per l'entonació i, doncs, per assumpció prou motivada, per l'estructura. El problema curiós a què feia referència és, enunciat informalment, el següent: des de la visió canònica s'ha d'assumir, per força, que els subjectes poden ser dislocats, o, més ben dit, que els subjectes intraoracionals poden tenir un correlat dislocat en posició de tòpic com ara per exemple a (10a); ara bé, tenint en compte que la represa d'un correlat de subjecte a tòpic dins I^{''} és inaudible (cf. pro^j a (10a)) ja que conc del cap I, a diferència d'un

clític verbal s'ha de realitzar obligatòriament en oracions temporalitzades, i tenint en compte també que els elements dislocats en posició de tòpic poden aparèixer en qualsevol ordre, no es veu pas de quina manera podria blocar-se una anàlisi com ara (11) en comptes de (10b) des de la perspectiva canònica.

(11) $[O^i [l'Antònia^i [la Montserrat^j]] [C^m [I^m pro^j P^j no la^i V pro^i]]]$

Es de notar, a més, que aquesta doble anàlisi és extensible a casos tan simples com el de l'oració (3): des de la perspectiva canònica, (3) no sols presentaria l'estructura (4a) sinó també la (12).

(12) $[O^m el Pere^i [C^m [I^m pro^i I^i no la^j suporta pro^j]]]$

Aquesta indeterminació, haver d'admetre (4a) i (12) com a anàlisis alternatives per a una mateixa oració (3), és indesitjable. Que és però gairebé inevitable perquè les estructures de tipus (12) són difícilment blocables o impossibles de blocar apel·lant a supòsits prou naturals i plausibles, ho demostra l'existència d'estructures com ara (13b). Aquesta mena d'estructures palesa que no hi ha res que impedeixi un correlat del subjecte en posició de tòpic immediatament adjacent a C^m, tal i com apareix a (12) o a (11) que són les imposicions d'estructura que creen la duplicitat d'anàlisi que comentem (i.e. (4a) i (12) per a (3); (10b) i (11) per a una mateixa interpretació de (8)).

(13)a. El Pere què fa ?

b. $[O^m el Pere^i [C^m què_x [I^m pro^i I^i fa x]]]^3$

En conclusió, sembla que l'adopció de la visió canònica presenta un problema d'indeterminació sense esperança de solució i no negligible en relació al problema de l'adquisició. Des de la perspectiva alternativa, aquest problema ni es planteja.

Atès que, finalment, les anàlisis com ara (11) i (12) no poden ser evitades i notant que es diferencien de les proposades conforme al marc alternatiu que es presenta aquí per la posició intraoracional de s_spro, intentaré demostrar que, a més del problema d'indeterminació que originen, les estructures de la mena de (11) i (12) són incorrectes per l'assumpció que la posició de s_spro és verbal. Amb aquest propòsit, convindrà primer que ens fixem en les oracions angleses de (14).

- (14)a. (As for) Sonya_i, she_i denies that John admires Mary
b. Sonya denies that John admires Mary

A (14a) cal atribuir-li sens dubte l'estructura (15a) i a (14b), la (15b):

- (15)a. [_O"(as for) Sonya_i[_C" [_I" she_i denies....]]]
b. [_I"Sonya denies....]

Es important remarcar que en anglès, a (14b) Sonya és inequívocament subjecte-subjecte (cf. 15b) o, equivalentment, que en anglès no hi ha el problema d'indeterminació que ara comentem. La raó d'això és simple: qualsevol correlat a TOP d'una FX argument obligatori necessita represa intraoracional pronominal. Ara: en anglès aquesta represa ha de ser lèxica perquè no hi ha la possibilitat de pro, possibilitat que sí que tenim a les llengües R.I.PRO-drop (cf.(Sonya)* denies that... /(La Sònia) nega que..).

Observat això, pot, certament, argüir-se que les anàlisis (11) i (12) són incorrectes per la posició que atribueixen a s_spro a més de ser a la base de la duplicitat estructural comentada.

Noteu que a partir de (14a), sorgeix molt naturalment una pregunta: ¿ com és que la traducció literal de (14a) al català no funcionaria com (14a) ?; ¿ com és que (16) no lliura la interpretació correferent consignada llevat que el Pere sigui un tema sostingut⁴ que, com és sabut, és un element que queda fora dels dissenys de la gramàtica ?.

(16) *El Pere_i ell_i ho sap tot.

Sostinc que aquestes diferències s'expliquen al preu de renunciar, és clar, a les estructures de tipus (11) i (12) en català, i de mantenir-les, com és obligat, en anglès (cf. (15a)). En efecte, la hipòtesi que en català, espanyol etc. no existeix un subjecte preverbal intraoracional, explica que la traducció literal de (14a) (o la coindexació de (16)) no funcioni bé en aquestes llengües. A (16), segons aquesta hipòtesi, ell és també a tòpic produint-se una violació del principi del lligam que impedeix que un pronom c-comandi el seu antecedent que és justament el que passaria a (16).

En definitiva, el problema de la visió canònica que ara ens ocupa, resideix en el fet que no podent blocar una anàlisi com (17b) per a (17a), no pot explicar per què la versió amb pronom lèxic de (17a), i.e., (18a), essent estructuralment idèntica (cf. (17b) i (18b)), no funciona:

(17)a. El Pere ho dirà.

b. [_O"el Pereⁱ [_C" [_I"proⁱ Iⁱ ho^j dirà pro^j]]]]

(18)a. *El Pere_i ell_i ho dirà.

b. [_O"el Pereⁱ [_C" [_I" ellⁱ Iⁱ ho^j dirà pro^j]]]]

Si us hi fixeu, veureu que el contrast (17)/(18) recorda la asimetria pro/pronomen lèxic que recull l'OPC (cf. 3. cap 2). Argüiré en aquest capítol que l'OPC és també producte de l'assumpció que existeix un subjecte preverbal dins I". Abans, vegem com seguint la proposta alternativa, altres diferències anglès/cat. esp. etc esdevenen perfectament equiparables a la diferència (14a)/(18a) constituint així un suport suplementari de l'explicació adduïda al respecte de (14a)/(18a).

Considereu aquestes oracions analitzades usualment com a portadores d'una clàusula dislocada, en posició de tòpic, que les encapçala (per a una justificació cf. Reinhart (1983)):

(19)a. When John_i is in love, he_i is happy.

b. *Quan el Joan_i està enamorat, ell_i és feliç

c. Quan el Joan_i està enamorat, ELL_i és feliç

d. Quan el Joan_i està enamorat, és feliç ell_i

Noteu que la traducció literal de l'oració anglesa (19a), és a dir, (19b), no lliura la interpretació correferent que lliura l'original en anglès. L'obtenció d'aquesta lectura fent ús de pronomen lèxic, demana la forma (19c) o (19d). Tals fets, gairebé

inexplorats, sembla que són sistemàtics: (20), que reproduïx el patró de (19), així ho fa pensar:

- (20)a. *Si el Joan_i aprova, ell_i ens haurà de convidar
- b. Si el Joan_i aprova, ELL_i ens haurà de convidar
- c. Si el Joan_i aprova, ens haurà de convidar[→]ell_i

Deixem de banda el cas que presenta el subjecte en posició posverbal i centrem-nos en els altres dos que són els que ara ens interessen. La generalització que sembla que cal fer al respecte és la següent: la possibilitat de correferència així com la lliura un pronom focalitzat, la impedeix un pronom lèxic no focalitzat.

Es de remarcar que aquí ja no es tracta d'asimetries (reals o aparents) entre pronoms lèxics i pro de manera que indirectament es reforça la idea que és la configuració, i no el caràcter manifest o no del pronom, el que és a la base d'aquests fenòmens. Ara bé, altra volta cal descartar que les configuracions siguin les assumides per la visió canònica. Assignant tals configuracions a (19b) i (19c), és a dir assignant-los un subjecte preverbal intraoracional, (19b) i (19c) (el mateix s'aplica a (20a)vs. (20b)) no cedeixen a l'explicació, no resulten entenedores. El motiu d'aquesta resistència a l'explicació és que el domini de c-comandament d'un element a comp i el d'un subjecte intraoracional és el mateix.

Per contra, en el marc alternatiu que voldriem que s'imposés, els fets de (19) i (20) es desprenen automàticament a partir de l'assumpció que no hi ha posició intraoracional preverbal de subjecte per a les llengües R.I.PRO-drop i de les diferències ja

conegudes entre les estructures dislocades a l'esquerra i les focalitzades pel que fa a a les relacions de c-comandament entre tals estructures i el subjecte oracional. En efecte, amb la mateixa noció de c-comandament que és necessària per a fer intel·ligibles les diferències esmentades en anglès (la de Reinhart (1983) o la de Chomsky (1985) i May (1985) o la defensada aquí (cf. (11) cap 3) cf. 1.3. cap 3), es prediu el que s'observa a (19) i (20). Ara bé, si això és possible és en virtut de la hipòtesi que no hi ha posició intraoracional preverbal de subjecte per a les llengües R.I.PRO-drop.

Vegem com funciona exactament l'explicació de (19b) i (19c) amb aquesta assumpció bàsica de la teoria alternativa. Naturalment, les estructures corresponents a (19b) i (19c) haurien de ser (21a) i (21b) respectivament;

- (21)a. [₀"[quan el J. està enamorat [ellⁱ]] [_C" [_I" és feliç Iⁱproⁱ]]]]
 b. [₀"quan el J. està enamorat [_C"ELL₁ [_I"és feliç Iⁱe_iⁱ]]]]⁵

A (21a), ell c-comanda tota la clàusula dislocada en posició de tòpic ja que els nusos adjunts d'una mateix tipus (aquí TOP) se c-comanden mútuament; a (21b), en canvi, ELL no c-comanda la clàusula dislocada ja que la primera projecció màxima que està per damunt (domina) ELL és C". Seguint esbrinant les relacions de c-comandament a (21), resulta que ell a (21a), c-comandant tota la clàusula dislocada, c-comanda també el Joan. La inviabilitat de la correferència entre ell i el Joan sembla que ha de ser atribuïda justament al fet que ell, pronom, c-comanda el Joan, una

expressió-R que no pot fer d'antecedent al pronom en quedar dins el domini d'aquest darrer. Es tracta, al capdavant, del mateix fenomen que hem vist abans a (16) i a (18a). A (21b), ELL, no c-comandant la clàusula dislocada, no c-comanda tampoc el Joan i, doncs, ambdues expressions poden ser correferents en no violar-se el requeriment general de la teoria del lligam que prohibeix que un pronom c-comandi i lligui el seu antecedent (cf. n.6). De passada, assenyalaré que el fet que la correferència sigui una opció permesa quan el pronom apareix intraclausalment en posició posverbal, és a dir, en la veritable posició de subjecte (cf. (19d) i (20c)), s'avé perfectament amb l'explicació proposada ja que, com en el cas del pronom focalitzat, ell, des d'aquesta posició, no c-comanda la clàusula dislocada ni, en conseqüència, el Joan. Noteu que aquest és justament el cas que cal equiparar a (19a), l'oració anglesa que, com (19d) i (20c), presenta un pronom lèxic en posició de subjecte oracional (a diferència del que tindriem en cat. esp. it. etc. tal subjecte és preverbal) que pot ser correferent amb John dins de la clàusula en posició de tòpic perquè no c-comanda la clàusula ni, és clar, John.

Si bé tal explicació deixa molts de caps sense travar, sobretot pel que fa a l'aplicació de la teoria del lligam a posicions dellà el llindar C⁶, vull remarcar que l'explicació dels fenòmens recollits a (19) i (20) ha de passar segurament per un enfoc com aquest o semblant. Les diferències anglès/català (de fet anglès/llengües R.I.PRO-drop) en aquest tipus d'estructura palesen, per exemple, la insuficiència del certament misteriós principi

Eviteu el pronom⁷. En particular, el fet que a (22) la interpretació correferent sigui possible en qualsevol de les aparicions del pronom lèxic així com amb pro apunta la necessitat d'una explicació per a (19) i (20) en la línia proposada: a (22) cap ocurrència pronominal c-comanda el Pere.

- (22)a. El Pere_i estava segur que ell_i ho aconseguiria
- b. El Pere_i estava segur que ELL_i ho aconseguiria
- c. El Pere_i estava segur que només ho aconseguiria ell_i

Fins aquí he argüit en contra de l'assumpció que existeix un subjecte preverbal intraoracional posant al descobert el problema d'indeterminació subjecte intraoracional / correlat del subjecte a tòpic reprès per s_spro que tal assumpció suposa. Sobre les estructures que no poden bandedjar-se, és a dir, sobre les estructures amb correlat del subjecte a tòpic reprès per s_spro he presentat proves que són incorrectes per la posició que hi ocupa s_spro. Si fossin correctes, esperariem que (18a), per exemple, fos equivalent a (17a) o que els casos sota (19) es comportessin tots de la mateixa manera pel que respecta a l'opció de la interpretació correferencial. En definitiva, la utilització de pronoms lèxics en comptes de s_spro ens ha tornat a posar en la pista que no existeix un subjecte preverbal intraoracional a les llengües R.I.PRO-drop essent aquest el camí per a l'explicació de la agramaticalitat de (18a) o de la impossibilitat d'interpretació correferent a (19b) o a (20c).

Ara abordarem una altra àrea que només esdevé plenament intel.-

ligible a partir de l'assumpció que el que es considera usualment subjecte preverbal és, de fet, un correlat del subjecte en posició de tòpic reprès intraoracionalment per s_spro que, és clar, és posverbal.

2. Els dialectes italians (i 3)

Tal i com Rizzi, Safir (1982) i d'altres han fet notar, els dialectes italians testimonien que l'extracció qu del subjecte és des de la posició posverbal. Ara: recordeu que si bé això semblava inqüestionable, la formulació rizziana del paràmetre PRO-drop (cf. (24) cap. 1) no s'avenia amb les dades dels dialectes italians. Certament, per aquella formulació esperaríem que la manifestació de la flexió (I) fos la mateixa en els casos de la construcció amb subjecte nul i de la construcció amb subjecte posverbal. En comptes d'aquesta distribució ens trobàvem (cf. 3.2.2. cap. 1) que la manifestació de la flexió (I) era la mateixa en els casos de la construcció amb subjecte nul i de la construcció amb subjecte preverbal. Agafant el modenès, per exemple, tal cosa quedaria il.lustrada a (23):

(23) (I to fio) *(i) magnen

Com suara deia, el patró exemplificat a (23) no és el predit per la formulació de Rizzi. En canvi, és bo de veure que és el que justament s'espera des de la hipòtesi que el subjecte preverbal és a tòpic. Noteu que tal hipòtesi no implica sinó que, intraoracionalment, un tòpic subjecte ha de concordar amb un s_spro que

és llicenciat talment com el s_spro de les oracions amb subjecte fonèticament nul i això és el que es palesa a (23). Al capdavall, els dialectes italians exigirien una revisió de la versió del paràmetre PRO-drop de Rizzi de manera que I presentés trets de conc (o fos [+pronominal] en termes rizzians) sempre que no hi hagués una FN lèxica o una traça de qu en posició posverbal. Ara bé, per què són els trets de conc?. Clarament, per a identificar el contingut de s_spro. Però, ¿ com és possible que hi hagi d'haver s_spro amb un subjecte preverbal?. Naturalment, tal cosa no s'expli- caria en el marc R&C, però sí que es fa entenedora en suposar que tal subjecte preverbal és, en realitat, fora de l'oració, a tòpic. En conclusió, doncs, pot afirmar-se que les dades dels dialectes italians avalen la hipòtesi que el que sembla subjecte preverbal és, de fet, un element extraoracional, perifèric, ja que només a partir d'aquesta hipòtesi (que es tracta d'un element a tòpic, concretament) resulten plenament intel.ligibles.

Entorn del mateix encara, voldria dir que hi ha prou indicis que porten a pensar que els fenòmens de concordança manifestos en els dialectes italians en relació a subjecte no són tan peculiars. En català, si més no en CM⁸, ens trobem amb una distribució perfectament equiparable de la concordança només que relativament a l'objecte (i no al subjecte) en aquelles construccions on apareix una forma analítica del verb, concretament una forma amb participi, i l'objecte directe es realitza en forma de clíctic-pro. En efecte, observeu el paral.lelisme exacte que es dóna entre les dues construccions contingudes de fet a (23), i.e. (23a) i

(23b), i les formes catalanes (23a') i (23b') respectivament:

(23)a. I to fio i magnen s_{pro}

a'. (A) la Maria l'he vista o_{pro}

b. I magnen s_{pro}

b'. L'he vista o_{pro}

Completa el paral·lelisme la parella (23c) (23c'): de la mateixa manera que en modenès un subjecte lèxic no pronominal en la seva posició-A rebutja la concordança (té I [- pronominal] en termes rizzians), la rebutja en català un objecte directe lèxic no pronominal en la seva posició-A:

(23)c. $\emptyset$ a magna $\emptyset$ i to fio

c' $\emptyset$ he vist $\emptyset$ la Maria

Noteu que, altra volta, aquest paral·lelisme tan exacte porta ineludiblement a pensar que I to fio en posició preverbal és a tòpic com hi és (a) la Maria en aquesta posició. De fet, és una condició prèvia a l'establiment del paral·lelisme com podeu comprovar per l'aparició de s_{pro}.

3. Asimetries pronom lèxic/pro (i 2)

A la primera part d'aquesta tesi he presentat l'OPC (cf. (34) cap. 2) formulat per Montalbetti (1984) així com les propostes de Rigau (1985;1986) amb vista a la seva fonamentació. En tots tres casos es partia de la naturalesa lèxica del pronom com a desllorigador de la asimetria pronom lèxic/pro. Hem vist però que

hi havia indicis si més no que l'aspecte configuracional no era irrellevant. Els exemples que així ho suggerien eren els següents (= (39) cap 2):

(24)a. El Pere_i ho pot fer (ell_i) tot sol

b. Ell ho pot fer tot sol

c. * $\left. \begin{array}{l} \text{El noi que}_i \\ \text{Qui}_i \end{array} \right\} \text{ell}_i \text{ ho faci tot sol}$

d. $\left. \begin{array}{l} \text{El noi que}_i \\ \text{Qui}_i \end{array} \right\} \text{ho faci ell}_i \text{ tot sol}$

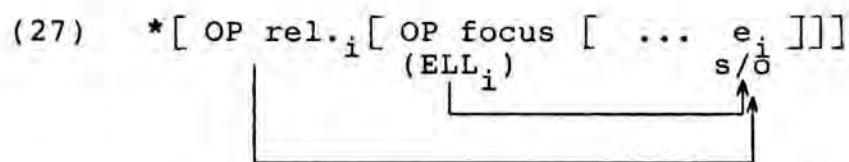
Els dos primers casos avalen que no som davant d'una construcció fossilitzada o que les opcions distribucionals del pronom lèxic subjecte són les normals⁹. A (24c) i (24d) és on s'insinua que la configuració, quan es tracta d'obtenir una interpretació de variable per al pronom, tal i com suara s'ha recordat, fa un paper que no ha rebut l'atenció que mereix.

Intentaré d'aprofundir una mica més al respecte. La idea és que un pronom lèxic en posició-A (i, doncs, posverbal tant si es tracta d'un pronom objecte com d'un pronom subjecte segons la hipòtesi defensada aquí) pot ser lligat per un operador si perd el caràcter de focus que normalment té (si no és dislocat a la dreta) o si és llicenciat independentment de l'operador. Així, a (24d), el predicat secundari tot sol contribuiria a la neutralització de la focalització que altrament, sense aquest predicat, es donaria. això, si més no, és el que suggereix el contrast (25)/(26):

- (25)a. *Es un noi que ho aconseguirà ell
- b. *Es un noi que el vares examinar a ell

- (26)a. Es un noi que ho aconseguirà ell tot sol
- b. Es un noi que el vares examinar a ell tot sol

A (25), el pronom lèxic, amb independència que sigui subjecte (cf. (25a)) o objecte (cf. (25b)), no pot ser interpretat com a variable corresponent a l'operador relatiu perquè tenint el caràcter de focus, a la FL es produiria un conflicte entre l'operador de relatiu i el de focus que atempta contra el principi de bijecció (PB) (cf. n.18 INTRODUCCIÓ):

A (26), en canvi, sembla que l'aparició del predicat secundari tot sol és capaç de fer perdre el caràcter de focus al pronom lèxic que sent en posició argumental seria interpretat com la variable corresponent a l'operador relatiu que seria l'unic operador existent a la FL per a aquest parell d'oracions a diferència del que succeeix a la FL corresponent al parell sota (25), és a dir a (27).

Veritablement, caldria escatir quins són i com actuen els factors "desfocalitzadors". D'entrada, sembla que no es donin només amb predicats secundaris. En aquest respecte considereu els parells següents:

- (28)a. (vegeu la pàgina següent)

(28)a. *Són uns alumnes que_i treballen ells_i

b. *Es un home que_i se'l veu jove[→]a ell_i

(29)a. Són uns alumnes que_i treballen més (ells_i) que els seus professors

b. Es un home que_i se'l veu més jove (a ell_i) que a la seva dona

(30)a. *Són uns alumnes que_i ells_i treballen més que els seus professors

b. *Es un home que_i (a) ell_i se'l veu més jove que a la seva dona

Pel que respecta a (28), sembla que ens trobem davant del mateix fenomen que es produïa a (25), és a dir amb una FL com (27) que el PB fa fora. Pel que respecta a (29), es diria que és paral·lela a (26) amb la diferència que aquí no som al davant d'un predicat secundari com a vehicle de la "desfocalització". Deixant pendent la caracterització dels factors que intervenen en aquest fenomen, passem a considerar (30). Respecte de (30), cal fer notar el següent: (30b) és explicable en el marc canònic en virtut d'una violació del BP comparable a la de (27) que, en el marc canònic, és també apel·lable com a causa de la agramaticalitat de (25):

(31) * [OP rel._i [TOP pron. lèxic_i] ... _opro]

Certament, (31) presenta com (27) dues posicions-no-A que lliguen l'única posició-A. A diferència de (27) però, (31) presentaria pro allà on (27) pot presentar una traça subjecte o objecte.

Aquesta diferència és correlativa d'una altra, la concernent les segones posicions-no-A a (31) i (27) respectivament: a (31) tenim un element en posició de TOP i, doncs, dominat per O" i a (27) tenim un element en posició de focus i, doncs, dominat per C" (cf. n.2 cap.3).

Fins aquí, cal remarcar-ho, tota l'anàlisi ((25)-(29) i (30b)) podria ser perfectament assumida en el marc canònic. Ara bé, en passar a (30a), la cosa canvia segons que seguim el dictat de la teoria canònica o el de l'alternativa. Vegem-ho amb una mica de detall.

Noteu, per començar, que (30a) reproduïx el patró de (24c). En tots dos casos, sota el disseny de la teoria canònica, el pronom lèxic preverbal s'analitzaria com a subjecte intraoracional mentre que sota el disseny de l'alternativa, tal pronom s'analitzaria com a element en posició de TOP. En conseqüència, només conforme al dictat de la teoria alternativa podria explicar-se (30a) (o (24c)) tal com s'explica (30b) sota el disseny d'ambdues teories. Dit d'una altra manera, per la teoria alternativa en comptes de (31) tindriem (32):

(32) * [OP rel._i [TOP pron. lèxic_i] ...V s/o^{pro}]

Observeu ara que la no assumció de (32) o, el que és el mateix, l'assumpció per part de la teoria canònica de (31) exclusivament representa en primer lloc la pèrdua d'una generalització gairebé òbvia per la qual els dos casos de (30) s'explicarien per (32) de la mateixa manera que els dos casos de (25), fins i tot des

del marc canònic, s'expliquen per (27). En segon lloc i sobretot, la no assumptió de (32) en el marc canònic, fa impossible dilucidar el motiu de la mala formació de (30a) (o (24c)) atès que (29a) (o (26a) i (24d)) amb un pronom lèxic subjecte posverbal és una oració ben formada. En aquest respecte, és de notar que la mateixa anàlisi a què porta la teoria canònica ((30a) amb un pronom lèxic com a subjecte intraoracional) qüestionaria el supòsit que la inversió de subjecte és lliure. En efecte, en aquest cas ni tan sols podríem apel·lar a l'ECP com a desllorigador de la inversió (com fan R&C per a retre compte de l'absència d'efectes that-t en les llengües R.I.PRO-drop) ja que seguint el dictat de la teoria canònica, el que tindriem a la FL en la posició de subjecte és un pronom lèxicament emplenat del qual, naturalment, l'ECP, sent un principi per a les categories fonèticament buides, no en diu res.

Ras i curt, conforme a la teoria canònica, la mala formació de (30a) (o (24c)) enfront de la bona formació de (29a) (o (24d) i (26a)), requeriria un joc d'estipulacions que, expressat informalment, hauria de dir el següent:

- (33)a. Un pronom lèxic preverbal subjecte no pot interpretar-se com a variable essent lligat directament per l'operador.
- b. Un pronom lèxic posverbal subjecte o objecte pot rebre la interpretació de variable essent lligat directament per operador sempre que es donin les condicions que anul·len el caràcter de focus que té un pronom d'aquesta mena quan es presenta ailla-

dament.

(cf. (30a) i (24c) per (33a) ; (29a) i (29b) vs. (28a) i (28b) per (33b)).

Arribats en aquest punt es podria retreure que la problemàtica que susciten les dades (25)-(29) no es rellevant si el que es pretén és qüestionar l'OPC ja que l'OPC tracta del lligam de pronoms per part de variables formals (cf. 3. cap 2) i no pas per part d'un operador tot sol, sense mediació de variable formal. A tal retret, tot i la seva aparent correcció, cal respondre-hi que, contràriament a les aparences, la comparació d'anàlisis i l'argumentació duts a terme fins aquí són també pertinents per a les estructures que cauen directament sota el disseny de l'OPC. Considereu les oracions sota (34) que són ja del tipus regulat per l'OPC repetit aquí per a facilitar el seguiment de l'argumentació.

(34) OPC (Montalbetti (1984))

Els pronoms manifestos no poden lligar-se ("link") a una variable formal ssi. es dona l'alternança [pronom] manifest/buit.

(=(34) cap 2)

- a. Molts m'asseguraren que ells ho havien fet pel seu compte
- a'. Molts m'asseguraren que ho havien fet ells pel seu compte
- a". Molts m'asseguraren que ho havien fet pel seu compte

- (34)b. Dos m'han dit que ells hi anirien tots sols
b'. Dos m'han dit que hi anirien ells tots sols
b". Dos m'han dit que hi anirien tots sols
c. Molts candidats no saben si ells s'hi presenten tots
sols, a la plaça
c'. Molts candidats no saben si s'hi presenten ells tots
sols, a la plaça
c". Molts candidats no saben si s'hi presenten tots sols
a la plaça

(on (34n") porta s_{pro}, allà on calgui, a la clàusula subordinada, com a variable que té com antecedent l'element subratllat de la clausula sobreordenada)

Si bé es diria que el contrast (34n)/(34n") abona l'OPC, els casos (34n') el qüestionen fortament perquè presenten un pronom lèxic que, això no obstant, és interpretat com a variable. Sembla com si, al capdavant, l'OPC hagués de ser substituït per un joc d'especificacions gairebé idèntic al de (33) només que suprimint a (33a) i a (33b) el tros que diu "essent lligat directament per operador", cosa que corrobora la pertinència de l'argumentació prèvia desplegada sobre estructures sense "variable formal" entre l'operador i el pronom lèxic (cf. (25)-(30)).

Des de l'enfoc alternatiu, en canvi, els contrastos (34n)/(34n') s'han de posar en paral·lel als contrastos del tipus que il·lustra (30a)/(29a) respectivament. Que (30a) (o (24c)) hagi de considerar-se agramatical i que els casos (34n) no s'hi puguin considerar

no fa sinó abonar la correcció de la comparació i de l'anàlisi sencera. En efecte, (30a) presenta la FL (32) i, doncs, una violació de PB mentre que els casos (34n) no suposen cap violació del PB en presentar la FL (35) explicitada només en allò que ens interessa:

(35) [OP_x ... [[_{TOP} ellsⁱ] ... proⁱ] ... x]

The diagram shows a horizontal line with two brackets above it. The first bracket is under the text 'OP_x' and the second is under the text '[[TOP ells^i] ... pro^i]'. From the right end of the first bracket, an arrow points upwards to the 'x' in the text. From the right end of the second bracket, an arrow points upwards to the 'x' in the text.

Tenint en compte que els casos (34n) són aquells per als quals està especialment dissenyat l'OPC, s'arriba així a un resultat ben satisfactori: l'OPC, una estipulació ad hoc que demana tanmateix explicació, no és sinó la conseqüència de la interposició d'un element en posició de TOP ("ells" a (35)) que lliga localment el pronominal (pro a (35)) constituint el primer una trava perquè la variable directa (x a (35)) lligui localment aquest pronominal (pro a (35)). En altres paraules, l'OPC pot ser eliminat com a principi de les gramàtiques que presenten alternances pronom lèxic/pro perquè els seus efectes derivarien directament de la forma (35). Més encara, des del nostre enfoc alternatiu pot ben bé argumentar-se que la fragilitat dels efectes OPC és imputable al caràcter a simultaneo A i no-A que pot predicar-se de la posició TOP¹⁰ (i no pas de la posició dominada per C", posició sempre no-A). En aquest respecte és de notar que de fet, oracions com les de (36) violarien l'OPC si, com sembla, la interpretació del pronom lèxic com a variable, l'antecedent de la qual seria l'altre element que apareix subratllat, és tanmateix possible en aquestes oracions a diferència de la violència relativa que tal interpretació supo-

sa a (34n)¹¹.

- (36)a. Qui sosté que ell ho hauria fet millor ?
- b. Quin candidat es pensava que ell es presentava tot sol a la plaça ?
- c. Quina amiga teva s'ha queixat que ella no mereixia aquest tracte ?

Especulativament, pel que toca al contrast (34n) vs. (36) sembla resseguible la pista següent: a (34n) el pronom en posició de TOP és plural mentre que a (36) és singular.

En conclusió, en relació als fets enregistrats a (24)-(26), (28)-(30), (34) i (36), una comparació de la hipòtesi alternativa quant a l'estructura oracional de les llengües R.I.PRO-drop amb la que sent més usual al respecte incorpora l'OPC, ens porta al següent estat de coses:

Seguint la hipòtesi alternativa, caldria eliminar l'OPC a pariat amb l'enfoc canònic perquè la asimetria pronom lèxic/pro que s'hi constata és una falsa asimetria en el sentit que no s'hi comparen estructures idèntiques sinó estructures com (35) amb un pronominal en posició de TOP i estructures que es diferencien de (35) pel fet que no porten cap element pronominal a TOP. Eliminat l'OPC, tots els fenòmens enregistrats en els llocs suara enumerats se seguirien bàsicament de l'estructura oracional encara que, certament, queda per dilucidar completament quins són els factors que incideixen en la "desfocalització" d'un pronom lèxic en posició argumental (cf. (28) vs. (29)) i què és el que, finalment, fa possible que un pronom lèxic en posició de TOP no sigui

obstacle suficient per a la transmissió de la interpretació de variable fins al pro intraoracional correlatiu del pronom lèxic a TOP (cf. (36)).

Seguint la hipòtesi més usual concernent l'estructura oracio-
mal de les llengües R.I.PRO-drop i associant-hi l'OPC que la pres-
suposa, ens trobaríem primer que el propi OPC és incorrecte en
predir que és impossible interpretar el pronom lèxic de (34n')
(així com el més discutible de (36)) com a variable. Aquest qües-
tionament de l'OPC faria que l'OPC, tal i com ja s'ha apuntat,
hagués de ser substituït per un joc d'estipulacions essencialment
coincident amb (33), una cosa així com (33'):

- (33')a. Un pronom lèxic subjecte en posició preverbal no pot ser lligat fàcilment per una altra variable
- b. Un pronom lèxic posverbal subjecte o objecte pot rebre la interpretació de variable sempre que es donin les condicions que anul·len el caràcter de focus que té un pronom d'aquesta mena quan es presenta aïlladament.

Veritablement, l'enfoc alternatiu també demana una condició com (33'b) (noteu que (33'b) subsumeix (33b)). Això no obstant, és de remarcar que (33'b) només té l'estatus d'estipulació ad hoc quan va aparellada amb (33'a) o amb (33a) cosa que no ocorre en el marc alternatiu sinó només en el canònic. En efecte, aïlladament (33'b) no és pròpiament una estipulació, sinó una conseqüència del fet que els elements focalitzats formen estructures d'operador_variable a la FL fent impossible que aquesta variable

pugui venir determinada per qualsevol altre element en posició no-A a causa del PB. En canvi, amb (33'a) o (33a), (33'b) esdevé estipulació perquè un cop complida la condició que el pronom no sigui focus segueix sense explicar-se per què aquest mateix pronom en posició preverbal ^{de subjecte} no sent focus no pot lliurar de cap manera en uns casos (cf. (33a)) i difícilment en d'altres (cf. (33'a) en vista de (36)) la interpretació de variable. Naturalment, en l'enfoc canònic no és possible tampoc esbrinar per què (33a) és una condició molt més forta que (33'a). En el marc alternatiu, per contra, els casos que en el canònic cauen sota (33a) són inviables per un principi tan fort com el PB, mentre que la fluctuació recollida a (33'a) seria possible per l'estatus A i no-A alhora de la posició de tòpic en primer lloc i per d'altres factors encara per aclarir.

Ras i curt, és l'assumpció que existeix un subjecte preverbal intraoracional el que fa que en el marc canònic s'hagi d'incorporar no ja l'OPC sinó, i en el seu lloc, el joc d'estipulacions (33') d'una banda i el joc d'estipulacions (33) de l'altra. Sota l'enfoc alternatiu, essent inassumible (33a) i (33'a) perquè no s'hi assumeix que hi hagi subjecte preverbal, (33'b) (i doncs (33b)) cessa de ser una estipulació pròpiament dita per esdevenir una condició que no requereix una formulació ad hoc tot i que, com ja s'ha assenyalat, caldria encara escatir quins són els factors que "desfocalitzen" un pronom lèxic (subjecte o objecte) posverbal.

Per acabar el que vol ser una demostració de la superioritat de la teoria alternativa en vista del rang de fenòmens examinats

en aquesta secció, són pertinents potser dues observacions més¹².

Una és sobre la noció de variable formal a la base de l'OPC de Montalbetti. En efecte, tal noció sembla criticable independentment de la fallida de l'OPC ja comentada. Concretament, no sembla desitjable la condició que la variable lligada directament per operador hagi de ser una categoria buida, condició que va implícita en la noció de variable formal que usa Montalbetti. Noteu que amb aquesta condició ni (29a) i (29b) d'una banda, ni (26a) i (26b) de l'altra, resultarien entenedores fos quin fos el marc teòric assumit perquè ni en els casos (a) de subjecte, ni en els casos (b) d'objecte és possible apel·lar a la mediació d'una altra variable per retre compte de la interpretació de variable que hi reben els pronoms lèxics. En els casos (a) ni tan sols en el marc canònic podria apel·lar-se a la categoria buida que ocupa la posició del subjecte preverbal com a variable mitjançera entre l'operador i el pronom lèxic subjecte posverbal fent possible amb la seva mediació la interpretació de variable per al pronom lèxic ja que entre la posició de subjecte preverbal i la de subjecte posverbal d'una oració se suspenen les relacions de lligam atès que, altrament, es violarien justament els principis de lligam (d'aquí l'estipulació (28) cap.1 de Rizzi o la de la cosuperindexació com a marca d'exempció del lligam per part de Chomsky(1981), cf. 2. cap.1). D'altra banda, és prou sabut que a l'hora de caracteritzar les variables, l'abandó de la distinció categoria fonèticament plena/ categoria fonèticament buida, així com el de la distinció [+pronominal]/[-pronominal] han mostrat

la seva superioritat damunt qualsevol estratègia que tendeixi a la caracterització intrínseca del que sigui una variable sintàctica¹³.

L'altra observació no és més que una remarca: l'adopció de la teoria alternativa en fer fora l'OPC fa fora alhora la asimetria entre pronoms lèxics i pro que tal principi consagraria i que, curiosament, és indesitjable teòricament. En aquest respecte no cal sinó recordar que pro neix justament per l'afany de completar la simetria entre categories plenes fonèticament i categories buides fonèticament respecte de la teoria del lligam (cf. 1.3. cap. 1).

4. Notes sobre la quantificació

4.1 Els supòsits de la visió canònica i els de l'alternativa

A partir de Rizzi (1982) s'ha assumit que l'ECP₁ (i.e.ECP(1981)) vigeix talment a les llengües R.I.PRO-drop com en anglès. Conseqüentment, a la FL seria mal formada la configuració següent tant en anglès com a les llengües R.I.PRO-drop:

$$(37) \quad * [Q_i / qu_i [\dots v [{}_0, (t'_i) \text{ that } [{}_0 t_i v \dots]]]]$$

El motiu de la mala formació de (37) seria, naturalment, la falta de recció pròpia exigida per l'ECP₁ per a la traça en posició de subjecte oracional (t_i).

Tot i que aquesta visió deu haver de considerar-se la majoritària en el marc canònic general concernent el PRO-drop romànic,

convindria recordar que sense sortir del marc canònic, Picallo (1984a), per la seva banda, diu que (37) és mal formada com a representació de FL només en el cas que INFL a la subordinada sigui [-temps] (=subjuntiu, en estructures del tipus (37)) de manera que segons ella, caldria substituir (37) per (38):

- (38)a. [Q_i/qu_i [... V [O, (t'_i) que [O t_i Iindic...]]]]
b. *[Q_i/qu_i [... V [O, (t'_i) que [O t_i Isubj....]]]]

Que en anglès, francès i d'altres llengües, una representació de FL com (37) subjau a oracions mal formades sembla molt menys controvertible que no pas en català, italià, espanyol etc. pel fet que en anglès, per exemple, ja a l'estructura-S i, en conseqüència, a la FF en tenim un bon testimoni en el que s'ha anomenat "efectes that-t" que, com se sap, són inexistents en català, italià, espanyol etc.. Vegem-ho una vegada més:

- (39)a. *[Who_i do you believe [(t'_i) that [t_i will do it]]]
b. Qui creus que ho farà ?

Aparentment, (39b) contradiu l'asseveració feta en el marc canònic que (37) a les llengües R.I.PRO-drop és una representació de FL mal formada. Pel que respecta a la teoria de Picallo (1984a), (39b) podria presentar la mateixa forma que (39a) sent conforme a (38a) que no recull altra cosa que el caràcter de rector propi d'INFL [+temps] (=indicatiu) com a característica de les llengües R.I.PRO-drop segons Picallo. Deixant per ara aquesta proposta, val la pena que recordem com es pot conjuminar la bona formació de (39b) amb l'assumpció que (37) és subjacent, com a representació de FL,

a oracions mal formades també en el cas de les llengües R.I.PRO-drop.

Per Rizzi (1982) (cf. 1.2 cap. 1) això és possible tan bon punt l'extracció qu de subjecte sigui a través de la posició posverbal de què disposa el subjecte en aquestes llengües en virtut de la inversió lliure de subjecte. Així doncs, la representació a la FL de (39b) seria (40b) i no pas (40a) (on (40a)=(37)):

- (40)a. *Qui_i creus [(t'_i) que [t_i ho farà]]
b. Qui_i creus [(t'_i) que [e [_{FV} [_{FV} ho farà] t_i]]]

A (40b) t_i seria regida pròpiament com mana l'ECP₁ per V (V+INFL segons Chomsky (1981) i V sol segons Rizzi (1982)) i e no presentaria tampoc cap problema en relació a l'ECP₁ (és una traça de FN regida per INFL [+pronominal] d'acord amb Rizzi (1982) i PRO d'acord amb Chomsky (1981))¹⁴.

La fonamentació que reclama una anàlisi com (40b) o, més ben dit, la fonamentació que reclama l'asseveració que (37) és pertinent en el cas de les llengües R.I.PRO-drop i que porta a l'anàlisi (40b) ve donada per les interpretacions que, seguint la teoria canònica, rebrien les oracions de (41)¹⁵.

- (41)a. No crec que ningú m'entengui
b. No crec que m'entengui ningú
(=(38) i (39) respectivament cap 1)

considerant que no és l'antecedent i alhora el marcador de l'abast clausal de ningú, es diu que a (41a) és impossible que ningú remunti fins allà on indica no mentre que a (41b) és possible

aquest remuntament. El resultat, recordeu-ho, és que a (41a), segons aquesta visió, tindriem dues negacions i a (41b), una tota sola. Noteu que si aquestes fossin les interpretacions que realment reben les oracions de (41), l'anàlisi (40) tindria un bon recolzament constituint un calc a la sintaxi ((40b) és també la representació de (39b) a l'estructura-S, a més de la representació a la FL) del que ocorre a la FL (cf. 3.1. cap. 1).

Per acabar el repàs de la visió canònica, aquí clarament rizziana, paga la pena repassar els altres dos arguments que es presenten a tall de suport de l'anàlisi (40b): el del comportament de la parella Q-en i el de l'extracció qu en els dialectes italians. Pel que respecta al primer, donada la concurrència del clíctic en amb quantificadors posverbals i la seva absència amb quantificadors posverbals (cf. (15a) cap. 1 vs. (15b) cap 1: "moltes (*n')han caigut a la mar" vs. "(n')* han caigudes moltes"), l'obligatorietat del clíctic en en una oració com "quants creus que *(n')han sortit ?" (= (17a) cap. 1) abonaria que el trasllat qu arrenca des de la posició posverbal i no pas de la preverbal i, doncs, recolzaria una derivació del tipus (40b) i no pas de tipus (40a) (cf. 1.2.1 cap. 1).

Pel que respecta al segon, hem vist (cf. 1.2.2. cap. 1) que, certament, les construccions amb extracció qu del subjecte són idèntiques pel que toca a la realització de la flexió a les construccions amb subjecte posverbal, tornant-se a abonar que l'extracció qu del subjecte ha de passar per la posició posverbal.

Repassada la visió rizziana, convé tenir presents la crítica i els suggeriments que ja hem fet al respecte perquè són el punt de

partença d'aquestes notes a través de les quals es pretén mostrar que pel que fa als problemes de la quantificació, un replanteig acoblat als supòsits de la teoria alternativa concernent l'estructura oracional de les llengües R.I.PRO-drop és si més no prou plausible i mereixedor d'una investigació ulterior més profunda.

Així, en primer lloc, potser cal ressaltar que s'ha negat que una oració com (41a) pugui lliurar naturalment dues negacions. Lliuraria dues negacions una oració com (42) que no presenta la mateixa configuració que (41a):

- (42) No ho créc // que ningú m'entengui
(=(44) cap 1)

En estreta connexió amb això, hem vist que la diferència que separa el francès de l'italià, espanyol, català etc. no pot considerarse, com pensa Rizzi (1982), negligible: és crucial que (43a) sigui agramatical i que (43b) s'interpreti amb una sola negació i és erroni al respecte que la diferència entre (43a) i (43b) resideixi en el fet que per a l'obtenció de dues negacions, en francès faci falta pas mentre que (43b) ja s'interpreti amb dues negacions (cf. n. 40 cap. 1):

- (43)a. *Je ne veux que personne vienne
b. No vull que ningú vingui

Hem apuntat que la agramaticalitat de (43a) enfront de la interpretació amb una sola negació de (43b) podria explicar-se si s'assumís que la configuració no és la mateixa en francès que en català, italià. espanyol etc.. Concretament, en francès la

interpretació amb una sola negació és inviable perquè suposaria una violació de l'ECP en donar-se la configuració (37). En català (espanyol o italià), (43b) seria interpretable amb una sola negació degut al fet que ningú és en posició de TOP.

En aquesta secció quarta (cf. 4.3.) desenvoluparé la idea entrant en una sèrie de consideracions necessàries relatives al paper de la pragmàtica en el domini de la negació i a la teoria de la quantificació que en el marc GB és a hores d'ara la més atractiva segurament, la de Hornstein (1984) (cf. també Aoun & Hornstein (1985)). La pertinència de les consideracions relatives a la teoria de Hornstein ve determinada no ja pel seu propi interès sinó pel fet que, crucialment, aquesta teoria fa front a la interpretació de (43b) que aquí defensem, és a dir a la interpretació amb una sola negació. Delimitat molt temptativament el paper que faria la pragmàtica en una àrea com la de la negació i qüestionat l'intent d'acomodar la interpretació de ningú en oracions com (43b) dins de la teoria de Hornstein, argüiré després que el paper de la gramàtica no és pas petit, que la visió canònica en vista del fenomen relatiu a la quantificació torna a revelar-se insostenible i que la teoria de Hornstein podria quedar estàlvia i seguir fent llum sobre la quantificació a les llengües R.I.PRO-drop si s'assumís que els quantificadors en posició preverbal ocupen la posició de TOP.

En relació a l'argumentació de recolzament de la teoria canònica dreçada sobre el comportament de la parella Q—en que feia Rizzi (1982), a la primera part s'han presentat dues objeccions

que cal diferenciar: la primera concernia dos punts de l'explicació de la agramaticalitat d'una construcció com ara (44):

- (44) *Quants n'han vist els partits del mundial
(=(35) cap. 1)

Primer objectava que el clíctic en (en català o italià) s'hagués de considerar lligador d'una traça. Al marge que el desdoblament de la noció de c-comandament que això comportava en exigir un c-comandament per a la recció més potent que el c-comandament per al lligam, no sembla desitjable, un cop assumida i raonada una caracterització uniforme de les categories buides acoblades als clítics (sempre pro), el clíctic hi (cat.) ens posava en la pista que un clíctic verbal no presenta problemes especials per a arribar a un adjunt (per a lligar un adjunt) (cf. 2. cap 1):

- (45)a. Jo no l'hi bec, fred, el cafè
b. Jo [_Tmolⁱ'hi^j bec proⁱ pro^j] fred^j el cafèⁱ

Si això és correcte, l'explicació de la agramaticalitat de (44) en el marc canònic hauria de ser una altra¹⁶. Aquí aprofundiré la idea que la inviabilitat de (44) ha d'explicar-se per la naturalesa Q de quants (que és doncs Q i qu) a través de l'examen d'una construcció quantificada en rus estudiada entre d'altres per Pesetsky (1982). Tal construcció, com ja s'ha anunciat anteriorment (cf. 2 cap. 1), tot i no presentar cap clíctic, té exactament la mateixa distribució que la de la parella Q-en. Argüiré que cal arribar a fonamentar des de la teoria de la gramàtica la inviabilitat de FQ com a subjecte sigui quina sigui la posició en què

FQ aparegui. Com veurem (cf. 4.5.) hi ha motius per a pensar que la línia correcta a seguir a tal efecte és la de la teoria de la predicació de Rothstein (1983).

La segona objecció relativa a la utilització del comportament de la parella Q-en com a argument de suport a la teoria canònica és, al meu entendre, molt més forta: el fet que quants en construccions ergatives demani forçosament el clític en, cosa que constitueix la prova que l'extracció és posverbal, no pot presentar-se com a argument a favor de l'extracció posverbal dels subjectes qu ni que l'extracció qu de subjecte sigui veritablement posverbal. En efecte, constitueix una extrapolació excessiva considerar que la presència obligatòria del clític en en una clàusula amb verb ergatiu (cf. (17a)cap.1: "Quants creus que *(n')han sortit ?") és una prova de l'extracció posverbal dels subjectes "autèntics", és a dir, dels subjectes de clàusula transitiva com testimonia clarament la agramaticalitat de (44). Més encara, el contrast que s'observa entre l'oració entre parèntesis aquí damunt i (44), o, sent més rigorosos, entre (44) que és un cas d'extracció qu curta i l'extracció qu curta de quants quan el verb és ergatiu (per ex. (17b). cap 1; "Quants *(n') han sortit ?"), mostra, com s'ha assenyalat anteriorment que l'argument de les clàusules ergatives, pel que respecta si més no a la seva possibilitat de realització sota la forma Q-en¹⁷, ha d'arreglar-se amb els objectes directes de les construccions transitives i no pas amb el subjecte d'aquestes construccions. Ens ho il.lustra (46), un cas d'extracció d'objecte directe.

(46) Quants *(en) tens ?

Atès que el retret presentat a la utilització del comportament de l'argument d'un verb ergatiu com a mostra del comportament dels subjectes en general es, al meu entendre, inobjectable, no tornaré a fer altra consideració sobre aquesta qüestió (cf. 3.2.1 cap 1).

Deixaré també definitivament els fenòmens relatius a la flexió en el cas dels dialectes italians que si bé apunten clarament que l'extracció qu del subjecte, sigui llarga o curta, és des de la posició posverbal i en aquest respecte no hi ha objecció que hi valgui, no s'ajusten a les expectatives rizzianes com hem posat en relleu suara (cf. 2. en aquest capítol).

4.2. Quantificació i-ECP

4.2.1. Quantificadors preverbals d'abast llarg en clàusules subordinades

En encetar la secció quarta vèiem que la representació de FL (37) és subjacent a oracions mal formades en anglès mentre que en català (it. o esp.) la cosa no resultava ni de bon tros tan clara. Heus aquí repetida per més comoditat en el seguiment de l'argumentació la representació de FL (37):

$$(37) \quad * [Q_i / qu_i [\dots v [{}_0, (t'_i) \text{ that } [{}_0 t_i v \dots]]]]$$

Considerem ara les oracions següents en anglès:

- (47)a. Peter believes that an Italian guy loves Sarah
b. Peter believes that the most difficult problems
will be solved by John

En tots dos casos es dóna la coneguda ambigüitat entre la lectura de dicto i la lectura de re provocada pels verb d'actitud proposicional. Aquesta ambigüitat sovint ha estat tractada pels lògics com una ambigüitat lligada al mecanisme d'abast: la interpretació de re presentaria la FN quantificada (cf. (47a)) o la descripció definida (cf. (47b)) fora de l'abast del verb mentre que la interpretació de dicto presentaria la FN quantificada o la descripció definida dins de l'abast del verb. Així, les dues interpretacions de (47a) per exemple, serien les consignades a (48)¹⁸:

- (48)a. [₀ an Italian guy_x [₀ Peter believes [₀that x loves Sarah]]]
b. [₀ Peter believes [₀that[an Italian guy_x [₀ x loves Sarah]]]]

A (48a) tindriem la interpretació de re segons la qual el Peter creuria que un determinat noi italià, el Giovanni Z., per exemple, estima la Sarah. A (48b), en canvi, tindriem la interpretació de dicto de manera que ara atribuïm al Peter la creença que "un noi italià estima la Sarah" sense atribuir-li però la creença que el noi italià en qüestió sigui el Giovanni Z. o el Paolo T. Més encara, ni que el noi italià fos efectivament el Giovanni Z., sota la interpretació de dicto no podríem atribuir al Peter la creença que "Giovanni Z. estima la Sarah". Efectivament, un

dels designis d'aquest tipus de tractament de les ambigüitats creades per verbs d'actitud proposicional és el de l'explicació de la no substituïbilitat de descripcions extensionalment equivalents sota la lectura d'abast curt (de dicto)¹⁹.

Vist el problema i el tractament més sovintejat que en fan els lògics, salta a la vista immediatament que (48a) és justament un exemple de la configuració prohibida (37). Atès que (48a) representa una interpretació possible de (47a), semblaria que l'ECP, fent-la fora com a cas de (37), es erroni.

La validesa de l'ECP, la qüestiona també una oració com (49) per la interpretació que hi rep anyone:

(49) John doesn't believe that anyone is there

Anyone a (49) s'interpreta com a quantificador d'abast llarg. Si l'abast ha de ser necessàriament representat per QR, seriem altra volta davant d'una configuració de tipus (37) que l'ECP hauria de blocar:

(50) $\forall x$ [John doesn't believe [that [x is there]]]

Ara bé, el fet que (49) s'interpreti únicament com (50) tot i que el verb segueix essent el mateix que a (47) fa que s'originin preguntes com la següent: Per què (49) no lliura la interpretació d'abast curt normalment llicenciada, juntament amb la d'abast llarg, pels verbs d'actitud proposicional ?. Més directament, si és la posició del quantificador a la FL recollida a (50) el que determina la interpretació de (49), ¿ com pot explicar-se l'absència de la interpretació d'abast curt ?.

Comparant (47) i (49) podria pensar-se que la diferència rellevant és que a (47) "an Italian guy" d'una banda i "the most difficult problems" de l'altra, són expressions inherentment ambigües entre una lectura referencial (=abast llarg) i una lectura atributiva (=abast curt) mentre que a (49) tal dicotomia no es planteja perquè anyone no és una expressió que denoti res. Això no obstant, tal diferència no pot ser la causa de la doble interpretació que lliura (47a), i.e. (48a) i (48b), enfront de la interpretació única de (49), i.e. (50) amb el quantificador amb abast llarg. Ens ho indica el fet que d'altres expressions no denotatives, sent subjectes de clàusules subordinades a verbs d'actitud proposicional i lliurant només una interpretació com anyone a (49), a diferència d'aquest quantificador lliuren només la interpretació d'abast curt. Aquest es el cas que s'il.lustra a (51)-(52) amb una expressió com every que només pot interpretar-se com a (52b) però no pas com a (52a):

(51) Someone believes that every Italian guy loves Sarah

(52)a. [every Italian guy_y [someone_x [x believes [that
[y loves Sarah]]]]]

b. [someone_x [x believes [that [every Italian guy_y [y
loves Sarah]]]]]

Atés que (49) només lliura la interpretació d'abast llarg i que (51) només lliura la d'abast curt quan tant a (49) com a (51) tenim un verb com believe que provoca les ambigüitats d'opacitat vistes a (47), ens trobem que l'explicació d'aquestes ambigüitats

mitjançant l'operació de QR (cf. (48)) ens deixa ipso facto sense explicació per a (49) i (51).

4.22. Cap a una solució (Hornstein (1984))

Assumeixo que la solució bona a aquest trencaclosques és la de Hornstein (1984) que en certa manera ja era esbossada al treball d'Aoun, Hornstein & Sportiche (1980). Més encara, assumiré que la teoria de la quantificació per a les llengües naturals ha de seguir essencialment la pauta marcada per Hornstein (1984) a Logic as Grammar. Veurem per aquest ordre, la solució en concret, la seva fonamentació metateòrica, la teoria (i tipologia) de la quantificació i la proposta que en aquest marc teòric acomoda la interpretació amb una sola negació d'oracions del tipus "no crec que ningú m'entengui".

La solució al trencaclosques (47), (49), (51) és la següent: les ambigüitats provocades pels verbs d'actitud proposicional no han de ser tractades amb el mateix mecanisme que les ambigüitats que poden originar-se per l'abastrelatiu dels quantificadors: l'operació de QR no és indicada per a les primeres. Pel que respecta a l'abast dels quantificadors, caldrà distingir quantificadors obligatòriament sotmesos a QR i quantificadors que no s'hi sotmeten. Entre els primers, hi figura every, entre els segons any. Noteu que d'aquesta manera l'asseveració que (37) és una representació de FL impossible roman estàlvia davant del pretès qüestionament que pel que fa a l'anglès representarien les formes(48a) i (50)

En efecte, (48a), d'acord amb la solució de Hornstein no existiria com a tal ja que les ambigüitats d'opacitat no han de ser abordades per QR; (50) no existiria tampoc perquè any és un quantificador dels que no se sotmeten a QR. Respecte de (52a), l'ECP la faria fora com a representació mal formada tal i com cal.

Pel que fa als pressupòsits fonamentadors de aquesta solució i de la teoria general de la quantificació en què la solució s'emmarca, diré, sense entrar-hi tan a fons com voldria, que Hornstein se separa del tractament de la quantificació concernent les llengües naturals que endegaren des de la lògica i la filosofia pioners com Frege, Russell, etc. Per ell, tal tractament no és vàlid si el que es persegueix és una explicació fonamentada de la complexitat dels fenòmens relatius a la quantificació a les llengües naturals i menys encara si es té present la infradeterminació per l'experiència del nostre coneixement lingüístic.

Així, començant per les diferències de procediment, cal dir que Hornstein oposa al tractament unitari dels quantificadors per part de lògics i filòsofs una teoria bifurcada en el sentit que els quantificadors no formen una classe oposable, per exemple, als noms com a classe. A aquesta diferència, n'hi subjau una altra: per Hornstein, els filòsofs s'han ocupat només de l'eix interpretatiu oblidant que hi ha un eix de sintaxi lògica i d'aquí que any i every, per exemple, s'hagin posat al mateix sac. Certament, a diferència dels noms, any i every no denoten; a més, entre any i every hi ha una connexió estretíssima pel que fa al significat. Ara bé, que every i any per l'eix interpretatiu siguin tan semblants

no justifica, segons Hornstein, que se'ls tracti uniformement. Un tractament uniforme només seria justificat si a més de coincidir sobre l'eix interpretatiu coincidissin també sobre l'eix de la sintaxi lògica. Com que aquest no és el cas i pot demostrar-se que sintàcticament any es comporta com un nom (tot d'una ho veurem) quedaria fonamentat que la solució a la interpretació d'una oració com (49) fos diferent a la de (51): a (49), any, essent com un nom, no se sotmet a QR mentre que a (51), every, essent un quantificador [+operador] s'hi sotmetria. Noteu que el que qualificàvem d'abast llarg obligatori per a any és, de fet, el resultat de la interpretació independent de què any, com els noms, és objecte.

Quant a la solució de Hornstein al problema de l'ambigüitat per opacitat (cf. (47)) consistent a objectar que s'hagi d'explicar per QR, cal prendre nota que es justificaria ja d'entrada pel fet que un tractament per QR és incapaç de donar compte del fet que (49) i (51) no són ambigües. A més d'aquesta justificació, és necessari esmentar si més no que en aquest punt Hornstein fa una crítica molt forta de totes aquelles teories (neofreguianes les anomena ell) basades en nocions com les de referència, veritat, model ... que es presenten com a teories sobre com opera el significat a les llengües naturals. En aquest respecte, argumenta en diverses ocasions que des del punt de vista de la facultat lingüística és del tot irrellevant si un terme es refereix a una entitat real fent notar, per exemple, que el comportament gramatical dels noms de ficció (unicorni, Pegasus, etc.) és indistingible del que

palesen els noms que denoten objectes reals. Pel que fa a la quantificació, argüeix de manera semblant recalcant que el funcionament de la quantificació s'ha de separar de la problemàtica ontològica i que entre una cosa i l'altra no hi ha la connexió intrínseca que Quine i d'altres filòsofs i lògics sembla que hi vegin. Aquest planteig, naturalment, porta a la següent solució positiva per a les ambigüitats d'opacitat ("positiva" per contraposició amb el que ja sabem al respecte, i.e. que per Hornstein no és correcte explicar-les per QR): l'ambigüitat de dicto/de re i d'altres fenòmens comparables com ara les ambigüitats originades per les descripcions definides²⁰ no són fenòmens que caiguin en l'àmbit de la facultat lingüística pròpiament dita de manera que seria millor d'abordar-los fora de la teoria de la gramàtica en sentit estricte. Sembla que es tracti de fenòmens abordables des de la pragmàtica (a la manera de Scheffler (1955) i de Barwise & Perry (1980)) dels quals s'hauria de donar compte en el nivell de representació semàntica-2 (cf. SI-2, Chomsky (1975)) que seria aquell nivell que recolliria la intervenció, en la constitució de la interpretació semàntica, d'altres facultats cognitives a més de la intervenció de la gramatical recollida en el nivell de representació semàntica-1 (SI-1 per Chomsky (1975)). Com diu Hornstein (1984), el nivell de representació semàntica-2 inclouria "principles of interpretation due to the operation of other cognitive faculties that might perhaps be governed by relationships of the cognitive apparatus with facts about the world" (p. 52)

4.3. Una teoria (i tipologia) de la quantificació, (Hornstein (1984))

Com just fa un moment s'ha esmentat, Hornstein separa el que seria l'eix interpretatiu de l'eix de la sintaxi lògica dels quantificadors. Feta aquesta separació que és necessària no ja per a entendre el divorci entre significat i funcionament sintàctic (cf. personne (fr.) vs. ningú (cat.), nessuno (it.) i nadie (esp.)) sinó l'adquisició per part de l'infant de les regles que el regeixen tindriem la partició següent:

L'eix interpretatiu ens separaria els quantificadors dels noms. Els primers serien totes aquelles expressions no denotatives que s'interpreten relativament a un domini donat d'entitats; els segons, en canvi, són expressions denotatives. Presentada així la cosa, podríem dir que l'eix interpretatiu és el definit com l'eix [$\pm$ quantificador] i que els noms són [-quantificador].

L'eix de la sintaxi lògica ens separaria els elements que formen estructures d'operador - variable mitjançant l'operació de QR dels que no són susceptibles de tal cosa: els primers són operadors i els segons termes ([-operador]); l'eix de la sintaxi lògica és, doncs, l'eix [$\pm$ operador].

Les observacions fetes més amunt ens han posat en la pista que la predicció del comportament semàntic dels quantificadors passa necessàriament per la consideració dels dos eixos i, concretament, que a més dels quantificadors operadors ([+ quantificador, +operador]) hi ha elements quantificadors que no són

operadors, sinó termes ([+quantificador, -operador]). Es exemple de [+quantificador, +operador], every i de [+quantificador, -operador], any.

Els elements [+quantificador, -operador] com ara any constitueixen el que Hornstein anomena quantificadors de tipus I (QI)²¹. Els QI es diferencien dels Q. [+quantificador, +operador] sota els respectes següents²²:

1) Els QI tenen unes possibilitats molt més àmplies de coindexació que els altres. Els QI (any per ex.) poden anar coindexats amb pronoms fora de la seva clàusula i els altres (every per ex.), no:

- (53)a. If Bill likes anyone_i, the Sam lends him_i money
b. *If Bill likes everyone_i, then Sam lends him_i money

2) Els QI poden anar coindexats amb elements fora de la seva oració i els altres, no:

- (54)a. Take any number_i. Divide it_i by two
b. *Pick every peach_i. Give it_i to Mary

3) Un QI és insensible als efectes del WCO i de la "leftness"²³; els altres, en canvi, hi són sensibles:

- (55)a. His_i heavy caseload doesn't bother any lawyer_i
in the firm
b. *His_i heavy caseload doesn't bother every lawyer_i
in the firm

4) Els QI són interpretativament independents dels altres ele-

ments lògics de la clàusula, és com si tinguessin el màxim abast possible. Així, pel que fa a l'abast relatiu dels quantificadors, resulta que (56a) no és ambigua mentre que (56b), sí que ho és:

(56)a. A certain woman loves every man

b. Every woman loves someone

(a certain és també un QI)

5) Els QI no se subjecten a l'ECP i els altres, sí. Així, a (57a), a certain woman té abast per sobre del quantificador de la clàusula sobreordenada mentre que a (57b) (=51), every Italian guy rep la lectura d'abast curt relativament a someone:

(57)a. Everyone believes a certain woman is in the yard

b. Someone believes that every Italian guy loves Sarah

Les propietats llistades aquí al damunt suggereixen tot d'una aquesta generalització: els QI són molt semblants als noms i els altres, per l'acció de QR, són els que formen estructures d'operador-variable dins de la pròpia clàusula. Resulta, però, que aquesta segona afirmació no és sostenible. A (58a) per exemple, every Republican rep la lectura consignada a (58b) de manera que s'obté una estructura d'operador-variable que no queda dins de la clàusula originària del quantificador operador every:

(58)a. Someone expects every Republican to be elected

b. [every Republican_x [someone_y [y expects [x to be elected]]]]

Ara bé, el que ja resulta impossible és interpretar every Republican

amb un abast superior a someone en una oració com (59). Tal interpretació exigiria que every Republican, en tant que operador, fos situat no ja a la clàusula immediatament superior a la seva variable sinó a la superior a aquesta darrera clàusula.

(59) Someone wants John to expect every Republican to be elected

Curiosament però, la distribució del quantificador every a (58) i (59) segueix un patró prou familiar. En efecte, every per (58), (59) i les propietats corresponents llistades d'1) a 5), es comporta com una anàfora lèxica, és a dir, com els reflexius i recíprocs. Aquests, o bé són lligats dins de la seva clàusula (com la variable lligada per every d'1) a 5)) o bé són lligats a la clàusula immediatament superior quan és el cas que són subjectes de clàusules d'infinitiu reproduint, doncs, el que s'observa a (58) i (59) per a every. A (60) queda il·lustrat aquest darrer paral·lelisme: així com és possible que every a (58) tingui un abast immediatament superior al de la clàusula d'on procedeix, a (60a) un reflexiu té el seu antecedent a la clàusula immediatament superior; així com every Republican a (59) no pot tenir un abast superior al de someone, himself a (60b) no pot tenir com a antecedent John

(60)a. John_i expects himself_i to pass the exam

b. *John_i wants Mary to expect himself_i to pass the exam

Que únicament la posició de subjecte d'infinitiu fa possible que l'operador per a una variable o l'antecedent per a una anàfora siguin a la clàusula immediatament superior ho corrobora la agra-

maticalitat de (61b) i la impossibilitat a (61a) de la interpretació on everyone tingués un abast superior a someone:

(61)a. Someone said that Mary likes everyone

b. *John_i said that Mary likes himself_i

En definitiva, sembla que la generalització que apuntàvem en vista de les propietats 1)-5) quedaria així després de corregir la segona afirmació que la integrava: els QI són molt similars als noms pel que fa a l'eix de la sintaxi lògica i els altres, els [+quantificador, +operador], són com les anàfores. És de notar que noms i anàfores són, diguem-ne, classes naturals de la teoria del lligam de manera que és lògic demanar-se si la base gramatical de la tipologia de la quantificació que ara examinem no és justament el lligam. Per Hornstein, la resposta és que, efectivament, els fonaments de la teoria dels tipus de quantificadors, els posa la teoria del lligam. Ara: és sabut que la teoria del lligam de Chomsky (1981) és una teoria del lligam-A i és prou clar també que si bé every s'assembla enormement a les anàfores lèxiques, es diferencia d'aquests elements pel fet que reflexius i recíprocs (anàfores) han de ser lligats-A mentre que una variable resultat de QR és lligada-no-A. La solució sembla que hauria de passar, doncs, per una teoria del lligam que permetés de recollir les propietats comunes als reflexius i recíprocs i que alhora els diferenciés en el que cal. Una teoria amb aquestes característiques hauria de ser una teoria del lligam-A i no-A . En efecte, una teoria d'aquesta mena ens permetria parlar d'anàfores-A i d'anàfo-

fores-no-A. Serien mostra de les primeres els reflexius i recíprocs per exemple, i de les segones les variables que originen quantificadors com every.

Atès que la teoria del lligam-A i no-A que invoca Hornstein és essencialment la teoria del lligam generalitzat d'Aoun ((1981)-...(1985)) que s'ha comentat en el capítol anterior (cf. 2.1.2 cap.3), ens resta únicament un punt important per a donar per presentada la tipologia de la quantificació de Hornstein.

Noteu que hem anomenat QI els quantificadors que són [+quantificador, -operador] mentre que ens hem referit als [+quantificador, +operador] sense altra qualificació que la pròpia caracterització. Ara cal dir que els quantificadors operadors de què hem parlat fins aquí constitueixen una de les dues subclasses de la classe [+quantificador, +operador]. La subclasse caracteritzada aquí és la que Hornstein retola com a QII, l'altra és la QIII. Els QIII són, en certa manera, la realització d'una possibilitat esperable per raons de completitud lògica quan es parteix com aquí d'una teoria del lligam generalitzat. Vegem-ho. Els QI, com els noms, se sotmeten al principi C; els QII, com les anàfores lexiques al principi A i, finalment, els QIII realitzarien la possibilitat present en aquest sistema que consisteix a quedar sota el signi tant del principi A com del principi C.

Com s'ha vist en el capítol anterior (cf. 2.1.2.), el signi a simultaneo dels principis A i C del lligam generalitzat provoca una asimetria subjecte/objecte en clàusules no infinitivals que radica en el fet que l'objecte però no el subjecte pot ser lligat

des de fora de la seva clàusula. Exemplificarien aquesta asimetria quantificadors com personne (fr.) i els elements qu in situ (ang.) (vegeu però 2.3. cap. 3) que serien, naturalment, QIII.

(62)a. ?*Je n'ai exigé que personne vienne

b. Je n'ai exigé qu'ils arrêtent personne

(6§)a. ?*Who expects that what was bought by John ?²⁴

b. Who expects that John bought what ?

Cal remarcar que la asimetria que s'observa a (62) i (6§) a favor de l'objecte no és complementària de la asimetria que es manifesta amb quantificadors de tipus II (QII) ja que si bé allí la asimetria era a favor del subjecte (cf. (58) vs. (61)) en el sentit que un quantificador procedent de la posició de subjecte podia assolir un abast superior al de la clàusula de la seva variable, s'hi jugava amb clàusules d'infinitiu cosa que no ocorre a (6§). En definitiva, la diferència entre els QII i els QIII concerneix només la posició de l'objecte que possibilita l'abast llarg només als Q. de tipus III (QIII) per la intervenció simultània dels principis A i C i no pas als QII que únicament se subjecten al principi A; els QII i els QIII coincideixen, en canvi, sota un respecte que els diferencia dels QI: QII i QIII se sotmeten a l'ECP; els QI (sota el principi C), en no formar estructures d'operador-variable i, doncs, en no donar lloc a categories buides que hagin de ser recuperades, són insensibles a l'ECP.

Un cop presentada la teoria (i tipologia) de la quantificació de Hornstein, hem de veure com s'hi acomoda la interpretació amb una negació tota sola per a oracions del tipus "no crec que ningú

m'entengui".

4.3.1. Ningú dins de la tipologia de Hornstein (1984)

Com Kayne (1981a), Aoun & Hornstein (1985), seguint en el marc de Hornstein (1984), assumeixen que ne actua d'indicador d'abast per a personne assenyalant la clàusula a la qual personne s'ha d'adjuntar a la FL. Per l'operació de QR personne deixa una variable sotmesa a l'ECP cosa que, en l'enfocament de Kayne (1981a) resultaria suficient per a explicar la asimetria constatada per darrera vegada a (62).

Això no obstant, Aoun & Hornstein es fan ressò del següent: d'una banda que en certs dialectes del francès no es pot considerar ben formada cap de les dues oracions de (62) (cf. Milner (1979)) i, d'altra banda, que hi ha qui no combrega amb l'extrapolació de la asimetria (62) en francès a l'espanyol (extrapolació que consisteix a dir que la versió espanyola de (62a) tot i ser gramatical lliura dues negacions forçosament i a diferència de la versió de (62b) que en lliuraria una només) perquè en espanyol, diuen Aoun & Hornstein, "per certs parlants" tant (62a) com (62b) serien bones interpretades amb una negació tota sola²⁵.

Donats aquests fets, Aoun & Hornstein argüeixen que la tipologia tripartida dels quantificadors que hem vist suara, a diferència de l'enfoc per ECP tot sol de Kayne (1981a), és capaç de fornir una explicació natural dels tres dialectes que, comptat i debatut, sembla que hi ha. Així, el dialecte del francès estudiat per

Kayne (cf. (62)), el francès₁, presentaria personne com a QIII que com a tal se subjectaria a l'ECP i als principis A i C, L'altre dialecte relatiu a personne, el francès₂ estudiat per Milner (1979), on ni (62a) ni (62b) són gramaticals, tindria personne com a QII i, doncs, personne seria sota el disgní de l'ECP i del principi A. Finalment, tindríem un tercer dialecte, el propi dels parlants d'espanyol que troben que tant (62a) com (62b) en versió espanyola són oracions ben formades amb una sola negació. Per a aquest darrer dialecte el quantificador pertinent, és a dir, nadie seria un QI de manera que, com els noms, només seria sotmès al principi C no plantejant-se ni tan sols la intervenció de l'ECP.

Aoun i Hornstein constaten que tal anàlisi prediu per exemple que en francès₂, les dues oracions de (63) han de ser bones (i ho són) atès que en francès₂ personne no és ni més ni menys que una autèntica anàfora que ha de ser lligada dins de la seva clàusula (tractant-se d'oracions finites) sent, doncs, necessari que ne aparegui en la mateixa clàusula que personne²⁶:

(63)a. J'ai exigé que tu ne vois personne

b. J'ai exigé que personne ne vienne

Es més interessant encara la predicció restrictiva que es desprèn d'aquesta teoria de la quantificació:

- (64) *Un dialecte on (62a) fos acceptable i (62b), no.
(Es a dir, no hi ha un tipus IV de Q. que pugui ser adjuntat a la clàusula matriu només si s'origina a la posició de subjecte d'una clàusula incrustada)
(Adaptació de (16) a Aoun & Hornstein (1985) p.628)

4.3.2. Discussió

Tot i que a la fi sembla que hi ha algú que es fa ressò de la interpretació normal d'oracions com "no quiero que nadie venga"²⁷ (faré com si la constatació d'Aoun & Hornstein no es limités a l'espanyol i incloqués, com cal, el català i l'italià si més no) i malgrat l'atractiu indubtable d'una teoria i tipologia dels quantificadors com la de Hornstein, voldria demostrar en primer lloc que ningú (passaria el mateix amb nadie) no pot considerar-se un quantificador de tipus I i, en segon lloc, que la tipologia dels quantificadors de Hornstein no s'avé amb els fenòmens relatius a la quantificació que s'observen en català per exemple. Aquesta manca d'ajustament no tindria remei ni podria aclarir-se per què no en té en el cas d'assumir que l'estructura oracional de les llengües R.I.PRO-drop és l'adoptada majoritàriament; l'adopció del marc alternatiu, per contra, ens permet d'endevinar el motiu de la manca d'ajustament entre la tipologia de Hornstein i els fets concernent la quantificació en català per exemple.

En aquesta subsecció argumentaré aquestes asseveracions. Més endavant i més temptativament argüiré que la tipologia de Hornstein, essent irreprotxable quant als pressupòsits que la fonamenten, potser incorre en l'error de presentar una classificació tripartida. En concret, sembla que hi ha indicis per a qüestionar l'anomenat tipus III de Q.

Si ningú (o nadie) fos un quantificador de la classe I,

hauria de complir les propietats pertinents (cf. 1)-5) al començament de la subsecció 4.3. d'aquest capítol) amb independència de la posició en què aparegués. En efecte, en la tipologia de Hornstein, la posició que ocupi el quantificador a l'estructura-S només pot tenir conseqüències per als quantificadors de tipus II i III que són els subjectes a l'ECP. Apuntat això, és ben bo de comprovar que tal predicció no s'acompleix o que, en definitiva, ningú no es comporta a l'eix de la sintaxi lògica com un nom tal i com és característic dels QI. Comprovem-ho.

(65)a. El seu_i èxit no l'entén ni el Pere_i

b. *El seu_i èxit no l'entén $\overrightarrow{\text{ningú}}_i$

(66)a. Si tant li_i agrada que ho faci el Pere_i²⁸

b. *Si tant li_i dol que no ho faci $\overrightarrow{\text{ningú}}_i$

(67)a. Encara que el Pere_i no s'ho cregui, digues-li_i que...

b. *Encara que ningú_i s'ho cregui, digues-li_i que...

(68)a. -El Pere_i no ho ha vist

-No m'estranya, Tant despistat com és pro_i!

b. -Ningú_i ho ha vist

*-No m'estranya. Tant despistat com és pro_i!

De (65) a (68) es fa palès que ningú té moltes més dificultats que un nom a l'hora de coindexar-se amb un pronom a diferència del quantificador anglès any que es comporta com un veritable QI (cf. (53a)-(55a)) amb independència que s'interpreti com existen-

cial o universal, és a dir, amb independència que aparegui en un context modal/negatiu o no respectivament. A (65)-(68), ningú no pot anar coindexat amb un pronom encap cas contradient per aquest ordre els dictats 3),3),1),1) i 2). En altres paraules, si el fet que la versió espanyola (o catalana) de (62a) sigui ben formada lliurant una negació tota sola, portava a Aoun & Hornstein a considerar nadie (el mateix per a ningú) indemne a l'ECP i, doncs, a classificar-lo com a QI, els fets palesos a a (65)-(68) ens indiquen que no som davant d'un QI. Més encara, la combinació de (65)-(68) amb (62a) fa imposible la inclusió de ningú dins cap dels tipus de la classificació de Hornstein.

Això no obstant, si bé el que s'observa de (65) a (68) és suficient per a dubtar de la validesa de la classificació de Hornstein, podria argüir-se que a (65)-(68),hi intervé un factor no controlat i potser distorsionador, la negació. Havent de tornar més endavant sobre la negació (cf. 4.3.3), aquesta àrea encara tan desconeguda i tenebrosa, intentaré demostrar que independentment dels problemes de la negació, la tipologia de Hornstein resulta inadequada si es parteix de les assumpcions canòniques concernent l'estructura oracional de les llengües R.i.PRO-drop.

Observeu les oracions sota (69).

- (69)
- a. s^{pro}_i
Si no hi hagués estat mai, un altre_i (en el seu_j lloc)
hi hauria anat
- b. s^{pro}_i
*Si no hi hagués estat mai, (en el seu_j lloc) n'hi hauria
anat $\rightarrow$ un altre_i

Es claríssim que sense dislocació a la dreta de l'expressió un altre, i.e. tal i com està indicat, a (69b) és impossible que un altre²⁹ lligui com a variable el subjecte nul de la clàusula dislocada si no.... A (69a), en canvi, és la interpretació natural.

Posem que assumim que existeix una posició de subjecte oracional preverbal, en català com en anglès. Adoptem la teoria dels quantificadors de Hornstein. ¿ Podríem explicar que el quantificador més limitat en possibilitats de coindexació sigui justament el quantificador en posició posverbal ? Vegem-ho. Suposem primer que un altre és un QI, és a dir, una expressió [+quantificador, -operador], i que com a tal se sotmet al principi C del lligam. Se segueix que s'hauria d'interpretar independentment d'altres quantificadors i que, al capdavant, hauria de tenir el màxim abast possible sense que la posició preverbal o posverbal tingués cap rellevància al respecte. Quant a les possibilitats de coindexació amb pronominals, el que testàvem a (69), un altre hauria de tenir les mateixes que un nom amb independència també de la posició del Q. Com que això no és pas el que ens trobem a (69a) i (69b), sembla que caldria descartar que un altre sigui un quantificador de tipus I. Abans però, pot ser convenient assegurar-nos-en provant què passa amb un nom en el lloc del quantificador atès que, com ara recordàvem, els QI són com els noms pel que fa a les possibilitats de coindexació amb pronominals. Substituint un altre a (69) per un nom, s'obté (70):

- (70) s^{pro_i}
a. Si no hi hagués estat mai, el Pere_i (en el seu_j lloc)
hi hauria anat

- (70) s^{pro_i}
 b. $^{??}$ Si no hi hagués estat mai, (en el seu_j lloc) hi hauria anat $\rightarrow$ el Pere_i

Certament, cal reconeixer que sense dislocació a la dreta de la FN el Pere, a (70b) la correferència entre el Pere i el subjecte pro de la clàusula si no... sembla obstaculitzada. Amb dislocació, en canvi, no hi ha cap problema i la correferència buscada s'obté com s'obté també directament a (70a). Això no obstant, entenc que tal prova no pot considerar-se de cap manera definitiva. En efecte, quan es persegueix la correferència, la gramàtica afavoreix (o demana segons Reinhart (vegeu la n. 30)) el c-comandament de manera que no és d'estranyar que sent tan fàcilment assolible tal configuració a (70b) per mitjà de la dislocació, sense tal dislocació la interpretació correferent resulti relativament forçada (noteu que la dislocació a la dreta a efectes de c-comandament és idèntica a la dislocació a l'esquerra). Mirem, doncs, d'impedir la dislocació que s'imprimeix naturalment a (70b) quan es pretén propiciar la interpretació correferent de la FN el Pere i el subjecte pro de la clàusula si no...:

- (71) s^{pro_i}
 a. Si no hi hagués estat mai, (en el seu_j lloc) hi hauria anat el Pere_i i no jo.

Noteu que forçant que el Pere quedi dins de l'oració pròpiament dita per l'acció de l'afegit remàtic i no jo que no admet dislocació pel fet mateix de ser remàtic forçosament a (71), (71) lliura sense cap violència la interpretació correferent consignada.

Comparem ara (71) amb (72):

(72) s^{pro}_i
*Si no hi hagués estat mai, (en el seu_j lloc) n'hi
hauria anat un altre_i i no jo.

A (72) com a (69b) resulta impossible la coindexació del subjecte pronominal de la clàusula si no... amb un altre. Certament, (72) no fa sinó corroborar el que haguéssim pogut concloure per la comparació de (71) amb (69b) directament ja que el clític en (vegeu la nota 29) garanteix que un altre a (69b) (com a (72)) no és dislocat. La conclusió no és sinó aquesta: un nom en la mateixa posició que el quantificador un altre (cf. (71) amb (69b) i/o (72)) té més possibilitats de coindexació que no pas aquest i, doncs, caldria descartar que un altre sigui un QI³¹ en la tipologia de Hornstein.

Considerem ara la possibilitat que un altre fos un quantificador de tipus II, això és, [+quantificador, +operador] i purament anafòrica diferència dels QIII. Com ja sabem els QII s'adjunten a la seva clàusula llevat del cas que apareguin com a subjectes d'infinitiu. Només en aquest cas poden tenir un abast clausal superior al de la clàusula on s'originen. Quant a les possibilitats de coindexació amb pronominals, cal que un QII c-comandi el pronominal amb el qual va coindexat. Clarament, un altre no pot ser un QII ja que la coindexació de (69a) i el c-comandament que presuposa no són assolibles per QR: l'operació de QR no pot proporcionar abast per sobre una clàusula dislocada com és la de si no... a (69).

Un altre no pot ser tampoc un QIII ja que els QIII, com els QII, sent [+quantificador, +operador], per a anar coindexats amb un pronom necessiten c-comandar-lo des de la posició que ocupen com a operadors. Atès que aquesta posició és necessàriament d'adjunció a la clàusula originària del quantificador per als QIII preverbals mentre que pot ser d'adjunció a una clàusula superior per als QIII posverbals (i no necessàriament immediatament superior a diferència del que observàvem en el cas dels QII subjecte d'infinitiu), se'ns presenta el mateix problema que quan indagàvem si un altre era QII. Efectivament, un altre no pot ser QIII perquè el c-comandament per part de l'operador sobre el pronom que la coindexació de (69a) demanaria si un altre fos QIII, no és assolible des de la posició d'operador que ocuparia un altre en cas de ser-ho, és a dir des de la posició d'adjunció a la seva pròpia clàusula.

Així doncs, un altre no s'ajusta a cap dels tipus de Q establerts per Hornstein. Més encara, tot i que (69) no pot considerar-se una violació strictu sensu de la restricció (64) s'hi acostaria prou (a (69) el subjecte Q en qüestió no és el subjecte de subordinada de què es parla a (64)) en el sentit que ens mostra un quantificador preverbal amb més possibilitats de coindexació amb elements pronominals que un quantificador posverbal, sempre amb el benentès que aquest darrer no sigui dislocat a la dreta.

Resumint, el problema tal i com el tenim plantejat fins aquí i seguint sempre les assumpcions canòniques en relació a l'estruc-

tura oracional de les llengües R.I.PRO-drop, és el següent: un altre no pot considerar-se un Q de tipus I, i.e. [+quantificador, -operador], perquè mostra un comportament asimètric respecte de la coindexació amb pronominals (cf. (69a) vs. (69b)) i, doncs, perquè no és com els noms (cf. (69b) i (72) vs. (71)). Així les coses, caldria pensar que un altre és [+quantificador, +operador] i que, consegüentment, per a la coindexació amb un pronominal és necessari que hi hagi una relació de c-comandament entre el quantificador en tant que operador (com a c-comandador) i l'element pronominal (com a c-comandat)³². Ara bé, ens trobem que per a donar compte de la asimetria de (69), on un quantificador subjecte preverbal (i no pas un quantificador subjecte posverbal) fa pronoms variables en una clàusula superior, dislocada, per ser més exactes, caldria disposar d'un [+quantificador, + operador] la variable del qual fos exempta de l'ECP o, equivalentment, d'un [+quantificador, +operador] no limitat a la possibilitat (73) quant al seu poder d'abast.

$$(73) \quad [{}_{OP}i \ [{}_{O}t_i \ V\dots]]$$

Clarament, ni els QII ni els QIII permeten altra configuració que (73) per als quantificadors subjecte en posició preverbal de clàusula finita. Dit d'una altra manera, els QII i els QIII se subjecten per força a l'ECP. Així doncs, ens trobem que adoptar la visió canònica quant a l'estructura oracional de les llengües R.I.PRO-drop suposa no ja un conflicte amb la teoria de la quantificació de Hornstein sinó, simplement, la impossibilitat d'asimetries de la mena de la de (69). De fet, sembla que

implícitament, la visió canònica, independentment de la teoria de Hornstein ara, prediu un comportament just al contrari del comportament exemplificat a (69) per l'assumpció que l'única manera d'evitar la limitació (73) és la inversió de subjecte i, amb tal assumpció, esperaríem, efectivament, que els quantificadors posverbals tinguessin més possibilitats d'abast que els preverbals ja que només els primers salvarien bé l'obstacle de l'ECP o la limitació (73)³³.

Sota el disseny de la teoria alternativa defensada en aquesta tesi, el contrast entre les dues oracions de (69) no resulta gens sorprenent. Les estructures que des d'aquesta altra perspectiva cal assignar a (69a) i (69b) són (74a) i (74b) respectivament:

(74)a. [Oⁿ [TOP si no ...proⁱ [TOP un altreⁱ]] [Cⁿ [Iⁿ [FV anar eⁱ]
[I, I proⁱ]]]]]

b. [Oⁿ [TOP si no ...pro] [Cⁿ [Iⁿ [FV enⁱ v un altre eⁱ]
[I, I proⁱ]]]]]

Respecte de (74) s'ha de tenir present que es tracta de l'estructura-S de les oracions corresponents, que s'ha prescindit de "en el seu lloc", que anar és un verb ergatiu i d'aquí la forma de les FFVV i, finalment, que l'assumpció que la clàusula si no... (com d'altres encapçalant oracions i encapçalades elles per quan, encara que etc.) cau sota Oⁿ és generalitzada i motivada a bastament (cf. Reinhart (1983)).

Donades les estructures-S (74), les úniques atribuïbles a (69) d'acord amb la posició propugnada en aquesta tesi, la dife-

rència entre (69a) i (69b) se segueix automàticament. A (74a), un altre c-comanda pro a la seva dreta i pro a la seva esquerra. Aquest darrer en ser c-comandat per un altre lliura la interpretació de variable que s'obté a (74a) per al subjecte de la clàusula si no...³⁴. A (74b), en canvi, un altre, posant que fos objecte de QR i tot a la FL, no podria c-comandar des de cap de les seves dues posicions, la clàusula dislocada que en ser sota O" no és accessible per cap mena de trasllat d' α i, doncs, no és accessible per QR (el trasllat d' α arriba com a màxim a C" en el cas de ser trasllat qu). No podent c-comandar la clàusula dislocada, tenim explicat el motiu pel qual a (74b) el pro de la clàusula dislocada no pot ser interpretat com a variable (vegeu a més la n.34).

A més d'aquest guany explicatiu, la proposta alternativa expressada a (74) comporta un avantatge doble i gens menyspreable: és conjuminable amb la teoria de la quantificació de Hornstein a més de fer intel·ligible per què l'enfoc canònic no s'hi avé de cap manera. Començant pel segon punt, l'enfoc alternatiu apunta que la inclassificabilitat dels quantificadors del català (esp. o it.) és fruit d'assumir que existeix un subjecte preverbal intraoracional a les llengües R.I.PRO-drop. Certament, l'adopció del punt de vista alternatiu, i ja som al primer punt del doble avantatge, permetria d'acomodar la quantificació romànica PRO-drop en la tipologia de Hornstein de la manera següent: els quantificadors preverbals (no focalitzats) i també els posverbals dislocats són QI i els que a l'estructura-S apareixen intraoracional-

ment, és a dir, per la nostra hipòtesi, els que apareixen darrera el verb i no són dislocats són QII. Els QI del català serien així com els QI de l'anglès sota els respectes següents: no són producte de QR, no els és aplicable el PB i tenen el màxim abast possible (cf. (69a) i (74a)). Els QII del català coincidirien també amb els QII de l'anglès en les propietats següents: passen per QR a la FL, se'ls aplica el PB o, equivalentment, són sensibles al WCO i a la "leftness" (cf.n. 23) i, finalment, són limitats en abast en quedar subjectes a QR.

El que s'insinua, en definitiva és que la bipartició fonamental en la teoria de la quantificació de Hornstein, és a dir, la que separa els quantificadors operadors dels quantificadors termes (= [-operadors]) tindria lloc en llengües com ara el català en virtut d'una estratègia diferent de la de l'anglès. Pel que fa a l'anglès, un infant a partir de l'esquema de classificació innat i basant-se únicament en l'experiència (prova) positiva que li subministrarien oracions tan simples com ara (54a) i (56b) classificaria respectivament any com a QI i every com a QII³⁵. Pel que fa al català, assumida la hipòtesi que l'únic subjecte intraverbal és posverbal, la classificació bipartida en quantificadors de tipus I i quantificadors de tipus II seria automàtica i purament sintàctica en el sentit que un mateix ítem lèxic (com passa a (69)) pot ser QI o QII segons que aparegui respectivament preverbalment (o dislocat a la dreta i, doncs, de fet, dislocat a dreta o a esquerra) o posverbalment (sense dislocació). Tot i que en aquesta tesi no aprofundiré més aquesta idea en concret,

cal remarcar que a més del seu atractiu i de la seva compatibilitat amb la teoria de la quantificació de Hornstein, és reclamada per les asimetries del tipus (69) que, potser cal dir-ho, no són esporàdiques sinó que són més aviat sistemàtiques. A (75) en teniu una altra mostra: a (75b) el pronom de la clàusula dislocada no pot ser interpretat com a variable lligada³⁶ mentre que a (75a), sí:

- (75)a. Encara que no els_i hagi convidat, molts_i vindran a la festa
- b. Encara que no els hagi convidat, en vindran molts a la festa

4.3.3. Dues paraules sobre la negació i la quantificació

Argüiré en aquest punt del nostre recorregut que amb vista a desentrallar el funcionament de la negació, caldria endegar una investigació que estudiés la intervenció de la pragmàtica al respecte atès que en aquest domini, hi fa indubtablement un paper que d'altra banda, no s'ha explicat prou bé encara. M'arriscaré a apuntar allà on intervindria així com a mostrar com en certs casos les constriccions de la gramàtica fan impossible que intervingui. Per a diagnosticar temptativament una intervenció determinada de la pragmàtica i/o de la gramàtica he emprat una mena d'heurística molt rudimentària que és, aproximadament, la següent: l'existència de patrons formals idèntics al si d'una llengua que això no obstant mostren diferents graus d'acceptabi-

litat a l'hora de vehicular una determinada interpretació, palesaria la intervenció de la pragmàtica; l'existència de marcs pragmàticament idèntics en principi que no poden expressar-se en la mateixa forma i amb el mateix grau d'acceptabilitat en dues llengües diferents, palesaria que el patró formal de les llengües en qüestió és diferent per algun respecte. Mitjançant aquesta mena d'estratègia he arribat als resultats que ara resumiré no sense abans fer constar que tals resultats s'han de veure com a punts de partida d'una investigació que aprofundís veritablement els problemes plantejats.

Una caracterització purament formal del quantificador ningú i dels seus equivalents a les llengües romàniques és insuficient per a predir la seva distribució i interpretació: amb una caracterització de tal mena exclusivament, seria impossible explicar la asimetria (76) i la resistència que (77a) oposa a la interpretació amb doble negació enfront de la facilitat i naturalitat amb què la lliura (77b):

(76)a. Pierre ne veut que je voie personne

b. *Pierre ne croit que je voie personne

(77)a. No ho v^ull // que ningú vingui

b. No ho cr^ec // que ningú vingui

Advertint que (76) es dona en un mateix dialecte (cf. Pica (1983)), és de notar que la caracterització dels dialectes del francès per part d'Aoun & Hornstein no resulta sostenible ja que (76a) ens portaria a pensar que personne és un QIII i (76b) que és un

QII i d'aquí que fossim davant de dos dialectes diferents quan resulta que (76a) i (76b) pertanyen al mateix dialecte (cf. la partició d'Aoun & Hornstein en francès₁ i francès₂ a 4.3.1.).

S'insinua, certament, que el motiu de les dues asimetries contingudes a (76) i (77) ha de residir en la pragmàtica, segurament en les pressuposicions diferents dels verbs de volició d'una banda i dels de coneixement i creença de l'altra (cf. Bosque (1980)). Aquestes pressuposicions farien molt més viable una doble negació amb aquests darrers que no pas amb les primers³⁷. Així, en francès, personne com anàfora-no-A (QII al capdavant³⁸) seria lligada localment a (76a) tot i que el marcador ne sigui a la clàusula sobreordenada perquè vouloir oposa resistència a la doble negació fent que a efectes del lligam de l'anàfora-no-A sigui irrellevant que ne aparegui a la clàusula sobreordenada o a la pròpia clàusula de personne. En canvi, (76b) seria agramatical perquè croire admet fàcilment la doble negació i, doncs, personne com anàfora-no-A no tindria l'antecedent en el domini més restringit on el pot tenir, i.e. a la seva pròpia clàusula. Pel que fa a (77), podríem concloure provisionalment que la gramàtica permet les dues interpretacions (amb una negació i amb dues) en tots dos casos i que és la pragmàtica la responsable de la preferència per la interpretació amb una negació tota sola a (77a).

Fins aquí, doncs, hem vist una àrea on no sembla que pugui prescindir-se de l'aportació de la pragmàtica a la constitució de la representació semàntica final d'una oració. Ara bé, és interessant veure com la gramàtica fa que certes variacions que

en virtut de la pragmàtica serien esperables ja no es produeixin.
Vegem-ho.

- (78)a. *Je ne veux que personne vienne
b. *Je ne crois que personne vienne
- (79)a. No vull que ningú vingui
b. No crec que ningú vingui

En efecte, si (76) i (77) ens portaven a concloure que les pressuposicions diferenciades dels verbs de volició d'una banda i dels de creença de l'altra eren la base dels contrastes (a)/(b) que contenen, ara (78) i (79) fan pensar que les diferències entre aquests dos tipus de verb hanesdevingut negligibles en comparació del poder de la configuració, i, doncs, de la gramàtica. Pel que respecta al francès, ja s'ha suggerit què és el que passa a (78): l'ECP fa fora les dues oracions o, equivalentment, l'atracció de personne per part de ne a la FL deixa una categoria buida que no és recuperable en donar-se la configuració (37) que repeteixo aquí per conveniència.

- (37) * [Q_i/qu_i [... v [₀, (t_i) ^{that} ₀ t_i v ...]]]

Pel que respecta al català (it. o esp.), hem sostingut que les oracions de (79) s'interpreten amb una sola negació sent, naturalment, ben formades, perquè aquesta interpretació no dóna lloc a la configuració prohibida (37). Fins aquí, doncs, coincidim amb Aoun & Hornstein (1985) en la seva anàlisi de (79) (en esp. però). Ara bé, objectem que (37) no es doni perquè ningú en ser QI, a la FL sigui en el lloc de t_i a (37). Alguns inconvenients

de pes consubstancials a aquesta anàlisi, els hem vist a al subsecció anterior. Ara hi podríem afegir que l'anàlisi de ningú com a QI no podria donar compte del que tenim a (80).

(80)a. ?Vull que ningú vingui

b. No vull que ningú vingui (1 negació)

c. No vull que vingui ningú

d. *Vull que vingui ningú

e. No ho vull // que ningú vingui (és possible la doble negació)

Aoun & Hornstein se centren únicament en (80b)-(80c) per a dictaminar que ningú és QI. Un tal dictamen fa incompreensible el contrast indubtable que existeix entre (80c) i (80d). No es veu tampoc com s'encabiria en el marc d'Aoun & Hornstein el cas de (80e).

Fixeu-vos que per a (80b), la construcció a debat per excel·lència, tot el que hem sostingut fins al moment és que és bona amb una sola negació (oposant-nos a Rizzi i Jaeggli i coincidint amb Aoun & Hornstein) essent, doncs, radicalment diferent del seu correlat francès (cf. (78)) que és mal formada sense remei i que la causa de tal diferència francès/ cat. esp. it. ha de ser que en francès la interpretació amb una sola negació original (37) mentre que en català (esp. o it.), (37) no es produiria o, el que és el mateix, l'ECP seria irrellevant, perquè ningú és en posició de TOP. Certament, el contrast (78b)/(80b) requereix una explicació que no pot ser pragmàtica. S'apunta clarament que es tracta d'un patró formal diferent que, per la nostra hipòtesi,

seria (37) per al francès vs. ningú en posició de TOP correlatiu de pro en posició posverbal. Ara bé, el fet que ningú sigui a TOP no explica encara que (80b) lliuri una negació i no dues com seria d'esperar atès que ningú preverbal s'interpreta normalment com existencial negatiu (en cat., it. esp.) amb independència que aparegui encapçalant una oració matriu o una clàusula subordinada. Així passa per exemple a (80a) i a (80e) (=77a) tot i les matisacions fetes al respecte d'aquest darrer cas quan comentàvem (77a). Considereu ara les oracions sota (81):

- (81)a. No m'estranya que ningú t'entengui
- b. No em sorprèn que ningú s'hagi presentat
- c. No em dolgué que ningú el saludés
- d. No li va saber greu que ningú li fes cas
- e. No li va retreure que ningú el convidés
- f. No s'ha penedit que ningú l'acompanyés
- g. No lamenta que ningú l'hagi escoltat

Contràriament als casos que hem vist fins ara, casos de clàusules subordinades en subjuntiu encapçalades per ningú i amb negació a la sobreordenada, les oracions de (81) tot i presentar aquesta mateixa forma, lliuren totes, dues negacions³⁹. Arribats en aquest punt, cal fer notar que entre els verbs o expressions verbals (cf. (81d)) de (81) i els verbs voler, creure etc. hi ha una característica diferencial prou important. Els verbs de (81) són tots factius i amb tals verbs una oració com (82a) no és mai sinònima de (82b).

- (82) (passeu a la pàgina següent)

(82)a. No em sap greu que hi vagis

b. Em sap greu que no hi vagis

En canvi, amb verbs com voler, creure⁴⁰ etc. es produeix pràcticament una equivalència entre la forma amb la negació a la sobreordenada i la forma amb la negació a la subordinada.

(83)a. No crec que hi siguin = Crec que no hi són

b. No volia que hi anéssim = Volia que no hi anéssim

Bosque (1980) fa un estudi prou exhaustiu, al qual remeto encariadament, sobre els inconvenients de tractar les alternances (83) mitjançant transformació en un marc pre-GB. En el marc GB, un tractament transformacional del problema és, gairebé d'entrada, inviable.

Independentment de quina pugui ser la solució, cosa d'altra banda gens òbvia, sembla indubtable que el fet que a (80b) es lliuri una sola negació mentre que a (81) siguin dues s'ha de relacionar amb el caràcter del verb de cada banda. Establert aquest supòsit que sembla prou plausible donat que (81), (82) i (83) manifesten un comportament que no és exclusiu del català (it. o esp.) sinó que és generalitzat, sembla que el problema que suposa (80b) en lliurar una sola negació podria interpretar-se com una llicència a la pressió pragmàtica per part de la gramàtica. Ara bé, sense perdre de vista l'existència del contrast francès/ llengües R.I. PRO-drop exemplificat a (78b)/(80b) respectivament, així com l'acceptabilitat de (76a) en francès, torna a insinuar-se que la gramàtica pot tolerar certes "anomalies" però no d'altres. Sabem al respecte que (37), per exemple, és una violació que la gramàtica

no tolera i d'aquí que (78b) sigui inacceptable. Fent la hipòtesi que ningú és a TOP, caldria esbrinar com és que en aquest cas la gramàtica cedeix a la pragmàtica fent possible la interpretació de (80b) amb una sola negació. Havent indagat al respecte, sembla que la cosa podria anar així: la peça bàsica de la "tolerància" de la gramàtica del català en aquest tipus de construccions seria que el quantificador ningú ocupa la posició de TOP (vegeu l'argumentació pertinent a 3.1. cap. 1). Les posicions més enllà del llindar O', sota o", és a dir les posicions de TOP, són, en cert sentit, peculiars. Es sabut per exemple que són posicions extratemàtiques, que salven casos altrament de WCO (cf. n. 34) etc. Aquestes i d'altres consideracions han impel·lit a la postulació d'un nivell de representació posterior al de la FL, la FL' (cf. Chomsky (1982)), per a la interpretació d'aquests elements. Si a aquestes assumpcions generalitzades i necessàries per raons independents, hi afegíssim ara un supòsit prou natural i plausible com és ara que sota O" la distinció entre posició-A i posició-no-A s'anul·la (cf.n. 10), és a dir si hi afegíssim que els tòpics són posicions-A i no-A alhora, sembla que la interpretació que lliuren les oracions del tipus de la de (80b) comença a fer-se intel·ligible. Que l'explicació que ara faré no és mancada de fonament, ho fa pensar el fet que alhora que amb tal explicació s'explicaria (80b), s'explicaria també l'estatus de les oracions de (84):

(84)a. ??No crec que molts/dos surtin (cada dia)

b. ??No crec que molts/dos ja l'hagin vista, aquesta pel·-

lícula

Comencem per constatar que el canvi del verb de la sobreordenada a (84) per un verb factiu dóna oracions perfectament acceptables:

- (85)a. No m'estranya que molts/dos surtin cada dia
- b. No em sorprèn que molts/dos ja l'hagin vista, aquesta pel.lícula.

El contrast en estatus entre (84) i (85) és subtil si voleu però prou palès com per a no passar-lo per alt.

Havent de descartar un tractament transformacional del problema de la negació amb verbs com ara creure, voler etc. per raons tècniques i de principi en el marc GB, posarem que aquests verbs tenen la característica d'"obrir" les clàusules que els complementen i que han de ser necessàriament en subjuntiu⁴¹ (cf. no crec que facis res vs. *no crec que fas res) de manera que les clàusules de (84) serien obertes a la sobreordenada i les de (85), no. Feta aquesta suposició que, de fet, té una expressió formal ben diferenciada en anglès (els verbs de volició (want) i creença (believe) demanen deleció del llindar O') per exemple, l'obtenció d'una negació tota sola a (80b) així com l'estatus de (84) se seguirien fàcilment donat l'altre supòsit relatiu al caràcter A i no-A de les posicions de TOP. La idea és la següent: per a no a l'estructura-S (i a la FL) ningú a (80b) i molts/dos a (84) compten com comptarien en posició purament A perquè no, no sent prou selectiu⁴² i donada l'obertura de la clàusula subordinada, a la FL afectaria la posició de TOP que contingues un element susceptible de reaccionar a l'activador de la negació que és no pel fet que la posició de TOP és A i no-A. Ara bé, els elements

a TOP són inamovibles pel fet de ser justament a TOP de manera que romanen al seu lloc. Seguidament, al nivell de la FL' són, diguem-ne, reinterpretats perquè en tant que quantificadors en posició-no-A no poden quantificar vàcuament. Així és com identifiquen el corresponent pro que en els casos que ens ocupen ara és s_opro. Exposada la derivació que seguirien les oracions de (80b) i (84) des de l'estructura-S a la FL resta veure com és que s'obté una negació a (80b) i per què és que les oracions de (84) no són plenament acceptables. Noteu que fet aquest planteig, és a dir, vista la derivació que els pertoca, la resposta ve gairebé tota sola. Començant per (80b), tenim que a la FL no ha afectat ningú. La disposició dels dos elements seria la mateixa que si ningú ocupés una posició-A pura i, per tant, ningú esdevé a la FL un existencial negatiu tot i no ser susceptible de QR pel fet que és a TOP. En assolir-se el nivell de la FL', ningú a TOP és interpretat altra vegada amb independència de la seva història anterior i, doncs, tal i com s'interpreta ningú a TOP, és a dir, com existencial negatiu⁴³. La negació única de (80b) seria, segons la proposta que faig, el resultat d'una concordança perfecta entre la interpretació de ningú en tant que element en posició-A a la FL i la que rep com a element en posició-no-A a la FL'. Aquesta mena d'explicació troba suport o fonament en vista de l'estatus de les oracions sota (84). Fixeu-vos. El que ens trobem a (84) és justament una desavinença entre la interpretació que reben els tòpics en qualitat de posicions A a la FL i la que reben en qualitat de posicions no-A a la FL'. En efecte, a (84) no-molts a la FL seria equivalent

a pocs interpretativament (com a "No en tinc molts") mentre que a la FL' seria interpretat de bell nou com molts. Curiosament, aquesta explicació sembla que s'avé amb la sensació intuïtiva que fan les oracions de (84); no se sap si es tracta de molts o pocs.

Aquesta anàlisi, d'altra banda, la corrobora el fet que així com les oracions amb dos a (84) resulten bones amb la incorporació de ni, és a dir, amb ni dos, les oracions amb molts no ho siguin amb una solució com no molts. Per què ?. Perquè ni dos és visible per a no com a posició-A a la FL (com a "No en tinc ni dos") però no molts no ho és (com *"No en tinc no molts"). Noteu que amb ni dos la interpretació a la FL i a la FL' del tòpic com a posició-A i posició-no-A respectivament és coincident, tal i com demana la nostra anàlisi.

Per acabar, és de notar que aquesta anàlisi se'n surt bé en els casos de (80) altres que (80b). Així, a (80a), ningú s'interpreta com a existencial negatiu a la FL' pel fet de ser en posició-no-A de TOP. A (80c), ningú s'interpreta també com a existencial negatiu ($\neg \exists x: \text{jo vull que vingui } x$) però, a diferència de ningú a (80a), tal interpretació ha d'assolir-se a la FL i no a la FL' pel fet que ningú no és en posició de TOP. No sent-hi demana un activador que li marqui l'abast i determini la seva interpretació com a existencial positiu o negatiu. Tractant-se, per la nostra hipòtesi d'un QII, ningú reaccionarà a l'activador i s'hi incorporarà només si l'activador lliga ningú localment (cf. (80c) vs. *"No vull que diguis que ho sabia ningú" i "Si

ho sap ningú vs.*"Si saps que ho farà ningú"⁴⁴) cosa que a (80c), pel que s'ha dit respecte dels verbs com creure, voler etc., es compleix. Fixeu-vos que l'absència d'activador és el que fa que (80d) sigui mal formada i que, a diferència de (80b), la interpretació de ningú a (80a) i a (80c) s'assoleix en un sol nivell de representació que és el de la FL' a (80a) i el de FL a (80c). A (80e), finalment, es lliurarien dues negacions perquè contrastant amb el que ocorre a (80b), ningú és en una clàusula dislocada inaccessible a l'activador i marcador no de la sobreordenada així que no faria la seva negació independentment i com sempre a la FL i ningú, sent a TOP, hi afegiria la seva a la FL'. Això no obstant, hem vist anteriorment que (80e)(=(77a)) lliura dues negacions més difícilment que (77b) que essent formalment idèntica a (77a) i lliurant només una doble negació, es diferencia de (77a) pel fet que porta el verb creure en lloc de voler. Deia al respecte que la interpretació de (77a) amb una sola negació la lliuraria també la gramàtica que satisfaria així la preferència pragmàtica cap a aquesta interpretació(cf.p.281). Ara: tal posicionament és, de fet, insostenible, perquè no no és accessible a ningú ja que no no c-comanda ningú, de manera que caldria concloure que (80e)(=(77a)) interpretada amb una negació tota sola és de fet agramatical. Que no no c-comanda ningú ni a (77a) ni a (77b) és evident : ningú a (77b) i també a (77a) és dins una clàusula dislocada en relació a la del no (ens ho indica ho) i una clàu-

sula dislocada correlat del complement o del subjecte⁴⁶ d'una matriu és externa a aquesta darrera (és més enllà del llindar Cⁿ de la matriu).

En qualsevol cas, cal remarcar que la diferència entre les clàusules subordinades dislocades i les no dislocades ha de ser recollida sigui quin sigui el planteig que es faci i, doncs, que passar-la per alt, com fa Rizzi (1982) (cf. 3.1. cap.1) no és lícit.

Resumint, l'explicació que s'ha desplegat fins aquí passa únicament pel següent: primer, per la consideració que no existeix un subjecte preverbal intraoracional a les llengües R.i.PRO-drop i que el que ho sembla és ja una posició de TOP; segon, per l'afegit a les assumpcions més usuals i generalitzades sobre la interpretació dels elements en posició de TOP, que en tal posició l'oposició posició-A/posició-no-A queda neutralitzada. Enfront d'aquesta explicació al capdavant ben simple, tenim la d'Aoun & Hornstein d'una banda i la canònica, de l'altra. La primera amb l'assumpció que ningú és un QI no seria capaç de retre compte de les "variacions" sota (80). Si a això hi afegim el que hem vist anteriorment (cf. 4.3.2. d'aquest capítol), cal concloure que la posició d'Aoun & Hornstein és insostenible. Pel que respecta al marc teòric canònic, les dades presentades en aquesta secció tornen a apuntar el de sempre, és a dir, que el seu error radica en l'assumpció que existeix una posició de subjecte preverbal intraoracional que en clàusules subordinades finites és insensible a activadors i marcadors d'abast situats en una clàusula superior a causa de

l'ECP o, equivalentment, a causa que, reaccionant-hi, es produiria la configuració prohibida (37). Com hem vist repetidament, això fa que s'arribi a negar la correcció i la pròpia existència de la interpretació de (80b) amb una sola negació mitjançant la passa il·lícita de fer equivalent (80b) a (80e) que, com acabem de concloure, seria efectivament gramatical només en la interpretació amb doble negació. Les dades noves presentades en aquesta subsecció, ens permeten insistir en la insatisfactorietat de la visió canònica. En efecte, noteu que des dels seus supòsits, un contrast com ara el que hi ha entre (84) i (85) esdevé intel·ligible en ser intel·ligible el propi estatus de (84). Certament, des de la perspectiva canònica, (84a) per exemple hauria de ser perfecta. Cal suposar que se li atribuiria la representació de FL següent:

(86) No crec que $[_O \text{ molts} x [_O x^i \text{ vinguin } e^i]]$

Observeu i contrasteu (87a)(=(84a)) amb (87b):

(87)a. ??No crec que molts surtin (cada dia)

b. Molts no crec que vinguin (cada dia)

Sembla que (87b) des de la perspectiva canònica hauria de rebre la representació (88) a tots els nivells de representació:

(88) $[_O \text{ molts}^i [_C [_I \text{ ...no crec} [_C \text{ que} [_I \text{ pro}^i \text{ vinguin } e^i]]]]]]$

Certament, la presència d'un verb ergatiu a la subordinada amb l'absència del clític en fent joc amb el quantificador molts, només és interpretable com a (88), és a dir, amb molts en posició

de TOP perquè l'extracció de veres hauria comportat la presència del clíctic en ("Quants creus que *(en) vindran?"). Noteu al respecte que oracions com (87b) en correspondre-los representacions com (88), haurien de portar a una revisió de la generalització de Picallo (1984)(cf. 2.1. cap 2), repetida aquí sota, fins i tot en el cas que fos sostenible en vista d'altres consideracions cosa que, com ja s'ha fet veure, no és el cas:⁴⁷

- (89)a. $OP_i | \dots | V_i \text{indicatiu} ||$
b. $*OP_i | \dots | V_i \text{subjuntiu} ||$
on "V" vol dir "variable"
((89)=(21) cap 2)

Veritablement, tenint present (88) caldria si més no restringir l'acció de (89), interpretat com a filtre, a les variables no pronominals per tal que (88) no violés la prohibició (89b).

A partir d'aquí, argumentaré que una teoria segons la qual les llengües R.I.PRO-drop no tenen cap posició preverbal de subjecte dins d'I" presenta altres avantatges en relació al tractament de la quantificació a més de fer entenedores les dades presentades en aquesta subsecció en particular.

4.4. Quantificadors en posició de TOP

Considereu les oracions sota (90):

- (90)a. Molts/Tres em penso que (*en) van arribar (ahir)
b. Em penso que molts/tres (*en) van arribar (ahir)
c. Molts/Tres (*en) van arribar (ahir)

D'acord amb la proposta-eix d'aquesta tesi, el fet que la distribució del clític en sigui idèntica a les tres oracions de (90) és el que calia esperar. En tots tres casos tenim un quantificador a TOP que no és conjuminable amb el clític en parella dels Q. que formen estructures d'operador-variable per trasllat lògic o sintàctic (cf. 4.5.3. en aquest capítol). En canvi, des del punt de vista canònic, la forma bona de (90a), és a dir, la forma sense clític, és diferent de les formes de (90b) i (90c). A (90a), molts hauria de considerar-se en posició de TOP; a la subordinada de (90b) o a (90c), que són idèntiques, molts a l'estructura-S ocuparia la posició de subjecte preverbal intraoracional amb la forma que s'especifica a (91) seguint l'anàlisi de Belletti & Rizzi (1981):

(91) $[_O \text{ [molts PRO]}^i \text{ I } [_{FV} \text{ van arribar } e^i]]$

Deixant de banda fins a la subsecció 4.5. el que a (91) és producte de les assumpcions canòniques lligades a l'explicació de la distribució del clític en amb quantificadors (com per ex. PRO a (91)) i fent constar que amb tals assumpcions es donaria compte de (90), voldria argüir que (91) és tanmateix una representació incorrecta de l'estructura-S de (90c) i/o que (92) no és la representació que cal atribuir a (90c) a la FL.

(92) $[_O \text{ Molts } x \text{ } [_O \text{ } x^i \text{ I } [_{FV} \text{ van arribar } e^i]]]$

De fet, contra aquesta mena de representació per als quantificadors subjecte ja hi hem presentat diversos arguments. Així, hem vist que amb representacions del tipus de la de (92), la quantificació romànica resulta opaca a una teoria de la quantificació

en principi tan ~~de~~comiable com la de Hornstein (1984), que l'estatus d'oracions com les de (84) roman inexplicat etc.. A més de l'argumentació alternativa relativa a aquests dominis de fets dreçada conforme a les assumpcions bàsiques de la teoria defensada aquí, contra representacions del tipus de la de (92) poden presentar-s'hi proves més directes encara, proves menys lligades a la teoria. Vegem-ho.

Observeu les oracions següents:

- (93)a. Encara que no els convidis personalment, molts ((de) congressistes) vindran al sopar
- b. Encara que no els convidis personalment, vindran $\overrightarrow{\text{molts}}$ (de) congressistes en vindran molts
- c. Encara que no els convidis personalment, MOLTS (DE) CONGRESSISTES vindran MOLTS en vindran //(de congressistes)

Noteu que a (93a) i (93b) tornem a tenir-hi el problema que teniem a (69) i que en el seu moment hem abordat a partir de la teoria de la quantificació de Hornstein. Independentment d'aquesta i de l'anàlisi del clíctic en que podem obviar encara atès que el fet que la part nominal de l'expressió encapaçalada per molts a (93) es realitzi pronominalment o no (la realització pronominal a (93b) i (93c) demana clíctic) no incideix en el problema interpretatiu que ens interessa , voldria demostrar, com deia suara, que amb una representació a la manera de (92) per a "molts((de) congressistes) vindran al sopar" a (93a), no es veu de quina ma-

nera se seguirien les lectures que lliuren a (93) els pronominals objecte elsⁱ-proⁱ de la clàusula dislocada inicial. Aquestes lectures són les següents: a (93a) el pronominal en qüestió lliura la interpretació de variable lligada relativament al quantificador molts; a (93b) i (93c), en canvi, el pronominal en qüestió és només correferencial relativament al quantificador molts (i.e. es tracta d'un pronom-E (cf. n.36)).

Seguint les assumpcions consubstancials a la teoria canònica, les oracions (93a), (93b) i (93c) a la FL presentarien les formes (94a), (94b) i (94c) respectivament, formes que són especificades únicament en els punts que són pertinents al problema:

- (94)a. $[_O[_{TOP} \dots pro_x] [_C[_I \text{molts } x [x V \dots]]]]$
- b. $[_O[_{TOP} \dots pro_x] [_C[_I \text{molts } x [\dots V x]]]]$
- c. $[_O[_{TOP} \dots pro_x] [_C \text{MOLTS } x [_I \dots V x]]]]$

Naturalment, el problema que es planteja és que de configuracions idèntiques pel que fa al c-comandament del pronominal no pot seguir-se el que s'ha de seguir, a saber la impossibilitat d'una interpretació uniforme pel que fa a l'alternança pronom variable/ pronom-E a (93a)/(93b) i (93c) respectivament.

En el marc alternatiu, (93a) presenta una configuració diferent a (93b) i (93c) : així com a aquestes dues darreres se'ls podria assignar la mateixa representació que en el marc canònic , i.e. (94b) i (94c) respectivament, a (93a) li correspondria la representació (95) a tots els nivells de representació:

(95) $[_O [_{TOP} \dots pro_x [_{TOP} \text{molts } x]]] [_{C^*} [_{I^*} [_{FV^V} e^i] [_{I, I} pro^i]]]]]$

A (95), el quantificador en posició de TOP lliga (c-comandament i coindexació) localment dues variables pronominals sense que s'incorri en una violació del PB que, com ha estat àmpliament fonamentat, vigeix només per als operadors que queden dins el llindar C* (alternativament podríem dir que el PB només vigeix per al quantificadors que són operadors i que els quantificadors a TOP no són operadors si es que volem mantenir el nostre enfoc dins de les línies del de Hornstein (1984)) però no per als que queden a TOP.

A part que l'assumpció que molts és en posició de TOP a (93a) tot al llarg de la derivació fa comprensible la interpretació de (93a) vs. la de (93b) i (93c) tant bon punt s'observa que a (95) el quantificador c-comanda el pronominal de la dislocada i que a (94b) i (94c), no es dóna aquest c-comandament, l'atribució de l'estructura (95) a oracions com (94a) comporta una predicció, la següent: si en lloc del pro inicial a (94a) hi tinguéssim un nom i en lloc de molts, un pronom, la correferència entre nom i pronom seria inviable perquè suposaria una violació del principi de lligam que prohibeix que un pronom c-comandi el seu antecedent. El compliment d'aquesta predicció pot constatar-se tornant sobre les construccions (19) ja examinades i repetides aquí sota. Noteu a més que el contrast anglès/català que s'observa a (19a)/(19b), tal i com s'ha adduït en el seu moment, apunta la correcció de la hipòtesi que el que sembla un subjecte intraoracional a les llengües R.I. PRO-drop és en realitat un element a TOP. Respecte de

(19c) i (19d), cal notar que la possibilitat de la correferència consignada és paral·lela a la interpretació dels pronoms com a pronoms-E a (94b) i (94c): així com els quantificadors no c-comanden el pronominal de la clàusula dislocada en aquest dos casos, ni ELL a (19c) ni ell a (19d) c-comanden el Joan i d'aquí la bondat de la interpretació correferent:

- (19)a. When John_i is in love, he_i is happy
b. *Quan el Joan_i està enamorat, ell_i és feliç
c. Quan el Joan_i està enamorat, ELL_i és feliç
d. Quan el Joan_i està enamorat, és feliç ell_i

Les expectatives que obre aquesta anàlisi no s'acaben aquí. Així, donada la possibilitat de s_{pro} de represa per a elements qu característica de les llengües R.I.PRO-drop (cf.(1e) cap 1 per ex.), podria esperar-se que un operador qui pogués ser a TOP com molts a (93a) i que, com molts a (93a), qui fes pronoms variables en una clàusula a TOP. Una oració com (96) dona a entendre clarament que tal expectativa s'acompleix realment:

- (96) Encara que ho hagués vist mil vegades s_{pro}_i, qui_i
s'ho creuria ?

Atès que (96) és una mostra d'un tipus de construcció que és objecte d'atenció particular més endavant (cf. 5. cap 5) obviaré ara qualsevol consideració més sobre les conseqüències d'haver passat per alt el que (96) indica, a saber, la disponibilitat de s_{pro} com a reprenedor d'elements interrogatius qu en posició de TOP

per motius que no tenen res a veure amb la subjacència⁴⁸.

Seguint esbrinant la correcció i la coherència de les nostres expectatives en relació ara al que s'ha dit del quantificador ningú al llarg d'aquesta subsecció, ens trobem que, com calia esperar, també aquí és viable el tipus de construcció exemplificat a (97) amb ningú a TOP fent variable un pronom a la clàusula dislocada a l'esquerra⁴⁹:

(97) Encara que ho hagués vist mil vegades s_{pro_i} , ningú_i
s'ho creuria

Amb la mateixa intenció de comprovar la correcció del nostre planteig, convindria mirar l'anomenat "Sloppy Identity Test" (cf. Reinhart (1983) per ex.) per confirmar si es dóna la configuració (95) o, si voleu, la configuració de c-comandament entre el quantificador (c-comandador) i el pronom de la dislocada (c-comandat). Que tal test funciona conforme a tal expectativa ho mostra (98):

(98) Sloppy Identity Test⁵⁰

a. Quan perd, el Pere s'enfada molt, { el Joan, no
ara que el Joan,

_____ }
Déu n'hi do també

b. Encara que ho hagués vist mil vegades, (això),
el Joan no s'ho creuria i el Pere { encara menys }
tampoc

Al respecte, convé dir que si els "afegits" presentessin l'ordre invers, és a dir, si en comptes de "el Joan, no" a (98a) per ex.

tinguéssim "no el Joan", "també el Joan" etc., no s'obtindria la "sloppy identity" apuntant-se altra vegada que el que sembla subjecte preverbal és, de fet, un correlat del subjecte oracional en posició de TOP.

4.5. Q-en (i 3)⁵¹

4.5.1. Recordatori. Presentació de l'alternativa

Considerem les dades següents

(99)a. Moltes (*n')han caigut a la mar

b. (N')*han caigudes moltes

(=(15) cap. 1)

(100)a. Quants *(n')han sortit

(=(17b) cap. 1)

b.*Quants n'han vist els partits del mundial ?⁵²

(=(44) en aquest cap. i (35) cap. 1)

Fins aquí i en diverses ocasions (cf. 1.2.1. i 3.2.1. cap.1; 4.1. en aquest capítol) pel que respecta al comportament del parell Q-en, s'ha fet notar el següent: si bé (99) testimonia la concurrència del clític només amb Q posverbal, l'obligatorietat del clític a (100a) no pot considerar-se prova de l'extracció posverbal dels subjectes qu. ni que realment tal extracció ho sigui. La il·licitud de la inferència que ens portaria de (100a) a una derivació com (100b) per a (100a), la fa palesa la agramaticalitat de (100b) amb clític:

(101)a. Qui ho ha vist ?

b. | qui_i | -ⁱ |_{FV} |_{FV} ho ha vist | t_iⁱ ||

Certament, si la inviabilitat per a (100b) d'una derivació com (101b) pogués imputar-se a la impossibilitat que s'assoleixi la relació correcta entre el clític, que només apareix a (100b), i la corresponent categoria buida dins de la posició adjunta a la FV, la inferència en qüestió encara semblaria sostenible ja que suposaria comptar amb una explicació independent per a (100b). Chomsky(1981) apunta que l'explicació independent de la agramaticalitat de (100b) resideix en la manca de lligam entre el clític i la seva traça, cosa que comporta haver de desdoblàr la noció de c-comandament en dues versions, una laxa i l'altra molt més restrictiva, segons que es tracti de relacions de recció o de lligam respectivament (cf. 2. cap. 1).

Al marge de la indesitjabilitat d'aquest desdoblament, hem vist que hi ha motius a bastament per a pensar que la agramaticalitat de (100b) no és deguda a una relació impossible entre el clític i la suposada traça (cf. 4.1 en aquest capítol). Això no obstant, els motius més forts adduïbles contra el planteig canònic en relació a la construcció Q-en, no els hem raonat encara. Un d'ells ja l'hem esmentat però. Recordem-lo. Es tracta del fet que en rus existeixen construccions sense clític com ara la de genitiu sota negació amb les mateixes restriccions que la de Q-en. Els altres motius resideixen majorment en el fet que si es fa passar tota l'explicació de la distribució i comportament de la parella Q-en pel lligam de la suposada traça que aniria apariada

amb en, es perd l'oportunitat d'extrapolar la distribució i comportament d'aquesta parella a casos que essencialment demanen una mateixa anàlisi. Aquesta anàlisi, segons que argüirem, consisteix bàsicament a atribuir a aquests casos així com a la construcció Q-en la naturalesa categorial de FQ. Entre els primers, a parer nostre, hi hauria els següents:

a) El de les expressions quantificades que en espanyol, totes soles, és a dir, sense nom i sense clíctic corresponen als que en català per exemple, han d'anar forçosament amb en quan apareixen en posició posverbal. Es el cas de "quiero muchos" o el de "en vull molts".

b) El de les expressions quantificades integrades per un quantificador i un nom quan és el cas que Q no concorda amb el nom. "Gens de feina" pot servir d'exemple.

c) El del que es consideren FFNN sense especificador quan són intraoracionals i, doncs, posverbals per la nostra teoria, així com aquestes mateixes quan fins i tot el nom no és realitzat fonèticament. Hi ha FFQQ d'aquesta mena tant a "No facis faltes" com a "No en facis".

La nostra anàlisi és conforme a la visió de la quantificació exposada fins aquí, visió que acoblaria la nostra teoria de l'estructura oracional amb la teoria de la quantificació de Hornstein. Noteu que a), b) i c) deixen oberta la possibilitat que existeixin d'una banda expressions quantificades totes soles (sense nom) i de l'altra FFNN que tot i implementar-se en un mateix suport lèxic que els casos a) i c) siguin, en canvi, FFNN com ho serien

moltes expressions quantificades integrades per quantificador i nom quan tots dos són realitzats fonèticament i no són casos de tipus b). Així, tant l'expressió molts a "(a) Molts no els conegueren" com llibres a "llibres, no en vull" serien categorialment nominals.

4.5.2. L'anàlisi de Belletti & Rizzi (1981)

Belletti & Rizzi argüeixen que les expressions subratllades a (102a) i (102b), els corresponen les formes (103a) i (103b) respectivament:

(102)a. Molts vénen de Londres

b. En vénen molts de Londres

(103)a. [_{FN}molts PRO] vénen de Londres

b. — en_i vénen [_{FN}molts t_i] de Londres

Les FFNN quantificades entre claudàtors se sotmeten a QR i a un procés de reconstrucció posterior que faria que el cap fonèticament buit de tals FFNN acabés en la posició de partida (pel que respecta a quants a (100a) per exemple, el trasllat seria ja a la s'ntaxi i a la FL tindria lloc el procés de reconstrucció). La agramaticalitat de *"vénen molts", segons aquest planteig, seria atribuïble al fet que el PRO reconstruït seria regit contra el que mana la teoria del lligam (ppis. A i B). La contrapartida d'aquesta explicació no és poca cosa: la gramaticalitat de (102a) s'explicaria per l'assumpció que I, pel que sigui, per el seu

caràcter de rector⁵³.

Deixant de banda aquesta assumpció, resulta que amb un planteig així no es pot donar compte del fet que en espanyol existeix exactament la mateixa diferència entre les expressions quantificades sense expressió nominal manifesta segons que apareguin preverbalment o posverbalment tot i que en aquest darrer cas no hi ha clíctic: tals expressions quantificades són vehicle d'una interpretació específica en posició preverbal mentre que en posició posverbal reben una lectura indefinida. En aquest sentit, és de notar que tant en català com en espanyol les primeres tenen el màxim abast possible cosa que no és predicable de les segones. Ens ho mostren les oracions sota (104) i (105) on el subratllat de traç doble (més abast) i el de traç normal (menys abast) ens indiquen que la interpretació pel que fa a l'abast és la mateixa en català que en espanyol a (104) i (105) respectivament:

- (104)a. Molts vénen cada dia
b. En vénen molts cada dia
- (105)a. Muchos vienen cada dia
b. Vienen muchos cada dia

Feta aquesta comparació, sembla prou lícit concloure que si bé en català és certament agramatical una seqüència com *"vénen molts" i això, la proposta de Belletti & Rizzi ho explicaria, el contrast interpretatiu que sembla que s'obvia en aquesta proposta i que, tanmateix, cal explicar entre les oracions a. i b. de (102) o de (104) no passa per l'únic que tal proposta, amb una assumpció prou costosa per cert, prediria, a saber, per l'apari-

ció o no aparició del clíctic en.

L'anàlisi alternativa que gairebé s'imposa s'ajusta, com ja s'ha anunciat, a les expectatives que lliura la nostra teoria acoblada amb la teoria de la quantificació de Hornstein. Així, les expressions quantificades preverbals totes soles (sense nom) que apareixen a (102)-(104) sent a TOP serien QI, mentre que les expressions quantificades posverbals que són parella de clíctic en català però no en espanyol, serien QII. Les primeres serien categorialment FFNN i les segones FFQQ. Abans de fonamentar i desplegar aquesta proposta més rigorosament, a títol merament indicatiu de la seva plausibilitat, pot apuntar-se que la mateixa diferència que s'observava a les parelles (99), (102) i (104), s'observa també a (106): també aquí, molts rep una lectura indefinida i no específica a (106b) però no a (106a):

(106)a. (a) Molts els veig cada dia

b. En veig molts cada dia

Respecte de l'abast relatiu de les expressions quantificades que tenim a (106), cal dir que el patró és també el mateix que comentàvem per a (104) i (105). Naturalment, si amb (106) ja es pot trencar una llança a favor de la nostra proposta és perquè a (106a) és incontrovertible la posició que ocupa molts, i que és la de TOP, sens dubte.

4.5.3. Sobre la naturalesa de les construccions quantificades: ¿ FQ i/o FN ?

Sostindrem que els QII parella del clíctic en en català són

sintàcticament el cap Q d'una FQ talment com proposa Pesetsky(1982) per a les construccions quantificades genitives sota negació en rus. Una mateixa anàlisi per a tots dos casos, l'abona la coincidència interpretativa i distribucional que presenten les dues construccions. Comencem per exemplificar-les:

(107)a. Nⁱ'he rebut [FQ Q[molts] —ⁱ]

b. Ja ne polučal [FQ Q[nikakix] pisem]

jo no rebre pas. cap pl. cartes (gen.)

Aquestes expressions quantificades genitives sota negació (així com les frases po que són un tipus d'expressió distributiva i les frases amb quantificadors numerals no concordats amb el nom) reben sempre una lectura indefinida i només poden implementar la FX de [FX, FV] a l'estructura-P cosa que, desglossada, equival a dir que FX pot correspondre al que en cas de no ser la construcció genitiva (o les esmentades entre parèntesis aquí al damunt) seria una frase acusativa (O.D.) o una frase nominativa subjecte d'un verb passiu o una frase nominativa subjecte d'un verb ergatiu. Es absolutament impossible que aquesta mena de construccions implementi un subjecte de verb transitiu o un subjecte de verb copulatiu. A (108) i (109) s'il·lustra la coincidència distribucional entre la construcció genitiva sota negació en rus i les expressions quantificades del tipus Q-en en català. Noteu que els genitius "subjecte" (a (108b) i (108c)) no concorden amb el verb que queda en tercera persona del singular i en gènere neutre quan és el cas que el temps del verb va associat amb trets de gènere.

(108)a. Ja ne polučal pisem (O.D. de verb transitiu)

(=(107b))

b. Ne prišlo otveta (argument de verb ergatiu)

no arribar resposta
pas.3as. gen.masc.sg.
ntr.

c. Ne bylo polučeno ni odnoj gazety (subj.de passiva)

no ser pas. rebre pp. ni un diari (gen. fem.sg.)
ntr. sg.

d.*Ni odnoj devuški ne polučalo naše pis'mo(subj.v.tr.)

ni una noia no rebre pas. nostra carta
gen.fem.sg. ntr. sg. ac.ntr.sg.

e.*Ni odnogo goroda ne bylo čisto (subj. v. copulatiu)

ni una ciutat no ser pas. neta
genmasc.sg. ntr. sg.

(109)a. No n'he rebuda cap (O.D. de verb transitiu)

b. No n'han quedat gaires (argument de verb ergatiu)

c. No se'n veu cap (subj. de passiva)

d.*No en mira la televisió cap (subj. de verb transitiu)

e.*No n'és neta cap (cf. no n'hi ha cap de neta)(subj.v.
cop)

Sobre (108) i (109) cal remarcar l'obligatorietat quan no hi ha nom del clíctic en a (109a), (109b) i (109c), és a dir, en els casos en què la contrucció quantificada és FX a [FX,FV], i l'alternança, il.lustrada a (110), de (108a), (108b) i (108c) amb construccions que en comptes del genitiu porten acusatiu, la primera i nominatiu, les altres dues. No cal dir que així com d. i e. rebutgen el clíctic en en català, en rus només admeten el subjecte en nominatiu.

(110)a. Ja ne polučal pis'ma

jo no rebre pas. cartes (ac.ntr.pl.)

b. Otvet ne prišel

resposta no arribar pas.
nom.masc.sg nom.masc.sg.

c. Ni odna gazeta ne byla polučena

ni un diari no ser pas.pp.
nom fem. sg. nom.fem.sg.

Les oracions sota (110) difereixen en possibilitats interpretatives de les de (108). A (108) la negació sempre té abast sobre el quantificador (que pot ser fonèticament nul (cf.(108a)i(108b)) que s'hi incorpora obligatòriament. A (110), en canvi, sent possible amb certes fluctuacions, la lectura consignada per a (108), es lliuren interpretacions que no són de Q-variable. Així, (108a) lliura només la interpretació (111a) mentre que (110a) a més de lliurar amb certa dificultat potser la interpretació (111a), lliura més fàcilment la (111b).

(111)a. $\neg \exists x: x$ cartes (jo vaig rebre x) (no vaig rebre cap carta)

b. $\neg$ (jo vaig rebre les cartes) ⁵⁴

Respecte del català sembla sostenible que les expressions quantificades que apareixen formant parella amb el clíctic en són exactament com les expressions quantificades genitives negatives del rus: en tots dos casos la interpretació és la interpretació típica de les estructures d'operador-variable. D'altra banda, sembla si més no investigable que aquestes mateixes expressions Q que apareixen amb clíctic en català en realitzar-se posverbalment

amb un nom (i doncs, sense clíctic), puguin lliurar la interpretació de QII (operador-variable) o de QI (no operador-variable) si no són casos com els retratats a b), és a dir, si es el cas que el Q concorda amb el nom⁵⁵. Això, si més no és el que suggereix el tipus d'alternança exemplificat a (112):

(112)a. No n'he vistes moltes

b. No he vist moltes pel.lícules/molts errors

Certament, sembla que molts s'ha d'associar forçosament amb no a (112a), però no a (112b) i és que a (112a), l'única interpretació possible equival a "n'he vist pocs" mentre que a (112b), juntament amb la interpretació on no+molts-es errors/pel.lícules=pocs errors/pel.lícules, s'obté també una lectura on no i molts-es N no van associats sinó que s'interpreten independentment apuntant-se que molts errors, moltes pel.lícules a (112b) és ambíguament QI o QII (no ho seria a "molts errors, no els he vist" que lliura només la interpretació independent que sostenim que pot lliurar també (112b) ni que sigui amb més dificultat).

Arribats a aquest punt, sembla prou plausible aduir que la diferència interpretativa que comentem és correlativa d'una diferència categorial: les expressions quantificades del tipus de molts errors, és a dir, aquelles que presenten un quantificador concordat amb un nom realitzat fonèticament, són categorialment FN mentre que les expresssions quantificades parella de clíctic són FQ:

(113)a. Enⁱ veig [_{FQ} [_Q molts] -ⁱ]

b. Veig [_{FN} molts [_N errors]]

Aquesta anàlisi, com s'ha fet constar, no fa sinó seguir la de Pesetsky (1982): de la mateixa manera que ell assumeix que les expressions quantificades de (108), que s'interpreten només sota el patró d'operador-variable, són FQ mentre que les de (110) són FN i interpretativament ambigües, nosaltres assumim que l'expressió quantificada parella de clític i interpretable només sota el patró d'operador-variable encapçala una FQ mentre que les expressions quantificades concordades amb un nom manifest fonèticament són categorialment FN.

Es de notar que en tots dos casos, l'anàlisi compta amb un bon suport: el que en català o en rus s'analitza com a FQ no podria ser analitzat com una FN normal. Això no obstant, pel que fa si més no a la construcció Q-en (que també existeix en francès la majoria de les anàlisis s'han decantat cap a la caracterització categorial FN tot i fent constar, és clar, que es tracta d'una FN anòmala. En efecte, és ben palès que la genitivització que comporta el clític és del tot sorprenent quan el nom sent el cap de la FN a [FN, FV] disposa bé del cas acusatiu (O.D), bé del cas nominatiu si el verb és ergatiu o passiu i amb el benentès que [FN, FV] retrata la situació a l'estructura-P. En català, a més, el fet que la genitivització afecti només la part no Q de l'expressió global apunta prou clarament i conforme a la intuïció que el nucli de la construcció és Q i no N.

Podria replicar-se que l'anàlisi segons la qual les construccions Q-en integren FFNN anòmales no presenta problemes pel que respecta al principi de projecció i que, en canvi, l'altra, sí.

Es veritat. Més encara, comptat i debatut, sembla que l'única justificació per a encabir la contrucció Q-en dins de la classe de les FFNN sigui, justament, el principi de projecció que en tots els casos examinats fins aquí exigeix FFNN.

453L Sobre la selecció categorial i la predicació

Que una representació com (107b), que repetim ara, viola el principi de projecció (PP) és obvi.

(107)b. Ja ne polučal [_{FQ} [_Q] pisem]

Això no obstant, Pesetsky argüeix que el PP com a tal principi de projecció es limita a la selecció- θ . La selecció categorial bastaria que fos satisfeta a la FL. Atès que les FFQQ se sotmeten obligatòriament a QR formant estructures d'operador-variable (series QII per la tipologia de Hornstein), podria assumir-se que tal QR deixa una traça FN complint-se així el dictat de la selecció categorial a la FL. Certament, tant l'assumpció de principi, com la "solució tècnica" demanarien justificació. Ara bé, com que reproduir l'argumentació de Pesetsky al respecte ens portaria ara massa lluny, em limitaré a remetre el lector a la seva tesi (Pesetsky (1982)) i a d'altres treballs seus més recents (Pesetsky (1986) per exemple).

D'acord amb el que s'acaba de dir, (107b) (= (108a)) a la FL seria (114), i (108d), que repeteixo, (115):

(114) [_Q FQ_i [_Q ja ne polučal [_{FN} e_i]]]

(108)d. *Ni odnoj devuški ne polučalo naše pis'mo
ni una noia (gen.)no rebre pas. nostra carta

(115) $[_{O}FQ_i [_{O} [_{FN} e_i] INFL FV]]$

En aquest punt, Pesetsky (1982) en un marc d'ECP₁ apel·la a la manca de recció pròpia per a la traça subjecte de (115) perquè tal traça no sent regida lèxicament, a diferència de la de (114), hauria de satisfer la recció pròpia no ja per la coindexació amb l'antecedent sinó per l·ligam propi cosa que, segons que estableix el propi Pesetsky, exigeix afinitat de trets total entre el lligador i el lligat i que a (115) no es compleix per la banda dels trets categorials ja que el lligador es [+Q] i el lligat, [+N]⁵⁶.

Aquesta explicació de la inviabilitat de les FFQQ com a veritables subjectes centrada en el rus podria ser extrapolada, amb independència del marc teòric que s'assumís i amb els ajustaments que fossin necessaris, a les FFQQ de la construcció Q-en. Això no obstant, sembla molt més satisfactòria una altra solució que, d'altra banda, ja ha estat anunciada i que consisteix a combinar la idea de la selecció categorial de Pesetsky amb un principi de la predicació en la línia suggerida per Rothstein (1983). El principi de la predicació ("Predicate-Linking Rule") exigeix que cada FX no marcada-θ s'associi a l'estructura-S amb un argument de manera que argument i FX (predicat) se c-comandin mútuament. Com que una FQ [+operador] no pot considerar-se argument, les FFQQ serien d'aparició impossible allà on s'hagués de satisfer el principi de la predicació.

Tot i que seria necessari aprofundir la idea, la seva plausibilitat enfront de l'explicació per ECP₁ de Pesetsky és, a primera vista, més que considerable. En efecte, Pesetsky mateix fa notar que el que ell anomena predicats secundaris no admeten com a subjecte una FQ. En català passa el mateix. Talment com en català (cf. (116)), en rus (cf. (117)) la violència d'aquests casos és prou perceptible tot i no ser tan definitiva com en el cas d'una FQ subjecte de verb transitiu (els judicis, pel que fa al rus, són els de Pesetsky):

(116)a^{??} Quants en consideres beneïts ?

b^{??} No en trobo cap bona (amb "trobar" en sentit epistèmic)

c^{??} En vénen dos dinats

(117)a^{??} Ja ne scitaju inostrannyx fil'mov interesnymi

jo no considero pr. estrangers films interessants
gen. masc. pl. inst. masc. pl.

b^{??} Ja ne vstrecal ni odnoj devuski pianoi

jo no trobar pas. ni una noia beguda (sentit epistèmic)
gen. fem. sg. inst. fem. sg.

Cal notar, com fa el propi Pesetsky, que l'estatus de (117) (o de (116)) no és explicable per la via ECP ja que la posició de la FQ és una posició que no presenta problemes de recció (cf. n. 16 d'aquest capítol):

(118)a. Quina consideres millor ?

b. Quin professor trobes bo ?

c. Qui va arribar trompa ?

Naturalment, aquesta circumstància fa minvar considerablement el valor de l'explicació prèvia per la via de l'ECP₁ (amb la modificació-estipulació del lligam propi introduïda per Pesetsky) alhora que fa créixer el valor de l'estimació que és el principi de la predicació el que és a la base de la impossibilitat de tenir FFQQ com a subjecte. Pel principi de la predicació expliquem alhora la inviabilitat de les FFQQ com a subjecte de verb transitiu i l'estatus de (116) i (117).

Un efecte curiós de la impossibilitat de predicar res d'una FQ es veu en la reinterpretació obligada dels adverbis a (119b), (120b) i (121b) que deixen de lliurar la interpretació normal que lliuren en els casos a. corresponents. Quins siguin els mecanismes d'ergativització que hi intervenen i com interactuin amb la lectura del adverbi no és pas gens clar.

(119)a. Dos sortiran bé

b. En sortiran dos bé

(120)a. Tres sèiem ben bé

b. N'hi seuen tres ben bé

(121)a. Dos dormien tranquil·lament

b. N'hi dormen dos tranquil·lament

Deixant per a una altra ocasió l'esclariment dels factors que hagin de donar compte del que s'observa a (119)-(121), potser, i ja per acabar, convingui explicitar que el fet que les FFQQ objecte/subjecte de les construccions ergatives no siguin inviables més que quan han d'actuar alhora com a subjectes de predicats

secundaris (cf. (116c)), s'ajusta perfectament a la línia d'explicació pel principi de predicació. Certament, els predicats secundaris, d'acord amb la teoria de Rothstein (1983), han de predicar-se d'arguments que ja siguin marcats- θ per un cap. Aquesta exigència, sobre les construccions ergatives suposa que els predicats ho siguin de la FX a [FX, FV]. Ara és clar que si FX és FQ, el principi de la predicació no pot acomplir-se per la naturalesa categorial, Q, de l'única posició susceptible de rebre una predicació secundària (cf. (116c) i (118c)). En canvi, quan sobre tal FX no incideix cap predicat secundari, FX pot ser FQ: el principi de la predicació se satisfà em FQ in situ a l'estructura-S perquè en aquest cas la FN (pro), cosuperindexada amb la posició- θ a través d'I (*"en ve dos"/"en vénen dos"), en la posició de subjecte [FN, O] és suficient perquè es compleixi el principi de la predicació en actuar com a subjecte formal (si voleu més detalls, consulteu Rothstein (1983)).

45.3.2.A l'entorn de l'oposició FQ/FN (notes per a una investigació futura)

« Tot i que les idees que exposaré no són encara prou elaborades, potser paga la pena exposar-les.

’ Sembla que no només són FFQQ les encapçalades per un quantificador parella del clític en. Aquesta naturalesa categorial caldria assignar-la també als casos ja consignats abans (cf. 4.5.) i repetits aquí:

a) Al de les expressions Q que en espanyol, totes soles (sense nom) i sense clíctic corresponen a les que en català han d'anar forçosament amb en quan apareixen posverbalment: "en vull molts" (cat.) "quiero muchos" (esp.); "cafè, no en queda gens" (cat.), "café, no queda nada" (esp.).

b) Al de les expressions de la forma Q-N amb Q i N realitzats fonèticament quan és el cas que Q no concorda amb el nom (de fet quan no té trets de plural essencialment): gens de cafè, nada de café; però no a expressions com molts(de)llibres, muchos libros.

c) Al dels anomenats "Bare NPs", és a dir a les pretesament FFNN sense especificador intraoracionals i, doncs, per nosaltres posverbals⁵⁷ fins i tot quan no hi ha realització fonètica intraoracional del nom (en català això comporta la presència del clíctic en); queden "-llibres", "quedan -libros"; "ja no en queden -", "ya no queden -".

Dèiem abans que aquesta tripartició seria conforme a la visió de la quantificació de Hornstein i que tal visió esdevé possible en assumir l'estructura oracional proposada aquí. Vegem per què. Al respecte s'ha apuntat que la bipartició fonamental resultat de la teoria de Hornstein (Q [+operador] i Q [-operador]) vindria determinada en català, i en principi a les llengües R.I.PRO-drop en general, no tant per l'especialització dels ítems lèxics sinó per la posició i configuració d'aquests ítems (cf. 4.3.2. en aquest capítol).

La indagació en la línia de Pesetsky, però, ens ha fet anar més enllà: tant en rus com en català (i esp. i it.) cal donar

compte no ja del fet que certs quantificadors lliuren una o altra interpretació (QI o QII) sinó del fet que hi ha construccions quantificades de distribució defectiva. Es tracta concretament de construccions quantificades que no poden aparèixer mai com a veritables subjectes (subjectes d'oracions amb verb transitiu, de verb copulatiu i de predicacions secundàries). Un fet com aquest és difícilment interpretable per la teoria de Hornstein que, crucialment, assumeix que totes les construccions quantificades integren FFNN⁵⁸. En canvi, l'assumpció que hi ha quantificadors que són nuclis respecte d'una FN i, consegüentment, que hi ha FFQQ que són Q", cosa que, de fet, és ben motivada si més no en català per la pròpia disposició efectiva dels elements, ens permetria d'explicar prou naturalment també (pel principi de predicació) aquesta distribució defectiva.

Ara: el que és més interessant és que l'assumpció que existeixen FFQQ no és pas contrària a la teoria de Hornstein. Mes encara, la teoria de la quantificació de Hornstein i el principi de la predicació de Rothstein conjuminats amb l'assumpció de Psetsky segons la qual existeixen FFQQ, fonamenta no ja l'estimació que els casos a), b) i c) són casos de FFQQ sinó, que més crucialment, ens permet de derivar la distribució i interpretació de les diverses construccions quantificacionals.

Respecte dels quantificadors sols aplejats amb el clític en ja hem vist, de fet, que la seva distribució i interpretació se segueix de la combinació dels tres ingredients esmentats en el paràgraf anterior (essencialment del fet que la naturalesa categorial de la construcció Q-en és FQ. Ara bé, hem obviat fins

aquí la caracterització categorial de les expressions quantificacionals lèxicament idèntiques quan apareixen sense clític en posició preverbal. Il·lustrant-ho sobre (102a) (que, per conveniència expositiva, repetim aquí sota): hem caracteritzat la quantificació de (102b) com una quantificació vehiculada per una FQ; no sabem, però, com caldria especificar categorialment la quantificació a (102a):

(102)a. Molts vénen de Londres

b. En vénen molts de Londres

Per Belletti & Rizzi (1981) (cf. 4.5.1.) a (102a) hi ha una FN de la forma $[_{FN}Q PRO]$ (a (102a) $Q = \text{molts}$) que a la sintaxi seria en posició intraoracional de subjecte. Hem vist que tal assumptió comportava haver-ne de fer una altra bastant costosa i més en el marc de Rizzi (1982), a saber que I a (102a) no regeix. Al respecte és de notar també que tenint en compte la interpretació que lliura molts a (102a), semblaria més satisfactòria una caracterització amb pro en el lloc de PRO. Ara bé, tal anàlisi, al marge de no ser disponible en el moment que Belletti i Rizzi presenten la seva (pro és postulat com a categoria buida per Chomsky (1982)), tot i que faria que s'hagués de prescindir de l'estipulació indesitjable que I no regeix en estructures del tipus (102a), deixaria sense explicació la agramaticalitat de l'absència de clític a (102b) ja que en el procés de reconstrucció a què apel·len Belletti & Rizzi pro seria regit com cal a (102b) i, doncs, l'obligatorietat del clític en no s'entendria. Això no obstant potser cal parar esment que aquesta solució, al

capdavall inviable per al català, italià (i francès), semblaria convenient, així d'entrada, per a l'espanyol ("muchos vendrán", "vendrán muchos") si fos el cas que l'explicació hagués de limitar-se, com s'hi limita la de Belletti & Rizzi, a donar compte de la distribució del clític, és a dir, si es deixés de banda que la interpretació és diferent segons que el quantificador sigui preverbal o posverbal fins i tot en espanyol on no hi ha clític. Que això no és la millor estratègia, com ja s'ha comentat, és prou clar.

Ara, en aquest punt, voldria argüir que qualsevol anàlisi del tipus $[_{FN} Q [_{N,e}]]$ per a les expressions quantificades preverbals que no són producte de trasllat, va errada. Considereu els casos següents:

(122)a. Molts arribaren tard

b. N'arribaren molts

c. MOLTS n'arribaren

(123)a.*Prou/més surt

b. En surt prou/més

c. PROU/MÉS en surt

(124)a.*Gens passa

b. No en passa gens

c. GENS en passa

El cas (122) és el tractat per Belletti & Rizzi. ¿ Com, però, podria derivar-se en el seu marc la agramaticalitat de (123a) i (124a) quan és el cas que, per la resta, (122) és idèntic a (123) i (124) ?

Pensem que en el nostre marc, el contrast entre (122a) d'una banda i (123a) i (124a) de l'altra és de tot d'una més intel·ligible. D'entrada, i dient-ho informalment, sembla que més o gens són més definitivament quantificadors que no pas molts. Més i gens no són específics, molts en canvi pot ser ho (en posició preverbal ho és). Tal observació intuïtiva té un correlat també obvi: molts té trets ([+plural]). En vista d'això assumirem que aquests trets són suficients per a llicenciar-lo secundàriament no ja com a FQ sinó com a FN. Tal llicenciament ocorre, doncs, a (122a) però no a (123a) ni a (124a) atès que en aquests dos darrers casos, les expressions quantificacionals són mancades del tret [+plural]. Que per aquest camí comencen a fer-se comprensibles un bon grapat de fenòmens és el que caldria demostrar. Vegem-ho.

Per començar, es diria que (125) segueix indicant-nos que la nostra idea de partida mereix ser explorada:

(125)a.*Molt/-a surt avui

b. En surt molt/-a

(de gas/d'aigua)

c. MOLT/-A en surt (avui)

En dir que el tret [+plural] llicencia secundàriament la possibilitat que les expressions quantificades totes soles (sense nom i sense clíctic) integrin FFNN, no hem aclarit quina sigui la forma d'aquestes FFNN. Pel fet que no es veu cap manera prou satisfactòria de llicenciar una categoria buida, sigui quina sigui (PRO, pro, t) a N' en una FN del tipus $[_{FN} Q [_{N'} e]]$, assumirem que l'expressió quantificada (com en el cas que encapçala una FQ (cf. per ex. ((122-125)b))) segueix sent el cap de la FN que seria,

doncs, la projecció d'un quantificador (Q^0) [+nom] gràcies als trets de plural.

Hem assenyalat que aquesta possibilitat és una possibilitat accessòria en comparació de l'altra segons la qual un quantificador tot sol (sense nom) encapçala una FQ a la sintaxi. Efectivament, sembla que es tracti d'una interpretació secundària llicenciada, repetim, pel tret [+plural] i només activada allí on una FQ és impossible. Abona aquesta idea la asimetria (122a)vs. ((123-125)a) d'una banda i de l'altra l'existència d'aquesta mateixa asimetria en espanyol tot i l'absència de clíctic (cf.(126) vs. (127)) així com el que mostren (128) i (129) com ara tot seguit veurem.

(126)a. Muchos salieron ayer

b. Salieron muchos

c. MUCHOS salieron

(127)a.^{??} Mucho/demasiado/más sale

b. Sale demasiado/mucho/más⁵⁹

c. MUCHO/DEMASIADO/MÁS sale

(128)a. No l'han tocada molts (d')homes

b. No l'han tocada molts

(129)a. No la tocaran més metges

b. No la tocaran més (*_s més)

(130)a. No en toquen

b. No en toquen molts (* molts com a subjecte de v.trans.)

c. No en toquen més (* més " " " " " ")

A (128) l'expressió quantificada una vegada acompanyada de nom

i l'altra sense, és interpretada en tots dos casos com a subjecte. Això a (128b) en particular és possible perquè molts té els trets que cal per a llicenciar la FN subjecte exigida pel principi de la predicació. A (129) ,en canvi, l'expressió quantificada és part integrant de la FN subjecte només a (129a); a (129b), en aparèixer tota sola i sense els trets necessaris no pot llicenciar la FN que és requerida com a subjecte i ha d'interpretar-se com a quantificador adverbial (el subjecte pot ser i és pro i l'oració és gramatical). Arribem així a (130) que ens confirma que el llicenciament d'una expressió quantificada tota sola com a FN és, per dir-ho així, l'últim recurs. En efecte, noteu que (130a) lliura una interpretació transitiva i una interpretació ergativa (més fàcilment obtenible afegint-hi un datiu sense que això, però, afecti la nostra argumentació : "no te'n toquen mai (de premis)". Tenint en compte això és de remarcar que a (130b) la interpretació transitiva amb molts com a subjecte ja no és assolible tot i que molts a diferència de més té aquesta capacitat (cf.(128b)vs.(129b)). Que aquesta lectura que en principi hauria de ser possible no sigui llicenciada sembla que corrobora el que apuntàvem, que la interpretació d'una expressió quantificacional tota sola (sense nom i sense clíctic) com a FN, fins i tot quan l'expressió Q té els trets necessaris, s'obté quan no hi ha més remei (a (128b) però no a (130b)).

Noteu ara el contrast que se'ns presenta a (131):

(131)a. N'han menjat _omolts/_omés

b. (de) conills, n'han menjat _omolts/_o més

c. (de) conill, n'han menjat _smolts/*_s més/_omés

A (131a) i (131b) la interpretació de les expressions quantificacionals és uniformement de quantificació sobre l'objecte directe perquè és justament aquesta posició la que admet FFQQ i aquesta és la interpretació preferent de les expressions quantificades totes soles ((131a) i (131b), com abans (130b), no són ambigües contra el que podria esperar-se sense l'assumpció que la interpretació primària de les expressions quantificacionals totes soles és la pròpiament quantificacional); a (131c), en canvi, molts en no poder interpretar-se com a quantificació sobre l'objecte perquè no concorda amb l'element que finalment (no a la sintaxi) ~~(E-S)~~ ha d'integrar-se com un sol constituent amb ell (*"molts conill"), s'interpreta com a subjecte perquè, tanmateix, té aquesta capacitat. Pel que respecta a més a (131c) és obvi que el problema de concordança no existeix ("més conill/s") de manera que segueix interpretant-se com a quantificació sobre l'objecte (d'altra banda, ja sabem que més no té la capacitat de llicenciar FFNN, cf. (128b) i (129b)).

En vista que tot d'una abordarem el cas de les FFNN sense especificador, cal esmentar que aquest fenomen torna a produir-se també en espanyol si més no quan hi ha una FN sense especificador dislocada a l'esquerra⁶⁰:

- (132)a. Conejos, comieron $\xrightarrow{\quad}$ muchos
b. Conejo, comieron $\underset{s}{\quad}$ muchos

Abans i molt breument convé il·lustrar el segon cas (el cas b)) de quantificació implementada a la sintaxi per una FQ: Es tracta d'expressions quantificades que anant acompanyades de nom no s'hi integren prou com per a poder ser considerades especificadors

de FFNN i que, d'altra banda no poden assolir tampoc l'estatus de Q^0 [+N] perquè són mandades dels trets necessaris, i.e. de plural. ES prova d'aquesta no integració que impedeix de considerar-les com a especificadors d'una categoria sintàcticament FN el fet que la preposició davant el nom no és prescindible (cf. "molts (d')homes vs. "gens (de)*pa") i que no tenen en absolut trets nominals (gènere, nombre):

- (133)a.*Gens de pa queda
- b. No queda gens de pa
- c. GENS DE PA queda

- (134)a.*Algo de sal falta
- b. Falta algo de sal
- c. ALGO DE SAL falta

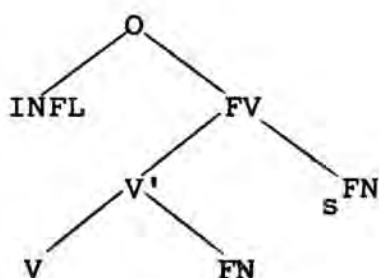
Noteu que (133) i (134) constitueixen una rèplica de (123)-(125). Com per a aquells casos, la nostra expectativa es compleix: Tals FFQQ són inviàbles com a subjectes "autèntics" amb total independència ja no cal dir-ho, del fet que hi hagi o no el clític en, cosa que torna a reafirmar-nos en la idea que no és el clític pròpiament el responsable de la distribució defectiva d'aquelles FFQQ que s'hi apareixen, sinó la pròpia naturalesa categorial d'aquestes expressions quantificacionals⁶¹:

- (135) *No l'ha entès gens de públic
- (136) *Lo sabe algo de gente

Ens queda només el cas de les considerades FFNN sense especificador. La darrera proposta al respecte de què tenim notícia

és la de Contreras (1983). Essencialment, la seva proposta passa per l'assumpció que l'espanyol (Contreras fa la seva proposta per a l'espanyol) és una llengua VOS. Tot i aquesta aparent coincidència amb la nostra proposta, s'ha de tenir en compte que per Contreras el subjecte posverbal seguiria sent un adjunt, a V'. Concretament, l'estructura oracional que assumeix per a l'espanyol és la següent:

(137)

Pel que fa a la FN que la majoria considera subjecte preverbal intraoracional, cal dir que Contreras la veu, sorprenentment al meu entendre, com una adjunció a O resultat de trasllat des de la posició posverbal. En aquest marc, l'explicació de la distribució de les anomenades FFNN sense especificador requereix encara la noció de reccio-K (cf. (138)), l'assumpció que les FFNN en qüestió són de la forma $[_{FN} [_{Q^e}] N']$ i que $[_{Q^e}]$ dins la FN ha de ser regida pròpiament, llevat que la FN sigui a TOP, i la condició de paral·lelisme (139).

(138) Recció-K

Una categoria lèxica regeix els nusos germans i les categories dominades immediatament pels nusos germans seus.

(139) Condició de paral·lelisme

A l'estructura X...Y on X és a TOP i Y és la variable amb la qual va coindexada, X i Y han de tenir la mateixa estructura categorial.

Amb aquest ingredients és possible donar compte del contrast entre els membres de les parelles següents com pot comprovar el lector.

(140)a. $[O^* [FN [e] \text{estudiantes}] [O, \text{no creo que vengan} [FN [e] N]]]$
(=(74a) Contreras((1983)1985)).

b.*Estudiantes, no creo que hayan leído este libro
(=(76a) idem)

(141)a. Café, no creo que haya
(=(74b) idem.)

b.*Café, no creo que sea caro

En efecte, tot el secret resideix en el fet que els verbs dels membres a. de les parelles són ergatius de manera que la FN buida posverbal en aquests casos, així com $[Q^e]$ dins ella, serien regides-K pel verb, cosa que no seria possible si tal FN ocupés la posició de subjecte posverbal a (137)

Començant per un problema que el propi Contreras comenta, cal dir que el contrast entre (142a) i (142b) obliga Contreras a haver de suposar sense poder aduir-hi cap raó que a (142a), café és a TOP (on $[Q^e]$ queda exempta de l'ECP, i.e. no necessita ser regida) mentre que a (142b) és en una posició adjunta a O no exempta de l'ECP⁶²:

(142)a. Café no hay

(=(82b))

b.*Café es caro

(=(81))

Com hem vist en diferents ocasions, el comportament exactament idèntic de la parella a (141) i de la parella a (142) és ja un bon motiu per a assumir que la posició de TOP que Contreras reclama per a (141) és també la posició que cal assumir que ocupa uniformement café a (142). Apuntat això, cal veure certes conseqüències indesijables que es desprenen del planteig de Contreras. Considereu (143) i (144):

(143)a. Frio, no recuerdo si hizo mucho

b. Café, no sé si dijo dónde hay más

(144)a.^{??} Mucho frio, no recuerdo si hizo

b.*Más café, no sé si dijo dónde hay

Una observació atenta de (143) i (144), tenit presents les assumpcions de Contreras suscita si més no aquestes preguntes: ¿com s'explicaria l'estatus de (144) ?; ¿ per què si el quantificador intern a la FN a TOP és buit, com a (143), el resultat és una oració ben formada, mentre que si és ple, com a (144) el resultat és marcadament pitjor ?

Com ja apuntàvem abans, per a analitzar el comportament dels elements a TOP no cal anar a estructures com les de (143) o (144), basta quedar en estructures com (145) i (146) per a (143) i (144) respectivament:

(145)a. Frio, hace mucho

b. Café, hay más

(146)a. ^{??}Mucho frio hace

b.*Más café hay

Noteu ara que els casos sota (146) esdevenen oracions ben formades si focalitzem :

(147)a. MUCHO FRIO hace

b. MAS CAFE hay

Atès el resultat de (147) cal esperar que, si no hi hagués il·les gu. pel mig, a (144), s'hi podria aplicar la mateixa solució que a (146). Així és:

(148)a. MUCHO FRIO recuerdo que hacía

b. MAS CAFE creo que sirven

Comptat i debatut, de (143) a (146) s'insinua clarament que a les FFNN sense especificador a TOP no hi ha cap quantificador buit ja que, altrament, els contrastes entre (143) i (144) o entre (145) i (146) no resulten intel·ligibles. Podria replicar-se que els casos que tracta Contreras no són com (143) o (145) pel fet que no hi ha quantificador intraoracional ni com (144) o (146) pel fet que ell estudia FFNN sense especificador lèxic. Caldria contestar, aleshores amb una pregunta que, de fet, ja hem fet: ¿ Com és que, si sobre [Q_e] dins una FN a TOP no s'imposa cap requeriment, pot entendre's que sent Q lèxicament emplenat els resultats siguin agramaticals. D'altra banda, i així arribem al punt crucial, resulta bo de veure que els casos que tracta Contreras

es comporten de la mateixa manera que els que presenten el quantificador in situ a la sintaxi: per a les oracions de (143) i (145) hi ha les variants, per dir-ho així, que són objecte d'atenció per part de Contreras i que teniu a (149):

(149)a. Frio, no recuerdo si hizo	(cf.(143a))
b. Café, no sé si dijo dónde hay	(cf.(143b))
c. Frio, hace	(cf.(145a))
d. Café, hay	(cf.(145b))

Clarament, atès aquest paral·lelisme i donada l'evidència que la quantificació a (143) i (145) no pot arribar de cap manera a TOP per QR, s'imposa la solució següent: A (149), que recull el tipus de construcció que tracta Contreras, hi ha quantificació però no pas a TOP (cosa d'altra banda implausible per a la quantificació veritable que mostren les estructures sota (149) sinó com a (143) i (145), és a dir quantificació intraoracional i concretament de tipus II en la tipologia de Hornstein. L'única diferència entre (143) i (145) d'una banda i (149) de l'altra és que a (149) cal suposar-hi un quantificador abstracte i no realitzat fonèticament⁶³.

Mirem de provar que la quantificació a (149) s'assoleix veritablement per la intervenció d'un QII. Partirem de les oracions sota (150):

(150)a. Muchos libros, (creo que) *(los) han leído (s muchos)
b. Libros, (creo que) (*los) leen
c. Libros, (creo que) leen $\xrightarrow{o}$ (muchos)

Abans d'entrar en matèria pot observar-se que no es veu com, se-

seguint Contreras, podria explicar-se la necessitat del clític los a (150a). En efecte, (150a) constitueix una violació de la seva condició de paral·lelisme que, tal i com està formulada, no limita la seva acció (acció aparent) a (150b). D'altra banda i ja entrant en matèria és obvi que la mateixa presència obligatòria del clític los subministra una altra prova que l'anàlisi de Contreras no és correcta: ara hauria d'explicar-se com és que les FFNN amb quantificador lèxic i a TOP demanen represa intraoracional per un clític (clític-pro de fet) i les FFNN amb quantificador fonèticament buit i a TOP no volen clític (en esp.). Més encara és prou palès que la interpretació de la FN a TOP a (150a) és una interpretació específica (i d'aquí un clític com los) a diferència de la interpretació que s'obté a (150b) i (150c).

De fet, (150a) vs. (150b) i (150c) ens demostra justament que és essencial que el Q no sigui a TOP acompanyant el nom perquè es pugui lliurar la interpretació indefinida i no específica típica del QII.

Que a (150b) i (150c) hi ha un marc de quantificació II ens ho demostra també el fet que a (150c) muchos no pugui interpretar-se com a subjecte. En efecte, sent possible que muchos actui com a Q, la seva capacitat secundària d'encapçalar una FN (requisit per al llicenciament d'un subjecte "autèntic") no s'activa.

Podria argüir-se també que a (150b) i (150c) el verb transitiu no assigna cas acusatiu (cf. los a (150a)) i que tal no assignació indica que a l'estructura-S, on té lloc l'assignació de cas, a (150b) i (150c) no hi ha cap FN (vegeu Pesetsky (1982)

que tracta àmpliament el problema del Cas en aquesta mena de construccions). Aquesta "anomalia" és encara més palesa en català per la presència obligatòria del clíctic en en estructures com les de (150b) i (150c) cosa que, al seu torn, pot interpretar-se com una altra prova de la mena de quantificació que hi ha a (150b) i (150c) (cf.(151)).

En aquest respecte encara, és de notar que és fins i tot sostenible que aquesta mena de construcció és la garantia que som davant d'una quantificació de tipus II. Es diria que la interpretació quantificacional, la forcen la pròpia discontinuïtat i configuració dels elements que finalment integren la FN requerida per la selecció categorial. La configuració dels dos elements implicats sembla que obligui a procedir esglaonadament perquè, finalment, s'assoleixi la integració dels dos elements en un sol constituent. Així, a l'estructura-S hi hauria FQ; a la FL tindria lloc la reinterpretació categorial d'aquesta FQ que esdevindria FN (en català i en rus, sembla que amb més garanties (cf. n.59)); opcionalment (en català i en rus), a la FL' i en posició de TOP podria aparèixer una expressió nominal que no faria més que establir el domini d'entitats de la quantificació i que, crucialment, perquè la quantificació II que hi té lloc pogués obtenir-se, no podria portar quantificador⁶⁴.

Recolzant aquesta visió paga la pena recordar que la realització contínua i in situ dels elements Q i N implicats, és en moltes ocasions ambigua : (151b) no és ambigua i (151c), sí:

- (151)a. (D')arguments en dónava molts
b. (D')arguments, no n'ha donat molts (no+molts=pocs)
c. No ha donat molts arguments (no+molts=pocs/ no||molts)

Queda per esbrinar la naturalesa de les construccions de nom sense especificador fonèticament realitzat en posició intraoracional. Clarament, tals preteses FFNN són, fins a la FL, FFQQ. En efecte, a manca d'especificador concordat amb el nom no són susceptibles de veure's com a projeccions màximes de tipus FN per propi dret, és a dir des de l'estructura-P (de fet vindrien a se un subcas del cas b)). Si això és així, només poden ser viables com les altres FFQQ a la sintaxi en el cas que implementin FX a [FX, FV]. tot apunta que és així mateix:

- (152)a. Passen nens (construcció ergativa)
b. Tindrem problemes _o(construcció transitiva)
c.*El coneixen amics _s(construcció transitiva)
d.*Són cars llibres _s(construcció copulativa)

Que les expressions nominals a (152) no encapçalen FFNN a la sintaxi és fàcilment comprovable pel fet que pronominalitzen amb en alhora que distributionalment es presenten en els mateixos contextos:

- (153)a. En passen
b. En tindrem
c. -
d. -

Entre d'altres aspectes, caldria explicar també per què es produeix la asimetria il.lustrada a (154):

(154)a. Han fet els plànols arquitectes

b. ^{*/?}Arquitectes fan el plànols

c. ARQUITECTES fan el plànols

A diferència de (152c), (154a) és viable. Ara: (154a) és viable amb arquitectes interpretat com a genèric (i d'aquí que (152c), per la naturalesa lèxica del nom que hi surt, cal suposar, no sigui interpretable).

Noteu seguidament que, a primera vista, resulta sorprenent que (154b) no sigui bona i que, en canvi, sí que ho sigui (155):

(155) Molts ja fan els plànols

Si observem el contrast amb una mica de deteniment i tenint present el planteig que s'ha fet fins aquí, tal contrast deixa de ser sorprenent. A (155) tenim un cas d'aquells que demanen que la capacitat que té molts d'encapçalar una FN s'activi. En efecte, molts, sent a TOP (perquè no és focus) i per una cosa semblant pragmàticament al principi de la predicació (els elements a TOP són com una mena de subjecte respecte del quals l'oració és la predicació) ha de ser FN a (155) (cf. *"més fan els planols"*). Es diria a més, que molts, a diferència de l'expressió nominal arquitectes a (154b), és complet en el sentit que reuneix Q i N (Q, pel seu caràcter lèxic) i N, pels trets de plural).

El problema que planteja (154b), i més tenint en compte la viabilitat de (154a) i (154c), el podríem veure així: els noms sense especificador i en posició de TOP són especialitzats (cf. n. 60 en aquest cap.) per a la construcció quantificacional de manera que la seva realització obre l'expectativa d'una quantifi-

cació veritable (QII) sobre el domini d'entitats que estableixen tals expressions nominals. Així, (154b) seria inviable perquè tal expectativa no s'acompleix sent impossible que s'acompleixi perquè això suposaria tenir una FQ en posició de subjecte "autèntic". En canvi, tal expectativa resulta satisfeta a (156) perquè FX pot ser FQ a [FX, FV]:

(156) Arquitectes, en falten

I per acabar, considereu la parella sota (157): (157a) ens demostra que en comporta una veritable quantificació (QII, i.e. una estructura d'operador-variable) quan apareix en construccions del tipus "en cauen". Certament, a (157a) hi hauria una violació del PB: l'operador quantificacional abstracte que hem postulat i focus lligarien la mateixa variable. És obvi que aquest problema ja no es presenta a (157b): ara l'operador quantificacional és a COMP amb l'element qu. perquè quants és alhora Q i qu. i sent alhora Q i qu. impedeix que hi hagi violació del PB.

(157)a. *PEDRES en cauen / LLIBRES n'hi ha

b. Quantes n'han caigudes ? / Quantes n'hi ha

Nota. És del tot irrellevant de en a "PEDRES en cauen" pugui ser interpretat com a FP: "Del cel PEDRES en queien"

5. Una diferència pragmàtica entre l'anglès i les llengües
R.I.PRO-drop

Reinhart (1983) sosté, prou raonablement, que poden establir-

se certes correlacions sistemàtiques entre les relacions pragmàtiques ("tema", "rema" d'una oració) i les relacions de c-comandament⁶⁵.

La generalització-correlació que ens interessa és la següent: només elements que són caps-D d'un domini donat poden actuar com a temes dins d'aquest domini.

(158) Un cap-D és aquell nus que c-comanda tots els altres nusos en un determinat domini.

Nota. Cal tenir present que per aquesta definició és possible tenir més d'un cap-D per domini.

S'entendria així que en anglès a les construccions amb dislocació a l'esquerra (cf. (159a)), l'únic tema del domini O" sigui justament l'element dislocat a l'esquerra, mentre que en anglès encara, en una construcció de les que aquí s'han anomenat focalitzades (i que correspon al que en anglès s'anomena "topicalization"), els "temes" (en el sentit d'elements sobre els quals l'oració diu qualque cosa) siguin tant l'element a COMP (l'element que ha sofert "topicalization") com el subjecte oracional (cf. (159b)).

(159)a. Bill, she really loves him ("Left Dislocation")

b. John, she can't stand - ("Topicalization")

Amb independència d'aquesta tesi de Reinhart segons la qual hi hauria un concurrència entre els caps-D d'un determinat domini i els temes, en sentit pragmàtic, d'aquests dominis (com Reinhart mateixa fa observar, les FFVV encara que siguin caps-D d'un domini, a (161b) per exemple, s'han d'excloure de la correlació siste-

màtica en qüestió, cosa que porta a pensar que l'establiment del que sigui el tema d'una oració no ve determinat per raons purament estructurals) ha estat comentat a bastament (cf. Cinque (1981)) que la construcció amb dislocació a l'esquerra en anglès (i.e.(159a)) no equival pragmàticament a la construcció amb dislocació a l'esquerra en italià [ni en esp., ni en cat.] (cf.(160a), sinó a la construcció que Cinque anomena dislocació a l'esquerra amb tema sostingut (cf. n. 4. cap.4) (cf. (160b)), mentre que la construcció amb "Topicalization" (i.e. (159b)) s'hauria d'equiparar, pragmàticament, a la dislocació a l'esquerra (amb clític) en it. [i en esp. i cat.] (cf. (160a):

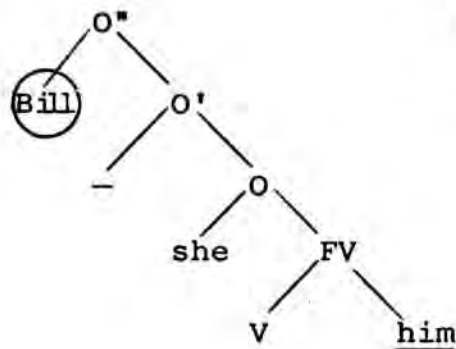
(160)a. (A) la Júlia, el Pere no la podia veure

b. La Júlia ! no ho facis amb ella

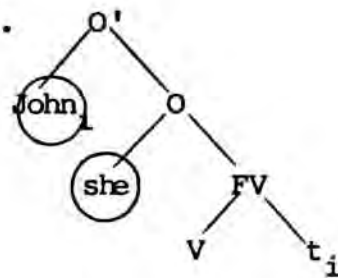
Esmentades aquestes diferències entre l'anglès i les llengües R.I.PRO-drop, s'adverteix tot d'una que l'assumpció de la correlació de Reinhart combinada amb la nostra hipòtesi sobre la posició que en realitat ocupa el que usualment es considera subjecte intraoracional, les fa entenedores. En efecte, les construccions de tipus (159b) en anglès equivaldrien pragmàticament a la construcció del tipus (160a) a les llengües R.I.PRO-drop perquè el pretès subjecte intraoracional a (160a) és tan dislocat com el constituent la Júlia de manera que tots dos serien els temes de l'oració. En anglès, en canvi, en haver-hi veritablement un subjecte preverbal intraoracional, (159a) no té dos caps-D en el domini O", sinó només un, l'element dislocat Bill; en anglès, cal anar a la construcció de tipus (159b) per a tenir dos caps-D en un mateix domini,

O', en aquest cas. Gràficament, i molt esquemàticament, per a (159a), (159b) i (160a) tindriem (161a), (161b) i (161c) respectivament. Els nusos encerclats són caps-D (recordeu l'advertència en relació a FV).

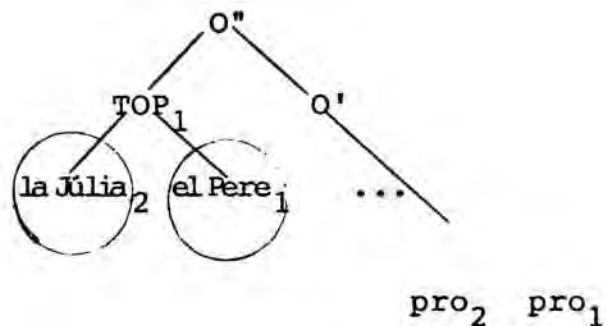
(161)a.

b.

c.

Pot fer-se notar, per acabar, que el fet que l'equivalent pragmàtic de la construcció amb dislocació a l'esquerra en anglès, sigui la construcció amb tema sostingut no és estrictament explicable en virtut de la combinació de la correlació establerta per Reinhart amb la nostra hipòtesi. Certament, no sembla que un tema sostingut pugui considerar-se cap-D de cap domini perquè és completament fora del que cal considerar configuracions de gramàtica.⁶⁶

CAPITOL 5

SOBRE LA NATURALESA I POSICIO

DEL

SUBJECTE POSVERBAL

En el capítol anterior, l'argumentació ha girat entorn del punt següent: el que generalment s'analitza com a subjecte preverbal intraoracional (dins I") és, en realitat, un correlat del subjecte en posició de TOP (fora d'I"). Allí (cf. (2) cap 4) i també anteriorment (cf. (1) cap 3), s'ha assenyalat que el subjecte pròpiament dit només disposa d'una posició intraoracional que és posverbal i externa a FV. En aquest capítol ho argumentem aduint-hi proves que són essencialment de dos tipus: proves de lligam i proves de recció. Les primeres (cf. sec. 3) relatives sobretot al WCO se centren en la comparació de les prediccions que fa cada proposta (cf. sec. 2) al respecte i abonen directament la nostra hipòtesi. Les segones, basades en la comparació interlingüística i proporcionant explicacions alternatives prou satisfactòries a fenòmens tan familiars com el that-t, l'abonen indirectament en abonar la correcció del supòsit que la recció és direccional. Finalment, un cop reforçada la plausibilitat del nostre enfoc pel que respecta a la posició del subjecte intraoracional, reprendrem i arrodonirem un punt parcialment abordat anteriorment (cf. 2.3. cap. 3), el que concerneix una predicció que

es desprèn del nostre enfoc, a saber, la de la inextractabilitat d'un subjecte qu de dins una illa qu d'objecte directe i que és contrària al que assumeix Torrego. Veurem que tot i la bona formació d'oracions de la mena de "Qui no saps què fa ?", el planteig correcte per a donar compte d'aquest tipus d'oracions és un planteig sense extracció qu del subjecte tal i com és obligat assumir des del nostre enfoc.

Abans de tot això però, voldria fer notar que si aquí, com en el capítol anterior, les proves que s'adduiran donen suport prou clarament al posicionament defensat en aquesta tesi, la teoria de la gramàtica en el domini R.I.PRO-drop resultaria millorada d'un bon tros. Tal millora radicaria no tan sols en el potencial explicatiu més gran que es palesa a través de les proves ja presentades i de les proves a presentar, sinó també en la simplificació de la teoria. En aquest respecte, el posicionament defensat en aquesta tesi suposa una sèrie d'avantatges metateòrics i intrateòrics que són objecte d'atenció tot seguit.

1. La visió canònica vs. l'alternativa: expectatives metateòriques i intrateòriques de l'alternativa

Entre els avantatges metateòrics del nostre posicionament destaca sobretot la desaparició de preguntes insidioses, de preguntes que no semblen susceptibles de resposta satisfactòria, preguntes com ara les següents: què és el que fa que unes gramàtiques permetin la inversió lliure del subjecte i d'altres, no ?;

¿com és possible que certes gramàtiques lliurin dues posicions-A per al subjecte ?; ¿ com pot discernir-se un subjecte subjecte d'un subjecte a tòpic ?; ¿ per què la posició preverbal i no la posverbal ha de considerar-se bàsica ?; no sent bàsica, la posverbal ¿ com pot ser posició-A ?. Prou satisfactòriament, aquestes preguntes ni tan sols es plantegen quan s'adopta la perspectiva propugnada aquí.

D'altra banda, sabem que les llengües de subjecte nul no són necessàriament concurrents amb les llengües que presenten el subjecte en posició posverbal i no podem ignorar que la derivació del subjecte posverbal, quan és això, una derivació és problemàtica. Si a més resulta que per al subjecte preverbal no podem evitar una anàlisi concurrent on en comptes d'un subjecte subjecte tindriem un subjecte a tòpic, ¿ què en traiem de seguir pensant que tal subjecte existeix si, altrament, el problema del subjecte posverbal desapareixeria ?.

Fixem-nos ara en el nombre de paràmetres que demana cada enfoc per a donar compte de les propietats característiques de les llengües PRO-drop. i, concretament, de les que afecten d'una manera més directa al subjecte. Segons la nostra teoria necessitariem tants de paràmetres com per a donar compte de les del subjecte en anglès, és a dir, un. En efecte, de la mateixa manera que cal assumir que la posició preverbal del subjecte és fixada paramètricament per a l'anglès, a les llengües R.I. PRO-drop la posició posverbal seria la fixada paramètricament¹. Quant a la propietat subjecte nul, en la línia d'Adams (que ara recordarem) no seria pròpiament un paràmetre. Assumir, en canvi, que hi ha inversió de subjecte,

comporta haver d'apel·lar pel cap baix a dos paràmetres relatius al subjecte: subjecte preverbal i inversió lliure. En efecte, recordeu que aquestes dues darreres propietats en no concórrer necessàriament, feien paradoxalment bo el fracàs de R & C a l'hora d'intentar connectar-les per paràmetre (cf. CLOENDA a la primera part). Seria necessari un tercer paràmetre encara si la propietat subjecte nul fonèticament no pogués fer-se seguir d'altres propietats més primitives. A tall il·lustratiu, observeu per exemple que seguint el planteig de Rizzi (1985) necessitariem els tres paràmetres atès que el llicenciament de pro passa per la disponibilitat d'un cap adequat que identifiqui la posició de pro i tal disponibilitat és fixada per paràmetre; seguint el planteig d'Adams (1986), en tindriem prou amb els dos primers perquè la propietat subjecte nul fonèticament, Adams la fa seguir d'un altre paràmetre necessari arreu amb independència de la posició de subjecte, la direccionalitat de la recció, i de la disponibilitat d'uns trets identificadors per a s_spro, constituint totes dues coses un cas particular de l'ECP_{pro} (cf. (3) i (10) a 1.2. cap 3).

En definitiva, pel que afecta als principals avantatges metateòrics de la proposta alternativa, és de destacar no ja l'estalvi de preguntes enutjoses com les que formulàvem en encetar aquesta secció, sinó l'evitació de la proliferació paramètrica en què incorre la visió canònica acostant-se, cal dir-ho, a un nou descriptivisme.

Passant als avantatges més interns a la teoria GB concretament, és de remarcar que sota el disseny de la proposta alterna-

tiva un bon nombre d'estipulacions ad hoc deixen de ser necessàries. Desapareixerien, de fet, les següents: la del mecanisme d'exempció de la teoria del lligam motivada per l'assumpció que el subjecte posverbal és derivat² (recordeu que sense tal mecanisme el subjecte posverbal violaria el principi C (o B tractant-se d'un pronom) de la teoria del lligam i que per a evitar-ho Chomsky (1981;82) apel·la a la cosuperindexació i Rizzi a la convenció descriptivament inadequada (cf. n 28 cap.1) segons la qual un element que depèn temàticament d'un altre no pot ser lligat per aquest darrer (cf. (28) cap 1)); la que caldria fer per a evitar la indeterminació a l'hora de l'anàlisi de qualsevol subjecte preverbal i que hauria de dir una cosa semblant a aquesta: "a les llengües R.I.RPO-drop un correlat del subjecte en posició de TOP no pot aparèixer adjacent a C" llevat que l'especificador de C' sigui emplenat per una frase qu " (cf. 1. cap 4). Respecte d'aquesta darrera estipulació cal dir que es tracta d'una estipulació suposada ja que no l'ha feta mai ningú que se sàpiga. Ara bé, sense una estipulació d'aquesta mena, el cert és que caldria acceptar sempre una doble anàlisi per als subjectes preverbals en el marc canònic. Certament, el Joan a "El Joan canta" podria ser un element a TOP reprès intraoracionalment per s_{pro} preverbal i el propi subjecte preverbal intraoracional. Al marge que aquesta indeterminació per ella mateixa sospitosa i no negligible en vista del problema de l'adquisició no es presenta en el marc de recanvi que s'ofereix aquí, convé recordar, parlant de simplificació i/o evitació d'estipulacions ad hoc, que el nostre posicionament, en no admetre l'exis-

tència d'un subjecte preverbal intraoracional a les llengües R.I.PRO-drop, ens ha portat a fer fonedissa una altra estipulació, l'OPC (Montalbetti (1984) (cf. 3. cap. 4). Finalment, en aquest recordatori de l'aparell que requereixen les teories en joc, podria citar-se una altra qüestió pendent en el marc canònic: ¿ com s'evitaria la inversió del subjecte a la FL ?³.

Havent passat llista dels principals i més obvis avantatges metateòrics i intrateòrics que suposaria l'adopció del marc alternatiu a favor del qual es presenta aquesta tesi, cal aturar-nos encara en l'essencial respecte de la proposta concreta sobre el subjecte p verbal. Certament, cal aturar-nos en la demostració del seu poder explicatiu ja que només si des del punt de vista del seu poder explicatiu és més satisfactòria que la proposta vigent, els avantatges de què s'ha parlat fins aquí es confirmarien com a quelcom més que expectatives. Efectivament, no sembla excessivament agosarat dir que es "confirmarien" si, com és d'esperar, el que s'ha adduït al llarg del capítol anterior ja té prou entitat com per a poder afirmar que els avantatges en qüestió ja tenen un estatus superior al de meres expectatives.

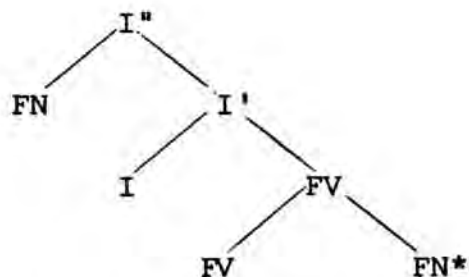
2. El subjecte posverbal i el c-comandament segons les diverses propostes

Què c-comanda, el subjecte posverbal ?. Què és el que el c-comanda ?. Obviament, la resposta a aquestes preguntes depèn de dues assumpcions: una concernent la posició del subjecte

posverbal i l'altra concernent la pròpia definició de c-comandament. Obviament també, l'interès de les respostes resideix en les prediccions que se'n desprenguin. Al respecte, una de les àrees més aptes per a la contrastació empírica i per a l'avaluació de les diverses propostes, la constitueix, sens dubte, la relativa als fenòmens de lligam. Això no obstant, abans d'endinsar-nos-hi, convindrà explicitar i sistematitzar les respostes que a les preguntes en qüestió fan les diverses propostes atès que de divergències mínimes i primmirades aparentment a les respostes, se'n segueixen prediccions crucialment diferents en relació al lligam .

Com hem vist en diferents ocasions, per R & C, el subjecte posverbal és la FN* d'(1). Pel que ara ens interessa, és irrellevant que tal i com fem, implementem la visió R & C sobre un patró no defectiu d'I en relació al sistema X-barra encara que, com és sabut, l'adopció d'aquest supòsit no sigui generalitada fins recentment.

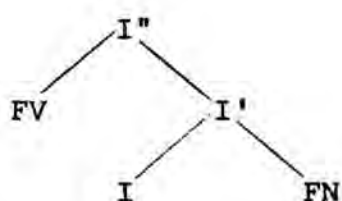
(1)

En comptes del que es veu a 1), aquí s'assumeix que el subjecte posverbal és l'única FN explicitada a (2) que, com (1) presenta la versió no defectiva d'I respecte al sistema X-barra:

(2) (passeu a la pàgina següent)

(2)

La noció de c-comandament aplegada amb (1) és la de Chomsky (1981) que la formula com a (3) en funció, justament, de l'estructura PRO-drop (1) i de l'assumpció connexa segons la qual la recció pròpia d'una traça de subjecte és aproblemàtica si la traça és FN* a (1). En efecte, FN* és regida pel verb que sent categoria lèxica regeix pròpiament FN*. En vista d'aquest planteig i atès que la recció comporta c-comandament de l'element regit per part del rector, cal que el verb (cap de FV a (1)) c-comandi FN* a (1). Això es possible amb el c-comandament entès com a (3):

(3) C-comandament (Chomsky (1981))

a c-comanda b ssi.

(i) a no conté b

(ii) posant que $g_1 \dots g_n$ és la seqüència màxima tal que

(a) $g_n = a$

(b) $g_i = a^j$

(c) g_i domina immediatament g_{i+1}

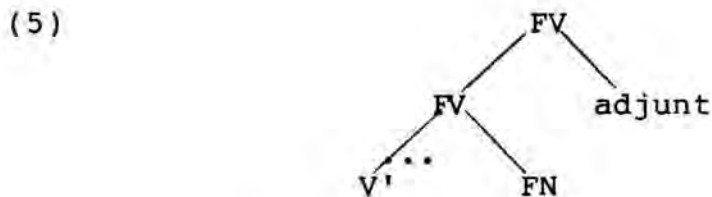
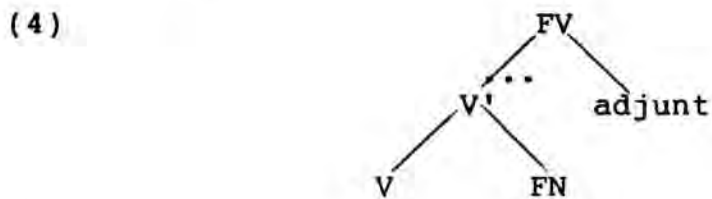
aleshores si d domina immediatament a ha de ser el cas que o bé

(I) d domini b, o bé

(II) $\underline{d} = g_i$ i g_i domini b

((3)=(16) cap 1)

Amb vista a les proves de lligam que tot seguit abordarem convindrà tenir present que per (3) un complement (la FN objecte directe a (4) i (5) per exemple) no c-comanda un adjunt independentment que l'adjunt sigui dins de la FV més petita com a (4) o adjuntat a tal FV com a (5):

Obviament, si a (5) FN, és a dir, l'objecte directe, no c-comanda l'adjunt, un objecte directe a (1), l'estructura corresponent a la construcció amb subjecte posverbal, no c-comanda el subjecte ja que subjecte i adjunt a (1) i (5) respectivament ocupen exactament la mateixa posició. En definitiva, doncs, tenim que la visió canònica del PRO-drop és apariada amb una noció de c-comandament que iguala subjecte i adjunts: el verb c-comanda (i regeix) adjunts i/o subjecte posverbal mentre que un complement del verb no c-comanda ni adjunts ni subjecte posverbal.

Vegem ara quines són les prediccions de la definició de c-comandament adoptada aquí:

(6) (passeu a la pàgina següent)

- (6) Un nus A c-comanda un nus B ssi. A no domina B i la primera projecció màxima que domina exhaustivament a A domina B.

((6)=(11) cap. 3)

Per (6), un objecte directe c-comandaria un adjunt tant a (4) com a (5) i, doncs, el subjecte FN* a (1). Ara, crucialment, (6) es presenta en un marc que no admet (1) com a estructura corresponent al subjecte posverbal de les llengües R.I.PRO-drop i que en comptes d'(1) reclama (2). Per (6), un objecte directe no c-comanda el subjecte a (2). Així doncs, d'acord amb la proposta alternativa propugnada, un adjunt i el subjecte posverbal de les llengües R.I.PRO-drop no són equiparables en tant que elements c-comandats: un objecte directe (i també el verb) c-comanda un adjunt a (4) o a (5) i no c-comanda la posició que ocupa el subjecte posverbal a l'estructura que seria la correcta, és a dir a (2). Noteu que, en canvi, adjunt i subjecte posverbal són equiparables en tant que c-comandadors. En efecte, per (6) tots dos tenen el mateix domini de c-comandament, a saber, $C^0 (=O')$ (cf. 3.1. cap 3).

En aquest darrer punt, (6) coincideix, doncs, amb la definició de c-comandament de May (1985) que assumeix també Chomsky (1985). Recordem-la.

- (7) C-comandament (May (1985))

A c-comanda B ssi. cada projecció màxima que domina a A domina B, i A no domina B.

(segueix a la pàgina següent)

(7) (continuació)

((7)=(65) cap 3)

NOTA. A (7), una projecció s'entén com un conjunt de nusos estrictament coincidents en tot (cf. 2.2. cap. 3) de manera que un nus és dominat per una projecció només quan és dominat per tots els nusos d'aquesta projecció.

En funció del que es recorda a la nota a (7), resulta que (7), a diferència de (6), fa que ni el verb ni l'objecte directe c-comandin un adjunt si l'adjunt ocupa la posició que ocupa a (5) ja que en aquest cas FV dominaria només el verb o l'objecte directe però no pas l'adjunt que seria dominat només per un segment de FV. En canvi, si considerem l'adjunt de (4) a la llum de (7), l'adjunt seria c-comandat pel verb i per l'objecte directe. Atès que la posició que s'atribueix al subjecte posverbal en la visió canònica és idèntica a la de l'adjunt a (5), resulta que per (7), el verb no c-comandaria el subjecte posverbal segons la definició de May (1985)⁴.

La definició de May (1985), com recordàvem suara, és la mateixa amb què opera Chomsky (1985). En vista d'aquesta darrera que és la de Barriers, ja s'ha comentat que la manca de c-comandament per part del verb sobre el subjecte posverbal que comporta, suposaria no poder explicar com assoliria la recció pròpia el subjecte posverbal cosa que sent crucial a l'hora d'explicar les característiques cabdals de les llengües R.I.PRO-drop en el marc canònic, fa que es pugui afirmar que la visió canònica ha

de quedar per força encapsulada en un marc d'ECP₁ (cf. 2.1.3. i 2.1.5. cap 3).

Ara però ens interessa especialment el c-comandament en relació al lligam. Notat això, és ineludible fer constar que Chomsky (1985), a diferència de May (1985), planteja (7) com la noció de c-comandament rellevant per a la recció més que no pas per al lligam que a Barriers constitueix un tema secundari, diguem-ne. Quina hagi de ser la noció de c-comandament rellevant per al lligam és cosa que hi queda una mica enlaire en el sentit que no hi ha una formulació explícita al respecte⁵. S'hi apunta, tanmateix, la conveniència que la noció de c-comandament a la base del lligam ha de fer possible el lligam d'un adjunt per part de l'objecte directe (i doncs que hi ha d'haver c-comandament entre l'objecte (c-comandador) i l'adjunt (c-comandat)(vegeu la referència a aquesta qüestió a 1.3 cap 3) amb independència que l'adjunt sigui de tipus (4) o (5). Així doncs, pot ben concloure's, com s'ha fet anteriorment (cf. 1.3. cap 3), que la noció de c-comandament pertinent al lligam que insinua Chomsky (1985) hauria de ser una cosa així com (6) que és la definició proposada aquí. Com en relació a (6), respecte d'aquesta noció merament embastada a Barriers, caldria que quedés prou clar que el c-comandament del subjecte posverbal per part d'un objecte directe, a efectes de lligam si més no, es produiria només si s'assumís la visió R & C quant a la posició del subjecte posverbal (i.e. (1)). Remarcat això, observeu que el planteig de Chomsky (1985) suscita una altra pregunta: ¿és desitjable el desdoblament de la noció

de c-comandament, c-comandament de lligam (aproximadament com (6)) i c-comandament de recció (= (7)), que té lloc a Barriers ?. La resposta sembla que ha de ser negativa⁶.

Ja per acabar i a tall de resum, convé retenir bé el següent: la visió canònica sobre el subjecte posverbal de les llengües R.I.PRO-drop iguala als efectes del c-comandament aquest subjecte amb un adjunt de tipus (5). Això, en el marc de Chomsky (1981), que és, al capdavant, el que és consubstancial a la teoria vigent i dominant per a aquestes llengües, comporta que ni subjecte ni adjunts siguin c-comandats per un objecte directe tot i que ho siguin pel verb (cf. (3)). En el marc de Chomsky (1985) i pel que respecta al lligam tornaria a produir-se la identificació entre el subjecte posverbal i els adjunts en cas de seguir en la visió configuracional canònica (i.e. (1)) tot i que aquí la previsió és diferent de la que s'obtenia d'acord amb Chomsky (1981) ja que ara subjecte posverbal i adjunts serien c-comandats per un objecte directe. Certament, el subjecte posverbal i els adjunts tindrien diferents c-comandadors només si seguint la idea de c-comandament relativa al lligam de Chomsky (1985) (equivalent en principi a la definició adoptada aquí, i.e. (6)) s'assumís una estructura on el subjecte posverbal deixés de ser configuracionalment adjunt, una estructura com ara (2).

Ras i curt, per la nostra proposta, és a dir per (2) i (6), un objecte directe c-comanda un adjunt però no c-comanda el subjecte posverbal. L'adopció d'una estructura com (1) per al subjecte posverbal, en canvi, només aconseguiria diferenciar adjunts i

i subjecte posverbal en relació al c-comandament per part de l'objecte directe al preu de renunciar a una estructura com (5) per als adjunts. Com que aquesta renúncia no es fa⁷, ens trobem que l'adopció d'(1), és a dir, de l'estructura assumida en la visió canònica, suposa assumir també que adjunts i subjecte posverbal són idèntics tocant al c-comandament.

3. El subjecte posverbal i el lligam

3.1. WCO

3.1.1. L'anàlisi

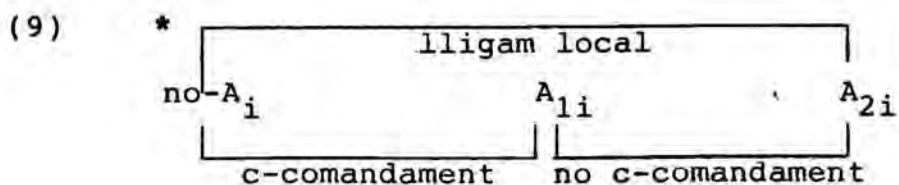
Mirem d'esbrinar si en construccions de subjecte posverbal en català s'hi produeix l'efecte de WCO que tenim a (8a) en anglès en no lliurar-s'hi la interpretació (8b):

(8)a. Who does his mother love ?

b. *Who_i does his_i mother love t_i WCO

Com podeu comprovar, (8b) presenta la forma (9) que, recordem-ho, és la configuració responsable dels efectes de WCO. Recordeu també que és a la FL que cal esbrinar si es dona (9) (cf.

2.2.4. INTRODUCCIO).

(segueix a la pàgina següent)

(9) (continuació)

Condicions:

- a) Una de les dues posicions-A ha de ser pronominal i l'altra ha de ser fonèticament buida i no pronominal (i.e. traça)⁸.
- b) L'ordre és irrellevant.
- c) La configuració esquematitzada és una configuració de FL.

Un cop recordat en què consisteix el WCO, convé fer una sèrie d'observacions abans d'utilitzar el test de WCO com a prova de la posició que ocupa el subjecte posverbal. Començarem per veure què ocorre a (10):

(10)a.	El seu clan no protegeix ningú	Q
b.	El seu clan (a) qui protegeix ?	qu
c.	El seu clan [ə] FRAGA admira	focus

A (10), hi teniu il·lustrats els tres casos que resulten segons que l'operador en la posició-no-A a la FL (cf. (9) condició c) sigui Q, qu i focus per aquest ordre. Com his a (8), seu a (10) no pot interpretar-se com a variable lligada. ¿ Es tracta però de WCO ? Anem per parts. Fixeu-vos que el seu clan té un estatus diferent a (10a) d'una banda i a (10b) i (10c) de l'altra si ens mirem (10) des de la perspectiva canònica que a (10a) hi veuria un veritable subjecte preverbal intraoracioanal i a (10b) i (10c), un correlat del subjecte en posició de TOP. Des de la perspectiva nostra, en canvi, el seu clan és uniformement un correlat del

subjecte a TOP a tot (10). Així, en propietat, des de la perspectiva canònica podria parlar-se de WCO exactament a (10a) però no a (10b) ni a (10c): des de la perspectiva adoptada aquí, per contra, no hi hauria WCO exactament en cap cas. Certament, confrontant (10b) i (10c), que són les estructures que des de qualsevol perspectiva s'analitzarien incontrovertiblement amb el constituent el seu clan com element dislocat a TOP, amb (9), és de notar que hi ha una diferència prou clara: a (10b) i (10c) no pot dir-se que l'operador c-comandi seu a TOP ja que el domini de c-comandament de l'operador és C" (=0'). Això no obstant, sembla que la diferència entre (10b) i (10c) d'una banda i (8) de l'altra, és negligible en el sentit que en tots dos casos és impossible interpretar el pronom com a variable⁹.

Seguim. Observeu ara que la mala formació d'(11a) i (11b), sigui quina sigui la interpretació del pronominal i a diferència, doncs, del que ocorre a (10), és de suposar que en el marc canònic s'explicaria apel·lant per exemple a la inversió obligatòria de Torrego (1984) que ja ha estat qüestionada (cf. 1.3. cap 2) i que ho serà encara més (cf. 5. en aquest capítol).

(11)a. *(A) qui el seu clan protegeix ?

b. *_o[a] FRAGA el seu clan admira

Entre els retrets que ja hem fet a la inversió obligatòria de Torrego, n'hi ha un que es revela ara amb tota la seva importància. Observeu les oracions sota (12) com alternativa ben formada a (11) juntament amb (10):

(12)a. ${}_o$ (A) qui protegeix ${}_s$ el seu clan ?

b. ${}_o$ [b1] FRAGA protegeix ${}_s$ el seu clan

A fi de saber quina és la relació de c-comandament entre l'objecte directe i el subjecte posverbal intraoracional, ¿ seria lícit aturar-no a testar si (12) presenta l'efecte WCO o una violació per l'estil al PB ? . No, de cap manera atès que el fet que a (12), com a (10), sigui impossible interpretar seu com a variable lligada amb el mateix valor que la traça de qu o del focus, no ens aclareix quina sigui la relació entre l'objecte directe i el veritable subjecte posverbal intraoracional ja que a (12), el seu clan queda incontrovertiblement dislocat a la dreta tal i com per la nostra teoria queda dislocat a l'esquerra a (10). Vet aquí, el motiu esmentat suara per a recelar de la correcció de la inversió obligatòria de Torrego d'una banda, i la constatació que (12) no serveix per res amb vista al nostre objectiu de l'altra. En altres paraules, a el seu clan és incorrecte assignar-li tant la posició a* a (13a), que sembla que seria la que se li hauria d'assignar d'acord amb la hipòtesi de Torrego, com la posició a** a (13b) independentment que a** es considerés adjunt a la FV o no:

(13)a. $[qu_i / FOCUS_i [{}_o v [{}_o a^* t_v t_i]]]$

b. $| qu_i / FOCUS_i | {}_o v t_i a^{**} ||$

Dèiem que la dislocació del constituent el seu clan a (12) és incontrovertible. Certament, ens ho demostra l'entonació.

Fixeu-vos per exemple que prescindint de la marca desambiguadora opcional (i.e. "a" per escrit i alguna forma del tipus $[\partial^{\text{p}}]$ o semblant a la parla) i sense tall entonacional previ al constituent el seu clan a (12), el seu clan s'interpretaria com l'objecte directe i no pas com el subjecte.

Fetes aquestes consideracions, resulta que (12) no ens informa gens ni mica sobre la posició del subjecte posverbal intraoracional que és el que s'intenta d'esbrinar. Val a dir, a més, que aquesta dislocació és totalment independent del WCO i no sembla més que un altre testimoni de la resistència a l'extracció del constituents que no són els últims candidats a ser-ho dins $I''(=O)$ ¹⁰. Evidentment, la dislocació dels elements que altrament serien els últims és la manera de deixar el constituent que calgui a la posició última.

Que l'element dislocat a la dreta queda fora de $C''(=O')$ com hi queda un element dislocat a l'esquerra i, doncs, en posició de TOP i sota O'' , és fàcil de demostrar. Observeu ara (14), (15) i (16):

(14)a. Qui ha vist ningú ?

b. $\underset{s}{}$ qui ha vist $\overrightarrow{\underset{o}{}}$ ningú ?

c. * $\underset{o}{}$ qui ha vist $\underset{s}{/}$ ningú ?

(15)a. Qui vol res ?

b. *Què vol ningú ?

(16) (passeu a la pàgina següent)

(16)a. Qui ha vist el Pere ?

b. $\underset{s}{\text{qui}}$ ha vist $\xrightarrow{\text{O}}$ el Pere

c. $\underset{O}{\text{qui}}$ ha vist // $\underset{s}{\text{el}}$ Pere

Com és sabut, en català, o si més no en CM, a diferència del que ocorre en espanyol per exemple, res, ningú etc. encara reaccionen a activadors no necessàriament negatius com pot comprovar-se a (14) i (15) on els activadors són els elements interrogatius. Dit això i tenint en compte el que s'acaba de dir quant a l'extracció qu, se segueix el que s'observa a (14), (15) i (16). Efectivament, (14a) només és viable amb l'entonació prescrita a (14b) de manera que ningú quedi sota el domini de l'element qu (i.e. dins $C^*(=O')$) cosa que conjuminada amb l'exigència que el trasllat qu afecti l'últim candidat dins $I^*(=O)$, fa que ningú s'hagi d'interpretar com a objecte directe. La interpretació a l'inrevés, amb qui, objecte directe i ningú, subjecte és impossible perquè les exigències en joc (la relativa a l'extracció qu i la relativa al quantificador ningú) xoquen, són incompatibles com és bo de veure sobre (14c). Certament, a (14c) el compliment del requisit que imposa l'extracció qu (que l'objecte de l'extracció sigui l'últim candidat a ser-ho dins I^*) comporta la violació de la condició per al llicenciament de ningú (quedar c-comandat per qu (i.e. dins $C^*(=O')$) sent en posició-A). La asimetria que s'observa a (15) reforça, simplement, el planteig de (14)¹¹. Quant a (16a), a diferència del que s'esdevé en els casos anteriors, són viables les dues interpretacions consignades a (16b) i (16c) amb l'entonació

que pertoca a cada interpretació. En efecte, la bona formació de (16c) enfront de la inviabilitat de (14c) és deguda al fet que el Pere, a diferència de ningú, no necessita cap pol activador que el llicenciï per c-comandament.

En conclusió, la dislocació del subjecte que concorre amb l'extracció qu o la focalització d'un objecte directe fa que en aquest tipus de construccions (cf. (12)) no puguem aclarir res concernent la posició del veritable subjecte posverbal intraoracional.

¿ Què passaria si en comptes d'un objecte directe qu o focus tinguéssim un objecte directe Q en aquesta mena de construccions ?. Sembla que paga la pena demanar-s'ho perquè en aquest cas el trasllat no és sintàctic sinó de FL (per QR). Observeu la parella sota (17):

(17)a. No protegeix ningú_s el seu partit

b. No protegeix ningú_s la Maria

Altra volta, sembla inevitable la dislocació del subjecte que, és clar, fa impossible que seu a (17a) s'interpreti com a variable en no caure sota el domini de c-comandament de la variable derivacional ni de l'operador produït-se, doncs, l'efecte equiparable al WCO que hem vist anteriorment (cf. (10) i (12)) i que, com abans, no és reductible a cas de violació del PB. Ara bé, si la dislocació és sistemàtica quan hi ha extracció sintàctica de l'operador (qu o focus), amb quantificadors, sotmesos a trasllat purament lògic per QR, el fenomen de la dislocació no sembla

ni de prop tan sistemàtic . Així , al costat de no-ningú que demana la dislocació del que queda a la dreta de ningú, tenim (18). A (18), només¹² incideix indubtablement sobre la Maria garantint que la Maria no és un constituent dislocat tot i que l'objecte directe de (18) és, com a (17), un quantificador:

(18) Només en té molts la Maria

Per sort existeix una altra àrea més apropiada per a l'avaluació del WCO ja que sistemàticament, la dislocació pertorbadora amb vista al nostre objectiu no hi fa acte de presència. Es tracta de les construccions de relatiu. Així, a diferència del que passava en el cas de les interrogatives (cf. (12) i (14)), les oracions de (19) són perfectament ambigües¹³:

- (19)a. Conec el polític que cerca _{s/o} el Pere
- b. Treu la cadira que tapa _{s/o} la taula
- c. No combreguem amb l'editorial que ha censurat _{s/o} el director
- d. La polèmica que va provocar _{s/o} aquell desastre va fer època
- e. Cal veure quin és el nus que domina _{s/o} la FN subjecte

Considereu ara la parella d'oracions sota (20):

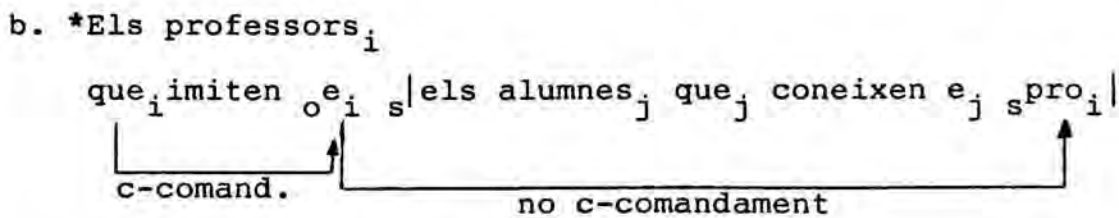
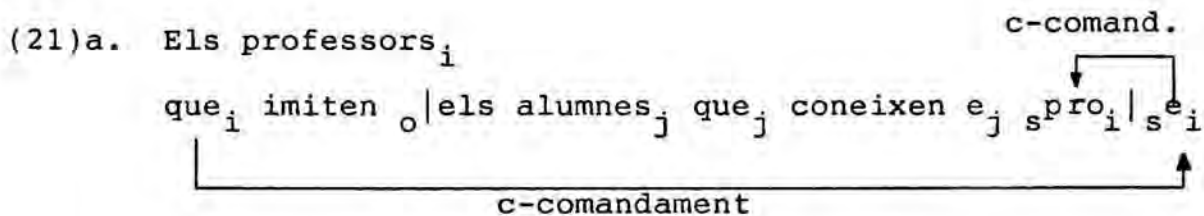
- (20)a. Els professors que imiten _{s/o} el alumnes
- b. Els professors_i que_i imiten (*s)/o els alumnes que coneixen _spro_i

Noteu que (20a) presenta l'ambigüitat s/o consignada mentre que (20b) ja no la presenta si és el cas que la interpretació del

subjecte nul (s_{pro_i}) de la clàusula relativa més incrustada ha de ser la interpretació de variable lligada que s'hi especifica. Què fa que es perdi l'ambigüitat de la FN els alumnes... ? Què fa que donada la interpretació consignada a s_{pro_i} , la FN els alumnes... no pugui interpretar-se més que com a objecte directe del verb imitar ?

La resposta no és altra que aquesta: a (20b) la interpretació de la FN els alumnes... com a subjecte, és a dir, la interpretació bloquejada és un cas de WCO tal i com pot veure's a (21b) mentre que la interpretació de tal FN com a objecte (cf. (21a)) no presenta cap problema ja que en aquest cas tenim una variable subjecte lligada localment per l'operador relatiu (el subjecte de la clàusula del verb imitar) i lligant, al seu torn, s_{pro_i} (a la clàusula de relatiu més incrustada) que rep així el valor de variable que perseguïem.

Noteu que el planteig que s'acaba de fer és vàlid independentment que s'adopti la hipòtesi que el subjecte de les llengües R.I.PRO-drop és posverbal o preverbal i d'aquí que sigui irrellevant que

a (21) hagim adoptat la defensada en aquesta tesi, i.e. la de subjecte posverbal. De fet, pel que respecta a la interpretació bloquejada, és indiscutible que tenim un subjecte posverbal i, en conseqüència pot finalment afirmar-se que (20b), evidenciant WCO per a la interpretació (21b), apunta que no hi ha c-comandament entre l'objecte directe (c-comandador) i el subjecte posverbal (c-comandat).

Aquest resultat però, no és encara decisiu. Cal veure què passa en el cas dels adjunts per a poder procedir a l'avaluació de les propostes en joc. La visió canònica, recordem-ho, prediu un comportament uniforme per a subjecte posverbal i adjunts mentre que la presentada aquí prediu un comportament diferent (un adjunt seria dins el domini de c-comandament de l'objecte directe però el subjecte posverbal, no) de manera que per la primera s'esperaria trobar WCO també en el cas dels adjunts i per la segona s'esperaria que no n'hi hagués. Recordat això, observeu (22)

- (22)a. Els candidats que_i votares t_i per la seva_i línia ideològica
- b. Les persones que_i vull citar t_i per la seva_i col.laboració en aquesta empresa
- c. Les lletres que_i no pagares t_i el dia $\left\{ \begin{array}{l} \text{del seu}_i \text{ venciment} \\ \text{que vencien } s_{\text{pro}_i} \end{array} \right\}$
- d. S'ho agafa tot_i per allà on més crema s_{pro_i}
- e. Les coses que_i no fas t_i al seu_i temps
- f. Els plats que_i menjarem t_i al seu_i punt

A (22), contrastant amb (21b) i conforme a la nostra proposta i no a la canònica, no hi ha WCO. Perquè la diferència entre subjecte posverbal i adjunts en relació al c-comandament per part de l'objecte directe quedi ben establerta, considereu finalment els exemples de (23):

- (23)a. *Els polítics que_i protegeix t_i el seu_i partit WCO
- b. *Els partits que_i ha perjudicat t_i la seva_i línia ideològica WCO
- c. *Una tesi que_i destrossa t_i s la seva_i presentació WCO
- d. *Els homes que_i controla t_i la seva_i dona WCO

Arribats en aquest punt, sembla que podem cloncloure que els fenòmens de WCO abonen la nostra hipòtesi, és a dir, abonen que la posició ocupada pel subjecte posverbal no és la mateixa que la posició que ocupa un adjunt. Concretament, aquesta darrera posició, a diferència de la del subjecte posverbal, la c-comandaria una FN objecte directe.

3.1.2. Contraexemples aparents

Hi ha un cert tipus de construcció que en principi podria qüestionar la conclusió d'aquí al damunt. Es tracta d'oracions com les de (24).

- (24)a. No pot rebutjat una proposta qui no l'ha considerada en detall
- b. No resoldrà cap problema qui no el sàpiga plantejar

c. No tindrà cap premi qui no se'l mereixi

Efectivament, a (24), els pronominals objecte de les clàusules de relatiu subjecte sembla que s'interpretin com a variables lligades amb el mateix valor que la variable determinada per una proposta, cap problema i cap premi a (24a), (24b) i (24c) respectivament¹⁴.

Davant d'aquest tipus de pretès contraexemple, voldria argüir que hem topat amb un fenomen de la mateixa naturalesa que el que palesen les famoses "donkey sentences". En aquestes oracions, una frase qu sembla que lligui un pronom sense c-comandar-lo:

(25) Everyone who owns a donkey_i, beats it_i

Sense entrar gaire a fons en la qüestió, diré que assumeixo plenament l'anàlisi de Hornstein (1984) que analitza les "donkey sentences" com a oracions que contenen una doble descripció estructural a la FL. Així, (25) presentaria les dues representacions de FL (26)

(26) [_{O₂} [_{FN₂} everyone_x [_O who_x [_{O₁} a donkey_y [_{O₁} x owns y]]]]] [_{O₂} z beats it]]

(27) [_{O₂} [_{FN₂} everyone_x [_O who_x [_{O₁} x owns a donkey_i]]]] [_{O₂} z beats it_i]]

(=(26) i (27) p. 84. Hornstein (1984))

Com assumeix Hornstein, la proposta d'una doble descripció estructural per a (25) constitueix una manera de representar teòricament el fet que les FFNN que presenten la forma a Noun (=un/cap Nom)

són ambigües en admetre una interpretació quantificada existencial (serien del tipus QII) característica de les descripcions indefinides i una interpretació genèrica (serien QI). Aquestes dues lectures queden reflectides a (26) i (27) respectivament. Així, (26) donaria compte de l'abast relatiu dels quantificadors, i.e. de l'abast de a donkey respecte de l'altre Q, everyone, mentre que (27) faria entenedora la coindexació entre el quantificador i it.

Corroboraria que aquesta anàlisi és extrapolable a (24) o, si més no, que el problema de (24) és el mateix que el de (25), el fet que si el context gramatical impedeix la interpretació genèrica en aquestes estructures, la interpretació del pronom com a variable esdevé inviable:

(28) *Everyone sho has once owned a donkey_i will beat it_i
(=(15) p. 81, Hornstein (1984))

(29) *Ahir no va poder rebutjar cap proposta_i qui no la_i
va considerar en detall

Reduïts aquests contraexemples, val la pena comprovar el contrast definitiu que ofereix (30) vs. (31)¹⁵

- (30)a. N'he contestades moltes_i sense entendre-les_i
b. N'ha suspès molts_i sense corregir-los_i l'examen
c. N'he resolt molts_i sense pensar-me'ls_i gaire
d. N'ha endevinat molts_i sense tastar-los_i (només ensumant-los_i)

- (31)a. N'ha contestades moltes qui no les entenia
- b. N'ha suspès molts qui els ha corregit l'examen
- c. N'ha resolt molts qui se'ls ha pensat
- d. N'ha endevinat molts qui els ha tastats

Agafem (30b) i (31b) com a prototipus de (30) i (31) respectivament. Noteu que (30b), pel que fa a la interpretació de l'element pronominal los(=els)-pro, és igual a (32): en tot dos casos l'element pronominal s'interpreta com a variable. En canvi, pel que fa a aquest mateix element pronominal, (31b) no és igual a (33): a (31b) (i, doncs, a tot (31)) som davant d'un pronom-E

- (32) (A) molts_i els_i ha suspès sense corregir-los_i l'examen
- (33) (A) molts_i els ha suspès qui els_i ha corregit l'examen

Que a (31b) tenim un pronom-E ho palesa per exemple el fet que (31b) conté una implicació que és absent a (33) i que és que essent x qui els ha corregit l'examen, x n'ha suspès molts¹⁶.

3.2. Alguns problemes

Sense dislocació a la dreta i contràriament al que esperariem, és impossible interpretar com a correferents els elements subratllats a (34):

- (34) (passeu a la pàgina següent)

- (34)a. No lⁱ han acompanyada proⁱ → els pares de la Maria
b. Elⁱ persegueixen proⁱ → els amics de l'editor
c. Lesⁱ ha reclamades proⁱ → el propietari de les finques

Compareu (34) amb (35)

- (35)a. Els pares de la Maria no lⁱ han acompanyada proⁱ
b. Els amics de l'editor elⁱ persegueixen proⁱ
c. El propietari de les finques lesⁱ ha reclamades proⁱ

Certament, a (35) la correferència entre els elements subratllats s'assoleix sense cap mena de dificultat. Això no obstant, aquesta diferència entre (34) i (35) no pot presentar-se com una objecció crucial a la teoria defensada aquí. Contra tal suposada objecció podria replicar-se el següent:

En primer lloc s'hauria de dir que (35) presenta el pretès subjecte intraoracional tan dislocat com l'objecte directe inicial a (36) si ens hem d'atendir a l'entonació i/o al problema d'indeterminació consubstancial a la visió canònica pel qual no és possible evitar una anàlisi amb correlat del subjecte a TOP concurrent amb l'anàlisi amb subjecte intraoracional pròpiament dit (cf. 1. cap 4).

- (36) _o [(A)ls pares de la Maria]ⁱ no elsⁱ hem acompanyat proⁱ

Així, resulta que (35), en propietat, no s'hauria d'oposar a (34) sinó a (37) que amb subjecte posverbal, ara dislocat, ja lliura la interpretació correferent dels elements subratllats tan bé com (35):

- (37) (passeu a l'altra pàgina)

- (37)a. No lⁱ han acompanyada proⁱ (mai) // els pares de la Maria
- b. Elⁱ persegueixen proⁱ // els amics de l'editor
- c. Lesⁱ ha reclamades proⁱ // el propietari de les finques

En segon lloc podria replicar-se que sigui quina sigui l'explicació de (34), el fenomen no pot imputar-se a un bloqueig gramatical de la correferència, és a dir, al c-comandament del nom per part del pronom. Fixeu-vos per exemple en el contrast de (38) vs. (39):

- (38)a. Elsⁱ ha preparat proⁱ tantes vegades que somia els arguments
- b. Lⁱ ha fet proⁱ tantes vegades que fa el camí de memòria
- c. Lesⁱ controla proⁱ tant que perjudica les seves filles
- (39)a. Elsⁱ ha preparat proⁱ tantes vegades que elsⁱ somia proⁱ // els argumentsⁱ
- b. Lⁱ ha fet proⁱ tantes vegades que elⁱ fa proⁱ de memòria // el camíⁱ
- c. Lesⁱ controla proⁱ tant que lesⁱ perjudica proⁱ // (a) les seves fillesⁱ

Sembla indubtable que la correferència és difícilment obtenible a (38) mentre que a (39) és la interpretació més natural cosa que indicaria que la dificultat de la correferència no necessàriament ha de veure's causada per la gramàtica (c-comandament i lligam). En efecte, respecte de les construccions amb clàusules re-

sultatives, s'ha argumentat àmpliament que les dites clàusules apareixen en posició adjunta a O (cf. May (1985) i Guéron & May (1984)) de manera que a (38) no pot apel·lar-se al c-comandament del nom subratllat dins d'aquestes clàusules per part de l'objecte directe de la clàusula radical com a causa de la violència que hi suposa la interpretació correferent encara que tal interpretació sigui la perseguida pragmàticament. En definitiva, (38) apunta que no és de cap manera garantit que la violència d'una interpretació correferent sigui sempre provocada per un c-comandament (i lligam) il·lícit i, indirectament, doncs, que a (34) no hi ha cap motiu per a pensar que l'objecte directe c-comanda el subjecte posverbal. Que no n'hi ha prou amb consideracions relatives al c-comandament per a l'explicació del llicenciament de la correferència ho corrobora (40):

- (40)a. Liⁱ consentiu tantes coses proⁱ que aquest nen us pren el pèl
- b. Elⁱ controla proⁱ tant que el Joan, un dia d'aquests li fugirà
- c. Liⁱ ho ha dit proⁱ tantes vegades que el Pau ja n'està fart¹⁷

Noteu que a (40), la interpretació correferent consignada s'obté sense cap dificultat i, doncs, que (38) no pot explicar-se apel·lant al c-comandament de l'objecte de la clàusula radical sobre la clàusula resultativa amb independència i tot de la correcció de l'anàlisi de May (1985) i Guéron & May (1984), anàlisi segons la qual les oracions resultatives són adjuntes a O, com suara dèiem.

Més encara, de fet, (40) pot utilitzar-se com argument indirecte de suport de la nostra teoria. En efecte, si la dificultat de la interpretació correferent a (38) ve determinada per la no dislocació de l'objecte de la clàusula resultativa segons que porta a pensar (39), no és d'estranyar que a (40) no hi hagi dificultat per a l'obtenció de la lectura correferent perquè el subjecte de la clàusula resultativa, per la nostra hipòtesi, és dislocat com ho és l'objecte a (39) o el mateix subjecte a (41):

- (41)a. Li consentiu tantes coses que us pren el pèl//aquest nen
- b. El controla tant que un dia d'aquests li fugirà// el Joan
- c. Li ho ha dit tantes vegades que ja n'està fart// el Pau

En tercer lloc, a una suposada objecció a la nostra teoria que pretengués d'explicar la inviabilitat de la interpretació correferent a (34) en virtut del c-comandament del subjecte posverbal per part de l'objecte directe, s'hi podria contestar que a les construccions de "Null Complement Anaphora" com les de (42), sembla que la correferència entre l'objecte directe i una FN dins del subjecte posverbal no dislocat torna a ser possible:

- (42)a. No lⁱ han criticada proⁱ els qui la Maria s'imagina, sinó uns altres
- b. No laⁱ seduirà proⁱ el qui la Núria somia, sinó aquell altre

- c. Només elⁱ seguiran proⁱ els qui el professor vulgui
- d. No lⁱ'han votat proⁱ els qui el Pere es pensava¹⁸

Es perfectament argüible que a partir de (42) pot inferir-se que el subjecte posverbal no és en el domini de c-comandament de l'objecte directe sense que la inferència sigui il·lícita com a partir de (34) ho seria la contrària, a saber, que el subjecte posverbal és en el domini de c-comandament de l'objecte directe. En efecte, si bé l'assumpció que el subjecte és en el domini de c-comandament del l'objecte directe sembla sostenible en vista de (34) que, així, resultaria aparentment explicada, tal assumpció suposaria que la interpretació efectiva a (42), és a dir la interpretació correferent consignada, viola el principi C de la teoria del lligam cosa que és insostenible donada la viabilitat de la interpretació correferent en qüestió. En canvi, en vista de (42) és perfectament sostenible que l'objecte directe no c-comanda el subjecte posverbal, amb la qual cosa s'entén la viabilitat de la interpretació correferent a (42), ja que, crucialment, la interpretació efectiva exigida a (34), és a dir la interpretació no correferent, no comporta cap violació de la teoria del lligam.

En aquest punt és obligat veure què passa en els casos de "Null Complement Anaphora" dins d'adjunts:

- (43)a. No lⁱ'han deixada proⁱ com la Júlia s'imagina
- b. No lⁱ'han pentinat proⁱ com el Pere volia
- c. Elⁱ criticaren proⁱ tal i com el Joan es temia
- d. Elⁱ seguiran proⁱ fins on el Jaume digui

Sembla que a (43) la lectura correferent del nom i pronom subratllats

suposa una violència que a (42) no es produeix tal i com era previsible a partir dels nostres supòsits¹⁹.

Pel que s'ha argüït al llarg dels tres punts anteriors i de les dues subseccions precedents, s'arriba al següent: d'una banda ens trobem que els fets comentats sobre (34)-(43), en conjunt, fan insostenible la pretensió que (34) constitueixi un problema per a la teoria defensada aquí perquè, com s'ha vist, una explicació per c-comandament fa aigües en arribar a (38)-(40); d'altra banda, contrastant amb la manca d'una comprensió satisfactòria dels factors en joc a (34)-(43), tenim que els fets de WCO, sent, aquests sí, imputables a una mancança de c-comandament entre els elements candidats a la interpretació de variable (mancança que implica que una tal interpretació violi el PB), s'avenen amb les expectatives creades per la hipòtesi propugnada aquí en relació al subjecte posverbal. En definitiva, doncs, no sembla excessiu concloure que els fets de lligam donen suport a la hipòtesi que el subjecte posverbal és extern a la FV²⁰.

4. Sobre la recció

4.1. L'estat de la qüestió

Es innegable que l'aprofundiment i la formalització subsegüent d'una noció tan familiar en la tradició gramatical com és la noció de recció (o règim) ha fet i fa un paper considerable en el marc actual d'investigació en GG. Sens dubte, el seu paper privilegiat a hores d'ara és degut, en gran part, al fet que, donada la

premissa que existeixen categories buides fonèticament que són computades mentalment i, doncs, recuperades, és constatable que, en general, les que no plantegen problemes amb vista al compliment de la condició de recuperabilitat són, justament, les categories buides complement de mentre que les que en plantegen són les categories buides subjecte de. Ara bé, és prou sabut ambé que si hi ha una característica que ressalti de les llengües R.I.PRO-drop és la de l'absència de dificultat per a la identificació (=recuperació) d'una categoria buida subjecte independentment que sigui o no sigui producte d'extracció sintàctica. ¿ Com podria explicar-se aquesta discrepància entre la dificultat generalitzada que existeix per al llicenciament d'una categoria buida subjecte i la facilitat de tal llicenciament en el cas de les llengües R.I.PRO-drop ?. La primera explicació prou articulada al respecte va consistir a atribuir als subjectes de les llengües R.I.PRO-drop la capacitat d'actuar també com a complements en virtut de la inversió lliure de subjecte, una propietat independent de les llengües R.I.PRO-drop. Aquesta, si més no, va ser la solució adoptada per Chomsky (1981)²¹.

Això no obstant, hem vist que les formulacions alternatives a l'ECP₁ (Chomsky (1981)), en concret les formulacions ECP₂ no poden donar compte dels fets característics de les llengües R.I.PRO-drop en relació a la facilitat de llicenciament d'una categoria buida subjecte (cf. 2.1.5. cap. 3) i que, amb independència d'aquesta manca d'acoblament entre l'ECP₂ i els fets PRO-drop, tals formulacions són insatisfactòries (cf. 2.1.3., 2.1.5. i 3. cap. 3).

Així les coses, argüiem que el que s'imposava per raons de coherència amb el planteig alternatiu de la problemàtica PRO-drop que es presenta en aquesta tesi, era una revisió dels punts més foscos al si de les formulacions alternatives a l'ECP₁ (l'ECP₂), una revisió acordada amb els pressupòsits que sent bàsics en el nostre planteig són, a més, susceptibles d'integrar un ECP, l'ECP_{pro} que, a priori, semblava avantatjós en comparació de l'ECP₁ i l'ECP₂ (cf. presentació i 1.2. cap. 3). Entre aquests pressupòsits hi figuren la direccionalitat de la recció, la necessitat d'un cap (X^0) rector com a identificador de la posició d'un "gap" i la d'un lligador com a subministrador del contingut del "gap".

L'estratègia d'identificació de les categories buides que integren aquests pressupòsits, l'ECP_{pro}, a més de ser coherent amb la teoria PRO-drop desplegada aquí, s'endevinava prometedora en constatar-se, per exemple, que la condició de minimalitat de Chomsky (1985) (cf. 2.1.4. cap. 3) es pot veure com una claudicació, com una renúncia al supòsit que les traces de subjecte només necessiten ser regides (lligades) per antecedent i, en conseqüència, com un reconeixement del paper dels caps (X^0) també per a la recció dels "gaps" subjecte fins i tot en anglès o, si es vol, com un retorn a la idea de Chomsky (1981) que l'extractabilitat depèn de la disponibilitat de configuracions de rector (X^0)-complement.

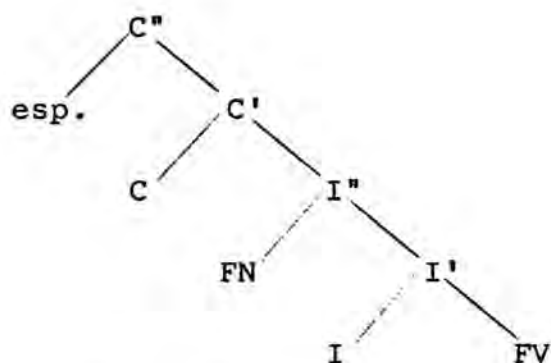
Explorarem ara el rendiment d'una revisió de l'explicació de la presència vs. absència d'efectes that-t acoblada amb l'estratègia ECP_{pro} i prenent en consideració diverses llengües a més de les PRO-drop i de l'anglès o francès (alemany, malgatx etc.).

Presentem després els fets del francès antic i alguns altres com a suport ulterior de l'enfoc defensat aquí pel que respecta, concretament, al llicenciament de s_{pro}

4.2. That-t o la manca de recció per cap (X⁰)

Si l'estructura oracional de l'anglès és (1') (= (1) en aquest capítol amb l'explicitació de l'estructura de COMP) i si la recció, com se sosté aquí, és inherentment direccional i, doncs, en anglès, cap a la dreta en ser l'anglès una llengua VO, els efectes that-t se segueixen immediatament.

(1')

A fi d'il·lustrar-ho, considerem altra vegada la construcció pertinent (i.e. (13a)cap. 3) ara però desdoblant-la en les seves dues possibilitats:

(44)a. *Who_i do you think [C''t_i [C' that [I'' t_i left]]]

b. Who_i do you think [C''t_i [I'' t_i left]]]

Què falla a (44a) ?. A Barriers, contràriament al que es va poder esgrimir inicialment en el marc LGB, that a (44a) no és cap obstacle perquè t_i' c-comandi t_i i d'aquí que Chomsky (1985) hagi

de recórrer a l'anomenada condició de minimalitat que, com hem vist (cf. 2.1.4. cap 3), presenta problemes considerables que afecten la consistència de la solució. A partir del nostre enfoc, en canvi, diríem que a (44a) s'assoleix sense dificultat la identificació del contingut del "gap" subjecte en virtut de la relació de lligam existent entre t'_i (c-comandador) i t_i (c-comandat). El que falla, òbviament, és la recció per cap o, el que és el mateix, la identificació de la posició del "gap" subjecte (cf. ECP_{pro} a (10) cap 3). En efecte, el que seria el candidat natural, això és, I, no pot considerar-se rector en una estructura oracional com (1') perquè la FN subjecte és a la seva esquerra i no a la seva dreta. Ara: donat el caràcter defectiu de la projecció I²², el cap de COMP per la seva posició respecte del subjecte podria regir-lo a condició que en comptes de that fos un element amb el trets apropiats. Un tal element seria t'_i a (44b). En efecte, a (44b), t'_i ocuparia no ja la posició de l'especificador de COMP sinó la posició C⁰ que en absència de that és disponible podent-se satisfer així el requisit de la recció per cap per a t_i a més del lligam per antecedent. Noteu que antecedent i cap rector són dos requisits que en aquest cas es compleixen simultàniament sobre t'_i que és antecedent i cap alhora a (44b).

La solució al problema that-t en francès és fàcilment comprensible en aquesta mateixa línia.

(45)a. *Qui_i crois tu que t_i gagera ?

b. Qui_i crois tu qui t_i gagera ?

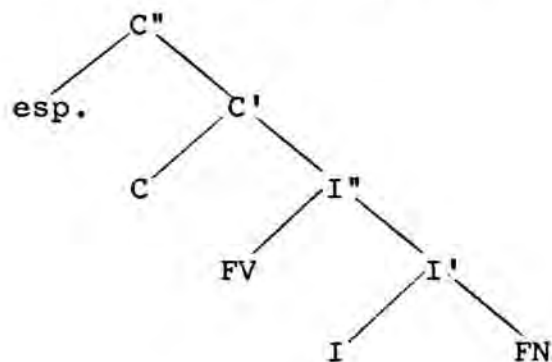
En efecte, sembla raonable aduir que a (45b) hi deu haver una

percolació dels trets de la traça en la posició de l'especificador de COMP (traça que no és explicitada a (45b)) al cap de COMP, això és, a que, que així disposa dels trets per a ser rector que li mancaven a la seva condició de cap configuracional regint en la direcció canònica. Qui a (45b) és, doncs, el resultat de la percolació dels trets de la traça a COMP al complementitzador que: que + trets de la traça a COMP = qui.

Aquesta interpretació dels efectes that-t exigeix que aquests efectes siguin absents en una llengua amb l'estructura (2') (= (2) en aquest capítol amb l'explicitació de l'estructura de COMP), i, doncs, a les llengües R.I.PRO-drop que, d'acord amb la proposta defensada aquí, presentarien justament aquesta estructura oracional:

(2')

Efectivament, amb una estructura com (2') no hi pot haver mai problemes de recció per cap per a la posició de subjecte ja que I regirà sempre el subjecte en adoptar ambdós la configuració direccional requerida en una llengua VO o de cap inicial, a saber, I a l'esquerra i la FN subjecte a la dreta. ¿ Vol dir això que un subjecte, donada l'estructura (2') en una llengua VO, pugui extraure's sempre per trasllat qu per exemple ? En construccions on l'única relació antecedent "gap" és la de s_q amb la seva traça,

sí (amb el benentès que es respectin els requisists de la subjacència); ara, en haver-hi més parelles d'antecedent-"gap", esperariem que la connexitat (CCC) imposés també els seus requeriments. Al respecte és necessari recordar que anteriorment (cf. 2.3. cap 3) conclouíem que conforme a la nostra hipòtesi sobre l'estructura oracional, per la CCC ni subjecte qu ni objecte qu haurien de poder extraure's d'una illa qu d'objecte i subjecte respectivament. Tal predicció és aparentment incorrecta. Certament, és indubtable la bona formació d'oracions del tipus exemplificat per aquesta: "Qui no saps què fa?". En arribar a la darrera secció d'aquest capítol tindrem ocasió de veure que aquest tipus d'oracions no pot erigir-se com a prova contrària a la predicció que fa la CCC combinada amb la nostra hipòtesi sobre l'estructura oracional de les llengües R.I.PRO-drop perquè cal assumir que en aquestes oracions no hi ha extracció qu del subjecte sinó que s'hi utilitza l'estratègia sense trasllat, l'estratègia del pronom de represa.

Al marge d'aquesta digressió, noteu que, al capdavall, el que estem fent és simplement donar cos a l'ECP_{pro} fent extensiu el doble requeriment de la identificació del contingut i de la identificació de la posició a totes les categories buides de naturalesa sintàctica ( ). Si, a més, assumim la direccionalitat de la recció, es desprèn que s_{pro} a les llengües R.I.PRO-drop ha de ser posverbal o, més ben dit, pos-I com ho ha de ser una s_{t-qu}. Posem ara que és prou demostrat que respecte del català, espanyol, italià, etc. , l'assumpció que hi ha un subjecte preverbal és insostenible o, si més no, plena d'inconvenients tal i com

hem intentat de demostrar al llarg del capítol anterior. Aleshores, l'adopció de l'equivalència $O=I$ ens portaria forçosament a erigir com a esquelet oracional de tals llengües el representat a (2'), ni més, ni menys..

Una altra conseqüència d'aquesta anàlisi que mereix ser examinada per tal de veure si és efectivament correcta és que no s'hi dona l'expectativa que es donava sota la visió canònica quant a la concurrència de les propietats subjecte nul—absència d'efectes that-t. Sota l'anàlisi presentada aquí, en principi, hauria de ser possible trobar casos de llengües sense efectes that-t que no fossin llengües amb la propietat subjecte nul (i.e. s_{pro}). Una llengua d'aquesta mena hauria de ser possible perquè, segons el nostre enfoc, l'absència d'efectes that-t cal atribuir-la únicament a la disponibilitat d'un cap rector que identifiqui la posició del "gap" atès que la recuperació del contingut del "gap" (el lligam per antecedent) la garanteix en aquest cas l'element lligador s_{qu} (o la seva traça) que la pròpia construcció comporta .

Ajustant-se a aquesta previsió i concordant perfectament amb la nostra teoria tenim el cas del malgatx, una llengua que presenta un ordre rígid VOS (cf. Travis (1984)) i que, no tenint la propietat subjecte nul (i.e. s_{pro}), no mostra efectes that-t com pot comprovar-se a (46b)²³.

(46)a. Heverin-dRabe fa efa nanasa ny lamba Rakoto
cregut per Rabe que ja rentar-pas. la roba Rakoto
El Rabe creu que ja ha rentat la roba el Rakoto

- b. Iza no heverin-dRabe fa efa nanasa ny lamba ?
qui inc.cregut per Rabe que ja rentar-pas.la roba
qui es creu el Rabe que ja ha rentat la roba ?

(Dades extretes de Travis (1984) p. 205)²⁴

Des de la nostra perspectiva es pot ben argüir que el que diferencia el malgatx del cat., it., o esp. no és pas l'estructura oracional sinó el fet que INFL no deu disposar dels trets identificadors suficients per a recuperar s_{pro}.

Un altre exemple de la no concurrència de les propietats absència d'efectes that-t i subjecte nul ens el proporciona l'alemany. Que no hi hagi efectes that-t és fàcilment comprensible tan bon punt es parteix de l'assumpció que l'alemany és una llengua d'ordre SOV cosa que ja d'ençà Bach (1962) i Bierwisch (1963) s'ha anat fonamentant i fent-se majoritària (cf. també Besten (1977) Thiersch (1978) i Koopman (1983)). Abans de fer explícita la connexió entre l'ordre SOV i l'absència d'efectes that-t, sembla indicat esmentar els fets que esdevenen intel.ligibles gràcies a la hipòtesi SOV i que, en definitiva, la justifiquen majorment²⁵.

(47)a. Das Kind hat das Buch gekauft

El nen ha el llibre comprat

El nen ha comprat el llibre

b. Das Buch hat das Kind gekauft

El llibre ha el nen comprat

EL LLIBRE ha comprat el nen

A (47), s'hi recull el fenomen anomenat "verb segon" que com el

mateix contrast (47)-(48) palesa, és absent a les clàusules subordinades:

- (48) Ich glaube daß das Kind das Buch gekauft hat
Jo crec que el nen el llibre comprat ha
Crec que el nen ha comprat el llibre

Suposant que l'ordre subjacent és SOV i que hi ha un trasllat de l'element V_{+I} a COMP se seguiria automàticament que d'una banda, fins i tot a les clàusules radicals on el verb flexionat (V_{+I}) ocupa sempre la segona posició, el verb no flexionat (cf. (49)) o les partícules (cf. (50)) hagin de quedar en posició final i que d'altra banda, a les clàusules subordinades amb complementitzador no hi hagi "verb segon" ja que el complementitzador blocaria l'accés del V_{+I} a COMP (cf. (48) aquí al damunt)

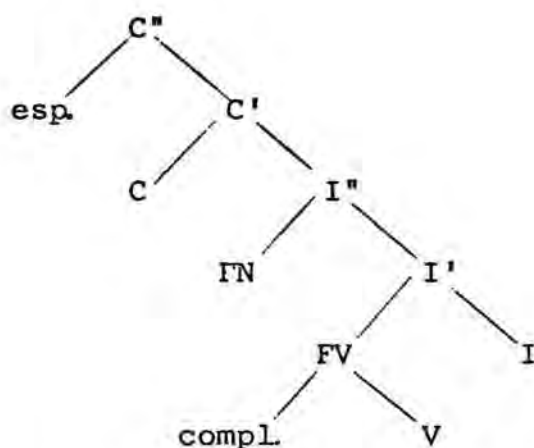
- (49) Er hat das Buch gelesen
Ell ha el llibre llegit
(Ell) ha llegit el llibre

- (50) Der schwarze Rock sieht gut aus
La negra faldilla cau bé $\emptyset$
La faldilla negra cau bé

En vista dels fets no costa gaire adonar-se que l'assumpció que l'ordre subjacent en alemany és SOV, pot refinar-se encara més adoptant l'equivalència $O=I$ ". En efecte, l'ordre SOV apunta que la configuració canònica de recció és complement inicial-cap final. Els fets (47)-(50), d'altra banda, abonen clarament que aquesta configuració és extensible al cap de l'oració (I) en rela-

ció al subjecte quan és el cas que I queda en la seva posició originària (cf. (48) per ex.). Semblaria, doncs, que l'ordre de constituents en alemany resultaria explicat més satisfactòriament amb la consideració per separat dels caps V i I. Ras i curt, l'equivalència $O=I''$ porta ben naturalment a proposar l'estructura oracional bàsica següent²⁶:

(51)

Arribats a (51) i conforme a les assumpcions fonamentals en el nostre marc, l'absència d'efectes that-t en alemany esdevé intel.ligible:

(52) Wer_i glaubst du [t'_i da [t_i es tun wird]]
 Qui creus tu que això fer fut.
 Qui creus que ho farà ?

A (52), pel lligador t'_i (de fet per la "cadena" (wer_i, t'_i))

), t_i pot recuperar el seu contingut i pel rector (I) wird és també recuperable la seva posició ja que wird regeix FN a (51) atès que la recció en alemany és de dreta a esquerra.

Ara bé, que des del nostre enfoc, l'absència d'efectes that-t sigui perfectament entenedora independentment que allà on es

doni tal absència, hi hagi o no la possibilitat de s_{pro} sembla correcte (és el cas del malgatx) però no basta com a prova a favor de l'estratègia ECP_{pro} amb recció direccional que, al capdavant estem indagant. Efectivament, sembla que, donada la riquesa de la flexió en alemany, sota un enfoc ECP_{pro} s'esperaria que la propietat subjecte nul (s_{pro}) fos predicable de les clàusules subordinades en alemany perquè a les subordinades (però no a les radicals) i regeix la posició del subjecte en la direcció canònica (a les radicals I, ocupant el cap de COMP, no regiria la FN subjecte perquè aquesta quedaria a la seva dreta²⁷). Certament, es diria que hem topat amb un problema per a l'ECP_{pro}. Atès però que en aquesta subsecció ens interessa esbrinar el funcionament d'un ECP orientat en la línia ECP_{pro} en l'àmbit de la identificació de "gaps" que resulten per trasllat, i.e. de traces més que no pas en l'àmbit de la identificació de "gaps" pronominals, deixo pendent aquest problema per a la propera subsecció on tornem a incidir sobre el llicenciament de s_{pro}.

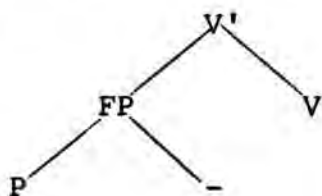
Deixant de banda aquest problema, fins aquí, tot porta a pensar que la recció per antecedent (veritable o no en tant que recció segons que seguim Chomsky (1985) o Lasnik & Saito (1984) respectivament) no és l'únic requisist que han de complir les traces subjecte: la condició de minimalitat de Chomsky (1985), tot i no funcionar prou bé, ja apuntava la importància de la intervenció d'un cap (X^0) i les dades discutides aquí suggereixen immediatament que només una reinterpretació dels efectes that-t en anglès (i francès) que tingui present el paper del cap i que incor-

pori l'assumpció que la recció és direccional pot conjuminar-se sense estipulacions ad hoc amb l'explicació de l'absència d'aquests efectes en altres llengües .

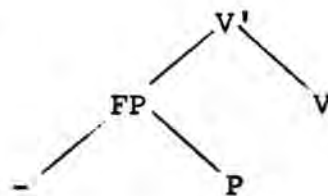
Per acabar, presentaré encara dos testimonis més que avalen la plausibilitat de la idea que la recció és direccional, i.e. que s'assoleix només en la configuració canònica que és la que mostra la relació V-complement. El primer testimoni ens el proporciona el neerlandès. Com que el neerlandès, sent OV com l'alemany, no presenta un brancatge uniforme sinó mixt perquè tot i l'ordre OV, les projeccions màximes poden aparèixer a dreta i a esquerra del cap (aquest, si més no, és el cas de les FFPP respecte del verb), caldrà atorgar al seu testimoniatge un valor considerable.

A més del que s'ha esmentat suara quant a les FFPP, s'ha de dir que les adposicions, en neerlandès, poden presentar-se sota la forma de preposicions o de posposicions. Aclarit això, resulta que les FFPP complements de verb porien aparèixer en principi de quatre formes diferents:

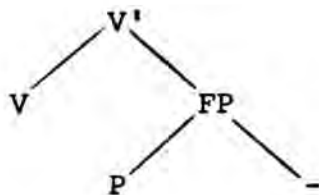
(53)a.

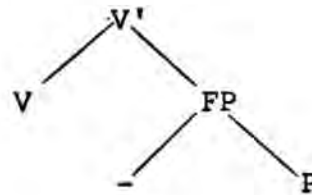
b.

c.

d.

(=8) Bennis & Hoekstra (1984) p. 33)

Assumit el caràcter direccional de la recció així com la necessitat que un "gap" sigui regit, es prediu que només (53b) o (53d) en poden contenir un en el lloc "-". Tal predicció és incorrecta ja que a (53), únicament (53b) admet un "gap" a "-". Ara bé, la fallida de tal predicció no fa sinó reforçar la correcció de l'assumpció que la recció és direccional fins al punt que tal supòsit seria un requisit imposable tot al llarg del "camí" que separa un "gap" del seu antecedent. En aquest respecte, noteu que, certament, assumida la direccionalitat de la recció, a (53d) tot i que el "gap" a "-" seria regit per P, la projecció FP que el conté no ho és mentre que a (53b) també FP és una projecció regida pel verb.

Els exemples (54)-(57) il.lustren tot això mostrant que la "penjada de la preposició" ("Preposition Stranding") només és possible si la configuració és la (53b). Dit altrament, els complements [+R] (anomenats així per la terminació que duen) que usualment acompanyen les posposicions només són susceptibles d'extracció si les FP, que juntament amb la posposició integren, són preposades al verb com a (53b) (cf.(55b) vs.(54b),(56b) i (57b)):

- (54)a. dat Jan naar het meisje keek
que Joan a la noia va mirar
- b. *het meisje dat Jan naar e keek
la noia que Joan a va mirar
- (55)a. dat Jan daar naar keek
que Joan allí a va mirar
- b. het huis waar Jan e naar keek
la casa on Joan a va mirar

- (56)a. dat Jan keek naar het meisje
que Joan va mirar a la noia
- b. *het meisje dat Jan keek naar e
la noia que Joan va mirar a
- (57)a. dat Jan een boek heeft gekocht daar over
que Joan un llibre ha comprat allí sobre
- b. *het onderwerp waar Jan een boek heeft gekocht
el tema on Joan un llibre ha comprat
e over
sobre

(=(9)-(12) Bennis & Hoekstra, p. 34)

Un altre fenomen que fa ineludible pensar que la identificació d'un "gap" subjecte no és assolible únicament a través de la disponibilitat d'un antecedent, el trobem en yiddish. Per a l'exposició i anàlisi del fenomen en qüestió, caldrà tenir presents alguns fets previs que són pertinents al respecte. El yiddish, a diferència de l'alemany o del neerlandès, és una llengua VO que, en consonància amb això, no presenta tampoc l'ordre subjacent FV-I que aquí hem atribuït a l'alemany. Comproveu-ho a (58) i (59). Noteu que és impossible donar compte de (58) i (59) apel·lant a una pujada d'I a COMP (o de V_{+I}). Perquè això fos prou plausible, és a dir per a equiparar yiddish i alemany, la partícula on a (59) i el verb no flexionat a (58) haurien de romandre a baix (cf. (59) yid. i (50) al. ; (58) yid. i (49) al.²⁸

- (58) Ikh hob gekoyft dos bukh in krom
jo he comprat el llibre a tenda
- (59) Ikh heyb on mayn heymarbet (onheibm= començar)
jo començo meus deures

Concloem, doncs, que som davant d'una llengua amb un ordre de constituents SVO, talment com l'anglès pel que respecta a la posició d'INFL, és a dir, amb INFL en segona posició i segons l'esquema oracional (1') d'aquest capítol (cf. p.373). El yiddish és diferent de l'alemany en un altre respecte encara ja que amb independència de la presència o no del complementitzador presenta V2 (= "verb segon") no només a les clàusules principals on V2 és obligatori (cf. (60) i (61)) sinó també a les subordinades tot i que en aquest cas V2 és opcional (cf. (62) i (63)²⁹).

- (60) Die froy hot gekoyft dos bukh in der krom
la dona ha comprat el llibre a la tenda
- (61) In der krom hot die froy gekoyft dos bukh
a la tenda ha la dona comprat el llibre
- (62) Ikh meyn az die froy hot gekoyft dos bukh in krom
jo crec que la dona ha comprat el llibre a tenda
- (63) Ikh meyn az in krom hot die froy gekoyft dos bukh
jo crec que a tenda ha la dona comprat el llibre

Aclarits aquests aspectes centrals del yiddish, podem enfrontar-nos a la construcció que només és intel·ligible al preu d'apel·lar a un requisit altre que el lligam per antecedent per a les traces subjecte (lligam per antecedent que L & S (1984) ano-

menen "recció" (falsa recció) per antecedent i que Chomsky (1985) aconsegueix de caracteritzar com a recció per antecedent). La contrucció en qüestió és (64), una oració interrogativa indirecta:

(64) Ikh veys nit ver_i *(es_i) hot gekoyft dos bukh
jo sé no qui ha comprat el llibre

Què hi fa a (64), es ? Per què és necessari si l'antecedent a COMP, ver és adjacent al "gap" subjecte que tindriem en absència del pronom es ? . Més encara, atès que en yiddish la recció és cap a la dreta (el yiddish es VO) i que a (64) no tenim complementitzador, ¿ com explicariem des de l'enfoc alternatiu defensat aquí que ver no pogués actuar alhora de lligador i cap del "gap" subjecte a la manera del qui salvador dels efectes that-t en francès ? . Sens dubte, a primera vista (64) contravé l'ECP₁, l'ECP₂ però també l'ECP_{pro}. Contravé l'ECP₁ i l'ECP₂ perquè l'estratègia comuna que és subjacent a les formulacions d'aquest dos tipus d'ECP es conforma a exigir un antecedent local per als "gaps" subjecte; contravé l'ECP_{pro} que a més d'antecedent demana un cap rector per a qualsevol "gap", perquè per a una construcció com (64) esperaríem, com ara avançàvem, que es produís la superposició de cap i antecedent sobre ver i que no hi fes acte de presència es.

Això no obstant, argüiré a partir d'aquí que només un ECP que com l'ECP_{pro} doni el paper que cal als caps en la identificació d'un "gap", pot sortir airós de la contrarietat que (64), d'entrada, representa.

Considerem aquest altre exemple d'interrogativa indirecta

amb qu objecte a COMP:

(65) Ikh veys nit vos_i zi hot gekoyft t_i
jo sé no què ella ha comprat

Noteu que (65) mostra que les interrogatives indirectes no presenten V2 cosa que en yiddish a les subordinades és també possible (cf. (63) per ex.). Si les interrogatives indirectes admetessin V2, (65) podria presentar-se alternant amb (66), cosa que no és possible : (66) és mal formada.

(66) *Ikh veys nit vos_i hot zi gekoyft t_i
jo sé no què ha ella comprat

Vist això, voldria suggerir que la presència del pronom es a (64) és necessària per a identificar inequívocament la posició del "gap" subjecte atès que en yiddish això no ho garantiria la simple presència de ver actuant alhora com a lligador i cap. Certament, és de notar que degut a la possibilitat de V2 a les clàusules subordinades en yiddish, (67) (= (64) sense es) seria "ambigua": podria correspondre a (68a) o a (68b), la primera amb V2 i la segona sense.

(67) Ikh veys nit ver hot gekoyft dos bukh

(68)a. _____ [_C"ver_i [hot [_I" t_i gekoyft dos bukh]]]

b. _____ |_C"ver_i |_I" t_i hot gekoyft dos bukh |||

A fi d'evitar aquesta ambigüitat i garantint, en definitiva, que el patró que segueixen les interrogatives indirectes és uniformement sense V2, caldrà un mecanisme senyalitzador especial que no és altre que la inserció del pronom es (contrastant amb el

que ocorre en yiddish, noteu que en anglès i en relació al fenomen anomenat "inversió d'auxiliar i subjecte", una duplicitat equiparable a la de (68) ja no es produiria perquè la inversió en qüestió és uniformement inviable a tot tipus de subordinades). Observeu que amb es, (64), a diferència de (67), mostra inequívocament que la clàusula interrogativa subordinada no és un cas de V2. Aquesta anàlisi del marcador es com a identificador de la posició exclusivament, a més de ser impossible en un marc que no requereixi la identificació de la posició i, doncs, en els marcs de l'ECP₁ i de l'ECP₂, rep suport del fet que es, com argüeix Travis (1984), no pot considerar-se de cap manera un pronom de represa perquè no presenta els trets de nombre, gènere, etc. característics d'aquest tipus de pronom que, d'altra banda, no són inusuals en yiddish³⁰.

Finalment, per tal d'arrodonir l'anàlisi, paga la pena observar què passa en el cas de les interrogatives directes:

- (69)a. Vos_i hot zi gekoyft t_i ?
          què ha ella comprat
- b. Ver_i hot (*es) gekoyft dos bukh ?
          qui ha comprat el llibre

¿ S'avé amb la nostra anàlisi la impossibilitat d'aparició del pronom es ?. Efectivament, es només apareix en posició de subjecte quan aquesta posició no és identificada i això no ocorre quan es tracta de clàusules radicals perquè aquestes són obligatòriament clàusules amb V2. En altres paraules, tant a (69b) sense es com a (69a), hot només pot ser en posició de COMP (a C⁰ de fet)

a diferència del que ens trobàvem a (67). A (69b), sent I a COMP, el "gap" subjecte que ha d'aparèixer en el lloc del pronom es disposa d'I com a cap rector i de ver com a antecedent de la mateixa manera que a (69a), t_i disposa del verb com a cap rector i de vos com a antecedent.

4.3. El llicenciament de pro en un marc de recció direccional i lligam local

En començar el capítol anterior (cf. l. cap 4), s'ha fet notar que l'adopció de la teoria dominant concernent les llengües R.I.PRO-drop suposa haver d'admetre dues estructures diferents³¹, (71a) i (71b) per a una oració com (70) o, el que és el mateix, haver de fer una estipulació ad hoc que prohibeixi (71b).

(70) La Júlia ens acompanyarà

(71)a. [_I" la Júlia [_{FV} ens acompanyarà]]

b. [_O"[la Júliaⁱ] [_C" [_I" proⁱ [_{FV} ens acompanyarà]]]]

Com que (71b) no pot ser evitada prou naturalment en el marc canònic, si poguéssim fonamentar independentment que l'explicació de la propietat subjecte nul ha de passar, per força, per la direccionalitat de la recció, resultaria que l'assumpció que l'estructura correcta per a (70) no és ni (71a) ni (71b) sinó únicament (72), rebria un recolzament independent dels arguments que donen suport a la hipòtesi que l'aparent subjecte preverbal és, en realitat a TOP (cf. el capítol 4 en general) i dels que en donen a la

hipòtesi que el subjecte posverbal no és derivat del preverbal per adjunció d'aquest darrer a la FV (cf. aquest mateix capítol en general). En efecte, en un marc de recció direccional, les llengües R.I.PRO-drop haurien de presentar s_spro posverbalment (i/o pos-INFL).

(72) [Oⁿ la Júliaⁱ [Cⁿ [Iⁿ [FV ens acompanyarà] [Iⁱ, Iⁱ proⁱ]]]]

En definitiva, caldria provar que el llicenciament de pro no és tant una característica parametrizable per se sinó el resultat de la disponibilitat d'uns trets identificadors, per lligam, del contingut del "gap" (cosa que no nega ningú) i d'una configuració on el "gap" ha de ser regit per un cap, sent-ho, segons que defensem aquí, només si el cap el regeix en la direcció canònica. En el cas que poguessin aportar-se tals proves, com dèiem fa un moment, l'atribució a una oració com (70) de l'estructura (72) rebria una justificació independent enfront de la indeterminació que suposa (71).

La prova més contundent que s_spro, el llicencia I sota recció direccional, la subministra la distribució de s_spro en francès antic (FA). Comptat i debatut, Adams (1986) introdueix la recció direccional com a condició sine qua non per a la identificació de la posició de pro per a fer entenedora la distribució de s_spro en FA. És a partir de la necessitat de tal assumpte en vista dels fets del FA que Adams explora la rendibilitat de fer-la general. L'exploració conclou que només una concepció direccional de la recció pot donar compte del llicenciament de pro, llicenciament que requerirà també la intervenció d'uns trets recuperadors del contin-

gut de pro (cf. (3) cap 3). Un tal resultat (cf. 1.2. cap 3) comporta que s_{pro} a les llengües R.I.PRO-drop ha de ser posverbal (pos-V_{+I}).

Abans que Adams investigués a fons el FA en el marc GB, el caràcter PRO-drop del FA enfront del caràcter no-PRO-drop del francès modern, de vegades i sense massa cura, s'havia imputat a un procés de pèrdua de la flexió per l'evolució fonològica: sense les distincions desinencials necessàries s'imposà l'ús de pronoms manifestos de subjecte. Ben mirat, però, com comenta Adams, aquesta visió passa l'arada davant el bou: "parts of words aren't lost when principles of grammar require them; they are lost, rather, when they are superfluous" (Adams (1986) p. 20). Que el punt de vista tradicional recollit aquí al damunt no és correcte pot, tanmateix, demostrar-se per una altra via més constatable empíricament que la de la concepció del canvi lingüístic. En efecte, des del punt de vista tradicional, resultaria inexplicable que el FA presentés sistemàticament i molt abans de la pèrdua de la flexió la propietat subjecte nul a les clàusules radicals però no a les subordinades. Amb això, som ja al fet distribucional crucial característic de s_{pro} en FA: s_{pro} només a les clàusules radicals. Heus aquí una sorpresa que, com argüeix Adams, no pot ser explicada en virtut de cap consideració pragmàtica ja que aquesta mena de consideracions ens portaria a esperar més aviat una distribució contrària, ni tampoc per les característiques de la flexió, dels trets de la flexió que, a més de no ser sensibles a la distinció clàusula principal/ clàusula subordinada,

eren prou diferenciats al llarg de les sis desinències que presentava el FA.

(73)a.³² Si firent — grant joie la nuit
així feren gran festa aquella nit

Robert de Clari XII

b. Einsi corurent —_i par mer tant que il_i vindrent
aleshores correren per mar fins que ells arribaren
à Cademelée
a Cadmea

Villehardouin XXV

c. Et se feroient—_i si durement des espées que çou
i es feriren tan fort amb espases que (això)
estoit grans merveille que il_i ne d'entr'ocioient
va ser gran meravella que ells no es matessin

Roman du Graal

¿ Quina podria se l'explicació d'aquesta distribució ?. Adams presta atenció a aquestes altres característiques del FA: la inversió germànica, els efectes V2 i l'ordre SVO. Les dues primeres, com hem vist anteriorment (cf. 4.2. cap 5), es manifesten usualment només a les clàusules radicals cosa que resulta entenedora si es veuen com el resultat de la pujada d'I o de V_{+I} a COMP. Cert, amb aquest supòsit, el complementitzador que apareix a les subordinades no deixaria disponible COMP per a I o V_{+I}. La tercera característica caldrà tenir-la en compte en tant que ens mostra que la configuració canònica de recció és cap a al dreta així

a aquest problema i sembla que es decanti per una solució segons la qual la manca de s_{pro} a les clàusules subordinades en alemany seria deguda a la incrustació excessiva d'I, a la distància excessiva que hi hauria entre I i el "gap" subjecte

Una altra solució al problema potser més atractiva i plausible podria ser la següent: en alemany, I no pot servir com a rector i antecedent alhora i, consegüentment, en alemany no pot haver-hi s_{pro} ni a les clàusules subordinades perquè recció i lligam demanen una direcció diferent. Efectivament, la recció vol el rector a la dreta de l'element regit, però el lligam, com palesa la relació $qu_i (w_i \text{ al.}) - t_i$, vol l'antecedent a l'esquerra de l'element dependent. En aquest respecte és pertinent assenyalar un fet que fa més plausible aquest suggeriment i que no és altre que l'anomalia de la posició de COMP en alemany (cf.n. 26) que, contràriament al que s'escau a la majoria de llengües SOV i contràriament al dictat combinat de la teoria de la X-barra i de la recció, apareix a l'esquerra d'I" en comptes d'aparèixer a la seva dreta.

El fet que les llengües SOV regulars quant a la posició de COMP, i doncs, sense V2, siguin gairebé sempre PRO-drop (en el sentit que presenten s_{pro}), així el japonès i un gran nombre de llengües ameríndies, s'avé tant amb el suggeriment fet suara per a explicar l'absència de s_{pro} a les clàusules subordinades en alemany com, significativament, amb una teoria del llicenciament de s_{pro} (que no és diferent de la teoria del llicenciament de pro en general) que incorpora la direccionalitat de la recció .

A diferència del FA que seria una llengua no exhaustivament PRO-drop per la intervenció de factors configuracionals exclusivament, s'ha mencionat anteriorment (cf. 1.2. cap. 3 per ex.) que un altre motiu per a la distribució no uniforme de pro podria residir en la distribució irregular dels trets de conc en funció del temps verbal, de les persones verbals etc. Exemplifiquen aquest darrer cas l'irlandès, que presenta variació en els trets de conc segons el verb (cf. Travis (1984)) i l'hebreu que presenta variació en els trets de conc segons el temps (cf. Borer (1983)). Ara bé, conforme a la hipòtesi de la recció direccional per al llicenciament de pro, ni tan sols la disponibilitat dels trets adequats de conc seria suficient per a llicenciar s_Ipro. En cas d'haver-n'hi, caldria encara la intervenció d'un cap rector en la disposició canònica de la recció. Significativament, l'irlandès si més no, és una llengua d'ordre superficial VSO amb mostres efectives de tipus IVSO (cf. Travis (1984) p. 203) que no presenta la propietat inversió lliure del subjecte. Tant per a l'irlandès, com per al chamorro, que torna a ser una llengua d'ordre superficial VSO, i, de fet, per a les llengües VSO en general, Emonds (1980) i Sproat (1983) apel·len a un ordre bàsic SVO. Noteu que tots dos ordres, el bàsic i el derivat apunten inequívocament que la configuració canònica de recció és una configuració amb cap inicial. Dit això, és bo de veure que el pas de l'ordre bàsic SVO a l'ordre V_ISO podria veure's ben bé com la manera de donar compliment al requisit de la recció direccional per al llicenciament de s_Ipro. Obviament, aquestes especulacions demanen un estudi

més aprofundit . Si no he renunciat a fer-les és perquè, d'entrada, tals fets apunten prou clarament que la recció direccional és un factor que no pot ser passat per alt a l'hora de donar compte del llicenciament de s_spro.i que, consegüentment abonen una representació de tipus (72) i no pas de tipus (71b), la representació inevitable en el marc canònic d'explicació dels fets PRO-drop romànics.

De caire un xic especulatiu també és l'anàlisi que acoblariem als contrastos anglès/llengües R.I.PRO-drop continguts a (75) i (76):

(75)a. (They)* know it

b. Who_i do you think t'_i (*t~~t~~hat) t_i will win ?

a'. (Ells) ho saben

b'. Qui creus que guanyarà ?

(76)a. Mary hasn't cry, but John has —

b. Mary said she would buy a car, and buy one she has —

c. Mary bought a car, didn't she ?

a'. *La Maria no ha plorat, però el Joan ha

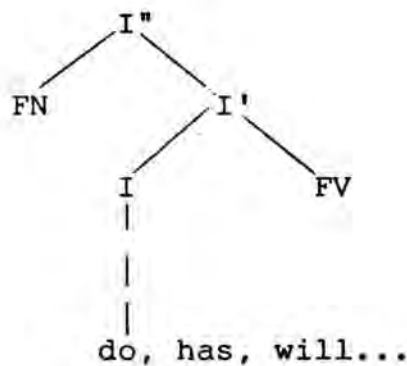
b'. *La Maria va dir que compraria un cotxe, i comprar-ne un (ella) ha

c'. *La Maria va comprar un cotxe, no va/ha ?

La interpretació tradicional dels fets de l'anglès a (76) passa per considerar les formes auxiliars angleses com una mena de proformes verbals. En el marc GB, tals formes són inequívoca-

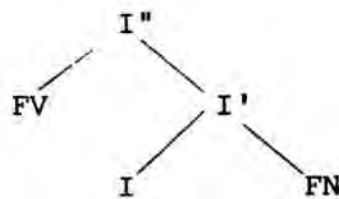
ment INFL. De manera prou natural això portaria a la reinterpretació següent de la visió tradicional ara esmentada: en anglès, són possibles els fenòmens il·lustrats a (76a)-(76c), a saber, la deleció de FV, el davantament de la FV i les "tag questions" respectivament, perquè la configuració oracional és la consignada a (1) i repetida aquí:

(1)

Més encara, així com en anglès gràcies a la configuració d'aquí al damunt són possibles els fenòmens (76a)-(76c), les oracions (75a') i (75b'), que no tenen correlat en anglès (cf. (75a) i (75b)), només són viables per la mediació de la configuració (2) aquí davall:

(2)

Fent més explícita l'anàlisi tindriem el següent: en anglès, I és capaç d'identificar pròpiament un "gap" verbal (t_v a (76b) i pro_v a (76a) i (76c)) perquè I, com han argüit Zagana (1982) i Aoun (1983) porta trets verbals suficients per a recuperar el contingut del "gap" verbal i perquè regeix, en la configura-

ció canònica, FV que és la posició del "gap"; paral·lelament, a les llengües R.I.PRO-drop I és capaç d'identificar pròpiament un "gap" nominal (pro o t a (75a') i (75b') respectivament) perquè I porta trets nominals suficients de conc per a identificar el contingut del "gap" FN a (2) i perquè regeix, en la configuració canònica, FN que és la posició del "gap".

La plausibilitat d'aquestes observacions és discutible. Això no obstant cal atorgar que aquesta anàlisi, només possible a partir de la proposta concernent l'estructura oracional de les llengües R.I.PRO-drop, té un cert atractiu. Es diria que l'atractiu li ve del correlat metateòric amb què aniria acoblada i que és el següent: les categories buides són recuperables sempre que s'identifiquin automàticament o, si voleu, sempre que se segueixin de la intervenció de mecanismes formals no marcats de la gramàtica particular de què es tracti. Aquesta mateixa idea és expressable d'aquesta altra manera que fa èmfasi no en les les categories buides sinó en els mecanismes formals que han d'identificar-les:

- (77) Els mecanismes formals de la gramàtica funcionen com funcionen automàticament llevat que hi hagi prova que han de fer-ho altrament.

D'acord amb (77) i posat que la direccionalitat de la recció és un dels mecanismes formals de la gramàtica esmentats a (77), se seguiria la dificultat del llicenciament d'una categoria buida en la posició de la FN a (1) (i.e. en anglès). En efecte, sent la recció direccional (en anglès seria cap a la dreta), una categoria buida en la posició de la FN a (1) no hi podria aparèixer

sinó excepcionalment. Així, a l'estructura-S, hi podria apareixer una traça, per exemple , en virtut d'un estratagema aparentment tan arbitrari com és ara la deleció de that que faria que la recció (cf. 4.2. en aquest capítol) per part de t_i' a C^0 funcionant com sempre cap a la dreta identifiqués la posició (i el contingut) de t_i en posició de subjecte.

Naturalment, aquesta visió suposa que l'emplenament lèxic de la FN subjecte a (1) és marcat en el sentit que no és el cas que sigui conforme a tots els mecanismes formals de la gramàtica. Considerem que aquest resultat no va desencaminat: d'una banda, l'excepcionalitat de la FN subjecte a (1) ha estat constatada repetidament i àmpliament amb independència de l'assumpció que la recció és direccional (noteu per exemple que l'assignació de cas a una FN lèxica subjecte a (1) no s'avé a la norma, la FN subjecte no és germana de cap X^0 assignador de cas) ; d'altra banda, tal estatus concorda amb una idea que, sent implícita a la formulació (77), sembla prou plausible i que no és altra que aquesta: l'excepcionalitat ha de ser provada i, en conseqüència, no pot vehicular-la mai una categoria buida fonèticament.

5. Subjecte i sintaxi qu.

Ara que comptem amb un bon munt de proves a favor de la hipòtesi que l'única posició intraoracional de subjecte és la posverbal, podem demostrar que la predicció que feia la CCC (Condicció de Contenció dels Camins) és certament correcta quan la CCC s'aplica

sobre l'estructura oracional que proposem aquí. Recordeu-ho: la CCC amb qualsevol de les propostes relatives al trasllat qu. formulades en el marc de la teoria PRO-drop canònica predeia que squ. no pot extraure's d'una illa oqu. i que oqu pot extraure's d'una illa squ, justal contrari del que sembla aparentment i del que demana la teoria de Torrego (1984) (cf. 2.3.cap.3.; 1.2.cap.2). En canvi, seguint la nostra hipòtesi sobre l'estructura oracional, la CCC predeia la inextractabilitat tant d'objectes dom de subjectes. Aparentment, doncs, en vista de (78), la nostra teoria fallaria en predir la inextractabilitat dels subjectes per la CCC.

(78)a. Qui no saps què fa ?

b. *Què no saps qui fa ?

(=(80)cap.3)

Sostenim i hem anunciat anteriorment (cf. 2.3.cap.3) que hi ha motius més que suficients que abonen que squ. no pot extraure's d'una illa oqu.. Més encara, si bé això seria un punt a favor de la CCC perquè la viabilitat de (78a) constituiria així un cas de refutació merament aparent (falsa, de fet) de la CCC que prediu la inextractabilitat de squ. amb qualsevol de les propostes respecte de l'estructura oracional, la inextractabilitat de squ és demostrable independentment de la CCC.

En efecte, si se suposa que a (78a) o a (79a) hi ha extracció de squ., ¿ com pot explicar-se que (179b) amb què com a squ. sigui inviable ?

(79)a. Qui vols saber quina teoria ha refutat ?

b. *sQuè vols saber quina teoria ha refutat ?

En el marc de Torrego, la resposta a aquesta pregunta és impossible perquè en tal marc l'extracció dels subjectes de dins una illa oqu. no presenta cap problema perquè el davantament que s'ha de produir a la subordinada, en haver-hi al seu COMP el correlat d'un argument obligatori (l'objecte directe), la traça en posició de subjecte queda regida pròpiament pel verb davantejat. Quant a la traça del'objecte no hi ha tampoc cap problema perquè tot i no ser regida pròpiament de manera directa (recordeu que la traça del verb no és rector propi), és regida pròpiament perquè els dos membres de la seva "cadena" (qu._i , t_i) serien regits din d'una mateixa O'. Amb aquest planteig Torrego pretén haver donat compte de (78a) o de (79a). Ara bé, repetim-ho, ¿ com és que (79b) no és viable de la mateixa manera ?. Pel planteig de Torrego no hi pot haver resposta: per al planteig de Torrego (179b) és un contraexemple i, doncs, un problema.

Sortint del marc de Torrego, en canvi, es detecta prou clarament el que passa a (179): a (179a), el que hi ha en joc és l'estratègia de represa pronominal , a (179a) no hi ha extracció; a (179b) tal estratègia és gairebé impossible (què, potser pel seu caràcter indefinit i/o no "D-linked" (cf. N.B. al final del capítol 3) és incompatible amb I-_spro i amb ho-_opro) tal i com demostra de manera més còpsable oqu. (cf. (81)). Que aquesta volta és ben vàlida ho mostra (80). En efecte, per a squi és disponible l'estratègia reassumptiva com ho és per a oqui de la mateixa manera que per a squè no és disponible com no ho és per a oqu.

- (80)a. (A)quiⁱ vols saber quina teoria lⁱha convençut proⁱ
b. (A)quiⁱ no elⁱ respecten proⁱ els seus_i alumnes

- (81)a. *Quèⁱ vols saber quina teoria hoⁱ explica proⁱ
b. *Quèⁱ hoⁱ destrossa proⁱ la seva_i presentació

Finalment, encara paga la pena fer notar que aquests fets no només entren en conflicte amb la teoria de Torrego (de fet ja qüestionada pel fet que en italià també és possible (78a) quan segons ella no hi hauria la inversió que mediatitza totalment la seva explicació de (78a)), sinó que no s'avenen amb el supòsit que entre les propietats característiques de les llengües R.I.PRO-drop hi ha una altra extracció qu. llarga del subjecte a més de l'extracció qu. del subjecte de les clàusules encapçalades pel complementitzador (quan n'hi ha, d'extracció), a saber la de s_squ. (qu. relatiu) de dins illes qu. (cf. (1) cap. 3. i n. 8 del mateix capítol).

Concretament, sembla que l'anomenada extracció qu. llarga del subjecte (propietat (1d) cap. 3) il.lustrada a (82) ha de desaparèixer de la llista de les propietats característiques de les llengües R.I.PRO-drop ja que aquesta propietat no seria més que un cas particular del que s'ha considerat com una altra propietat diferent, a saber, la de l'ús de pronoms de represa en clàusules subordinades que queda il.lustrada a (83).

(82) La teoria que volem veure què qüestiona

(83) La teoria que volem saber per què dius que no explica
res

((82) i (83) = resp. (1d) i (1e) cap.3)

El motiu que porta a tal reducció és simple: malmesa per (79b) la inversió a la Torrego com a mitjà per a explicar una

una pretesa extracció llarga de subjecte a (79a) o (78a) i atès que a (82) la interpretació incontrovertiblement bona és (84a) i no (84b), quan és el cas que la recció pròpia tant de s_t com de o_t ara, descartada la inversió a la Torrego, és garantida, el diferent estatus de (84a) i de (84b) com a interpretacions de (82) hauria de ser atribuïble a la disponibilitat per a (84a) de s_{pro} . Així, (84a) seria en realitat (85).

(84)a. La teoria_x que_x volem veure què qüestiona s_x

b. La teoria_x que_x volem veure què qüestiona o_x

(85) La teoria_x que_x volem veure què qüestiona $I_{s_{pro}}^i$

Certament, si (84a) fos assolida per trasllat qu., la diferència en estatus de les dues interpretacions, (84a) i (84b), per a (82) no s'entendria: apel.lant a la subjacència és evident que el comportament de s_{qu} i de o_{qu} hauria de ser uniforme fos quina fos l'assumpció concernent l'estructura oracional de les llengües R.I.PRO-drop i fos quin fos el nus de subjacència clausal (O'o O"); apel.lant a la CCC que no sembla que sigui condició descartable quan hi ha més d'una relació lligador-"gap" (amb el benentès que el lligador en qüestió no és a TOP), en el cas que seguíssim la hipòtesi defensada aquí quant a l'estructura oracional (84a) i (84b) haurien de ser igualment dolentes i en el cas que seguíssim qualsevol de les alternatives disponibles dins de l'enfoc canònic resultaria que (84b), just al contrari del que s'esdevé realment, seria l'única interpretació ben formada.

En vista de tot això, cal reafirmar-se que (84a) és (85).

Una darrera prova al respecte la constitueix el fet que, al capdavant, per a obtenir la lectura (84b) (sentiments normativistes a part,potser),(86) sigui ben bona:

(86) La teoria que volem veure què la qüestiona

NOTES

INTRODUCCIO

1. Chomsky (1982) apel·la a la FL'. La FL' pot ser o bé un altre nivell de representació o bé un estadi del nivell FL. S'assumeix que l'"output" de la FL o de la FL' és una Representació Semàntica 1. La Representació Semàntica 2 s'obtidria per la mediació d'altres sistemes cognitius d'acord amb Chomsky (1975). Sobre aquesta problemàtica pot consultar-se la tesi d'Espinal (1985).
2. Chomsky (1984) l'atribueix a Higginbotham.
3. Si bé la hipòtesi que una projecció màxima és X" és la majoritària-ment assumida, hi ha qui sosté, com ara Jackendoff (1977), que les projeccions màximes són X"". Un altre aspecte a debatre és el de si la ramificació ha de ser binària o no. A favor de la primera opció, que sembla implícitament assumida per molta gent, hi ha argüit Kayne (1981b).
4. Tot al llarg de la tesi s'utilitza indistintament "INFL" o "I" per flexió (verbal, s'entén)
5. Sempre segons el que s'assumeix a LGB respecte de llengües com ara l'italià, l'espanyol etc..
6. Una FN com "la idea que això és així" no tindria subjecte, però una altra com "la seva inclinació al vici", sí; seria seva.
7. El requeriment que les clàusules han de tenir subjecte pot ser derivat, com sembla que Chomsky (1984) assumeixi, del principi de la predicació (Predicate-linking Rule, Rothstein (1983)) que, al marge de la seva naturalitat, té un rang molt més ampli de conseqüències (cf. 4.5.3.1. en aquesta tesi). De fet, aquí assumim el principi de la predicació en comptes del principi de projecció ampliat.
8. Cal advertir que l'ús que es fa del terme predicat en aquesta digressió és, de fet, incompatible amb el sentit que té el terme a la teoria de la predicació de Rothstein que assumim (cf. la nota anterior). La diferència cabdal és que a la teoria de la predicació, els predicats són sempre projeccions màximes mentre

que a la digressió, predicat s'ha d'entendre d'una manera més laxa de manera que pugui considerar-s'hi tan FV (una projecció màxima) com V (un cap, X^0).

9. Com tindrem ocasió de comprovar, (16) està dissenyada en vista del problema que presenta el subjecte posverbal de llengües com ara l'italià, el català, l'espanyol etc..
10. L'afirmació que FN i O' són, universalment, nusos de subjacència cal emmarcar-la en la línia de Chomsky (1985), Grimshaw (1986). Cal dir però, que s'ha sostingut i que hi ha qui sosté encara que el nus de subjacència clausal en anglès és O mentre que en italià i en espanyol i català (segons Torrego (1984) que segueix Rizzi (1988)) que és qui fa la proposta que diferenciaria l'anglès de l'italià) seria O'. Adams (1984) per la seva banda fa una proposta amb O com a nus universal de subjacència. Si a tot això, hi afegim que les violacions a la subjacència no són comparables a les violacions a d'altres principis de la gramàtica, que els judicis tocant a la subjacència són judicis més aviat relatius ..., sembla que cal assumir si més no que la variació concernent la subjacència és afer d'un "low level parameter" com assenyala Chomsky (1985).
11. D'altres possibles llocs d'aterratge per a les FFNN sotmeses a trasllat són la posició de subjecte dels verbs d'elevació ("raising") i la posició de subjecte dels verbs ergatius.
12. La caracterització de la classe ANAFORA ha variat en el decurs de la GGT. A "On Binding" (Chomsky (1980a)) en formaven part les t_{qu} . Aquesta idea torna a tenir els seus defensors. Entre ells destaca, sens dubte, Aoun que a partir de la seva tesi (Aoun (1981)) la defensa (cf. 2.1.2. cap. 3 i 4.3. cap. 4 en aquesta tesi).
13. Noteu que no és el mateix parlar de derivacions o representacions mal formades que d'oracions mal formades.
14. "SUBJECTE" a (26) vol dir "subjecte" i, a més, [+conc.] d'INFL. La noció d'accessibilitat la teniu definida a (i).

- (i) A és accessible a B ssi. B queda dins el domini-c d'A i la coindexació d'A i B no viola la condició i/i (i dins i) (segueix)

Nota. Viola la condició i/i la configuració g [...d...] si g i d porten el mateix índex.

15. Hi ha opinions contràries a aquesta caracterització de PRO (cf. Bouchard (1983) i les referències citades allí) que es basen fonamentalment en el fet que aquesta naturalesa bifurcada de PRO no es fa mai patent: hi hauria subjectes d'infinitiu que serien pronominals d'una banda, i subjectes d'infinitiu que serien anafòrics, de l'altra.
16. Seria vàcua la projecció d'un nivell a un altre no mediatitzada per cap aplicació de la regla de trasllat.
17. La definició de variable finalment proposada per Chomsky (1981) és la següent:

- (i) x és una variable ssi.: x és una categoria buida
i x és en una posició-A
i x és lligada-no-A localment.

Cal assumir que (i) és (almenys) una definició operativa a la FL.

18. El principi de bijecció en la seva formulació originària (cf. Koopman & Sportiche (1981)) diu el següent:

Hi ha una correspondència bijectiva entre variables i posicions-no-A.

Cal tenir present però que la definició de variable que s'hi assumeix i que fa possible que el PB faci fora els casos de WCO, cosa que no pot fer la teoria del lligam, prescindeix de la primera clàusula de la definició (i) a la nota anterior (vegeu també la nota 8 cap. 5 així com 3.1 cap. 5)

19. Els subíndexs "s" i "o" precedeixen certes FFNN que poden ser subjecte (s) o objecte (o) i marquen quina és la interpretació avaluada. Respecte de (27) convé dir també que la concordança/no concordança del participi reflecteix el patró que es detecta en català mallorquí (CM), si més no a la meua generació.
20. De fet, les representacions (28) i (29) són incorrectes perquè la FN lèxica posverbal que hi apareix, en realitat, no és dins O com pot comprovar-se per l'entonació que rep, la típica dels constituents dislocats. Com que en aquest capítol no faig altra

cosa que exposar el marc "brtodox" i en aquest marc i pel que respecta a les llengües romàniques, s'ha passat per alt, prou sorprenentment per cert, la possibilitat i/o de vegades (com a (27)) la inevitabilitat de la dislocació a la dreta del (correlat) del subjecte, he optat per aquestes representacions. Es de notar però que només si les representacions d'aquestes oracions fossin efectivament les consignades, s'hauria de considerar que s'hi viola el PB, que hi ha WCO. Tot i això, com que també és veritat que la dislocació realment impresa a la FN lèxica produeix el mateix efecte que el WCO autèntic, a saber, la impossibilitat d'interpretar "seu" com a variable, dono per il.lustrat el resultat interpretatiu del WCO. (cf. 3.1. cap.5).

Capítol 1

1. La denominació "PRO-drop", que al capdavant és la que s'utilitza normalment, respon al primer tractament tècnic de la qüestió en el marc GB, el fet a la presentació oral, a les "lectures" a Pisa, el 1979. El subjecte fonèticament nul a les oracions temporalitzades de llengües com l'italià, el català, l'espanyol etc. essent PRO, havia de "caure" ("drop") per a escapar d'INFL ja que, altrament, INFL regiria PRO que és un element que es caracteritza pel fet de no poder ser regit.
2. Cal esmentar una línia alternativa que encapçalaria Safir (1982). Hi faré qualque referència només incidentalment.
3. En aquest primer planteig, la recció pròpia del subjecte alhora que l'absència del filtre that-t per a les llengües PRO-drop, s'explica pel caràcter de rector propi d'INFL en aquestes llengües. Pel que respecta a l'anglès, no havent-hi cap element susceptible de regir la posició de subjecte, una traça en nominatiu (= st dins un clàusula amb INFL [+temps]) és regida pròpiament pel mecanisme estipulat a la segona clàusula de l'ECP. Com que la coindexació esmentada a (5b) suposa de fet c-comandament (cf. LGB p.250) podria apel.lar-se al fet que a la configuració (i), that impedeix

el c-comandament de t_i per part de t_i' (el c-comandament s'hauria d'entendre com a (14) a la INTRODUCCIÓ, és a dir, com Reinhart (1976)). Els efectes that-t se seguirien així de la formulació de l'ECP.

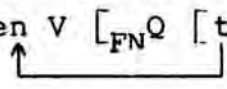
(i) $[_O' [_{COMP} t_i' [_{COMP} that]]] [_O t_i \dots]]$

En absència de that, en canvi, t_i' , suposant aleshores un COMP no ramificat, podria c-comandar t_i i d'aquí la bona formació de t_i' ~~that~~ t_i .

Respecte de la correlació llengües PRO-drop i absència d'efectes that-t vs. llengües no PRO-drop i efectes that-t, pot fer-se constar encara que qui primer s'hi fixà, abans que és parlés de llengües PRO-drop, va ser Perlmutter (1971) i, d'altra banda que aquí qüestionarem la seva correcció (cf. 4.2. cap.5).

4. La primera implementació teòrica en el marc generativista d'aquesta intuïció, la fa Taraldsen (1978).
5. Efectivament, si INFL deixés traça, PRO quedaria encara en una configuració de recció. Davant d'això, Chomsky (1981) motiva la inexistència de t_i a (7) adduint que en general, només deixen traça les categories majors (X"). Tot i que aquest sembla que sigui el fonament principal de l'assumpció que I no deixa traça, Chomsky esmenta altres possibilitats encara que no consideraré (cf. LGB p.257).
6. Issues in Italian Syntax (Rizzi (1982)) és un recull en quatre capítols de treballs previs i separats en el temps. Aquí ens interessa el capítol quart que és "Negation, Wh.movement and the Null Subject Parameter". Cronològicament, el treball que integra aquest capítol quart se situa entre les conferències de Pisa (1979) i la publicació de LGB (1981). De fet, Chomsky (1981) esmenta el nostre Rizzi (1982) com Rizzi (1980a) amb el títol de "Wh.movement, negation and the prop-drop parameter", ms. U. della Calabria.
7. Rizzi treballa sobre l'italià. Ara bé, com que el fenomen que s'investiga es produeix talment en català (també en espanyol), és indiferent que a (8) utilitzem un exemple del català. Cal dir també que si s'assumeix la proposta rizziana relativa a la subjacència per al català, proposta segons la qual és O' i no O el nus de

subjacència clausal en italià, la traça a COMP a (8b) no seria necessària.

8. Que el domini en què és possible que no activi un quantificador de la sèrie ningú, res etc. sigui el mateix que el domini d'abast lògic d'aquest quantificador és una assumpció que tot i ser generalitzada no és pas gens garantida. Remarco que en aquesta secció exposo el planteig de Rizzi. Més endavant el discutiré (cf. 3.1. en aquest capítol i 4. cap. 4).
9. En el planteig de Safir (1982) se separen les propietats subjecte nul i inversió lliure del subjecte que constituïrien dos paràmetres diferents. Advertit això, resulta que la seva interpretació dels pronoms francesos je, tu, il ... com a clítics sintàctics desemboca en l'assumpció que el francès és PRO-drop en el sentit que és una llengua amb la propietat subjecte nul.
10. Sobre què sigui e a (13) per Rizzi, en parlarem més endavant (cf. 1.2.3. en aquest capítol).
11. Si bé Rizzi (1982) no entra en detalls, Belletti & Rizzi (1981), en un treball dedicat especialment a aquesta construcció, assumeixen que la cliticització és justament la manera d'evitar un pronom de tipus PRO en aquestes construccions ja que en, havent-se de cliticitzar al verb deixa una traça: en V [FNQ [t]]
Amb això vull dir que no és del tot correcte presentar en com a pronominalitzador tal i com faig en el text.
12. Com s'ha esmentat anteriorment (cf. n. 19 INTRODUCCIO), aquest patró de concordança és el que es detecta de manera generalitzada, a la meua generació almenys, en CM. Una interpretació del fenomen la trobareu a 4.5. cap.4. n.59.
13. INFL, per Rizzi (1982) no es mou mai (a la sintaxi, s'entén)
14. Chomsky (1981) també requereix el c-comandament (16) pel planteig que fa de l'assignació de cas nominatiu a les llengües PRO-drop.
15. L'afany de simetria FL-Sintaxi (estructura-S) fa que Rizzi investigui la possibilitat que el trasllat qu. llarg del subjecte sigui, com l'operació llarga de QR, a saber, des de la posició posverbal. Curiosament, però, el resultat final de l'exploració és una nova

asimetria FL-Sintaxi: el trasllat curt del subjecte a una posició no-A i des de la posició preverbal només és possible per QR, és a dir, a la FL ; a la sintaxi, tal tipus de trasllat, trasllat que serà forçosament trasllat qu. és, per Rizzi, des de la posició posverbal sempre.

16. Noteu que això comporta figurar-se la posició d'INFL com a posició-A
17. Més exactament hauríem de dir que la FN_i i l'element pronominal d'INFL formen una "cadena" d'elements dependents- θ de t_i ja que no és el cas que FN_i depengui- θ de t_i d'una banda i de l'element pronominal d'INFL de l'altra.
18. La necessitat de l'extracció posverbal, Rizzi (conferència a la UAB, 14 i 15 de març de 1983), la interpreta també com un procediment per a evitar el conflicte de lligam que originaria l'extracció preverbal del subjecte en fer que quedessin dues posicions candidates a contenir la variable, a saber la del subjecte i la d'INFL. Obviament, aquest altre raonament justificatiu de la necessitat de l'extracció posverbal del subjecte sempre (sigui trasllat qu. curt o llarg), parteix també de la consideració d'INFL com a posició-A.
19. Cal advertir que la referència s'entén sempre respecte d'un domini d'entitats l'estatus ontològic de les quals no ens concerneix en tant que lingüistes esbrinant el programa gramatical. L'únic que ens cal assumir és que aquestes entitats, sigui quin sigui el seu estatus ontològic, són representades mentalment.
20. La asimetria que s'observa a (30c) palesa el "Definiteness Effect" que és a la base de la visió alternativa de Safir (1982b), visió que porta a considerar com a paràmetres diferents el de subjecte nul i el de la inversió lliure del subjecte.
21. L'assumpció que a (33b) hi ha d'aver inserció de pro a la posició de subjecte preverbal és l'assumpció mínima atès que ja a la formulació de Chomsky (1981) hi ha inserció de PRO i que, altrament, caldria fer una passa tan forta i immotivable com la que fa Rizzi (1982) en considerar la posició d'INFL com a posició-A.
22. No sembla que hi hagi manera d'arribar prou satisfactòriament

allà on Rizzi voldria, a saber, a fonamentar l'obligatorietat de l'extracció posverbal també en el cas de l'extracció qu. curta del subjecte.

23. Es la indesitjabilitat d'una traça a (32a) el que fa que a (32a) la categoria buida quedi innominada. Noteu que PRO hi és inviable perquè PRO no pot ser regit. Al capdavant, e a (32a) és un dels resultats no reeixits de la formulació rizziana del paràmetre PRO-drop.
24. Noteu que a la formulació rizziana no cal cap mecanisme d'inserció a la construcció invertida (cf. (32b)). Ara: si pel que fa a la construcció invertida la seva formulació sembla, per aquest motiu, preferible a la de Chomsky, pel que respecta a la construcció de subjecte nul és just al contrari (cf. n. 23).
25. Igualment problemàtiques es revelen les prediccions derivades de la CED (Condition on Extraction Domains) proposada per Huang(1982) respecte dels subjectes posverbals de les llengües PRO-drop. La CED estableix que els constituent regits pròpiament són dominis possibles d'extracció. Dit això, voldria apuntar simplement que és altament dubtós que hi hagi veritables extraccions de dins el subjecte (vegeu però Torrego (1985) i Chomsky (1985)).
26. Tot i que a (36a) s'hi presenten plegades dues possibilitats, això no prejutja que l'anàlisi de l'oració amb d'aquests llibres hagi de ser la mateixa que la de l'oració amb (de)llibres. Més encara, segurament ha de ser diferent (cf. 4.5.3.2 cap.4)
27. A 4.5.3.1. cap 4. presentem l'anàlisi de Pesetsky.
28. Safir (1982) denuncia la inadequació descriptiva de l'estipulació (28) per al cas de les oracions amb verb ergatiu. En efecte, en aquests casos, (28) no podria entrar en funcionament perquè la posició de subjecte [FN,O] no té paper- θ de manera que l'argument posverbal dels verbs ergatius en no ser dependent- θ seria lligat-A des de la posició-A de subjecte (o des de la posició d'INFL que, recordem-ho, és posició-A segons Rizzi (1982)), si fos implementat en un nom, violaria el principi C de la teoria del lligam. En altres paraules, a "Ha arribat el Pere" es produeix sense remei una violació del principi C per la formulació rizziana (28) i, tot i

aixó, l'oració és perfecta.

29. Es de notar que així com un verb pot presentar més d'un complement, un predicat (entès com una projecció màxima no marcada- θ (cf. Rothstein (1983)) només pot tenir un subjecte.
30. Vegeu algunes consideracions al respecte al començament d'aquesta primera part i al començament del capítol cinquè (cf. l. cap.5) principalment.
31. En la mateixa línia del que es diu a la n. 8 aquí al damunt, cal dir que no és pas gens clar que ningú subjecte preverbal tingui unes possibilitats d'abast més limitades que ningú subjecte posverbal perquè la seva traça hagi de complir l'ECP per la clàusula segona (i la de ningú posverbal, en canvi, per la primera), cosa que, al capdavant, sembla que requereixi una adjacència estricta entre el lligador i la traça. Més encara, passant a avaluar la interpretació que lliura ningú quan intervenen amb ell d'altres quantificadors (això sens dubte ha d'ajudar a copsar l'abast que tingui perquè la interpretació no s'assoleix, en aquest cas, més que fixant l'abast relatiu dels quantificadors) es fa palès que la interpretació de no-V-ningú i de ningú-V contradiu les expectatives rizzianes segons les quals no-V-ningú assoliria sense dificultat l'abast llarg mentre que ningú-V es veuria constret pel requisit de l'adjacència a la seva traça. Considereu en aquest respecte les oracions a (i) i (ii):

(i) Molts (d') anys, en aquesta casa, ningú hi ha estat.

(ii) Molts (d') anys, en aquesta casa, no hi ha hagut ningú.

Es diria que (i), pel que fa a l'abast relatiu de les dues expressions quantificades, és ambigua i que (ii), en canvi, no en presenta cap d'ambigüitat (cf. n. 49 cap. 4). En efecte, a (ii), ningú només lliura la interpretació d'abast curt en relació a molts anys. Si això és així, tant a (i) com a (ii), s'hi ha de veure la realització dels patrons contraris als predits per Rizzi. El fet que a (i) i (ii) s'hagi d'assumir, a més, que molts anys és en posició dislocada (ja que en aquesta casa ja ho és forçosament) no fa sinó posar el problema més difícil a qualsevol explicació

que passi per sotmetre ningú subjecte preverbal a QR perquè, com és ben sabut, les posicions dislocades són inaccessibles per trasllat.

32. Un cop comprovat que en italià els judicis dels parlants són exactament el mateixos que els que fem en català, queda justificada la utilització del català a l'hora d'examinar l'argumentació de Rizzi. Això no obstant, sempre que calgui, argumentarem directament sobre l'italià.
33. Jaeggli (1982) fa la mateixa anàlisi que Rizzi; Picallo (1984), tot i les modificacions que hi introdueix, es pot dir que, al capdavant, l'assumeix. Vegeu la discussió de la seva proposta més endavant (cf. 2. cap.2).
34. Per l'ECP (1981) (cf. (5)), un objecte directe sempre és regit pròpiament per la clàusula A.
35. El guionet en aquesta glosa anglesa, així com a (43) equival a e (una categoria buida inespecificada). Si l'utilitzo és per deixar clar que la variable és x, cosuperindexada amb la categoria buida a - si seguim Chomsky o sotmesa a (28) d'acord amb Rizzi.
36. Vegeu la nota a peu de pàgina nº 12 de l'article que ens ocupa, i.e. "Negation, Wh.movement and the Null Subject Parameter" a Rizzi (1982).
37. Sembla que això no és tan clar ni en italià ni en espanyol. Això, però, no fa res a l'argumentació. L'entonació constituiria una pista suficient de l'estructura. Potser relacionat amb això, ocorre el contrast següent:
- (i) esp. No, no creo
- (ii) cat. No, no *(ho) crec
38. Aquí deixo de banda que la doble negació sigui realment bastant més difícil d'obtenir si a (44) en comptes del verb creure hi apareix voler (cf. 4.3.3. cap. 4)
39. Es bo de fer comprovar que (44) lliura dues negacions. Només així és possible la no contradicció que tenim a (i):
- (i) No ho [/]crec // que ningú m'entengui; crec, certament, que qualcú m'entén.

Fixeu-vos que si completéssim (38) com (44) a (i) obtindriem, en canvi, una contradicció.

40. A gran part dels dialectes catalans existeix també pas. Curiosament, i reforçant la idea que és més l'estructura que no pas pretesos desambiguadors lèxics, en català, segons que afirmen els parlants consultats (en CM no és gens productiu aquest element negatiu), la intervenció de pas no és sinònima de negació clausal. Així com distingim (38) i (44), cal distingir (i) i (ii):

(i) No crec pas que ningú m'entengui

(ii) No ho crec pas // que ningú m'entengui

41. No trobo correcte barrejar l'anàlisi de la negació "natural" i la normativa (aquestés un dels retrets que faria a Picallo (1984)). Si en construccions molt simples, la solució normativa se sent com a tal, com a normativa, en arribar a construccions complexes com ara les que estem analitzant, l'artifici és encara més notori i les discrepàncies entre els dos sistemes s'accentuen. Així, tothom acceptaria que (i) és equivalent a (ii). Ara: ¿ qui estaria disposat a dir que (iii) i (iv) són equivalents ?. Més encara, ¿ qui, sent usuari de la normativa i tot, gosaria dir (iv) en el mateix sentit que (iii) o en el sentit que fos ?

(i) Ningú m'ho ha sabut dir

(ii) Ningú no m'ho ha sabut dir (solució normativa)

(iii) No crec que ningú t'ho digui

(iv) No crec que ningú no t'ho digui (¿solució normativa?)

42. Rizzi, a la seva nota nº 12 (cf. n. 36 aquí) posa la marca ? a (47) i no a l'oració (38) (o (45a) en italià dient, però, que ambdues són idèntiques pel que fa a la interpretació del quantificador negatiu. Voldria suggerir, tanmateix, que potser hi ha motius per a marcar (47) i deixar sense marca la versió italiana de (38) (o (45a)). Concretament, seria la intervenció del subjecte (tòpic, per mi) entre nessuno i l'oració pròpiament dita més l'absència del clíctic el que faria que (47) fos realment dubtosa en comparació de (38) (o (45)). Avala aquesta impressió el fet que (i) i (ii)

apareguin amb clíctic i sonin perfectament. A (ii), sembla que l'absència de clíctic fa inviable l'oració. En vista de tot això, em temo que certes prevencions normatives (ja se sap el pànic que fa el condemnat pleonasme) estiguin dissimulant la cosa en italià també. Al capdavall, (ii) és talment (47) gairebé.

(i) Non credo che a nessuno glielo abbia detto mai, Giovanni

(ii) Non credo che a nessuno ^{??}(lo) bocciono per questo ("bocciare"="suspendre")

43. Cal prendre nota que en italià en (-ne) presenta la forma ne i que ne en construccions quantificades es comporta talment com en en català.

Capítol 2

1. Torrego (1984), fent servir Picallo d'informant per al català, fa extensible la seva proposta, talment, al català.
2. Torrego (1984) no fa cap consideració sobre el paper del clíctic en aquestes estructures.
3. Aquesta noció de cadena respon simplement al sentit intuïtiu de "cadena" i no a la noció de cadena a LGB.
4. Per a una justificació de la ciclicitat, vegeu el repàs de la qüestió que fa Radford (1981), Chomsky (1977), Rizzi (1978) etc.
5. Recordeu el que s'ha advertit al respecte anteriorment (cf. n. 10 INTRODUCCIÓ)
6. Com podrà comprovar-se immediatament (cf. (6)), el tipus d'estructura a la base de la proposta rizziana presenta illes qu. interrogatives que són violades per l'extracció d'un element qu. relatiu. Aquest fet, juntament amb l'estatus no restrictiu de la clàusula que encapçala l'element qu. relatiu fa que no sigui prou garantit que les construccions en qüestió siguin casos d'extracció real. Podria ser que el tipus de construcció exemplificat a (6a) sigui dictat més per un respecte a l'estratègia normativa que condemna el pleonasme que per altra cosa. En català, si més no, això és

prou clar: (6a) sona molt més bé amb pronom de represa a l'illa qu. que sense. Cal tenir en compte que Rizzi (1978) sempre que tracta les construccions amb pronom de represa, s'hi refereix dient que són construccions "substandard" i les qualifica amb ?. Torrego, per la seva banda, extrapola la proposta de Rizzi a casos d'extracció (segons ella) d'elements qu. interrogatius (i no relatius com a la proposta rizziana originària) de dins illes qu. interrogatives. Advertida aquesta diferència, cal dir que hi ha un problema prou misteriós en tot això: Rizzi (1978) argüeix que en italià els elements qu. interrogatius, a diferència dels relatius, no poden sortir de dins una illa qu. cosa que si bé podria fer pensar que no és pas tan clar que O' sigui el nus de subjacència fixat paramètricament en italià, pot ser interpretada de manera que no quedi en entredit que és O' els nus de subjacència. La interpretació compatible amb l'afirmació relativa a l'estatus d'O' consisteix a remetre la agramaticalitat d'aquest tipus d'extracció (cf. (ii)) a la inviabilitat en italià de la interrogació múltiple amb qu. in situ (i no eco). Sobre (i) i (ii) això vol dir que (ii) és agramatical perquè (i) ja no és viable, però no per perquè violi la condició de subjacència en italià (i. e. amb O' com a nus de subjacència clausal).

(i) *Chi ha detto che cosa

(ii) *Che cosa non sai chi a detto

El problema és que aquest tipus d'explicació independent de la subjacència per a (ii), no és extrapolable al francès per exemple, cosa que posa en dubte la connexió entre (i) i (ii). En francès no passa com en italià (cf. (iii) i (iv)) (i això que O' és defensable també com a nus de subjacència en francès (cf. Sportiche (1981)): les extraccions d'un element qu. interrogatiu de dins una illa qu. són impossibles mentre que la interrogació múltiple amb qu. in situ és viable (cf. (Adams (1984)));

(i) Je ne demande qui a dit quoi

(ii) *Quoi/Qu'est-ce que Jean se demande qui a dit ?

Tornarem a abordar el problema de la interrogació múltiple més

endavant (cf. 2.3. cap. 3). Finalment cal advertir que el que s'acaba de dir no ha de considerar-se incompatible amb el que es diu a la n. 10 de la INTRODUCCIÓ. La raó és que a més de la subjacència en aquests casos que hem tractat ara hi ha d'altres factors implicats ("crossing", [$\pm$ temps] a l'illa etc.)

7. Que aquesta es una àrea de judicis relatius més que no pas absoluts és indubtable. Més encara la relativitat dels judicis no és uniforme. De fet, ni tan sols és prou consistent en un sol parlant.
8. L'element què_i de la cadena (qu_i, t_i) a (11a)^{cc} regit pel verb davantejat, "fa₂".
9. El fet que els judicis d'aquesta subsecció 1.2. siguin molt més nítids que no pas els judicis sobre dades del tipus de les de (7) indica, certament, que hem topat amb violacions que cal suposar que no són violacions purament de subjacència (tret de (6b) potser). L'explicació de Torrego (1984) però, només seria encertada en la mesura que no és una explicació per la via de la subjacència (cf. 1.3. en aquest capítol).
10. Torrego no s'atura a considerar el fet que en italià es produeixi la asimetria (10a) vs. (10b) que, òbviament, atès el que s'ha dit a la nota 6. aquí al damunt, es veu com una construcció amb _spro de represa (cf. Adams (1984))
11. És interessant prendre nota que (13) en català, és gramatical amb una altra interpretació, a saber, aquella on el Pere seria el subjecte dislocat de la subordinada a la manera de l'oració següent:
  - (i) No sé el Pere què pensa fer, jo, però, ja ho tinc decidit.
12. Està per estudiar el contrast entre (ii) i (iii):
  - (i) Què saps ?
  - (ii) ^{???} Què no saps ?
  - (iii) Què és lo que no saps ?

Si bé a (14c) i (114d) aquest contrast hi fa sens dubte un paper amb independència de l'extracció llarga de què, l'objecció al planteig de Torrego segueix sent vàlida: el contrast no definitiu

si es vol, però contrast al capdavall entre (iv) i (v) no s'avé amb el planteig de Torrego. En efecte, seguint-lo, resulta que la inversió no és mai necessària a la clàusula més incrustada. D'altra banda, (iv) posa de manifest que més que inversió, el que hi ha és una dislocació. Respecte d'aquest tipus de dislocació, vegeu el que es comenta més endavant (cf. 1.3. cap.5), així com el treball de Solà (1986) i la nota que segueix a aquesta.

(iv) Què és lo que no creus que faci // el Toni ?

(v) ^{???} Què és lo que no creus que el Toni faci ?

13. De fet, el subjecte posverbal, quan la clàusula és encapçalada per un element qu. interrogatiu, sent lèxic, no queda realment dins de l'oració: el pretès subjecte posverbal intraoracional lèxic és en realitat un correlat del subjecte dislocat a la dreta, cosa que sorprenentment passa inobservada tant en el treball de Torrego com en general.

14. Un dels contraexemples que presenta Contreras (1985) a la regla d'inversió de Torrego, és el següent:

(i) *Cuánto no sabes quién está ganando ?

En efecte, la teoria de Torrego, respecte de la construcció estar+V permet explícitament el davantajament del verb estar tot sol de manera que ganando in situ hauria de regir la traça de cuánto i (i) hauria de ser gramatical contràriament als fets (cf. 4.5.1.3 cap. 4).

15. Tot i que l'entonació ja ho demostra, poden contruir-se proves que demostren que un element qu. interrogatiu fa que un subjecte lèxic no pugui quedar dins de l'oració. (cf. n. 12 i 13 aquí al damunt i 3.1. cap 5).

16. L'estratègia reassumptiva (o de pronom de represa), cal considerar-la com una estratègia alternativa a la del trasllat qu.

17. Basti veure que una característica definitòria de la inversió germànica és que només es produeix a les clàusules principals quan una de les característiques de la inversió a la Torrego és la seva obligatorietat també a les clàusules subordinades.

Es per això que Torrego ha de limitar la seva teoria a l'espanyol i al català. En italià, diu ella, no hi ha inversió a la subordinada. Ara: a partir del tipus de contrast il·lustrat a (i) sembla que caldria concloure que no s'encerta el factor rellevant (cf. NB final a 2.3. cap 3)

(i)a. Non so che cosa Gianni ti abbia detto

(=(ii) n. 14, Torrego (1984)

b. ~~??~~* Non so dove Giovanni è/va

18. Cal fer constar que la proposta de Picallo és inadequada empíricament en relació al que s'observa en el cas dels dialectes italians (cf. 1.2.2. i 3.2.2 cap. 1) i també en relació al comportament del quantificador qu. quants: quants, tot sol, és a dir sense nom, ha d'anar sempre aplegat amb en quan correspon a la FX de [FX, FV] a l'estructura-P amb independència que la clàusula d'on procedeixi sigui indicativa o subjuntiva:

(i) Quants (creus que) *(en) vindran ?

(ii) Quants vols que *(en) vinguin ?

Si en com accepta tothom, inclosa Picallo, és prova de l'extracció posverbal, no s'entén perquè a (i) és obligatori: per la proposta de Picallo, (i) hauria de ser possible sense clític perquè INFL sent [+temps] (i.e. [+indicatiu] en el sistema de Picallo) seria rector propi per a l'element en la posició preverbal. Encara sobre aquesta mena de construcció, mereix un comentari el que sosté Picallo a l'apèndix del seu article (Picallo (1984)). S'hi pren en consideració la parella següent (els judicis són els de Picallo):

(iii) *Quants no sabia en Pere amb qui n'havien arribat ?

(iv) Quants no sabia en Pere amb qui havien arribat ?

(=(93) i (94) Picallo (1984))

Així les coses (amb aquests judicis), Picallo addueix la bona formació de (iv) i la mala formació de (iii) com a senyal si més no de la plausibilitat del seu planteig. Així, fa notar que la agramaticalitat de (iii) és inexplicable sota l'enfoc de Rizzi

o sota l'enfoc de Torrego (1984) (tot i que, caldria objectar que a la clàusula subordinada no s'hi dóna la condició que fa obligatòria la inversió a la Torrego, a saber, que la frase qu. a comp sigui argument obligatori), mentre que la bona formació de (iv) només és comprensible si el trasllat qu. ha partit des de la posició preverbal, constituint això una prova que l'extracció qu. llarga, contra el que sosté Rizzi (1982), és possible des de la posició preverbal de subjecte (si INFL és [+indicatiu]). Més tard, a la seva tesi (Picallo (1985)), torna a utilitzar aquesta mena de contrast en una argumentació que ara no ens interessa però en el mateix sentit, és a dir, com a senyal que l'extracció qu. llarga del subjecte pot partir de la posició preverbal (cf. 5. cap. 3 a Picallo (1985)). Cal dir, així mateix, que Picallo fa constar que no pot proposar cap explicació de la agramaticalitat de *"Quants vénen" per exemple.

Certament, són molts els motius per a qüestionar la utilització de (iii) i (iv) com a suport de la teoria de Picallo. Ni que coincidíssim en els judicis sobre (iii) i (iv) és ben bo de veure que no només la agramaticalitat de *"Quants vénen ?" és opaca a la seva teoria; també ho seria la necessitat del clíctic a les extraccions llargues sense que hi hagi illa qu., és a dir, a oracions del tipus "Quants creus que n'han sortit ?". Això no obstant, no cal discutir en aquest nivell perquè el problema resideix en el judici de Picallo concernent (iv). En efecte, trobo que (iv) és clarament agramatical en català i que en el judici de Picallo potser hi ha un fenomen d'interferència català-espanyol. Més encara, ni així, ni considerant (iv) en espanyol, podria afirmar-se que som davant d'una pregunta ben formada, tan ben formada com seria amb cuáles (esp.) en lloc de cuántos (esp.) i és que amb cuántos no sembla contestable pròpiament.

Més endavant argüirem que tant a (iii) com a (iv) el problema resideix en la naturalesa quantificacional de la frase qu. (cf. 4.5.3. cap. 4). En qualsevol cas, que el problema és independent del caràcter d'INFL, sembla prou garantit : les dades sota (i) i (ii) mostren que és irrellevant que INFL sigui [+indicatiu] o no.

19. A l'hora de fer front a la negació sembla que es exigible com a requisit previ per a fer-hi (una mica de) llum la consideració per separat del patró normatiu i de l'espontani. Tal requisit no el compleix la investigació de Picallo. De fet, el problema que només això ja representa (cf. n. 41. cap.1), s'agreuja per la introducció de dades que no són viables ni normativament ni espontàniament al meu entendre, dades com ara aquestes:

- (i) No crec que no ve ningú (=81), Picallo (1984))
- (ii) En Pere no creu que ningú no l'estima (=75) ídem.)

20. A la FL són susceptibles de trasllat únicament els elements en posició-A

21. Un d'aquests arguments és fàcilment rebutible. En aquesta ocasió Picallo (1984) apel·la a la construcció que s'exemplifica a (i) i que Rigau (1982) analitza com a construcció amb un "operador emfàtic", SÍ QUE, que convertiria el constituent que el precedeix en un "focus contrastiu". Aquest focus, raona Picallo, formaria una estructura d'operador-variable a la FL i, consegüentment, la variable hauria de respectar l'ECP.

- (i) La Maria m'ha dit que el Joan sí que hi era (ind.)

Considerem ara (ii):

- (ii) *La Maria pretén que el Joan sí que hi vagi (subj.)

El fet que (ii) amb sí que encapçalant la clàusula subordinada sigui inviable és interpretat per Picallo com a mostra de la diferència en capacitat de recepció que tindria INFL segons que fos [+temps] o [-temps] (i.e. indicatiu o subjuntiu, al capdavant, aquí), sent únicament I[+temps], rector propi. Segons aquest planteig, (ii) és agramatical, doncs, perquè la variable que la interpretació de focus del constituent el Joan deixaria en la posició de subjecte preverbal no seria regida pròpiament perquè INFL sent [-temps] (subjuntiu) no és rector propi.

Abonant el que intuïtivament sembla correcte (i contra l'anàlisi de Picallo), a saber, que sí que no sembla que sigui un focalitzador del constituent que el precedeix sinó més aviat un reforç de la modalitat assertiva (i d'aquí la impossibilitat del subjun-

tiu) de la predicació sobre l'element que va davant si que, tenim (iii):

(iii) La Maria m'ha dit que (a) la Júlia si que la coneix

En vista de (iii) la hipòtesi més natural i satisfactòria és que si a (iii), (a) la Júlia és un constituent dislocat, cosa que és incontrovertible, a (i) el Joan també ho és. Arribats aquí, resulta que l'explicació per ECP del contrast entre (i) i (ii) fa fallida perquè ni a (i) ni a (ii) hi ha cap traça.

22. És prou sistemàtic, sembla, i encara per explicar que la intervenció d'una negació a la clàusula sobreordenada permeti la correferència entre el seu subjecte i un subjecte pronominal a la subordinada amb el benentès que el verb de la sobreordenada no sigui un verb de control (cf. "El Pere_i no vol que s_{pro}_j ho faci" vs. "El Pere_i nega que s_{pro}_i ho hagi dit", "El Pere_i no m'ha assegurat que s_{pro}_i ho tingui llest per demà"). Com pot comprovar-se, el fet que en aquests casos sigui possible la correferència esmentada no pot explicar-se per (29)-(30).

23. La definició de SUBJECTE i la d'accessibilitat en el sentit de LGB, la teniu a la n. 14 de la INTRODUCCIÓ. La raó de la modificació de Picallo segons la qual cal considerar SUBJECTE tota la "cadena" (i.e. INFL però també el propi subjecte vagi davant o darrera el verb) és que, altrament, es prediria, contràriament als fets la possibilitat de la interpretació correferent entre el Pere i ell a (i):

(i) El Pere vol que entri ell

En efecte, sense la modificació de Picallo, la categoria rectora, el domini opac, on ell com a pronom hauria de ser lliure seria la clàusula subordinada de manera que no hi hauria res que impedis que ell fos correferent amb el subjecte de la sobreordenada.

24. No és casual l'ús del terme opac: certament, la ressonància a les formulacions de Chomsky a "On Binding" i anteriors (Chomsky (1973;1976)) és prou clara en el planteig de Picallo (1984-1985): (29) és en certa manera una tornada a les condicions TSC(NIC) i SSC. (cf. n. 19 cap. 3)

25. Per Picallo, el CRP actua tenint com a desllorigador [+conc] mentre que per Stowell, el desllorigador és [+temps] que, a més, seria tret característic no només de les clàusules finites sinó també de les d'infinitiu. D'altra banda, Stowell (c. p.) m'ha comentat que cal tenir ben present que del CRP no se segueix l'assumpció palesa a (31), a saber, que un O.D. no c-comanda un adjunt.
26. A Picallo (198) li serviren les definicions de c-comandament de Reinhart (1976), Aoun & Sportiche (1981), Chomsky (1981) etc. però no pas la defensada en aquesta tesi, ni tampoc la de Reinhart (1983) per exemple.
27. Segons que sembla hi ha parlants per als quals agradar seria ergatiu mentre que n'hi ha d'altres per als quals no ho seria. Hi ha qui com jo mateixa, entre els segons, no donaria per bona (i) i hi ha qui sí que la hi donaria (els primers):
- (i) Me n'agraden molts
- Pel que respecta tant a (26) com a (27) i sense entrar en la polèmica sobre la inexistència (Koster (1978) per ex.) o existència (Delahunty (1983), Piera (1979), Plann (1986) per ex.) de veritables clàusules subjecte, és possible que l'explicació del comportament d'aquests verbs passi també per consideracions de naturalesa essencialment temàtica (θ) segons les quals seria possible argüir que a la FL els complements d'aquests verbs esdevenen subjecte (cf. la proposta de Stowell (1986)^{que} ressuscita aquesta idea, de fet prou antiga).
28. Hi ha, tanmateix, certa diferència entre agradar i voler a (32b). Amb agradar, la interpretació consignada no sembla tan definitivament inacceptable com amb voler.
29. Recordeu que el problema afecta la proposta de Picallo i no el CRP (cf. n. 25. aquí al damunt). Això no obstant, Plann (1986) ha qüestionat la pertinència del CRP en espanyol sigui quin sigui el tret activador d'aquest ([+temps] o [+concordança]) i siguin quines siguin les clàusules de les quals pugui predicar-se la propietat [+temps]
30. La noció de "linking", com alternativa al lligam, la planteja originàriament Higginbotham (1983).

31. A la proposta de Rigau (1985) també s'intenta fonamentar que l'espanyol respongui a l'OPC₁ i el català a l'OPC₂ (en aquest respecte, l'italià seria com l'espanyol i el japonès com el català segons Montalbetti (1984)):

OPC₁ Els pronoms manifestos no poden ser lligats (linked) per una variable formal ssi. es dóna l'alternança pronom manifest/buit (fonèticament).

OPC₂ Els pronoms manifestos no poden tenir variables com a antecedents.

Informalment, tal parametrització comporta bé la possibilitat d'interpretar un pronom manifest com a variable per la mediació d'un pro o PRO lligat per la variable formal (OPC₁), bé la impossibilitat absoluta de la interpretació de variable per a un pronom manifest (OPC₂). Segons aquesta parametrització, en espanyol, ellos a (i) és interpretable com a variable; en català, en canvi, ells a (ii), no ho és:

- (i) Muchos creen que demostraron que ellos son inteligentes
- (ii) Molts es pensen que han demostrat que ells són intel·ligents

Francament, si els judicis sobre si la interpretació d'un pronom és la correferencial o la de variable en aquest tipus d'estructura són ja de per si prou subtils, la diferència que hi pugui haver entre (i) i (ii) exigeix una capacitat de discerniment que no dec tenir. D'altra banda, ni posant que existís realment la diferència, veig que pugui fonamentar-se per la proposta de Rigau al respecte. Per Rigau, la base de tal diferència podria tenir el seu origen en el fet que en espanyol, els pronoms forts que han d'aparèixer forçosament allà on en català pot aparèixer hi i en, essent l'única opció en aquests casos, han de poder interpretar-se com a variables cosa que relaxaria l'OPC, i d'aquí l'OPC₁ per a l'espanyol (i l'OPC₂ per al català). El problema és que la plausibilitat d'aquest planteig fa fallida: contra el que és exigít, hi i en, a parer meu, no poden interpretar-se com

a variables a (iii) i (iv) amb quins nois i ningú com a lligadors:

- (iii) Quins nois diuen que el professor hi parla sovint ?
(=(36c) de Rigau (1985) que hi veu hi com a variable)
- (iv) Ningú vol que en parlin

32. Piera (1983) abans de la formulació de l'OPC, presenta una proposta que donaria compte d'estructures amb pronominal del tipus de l'exemplificada a (i) que, com és bo de veure, és propera a les que ara ens interessen:

- (i) Juan_i vio al marciano él_i

La seva proposta passa per considerar que els pronoms en espanyol són intrínsecament [+pronom] simplement i no [+pronom], [-anáfora] i que en posició-no-A poden ser marcats amb el tret [+anáfora] (él a (i) per exemple). Piera addueix que d'aquesta manera i assumint la teoria de Rizzi (1983) segons la qual les categories buides aparellades amb els clítics són traces i, doncs, no-arguments, el fenomen de doblatge del clíctic il·lustrat a (ii) i l'aparició del pronom emfàtic a (i) podrien veure's com l'expressió d'un mateix fenomen essencialment.

- (ii) Lo_i vio a él_i

Deixant de banda la discussió de la caracterització de la relació clíctic-categoria buida associada i centrant-nos en l'operativitat de la seva proposta sobre les estructures (39), es fa palès que (39a) i (39d) no hi presentarien cap problema tot i que no es veu pas que assumint-la poguéssim prescindir de l'OPC allà on vigeix (a (39), no hi té res a dir l'OPC), a (35b) per ex.

CLOENDA A LA PRIMERA PART

1. Safir (1982) diu que segons la formulació chomskiana, les propietats subjecte nul i inversió lliure són com dues cares de la mateixa moneda mentre que segons la formulació rizziana no hi hauria aquesta relació tan inextricable entre ambdues propietats. Com es podrà veure pel que direm al respecte, això no seria veritat més que

- en el cas que Chomsky (1981) assumís (4), cosa que, finalment, no fa.
2. En una mateixa llengua, s'entén. Es obvi d'altra banda, que la construcció invertida, en ser interpretada com a tal, comporta que la posició preverbal de subjecte sigui fonèticament nul·la. Ara bé, això no és pas el mateix que afirmar que les llengües amb subjecte posverbal hagin de ser per força llengües PRO-drop en el sentit de llengües amb la propietat subjecte nul. El malgatx, per exemple, és una llengua amb subjecte posverbal que no és PRO-drop en aquest sentit darrer (cf. Travis (1984))
  3. La denominació de "llengües romàniques irrestrictivament PRO-drop" (llengües R.I.PRO-drop) és meva.
  4. Com es podrà comprovar més endavant (cf. l. cap.4), l'aparició preverbal del subjecte no requereix cap explicació: fins i tot conforme a la visió canònica, no hi ha manera de blocar una anàlisi segons la qual tal aparició sigui una aparició del correlat del subjecte a TOP.

Capítol 3

1. Sé, per referències indirectes (Carstens (1986), Adams (1986)), que Stowell (1985) i Jaeggli (1985) han proposat sengles formulacions de l'ECP on els adjunts són regits (lèxicament i/o per cap) pel verb o per I. Per aquestes referències dedueixo també que tals formulacions han d'assemblar-se a l'ECP_{pro} que es presenta a (10) en el sentit que s'hi exigeix per a qualsevol traça la satisfacció de la recció lèxica (i/o per cap) i de la recció per antecedent.
2. Si plantejo que la focalització ("topicalization") posa en joc estructures d'operador-variable amb l'operador a comp és perquè aquesta és la posició majoritària. Això no obstant, diré que no em faria forta en tal supòsit que, tanmateix, no discutiré (cf. Solà (1986))
3. La primera, de fet, és original, en tant que subsumeix les altres però no ho és en tant que assumeix que la posició bàsica del sub-

jecte és la posverbal (cf. Bordelois (1980), Contreras(1983), Groos & Bok-Bennema (1985), Solà (1986)); la segona és predicable de la proposta que Adams (1986) atribueix a Stowell (1985) (cf. (9b)) per qui, tanmateix, aquesta posició de subjecte no seria l'única posició bàsica; la tercera aniria específicament contra l'assumpció de Contreras (1983;1985) (cf. 4.5.3 cap.4 en aquesta tesi); i la quarta, finalment, si bé és propera a la visió ara majoritària, en ser aquesta darrera una visió que assumeix que el subjecte és preverbal, té conseqüències molt diferents en anar aparellada amb la hipòtesi que la posició bàsica del subjecte és la posverbal (cf. també aquí (9b)). Per acabar, diré que no comentaré la proposta de Groos & Bok-Bennema (1985) que defensen la teoria del subjecte bàsic posverbal perquè n'he tingut notícia quan la tesi era ja molt avançada. Tot i això, cal dir que la seva teoria es veu afectada, com s'hi veuen totes les que no suposen que la posició de subjecte posverbal és externa a FV, quan poso en relleu els inconvenients de la visió que el subjecte posverbal és intern (o adjuntat a FV) (cf. 3. cap.5). No em referiré tampoc a la proposta de Solà (1986) en particular perquè m'obligaria no ja a avaluar dues propostes dins d'un marc, el GB, sinó dos marcs diferents gairebé, el GB i el de Solà.

4. Per Travis, la noció de recció rellevant per a la recció pròpia és una noció més que estructural, de complementació. Per posició de complementació, Travis entén aquella posició que pot rebre paper- θ directament. Aquest cas no només inclou el dels complements del verb sinó també el de la posició de subjecte sempre que el subjecte sigui adjacent (a dreta o a esquerra, tant se val) a FV. En aquest respecte, s'ha de tenir en compte que Travis treballa amb un sistema X-barra on les projeccions màximes són X'.
5. Observeu que d'acord amb la visió de Safir esmentada a la n. 9 del cap. 1, aquest planteig no és l'adequat perquè el francès, segons ell, seria PRO-drop.
6. L'assumpció que la direcció canònica de la recció ve determinada per l'ordre en què apareix el verb en relació a l'objecte directe és extensible a llengües clarament mixtes, és a dir, a llengües

on no totes les projeccions màximes (sense considerar Iⁿ) reproduïxen el patró cap-complement que s'observa a la FV, la projecció responsable de la fixació de la direcció canònica de la recció. Són exemples d'aquest darrer tipus de llengua el neerlandès, l'alemany etc. (cf. 4. cap.5).

7. Stowell (1985), segons que diu Adams (1986), exclou la possibilitat que a (9b) INFL(I) tota sola regeixi el subjecte posverbal. D'aquesta manera, Stowell s'acostaria a la proposta de Taraldsen (1983) o a la d'Emonds (1978) ja que en aquestes dues s'hi sosté que el verb puja a I a la sintaxi a les llengües romàniques.

8. Noteu que aquesta mena de trasllat passa també per assumir que el nus de subjacència és O'. Penso però que no és pas prou clar que la mena d'oració que s'exemplifica a (i) pugui considerar-se ambigua i prou (a LGB p. 240 hi ha un exemple d'aquest tipus en italià del qual es predica que és ambigu; això no obstant, sembla que el que diré és perfectament extrapolable a l'italià). En efecte, no pot passar-se per alt el fet que (ii) és la interpretació més accessible i que (iii) suposa una certa violència. Sembla que això només resultaria intel.ligible si assumíssim que a (ii) no hi ha trasllat sinó l'ús d'un _Spro de represa (a (ii) x=pro), mentre que a (iii) en no haver-hi _Opro (cf.(iv)), l'única derivació possible, la derivació per trasllat podria ser problemàtica per un dels múltiples factors que intervenen quan hi ha més d'una relació del tipus operador-"gap". Si això és correcte, (ii) seria, de fet, (v).

- (i) L'home que vull veure qui saluda
- (ii) L'home_x que_x vull veure qui saluda_S x
- (iii) ?? L'home_x que_x vull veure qui saluda_O x
- (iv) L'home_x que vull veure qui elⁱ saluda pro_xⁱ
- (v) L'home_x que vull veure qui saluda Iⁱ pro_xⁱ

Si, com argüïrem amb més detall i proporcionant més proves (cf 2.3. en aquest cap. i 5. cap.5), aquest planteig és correcte, la propietat extracció qu. llarga del subjecte referida a estruc-

tures del tipus (i) seria una falsa propietat.

9. En la línia que s'ha apuntat a la nota anterior seria possible reduir l'absència de *that-t a la disponibilitat de l'estratègia reassumptiva (així ho fa Bouchard (1983)). Ara bé, assumirem que tal estratègia és emprada com a darrer recurs que no entra en funcionament més que si és requerida i és que amb aquesta assumpció podrem arribar més lluny (cf. 4.2. cap. 5).
10. Definició de c-comandament de Reinhart (1983):

Un nus A c-comanda un nus B si el primer nus ramificat α_1 que domina més immediatament a A, o bé domina B o és dominat immediatament per un nus α_2 que domina a B i α_2 és del mateix tipus categorial que α_1 .

(p. 41, Reinhart (1983)) (O i O' serien del mateix tipus cat

11. Cal fer constar que la modificació que suggereix Chomsky (1985) va dirigida al c-comandament rellevant per al lligam però no pas al c-comandament rellevant per a la recció.
12. Superioritat. Chomsky (1973) és el primer en descobrir aquest tipus de contrast que aleshores proposa d'explicar per la condició de superioritat que es recull a (i):

No hi ha cap regla que pugui relacionar X i Y dins l'estructura β

.... X... [β ... Z... -WYV...] ...

on la regla s'aplica ambigüament a Z i a Y i Z és superior a Y.

A és superior a B dins un marcadore de frase si cada categoria major que domina a A domina B però no a l'inrevés.

Vegeu el capítol cinquè de la tesi de Pesetsky (1982). Hi fa un seguiment dels diversos tractaments del problema dels efectes de superioritat mostrant, entre d'altres coses, que és insoluble per la via de l'ECP₁; posant-lo en relació amb altres problemes que es presenten en prendre en consideració les frases qu. in situ, arriba a proposar un tractament unificat de tots ells per la CCC.

13. Els adjunts, L&S els pengen a 0 (=I")
14. Convé mantenir separats els conceptes de recció lèxica i recció per cap ja que si bé les categories lèxiques són caps (X^0), a la inversa no és pas cert. Així, I és cap (X^0) però no és categoria lèxica; la traça d'una categoria lèxica seria cap però no sembla que se l'hagi de considerar tampoc categoria lèxica.
15. Aquestes representacions d'estructura-S, les qüestionaré després amb independència de la indexació.
16. Si bé la noció de SUBJECTE accessible és la mateixa en principi que a LGB (cf. n. 14 INTRODUCCIÓ d'aquesta tesi), Aoun introdueix, subreptíciament gairebé, una modificació, aquesta: conc i subjecte van cosubindexats i ~~no~~ couperindexats o, el que ve a ser el mateix, la indexació rellevant per a l'accessibilitat és ja una relació de lligam. Recordeu que la cosuperindexació és, en canvi, un senyal que entre els elements couperindexats no hi ha relació de lligam. Aquesta passa que fa Aoun, com varem, pretén ser fonamental per a explicar l'absència d'efectes that-t a les llengües R.I.PRO-drop tot i que, al meu entendre, presenta certs problemes greus que Aoun sembla que passi per alt (vegeu la n. següent)
17. Més explícitament, a (13a), amb that, t_i és lliure-A com demana el principi C però incompliria el principi A perquè no és lligada-no-A a causa de la interposició de that que blocaria el lligam. Tanmateix, cal notar en aquesta explicació aquests problemes:
  - 1) Pel que s'ha dit a la nota anterior conc anant cosubindexada amb t_i seria un perfecte lligador-no-A per a t_i .
  - 2) Que t_i a (13a) en presència de that no lligui la seva traça (i.e. t_i) comporta jugar amb la definició de c-comandament més restringida (la de Reinhart (1976) per ex. cf. (14) INTRODUCCIÓ o (43) en aquest capítol) que es revela inadequada a l'hora d'explicar altres fenòmens en el propi marc d'Aoun.
18. Fixeu-vos que en principi som en un marc de lligam exclusivament, és a dir en un marc que pretén prescindir de l'ECP totalment i on, consegüentment, el filtre *that-t s'aborda com un problema de lligam (vegeu la nota anterior). ¿ Com s'explicaria l'absència d'efectes that-t a les llengües R.I.PRO-drop en aquest marc ?

Aoun, com és usual en el marc canònic més general apel·la també a la construcció invertida interpretant-la però no com la manera que té t_{s-qu} d'assolir la recció pròpia sinó com la construcció que presentant la forma (i) fa que t_{s-qu} no disposi de SUBJECTE accessible perquè això suposaria una violació del principi C: a (i) t_i , una variable, seria lligada-A per pro.

$$(i) \quad [O_1 \dots [O_2 t_i' \text{ que } [\text{pro}_i^i \text{ CONC}_i^i [_{FV} \text{ FV } t_i]]] \dots]$$

Com que t_i és també anàfora i una anàfora que no té SUBJECTE accessible (com ara t_i a (i)) té com a categoria rectora l'oració matriu o radical (com a LGB), t_i hauria de ser lligada no dins de la seva pròpia clàusula, i d'aquí l'absència d'efectes that-t, sinó dins de l'oració matriu, O_2 a (i).

Al marge dels problemes comentats a la nota anterior (sobretot 1)), aquesta explicació en presenta més encara. M'aturaré només en el més obvi que és que la mateixa cosubindexació entre conc, pro i t_i que fa que la categoria rectora de l'anàfora-variable t_i sigui l'oració matriu fa també que t_i quedi, al capdavant, lligada-A per pro cosa que sent t_i variable torna a deixar-nos en una violació del principi C de la teoria del lligam.

19. NIC i SSC són condicions d'opacitat establertes per Chomsky a OB:

NIC (Nominative Island Condition)

Una anàfora en nominatiu no pot ser lliure dins O' .

SSC (Specified Subject Condition)

Dins l'estructura

... $[_{\beta} \dots \alpha \dots]$ ... si α és una anàfora en el domini del subjecte de β aleshores α no pot ser lliure dins β ($\beta = \text{FN}$ o O')

20. Són adjunts referencials els temporals i el locatiu i són no referencials els causals i els de manera. Tal diferenciació faria que les traces qu. d'adjunt referencial se sotmetessin al principi C mentre que les traces qu. d'adjunt no referencials se sotmetessin únicament al principi A.

Carstens (1986) ha mostrat que aquesta partició no té valor

universal.

21. Aoun raona que la seva teoria rep més suport encara pel fet que (37) resulta agramatical si en comptes de shei (=qui) hi apareix l'adjunt zene (=com). En efecte, en aquest cas sempre quedaria una variable lliure a les dues possibles representacions de FL.
22. De Barriers cal dir que segueixo la versió mecanografiada que, tot i l'advertència "Not for circulation" ha circulat i prou abans de la publicació, el 1986, del llibre que, per mala sort, m'ha arribat a les mans quan aquesta part de la tesi era ja enllestida.
23. S'assumeix que només poden ser objecte de trasllat les projeccions màximes o els caps (X^0) a Barriers.
24. La justificació de tal restricció residiria en consideracions tocant a l'assignació de paper temàtic (θ) que, altrament, podria veure's desbaratada.
25. De fet, Chomsky (1985) proposa encara una altra opció que apel·la uniformement a la inclusió i no a l'exclusió. Ara: com que la definició (47) és la requerida per al cas dels adjunts i per a la resta funciona igual que la formulada tota a base d'inclusió, prescindeixo de reproduir aquesta darrera.
26. Es May (1985) qui fa la proposta de les adjuncions a FV. Els arguments al respecte, així com els problemes que quedarien resolts gràcies a aquesta adjunció són munió en principi (vegeu la n. 32 d'aquest capítol).
27. És prou obvi que una adjunció a la FN ja a COMP té com a domini-c tota la clàusula (vegeu aquest cas representat gràficament més endavant, a (67)) tant per la definició de Chomsky (cf. (48)) com per la de May (cf. (65)) i també per la defensada aquí (cf. (11) cap. 3). Respecte de les adjuncions a una O' matriu, en tots tres casos es planteja el mateix problema: no hi nauria cap projecció màxima que inclogués (= domini exhaustiu a (11) cap. 3) la frase adjuntada. Quin seria, doncs, el domini-c d'una frase adjuntada a O' (=C")?. Clarament, cal assumir que és O' (vegeu la justificació a May (1985) (ms., p.112).
28. Aoun (1985) tocant a les llengües R.I.PRO-drop i, concretament, al comportament de les frases qu. en espanyol torna a un enfoc de lligam exclusivament partint de dues assumpcions: que existeix

la inversió lliure del subjecte i que existeix el davantajament del verb proposat per Torrego (1984)(cf. cap. 4, Aoun (1985). Aoun, de fet, treballa essencialment sobre les dades de Torrego(1984). Atès que en aquesta tesi s'argüeix àmpliament contra els dos punts de partença, sembla que no és necessari afrontar el planteig d'Aoun que, a més de partir dels punts en qüestió, passa fonamentalment per una extensió, al nostre entendre difícilment justificable en tot el seu abast, de la noció de SUBJECTE accessible (vegeu-ne una mostra a les n. 17 i 18 aquíal damunt).

29. Noteu que amb un ECP_2 no és explicable tampoc l'abast llarg, que es diu, de ningú a "no crec que ho faci ningú".
30. L'adopció de la definició de c-comandament (43) que és crucial a L & S deixaria una s_t preverbal sense recció per antecedent i una s_t posverbal adjuntada a FV sense recció lèxica i, doncs, en tots dos casos marcades $-\gamma$ les traces, i.e. sense recció pròpia.
31. Pesetsky argumenta àmpliament que la CCC ha de ser incorporada com un principi de gramàtica dins de la teoria lingüística; que no és el cas que els fenòmens de crossing i d'altres fenòmens que subsumeix la CCC puguin imputar-se a problemes merament processuals.
32. Com a mostra dels problemes que resol aquest tipus d'adjunció heus aquí una estructura que, altrament, resulta problemàtica si més no sota dos respectes:

(i) $Everyone_i$ likes someone he_i knows

En efecte, amb adjunció a O (cf. (ii)), la representació de FL corresponent a (i), representaria una violació del PB que no s'avé amb la interpretació efectiva del pronom com a variable lligada; representaria un problema també respecte de l'ECP perquè la variable subjecte no tindria, com cal, el seu operador adjacent:

(ii) $[_O everyone_i [_O [someone he_i knows]_j [_O t_i likes t_j]]]$

Si, seguint May (1985), assumim que és possible l'adjunció a FV per QR, els dos problemes desapareixen:

(iii) $[_O everyone_i [_O t_i [_{FV'} [someone he_i knows] [_{FV} likes t_j]]]]$

33. És de notar que sense la projecció I', i.e. amb una estructura oracional defectiva pel que fa a I relativament al sistema X-barra, l'explicació dels efectes that-t per camins és del tot inviable. De fet, Pesetsky (1982) remarca això mateix i ho dóna com a argument a favor de la consideració d'O com I".
34. Ni a May (1985) ni a Pesetsky (1982), el problema dels adjunts rep el tractament sistemàtic de què és objecte a Chomsky (1985), L&S (1984) i Aoun (1985) per ex..
35. Els judicis són també de May. Al respecte cal dir que sembla que no hi ha unanimitat sobre l'estatus d'oracions del tipus de la de (71b) (= (i) aquí davall). Així, per Hornstein (1984), per qui les frases qu. in situ són QIII (cf. 4.3. cap. 4 en aquesta tesi) (i) és totalment agramatical mentre que una oració com (78), que es diferencia únicament d'(i) pel fet que la frase qu. in situ és objecte directe, és perfecta tal i com és esperable d'un QIII. L&S concedirien però que (i) és millor (^{??}) que (ii) tot i que el contrast suposa un entrebanc per a la seva teoria.

(i) ^{??}Who believes that who suspected Philby ?

(ii) *Who do you believe that suspected Philby ?

Tindrem ocasió de veure que si els judicis són difícils en anglès, la viabilitat de les frases qu. in situ a les llengües R.I.PRO-drop és, si cal, més problemàtica que en anglès (vegeu la n. 38 aquí sota).

36. No goso fer l'afirmació respecte de l'italià atès que les oracions de tipus (72) o qualssevol altres d'interrogació múltiple (les que comporten una frase qu. a comp i una frase qu. in situ), d'ençà el treball de Rizzi (1986) es consideren inviables en aquesta llengua. Això no obstant, els informants italians que he pogut consultar troben que no hi ha la més mínima diferència en contestabilitat o no contestabilitat entre "Chi ha visto che ?" (it.) i "Qui ha vist què ?" i "Quién ha visto qué ?".
37. Assumirem que la irrellevància és deguda al fet que entre el verb davantejat i la seva traça no hi ha cap camí (els camins van de posicions-no-A a posicions-A en principi, sent excepcional i potser per això menys plausible el camí que aniria de comp a I per a

explicar els efectes that-t en un marc de connexitat).

A partir d'aquí, els camins quedaran expressats gràficament només.

38. En anglès, malgrat certes dificultats (cf. n. 35 aquí al damunt), la viabilitat i interpretació de les frases qu. in situ semblen molt més bones de judicar. Es ben establert per exemple que les frases qu. in situ provoquen ambigüitats d'abast: (i) lliura dues lectures, (ii) i (iii). A (ii) és únicament who que té abast màxim: (ii) representa la interpretació per la qual la resposta a la pregunta (i) només descobriria who. A (iii) who i which book tenen el mateix abast: (iii) representa la interpretació per la qual la resposta descobriria, per parelles, who i which book.

(i) Who remembers where we bought which book ?

(ii) [who_i [t_i remembers [where_j which book_k [we b. t_k t_j]]]]]

(iii) [who_i which book_k [t_i remembers [where_j [we b. t_k t_j]]]]]

La intepretació que les frases qu. associades a comp ha estat objecte d'atenció especial a Higginbotham & May (1981) (vegeu tbé. Chomsky (1973)) que proposen de tractar-la amb una regla d'absorció que formaria un operador n-ari a partir del conjunt d'operadors que es trobin a comp. Cal dir que la CCC, ara, pot prescindir d'aquesta regla d'absorció a més de fer prediccions sobre la viabilitat o inviabilitat de les construccions amb frases qu. in situ.

Pel que respecta a les llengües R.I.PRO-drop, la CCC aparellada amb la nostra hipòtesi es diria que prediu la impossibilitat de les preguntes múltiples (no eco)(amb frases qu. en posicióσ-A al menys); Són certament inviablés les preguntes múltiples del tipus "qui sap què ?", "què sap qui ?". Hi ha opinions per a tots els gustos (vegeu la precaució de Rigau (1984) a "Reflexions sobre entonació i sintaxi" Folia Phonetica, Lleida, 175-179.): des de qui les veu bones fins a qui no les accepta. Els qui les tro-

ben viables, les hi troben només si els valors possibles dels dos conjunts de variables estan totalment donats extralingüísticament (sembla que això no és exactament així per als casos de més endavant, a (85)). No he trobat ningú que accepti (78) en cat. o esp. com a pregunta múltiple. D'altra banda hi ha un fenomen que cal fer constar. Tant en català com en espanyol hi ha una manera de fer preguntes múltiples que és unànimement considerada viable i bona. Es mitjançant cada i queda il·lustrada a (iv) i (v). Al respecte és interessant esmentar una altra cosa encara: en anglès únicament el patró de (v) permet la lectura associada (amb els quantificadors every o each) cosa que és explicable per la CCC (cf. May (1985))

- (iv) Qui ha servit a cada client ?
- (v) A qui ha servit cada dependent ?

En vista de tot això, conclouria provisionalment que la viabilitat que hi ha qui atorga a preguntes del tipus "què fa qui ?" o "qui fa què" no ve abonada per la gramàtica (¿ com s'explicaria que (78) ja no ho fos, viable ?). Naturalment, són molts els punts que demanen una investigació. A més dels que ja hem mencionat, se m'ocorren els següents: Per què el contrast entre (vi) i (vii)? (observació de Bosque)

- (vi) *No sé què menjaré com /Digue'm què veus on
- (vii) No sé què menjaré ni com/ Diguem què veus i on

Es prou clar que qui ≠ què a la sintaxi (cf. també 5. cap 5), ¿ com se n'hauria de donar compte ?. Noteu, per exemple, que (viii) no sembla equiparable a (iv) com a pregunta múltiple; ¿ i (ix) a (v) ? (caldrà investigar el "D-linking"):

- (viii) _s Què fonamenta cada teoria ?
- (ix) _o Què explica cada teoria ?

Etc.

39. Noteu que la lectura avariada no s'obté si la frase qu. inserida queda sota el domini de la negació:

- (i) Quines pel·lícules no saps qui les ha dirigides ?

En la mateixa línia que el que s'insinua a la nota anterior respecte de què, sembla que la lectura associada esdevé impossible amb què adalt o baix.

Capítol 4

1. Noteu que adjuntant els constituents a TOP com a (2), se satisfà el desiderátum ja comentat (cf. 2.2. cap.3) d'una adjunció per projecció màxima. D'altra banda és prou palès que la notació O" (i la seva implementació) xoca amb la regularització fins a O' (ara C") del sistema X-barra.
2. No diem que no pugui desambiguar-se. En efecte, a la parla és també disponible la marca desambiguadora (a (= [ə])) per a l'objecte directe. Fixeu-vos però que a és de vegades del tot inoperant. Ho seria per exemple a (i) on caldria recórrer no ja a a sinó a les formes [əm], [ən] etc. per a marcar l'objecte directe. En qualsevol cas, el que s'està dient és que sense aquestes possibles marques, que no són obligades, oracions com les de (8) o (i) són perfectament ambigües.

(i) [əl] Per[ə] l'Andreu no el suporta
3. Respecte de (13) és irrellevant assumir o no la inversió de Torrego i no s'hi assumeix.
4. Cinque (1981) ha argüït a bastament que cal diferenciar les estructures dislocades amb tema sostingut de les estructures dislocades amb represa per clític. Les primeres es caracteritzen, entre d'altres propietats, per l'entonació ascendent que rep el constituent extern que és separat de la resta per una pausa un poc llarga, fenòmens tots dos absents en el cas de les segones. Amb Cinque, cal assumir que la construcció amb el tema sostingut, a diferència de l'altra, és afer de la "gramàtica del discurs" cosa que, al capdavall, pot ser glosada així: un tema sostingut no forma part de l'estructura gramatical ; ens ho demostra el fet que, contrastant amb els tòpics, no concordi (cf. (i), (ii) i (iii)) amb la seva represa intraoracional; consegüentment, no té sentit parlar de relacions de c-comandament que són les que determinen

la agramaticalitat de (16) quan no és un cas amb tema sostingut:

- (i) El Joan_i ? no hi jugaria amb ell_i
- (ii) *Les nenes, el Joan_i no hi jugarien (amb ell_i)
- (iii) Les nenes, amb el Joan_i no hiⁱ jugarien pro_iⁱ mai

5. ELL a (21b) no porta superíndex com a indicació que és producte de trasllat.
6. Fins aquí hem operat amb un principi prou general i conegut que diu que un pronom no pot tenir l'antecedent (FN no pronominal) en el seu domini-c. Ara: argüïrem que fins i tot sense apel·lar a una teoria de lligam generalitzat (A i no-A) en la línia d'Aoun, és possible exigir que una teoria del lligam-A s'hagi d'aplicar als tòpics (vegeu els motius d'aquesta extensió del lligam-A a la nota 10 d'aquest capítol).
7. El principi Avoid Pronoun (cf. Chomsky (1981)) resulta difícilment comprensible en la mesura que no és la contrapartida d'una tesi com la de l'"autonomia absoluta" (cf. Koster (1984)), de la visió de l'"anàfora" de Reinhart (1983) (cf. n. 30 en aquest capítol) o d'un principi com el que proposa Kiparsky (1973;82) per a la fonologia i que Bouchard (1983) reclama per a la sintaxi, l'anomenat Elsewhere principle.
8. El fenomen de la concordança del participi no és a hores d'ara del tot sistemàtic. En vista de l'argumentació que es presenta convé tenir present si més no que si bé se sent tant "aquesta pel·lícula ja l'he vist" com "aquesta pel·lícula ja l'he vista", no és el cas que es doni aquesta alternança +conc./-conc. quan el complement és una FN no pronominal ("he vist sa pel·lícula" però no *"he vista sa pel·lícula").
9. Noteu que a (i) conforme al que s'apuntava a la n. 4 aquí al damunt, la interpretació correferencial que s'hi consigna exigiria que el Pere fos un tema sostingut: (i) El Pere_i? ell_i ho pot fer tot sol.
10. Aquesta assumpció sembla fonamentable prou naturalment per una sèrie de motius. Vegem-ho. Els elements a TOP són posicionalment, configuracionalment, en posició-no-A com el elements a C". Ara bé, a diferència d'aquests, quan corresponen a arguments obligatoris i tot, són una rèplica d'aquests arguments i no els llicen-

ciadors d'aquests (encara que pragmàticament pugui enfocar-se d'una altra manera :

- (i) (Qui)_i* has vist t_i ?
- (ii) (Aquest llibre)_i el va comprar l'any passat

El contrast que s'observa a (i) i (ii) pot completar-se:

- (iii) ((a)qui)_iⁱ l'ⁱha acompanyat proⁱ el seu_i pare?

L'opcionalitat de TOP és manifesta. Aquest sol fet ja apunta que la distinció posició-A/posició-no-A no vigeix passat el llindar C" (=0') com dins el llindar C". En efecte, mentre que les posicions A i les posicions-no-A dins C" se sotmeten a principis estrictes, a TOP no s'hi apliquen ni els que afecten les posicions-A ni el que afecten les posicions-no-A pròpiament dites. Que TOP no és una posició-A pròpiament dita ho palesa el fet que TOP és una posició que pot romandre absolutament buida (≠ fonèticament buida) sense que s'incorri en cap violació del criteri-θ o del principi de predicació: gramaticalment és tan perfecta l'oració "el conec" com "la Maria, la coneixem tots" (però no *"els llibres l'ha venut"); en canvi, és agramatical el no emplenament d'una posició-A requerida pel criteri-θ o pel principi de la predicació, emplenament que pot satisfer-se lèxicament o per categoria buida (cf. *coneixem" vs. "qui_i coneixeu t_i?", "elⁱ coneixem proⁱ; es també agramatical *"ploure" vs. "plou". Clarament, ni el principi de la predicació (cf. n. 7 INTR.), ni el criteri-θ, principis que afecten les posicions-A intraoracionals, són principis que s'apliquin a TOP.

Posem ara que TOP fos una posició-no-A pròpiament dita. Es fa evident tot d'una que a TOP no s'hi aplica el PB. Aquest fet, com és sabut, és justament el que possibilita que des de TOP pugui eludir-se el WCO (cf. 3. cap 5) *(a)qui_i ha acompanyat t_i el seu_i pare vs. (iii) aquí al damunt).

Això no obstant, i en contrapartida podria argüir-se que TOP és una posició-A de replicació (cf. (ii)) ja que sembla que els arguments no poden aparèixer en altra posició (cf. "Conec el Pere",
_{fora de C"} A

"el Pere, el conec", *"el Pere conec", "EL PERE conec"); d'altra banda podria argüir-se també que els TOP són posicions-no-A perquè poden ser la seu d'elements que, altrament, a la FL, han de ser en la posició-no-A de COMP i perquè tant uns com altres llicencien variables.

Comptat i debatut, sembla que l'afirmació que a TOP l'oposició A/no-A no és pertinent, seria sostenible. Més encara, podríem optar per prescindir-ne totalment o per sostenir que TOP és posició-A i posició-no-A alhora. La primera estratègia es diria que no és gaire informativa ni vinculant. La segona, en canvi, sembla que sigui més informativa i és, sens dubte, més vinculant (pensem en el lligam per exemple). Optarem per la segona.

11. Caldria esbrinar quin paper hi fa el fet que el pronom lèxic sigui singular o plural.
12. Convé dir que Montalbetti s'atura breument (p. 178-180) a comentar un suggeriment de Rizzi: que l'OPC es degui al fet que els pronoms lèxics són a TOP. Després d'il·lustrar-ho amb uns exemples (curiosament no n'hi ha cap de pronom lèxic subjecte), Montalbetti diu que atès que és difícilment imaginable un pronom buit a TOP, si el suggeriment de Rizzi fos encertat, l'OPC es reduiria a la impossibilitat que un pronom lèxic a TOP lliurés la interpretació de variable lligada. Això no obstant, quan arriba a aquest punt, Montalbetti sembla que vulgui tornar enrera. Justifica aleshores el seu posicionament adduint que una reducció-eliminació de l'OPC d'acord amb el suggeriment de Rizzi representaria haver de passar per alt la variació paramètrica (OPC₁ i OPC₂) cosa que, per ell, seria indesitjable (vegeu però la n. 32. cap. 2).

Es de destacar que al llarg de les dues pàgines i escaig que dedica a la qüestió no surti per enlloc un pronom lèxic subjecte. Naturalment, els casos de pronom lèxic preverbal subjecte, si es prescindís de l'OPC, en la línia suggerida per Rizzi a Montalbetti, haurien d'analitzar-se com a correlats del subjecte a TOP. ¿ No és això un altre motiu per a abandonar l'altra anàlisi, i.e., l'anàlisi amb subjecte subjecte ?

13. Es només en virtut d'una definició funcional de variable que el PB pot motivar el WCO (cf. n. 18 INTRODUCCIÓ). A favor de la definició funcional de variable i en un marc on el PB seria substituït pel PCOB (Parallelism Constraint on Operator Binding), hi argüeix prou àmpliament Safir (1984).
14. Tot i que Chomsky sembla que es decanti cap a la solució de Rizzi (i.e. (40b)), és de notar que per la seva formulació del paràmetre (40a) no és estrictament blocable mentre que per la de Rizzi, sí que ho és. En efecte, Rizzi pot apel·lar a la violació del principi C en què incorreria t_i en ser lligada per $I|+pron.|$.
15. L'afirmació que la interpretació amb dues negacions és obligada, la fa a més de Rizzi (1982), Jaeggli (1982) que, a més, la fa per a l'espanyol explícitament. Una crítica d'aquest punt, i concretament, l'asseveració que la interpretació amb una negació ("abast llarg") és possible si no preferida, la trobareu a Contreras (1984b)
16. Que el problema no és que el clític no c-comandi la posició de subjecte posverbal ho apunta el contrast recollit a (i) que més tard abordarem (4.5.3. en aquest capítol). La interpretació que es judica és la interpretació epistèmica de trobar.
  - (i)a. El Joan no el trobo simpàtic
  - b. ^{*/??}Nois, n'he trobat pocs simpàtics
17. Noteu que podem parlar de possibilitat respecte de certes expressions quantificades (molts per ex.) però que en d'altres casos és necessari parlar de necessitat (quants per ex.). S'intenta esbrinar per què més endavant (cf. 4.5.3.2. en aquest capítol)
18. En català, naturalment, passa el mateix.
19. Un planteig prou diferent (interessant també) d'aquest que tot d'una veurem, el trobareu a Jackendoff (1983); tracta també la qüestió Cole (1985).
20. Hornstein dona la raó a Frege i no a Russell en el tractament de les descripcions definides. Vegeu un bon argument a la base de tal posicionament a les pgs. 50-51 de Logic as Grammar
21. Segueixo la retolació numèrica de les classes utilitzada per Hornstein (1984). A Aoun & Hornstein (1985) hi trobareu la mateixa classificació amb els números corresponents a les diferents classes

canviats.

22. Els exemples, els manllevo a Hornstein (1984)

23. De fet, tant la "leftness" com el WCO quedarien subsumits com a violacions d'un únic principi (vegeu però la n. 8 cap. 5), el PB.

La "leftness" estableix que una variable no pot ser l'antecedent d'un pronom a la seva esquerra (cf. Chomsky (1976)).

24. Compareu el judici de Hornstein sobre (63a) amb el judici de May (1985) sobre (71b) del cap. 3. (vegeu també la n. 35 cap. 3)

25. Dic "amb una negació totasola" perquè al capdavant en aquesta mena de construcció abast llarg ve a dir això, ni que aquesta identificació sigui segurament incorrecta.

26. Pel que respecta al francès₁ i a l'espanyol (o cat.), les prediccions que es desprenen de la pertinença de personne a la classe QIII i de nadie (o ningú) a la classe QI, respectivament, fallen. Ho veurem tot d'una.

27. Certament, tot i l'existència d'algunes opinions públiques (cf. n. 15 aquí al damunt) i de moltes privades en desacord amb l'afirmació que aquest tipus d'oracions lliuren dues negacions, la interpretació amb una negació no havia estat afrontada en el marc GB tot i que, justament, sembla que va ser un dels motius a la base de la solució normativa catalana (vegeu l'estudi VII de Solà (1972) i Fabra (1956)). Un tractament que no ignora l'enfoc generativista (pre-GB) és el de Bosque (1980). En general, sembla que pot dir-se que la negació no ha estat objecte de tractament en el marc GB com va ser-ho abans en GGT com podeu comprovar a Bosque (1980) precisament.

28. Els índexs apareixen sobre els clítics tot i que, en rigor, haurien d'anar sobre les posicions-A que hi van apareixades.

29. Un altre, tot sol, (i.e. sense nom) sembla que sigui marginalment viable sense clíctic en posició posverbal no dislocada de clàusules amb verb ergatiu (amb haver-hi és obligatori el clíctic, tanmateix ("hi ha un altre" vs. "n'hi ha un altre" però "que entri un altre" i "que n'entri un altre") que potser així queda desergativitzat". No m'aturaré a considerar aquesta mena de problemes.

Poso s_{pro} suspès sobre la clàusula per no posar-lo ni prever-

bal ni posverbal ja que aquí és irrellevant quina sigui la posició del subjecte a la clàusula dislocada.

30. Segons el planteig de Reinhart (1983) ("Bound Anaphora" l'anomena ella), que no puc abordar en detall, un pronom, incloent-se en la classe dels pronoms els reflexius i donades certes condicions (equivalents essencialment als principis A i B de la teoria del lligam), a la gramàtica només pot coindexar-se amb una FN que el c-comandi (la resta de la coindexació seria afer pragmàtic). Tal planteig es completaria amb la proposta següent relativa a les estratègies pragmàtiques, que dono talment:

Speaker's strategy: Where a syntactic structure you are using allows bound-anaphora interpretation, then use it if you intend your expressions to corefer, unless you have some reasons to avoid bound anaphora.

Hearer's strategy: If the speaker avoids the bound-anaphora options provided by the structure he is using, then, unless he has reasons to avoid bound anaphora, he did not intend his expressions to corefer."

(=(52) p. 167, Reinhart (1983))

31. Les possibilitats d'abast d'aquest tipus de quantificador aparellat amb en són objecte d'atenció a la subsecció 4.5. d'aquest capítol.
32. Amb el benentès que no s'incorri en una violació del PB.
33. Es així que s'explica, recordeu-ho, que a la parella del tipus il·lustrat a (i) hi hagi una negació a (ia) i dues a (ib):
- (i)a. No crec que vingui ningú
b. No crec que ningú vingui
34. A la n. 32 aquí al damunt exigíem que a més del c-comandament per part de l'operador sobre el pronom, es respectés el PB. Ara: a (74a) només es compleix el requisit que les dues variables quedin en el domini-c de l'expressió quantificada un altre i es viola el PB. Notat això, cal advertir que aquesta mena de violacions al PB és prou coneguda (cf. n. 10 en aquest capítol) i prototípica: els operadors lèxics (per dir-ho així) quan són en posició de TOP escapen al PB universalment. En vista d'això se sosté que o bé

el PB és d'aplicació fins al llindar C" i que no és aplicable a posicions perifèriques a C" (cf. Sportiche (1983)) o bé que els tòpics no s'interpreten fins a la FL' mentre que el PB és d'aplicació a la FL però no a la FL'(cf.Chomsky (1982) que és discutit per Safir (1985)). Que aquestes dues opcions siguin equivalents no és garantit però no entraré a discutir-ho. Tindrem ocasió de veure, això sí, que el WCO se salva sistemàticament quan és disponible l'estratègia amb pro lligat des de TOP (cf. 3 cap.5).

35. Això és el que suggereix Hornstein per a l'anglès. Acostant-nos al català amb la idea que s'ha suggerit aquí, es diria que a les parelles següents, els membres a., en presentar les expressions subratllades en posició preverbal o dislocades a la dreta (i.e. dislocades), són il·lustratius del tipus de dades que han de bastar per a fixar que les expressions en qüestió pertanyen a la classe I; els membres b., en presentar les expressions subratllades dins I", serien prova que es tracta de QII.

(i)a. Molts qualcú me'ls ha tocat/Molts mel's ha tocat//qualcú
b. Ningú en té molts

(ii)a. Molts_i estaven cansats i van demanar una habitació _spro_i
b. { N'hi havia molts }
{ Eren molts } i van demanar una habitació (v.n.següent)

36.A (75b) així com molt clarament a l'exemple (iib) de la n. anterior agafant l'opció "eren molts", s'obté un lligam que no és "autèntic". Els pronoms no serien variables, sinó els famosos pronoms-E (Evans (1980)). El lligam pronominal veritable i el lligam-E, per dir-ho així presenten propietats diferents derivades del fet que en el primer cas el quantificador c-comanda el pronom i en el segon cas, no.

Certament, no pot negar-se que (75b) en comparació de l'oració "eren molts..." d'aquí al damunt és estranya. M'arriscaria a dir que un dels principals motius de la duresa de (75b) ve determinat pel fet que pro remet a TOP si no hi ha motius perquè sigui altrament (cf. (75a)). A (75b), no n'hi hauria i com que el quantificador (ni in situ, ni adjuntat a O per QR) i el pronom no adop-

ten la configuració "bound anaphora" (cf. n. 30 aquí al damunt), és a dir, com que el quantificador no c-comanda el pronom, quantificador i pronom no serien associats ni tan sols pel lligam-E segurament. En canvi, a (ia), pel fet mateix de l'ordenació oracional (amb quantificador a la primera i pronom a la segona, just al contrari que a (75b) i com a (iib) a la n. anterior), podem suposar que ja hi ha motiu per a la interpretació de pro més marcada, aquella que no remet a TOP. Que la cosa podria anar per aquí sembla que ho indiqui (ib) que torna a ser més dura que (ia). Que a (ia) tenim un cas de lligam-E ho confirma, en qualsevol cas, el contrast entre (iia) i (iib): a (iia) (= (ia)) seu no pot ser interpretat com a variable lligada mentre que a (iib), sí.

- (i)a. N'hi ha moltsⁱ i elsⁱ ha d'anar a cercar proⁱ
b. Elsⁱ ha d'anar a cercar proⁱ i n'hi ha molts
- (ii)a. N'hi ha molts i elsⁱ ha d'anar a cercar proⁱ el seu pare.
b. (A) moltes_i les he vistes arribar i he vist que lesⁱ acompanyava proⁱ el seu_i home.

De tota manera, vegeu Evans (1980).

37. Cf. l'anàlisi de Bosque (1980).

38. Aoun (1981) (p. 389-395) caracteritza personne com a anàfora-no-A tant en francès₁ com en francès₂. El francès₁ seria aquell en el qual personne a més de ser anàfora (i per tant se sotmet al principi A de la teoria del lligam) seria com un nom (subjectant-se també al principi C).

Quant a l'equivalència que establím en el text entre anàfora-no-A i QII i quant a la caracterització a (76) de personne com a anàfora-no-A o QII, cal aclarir el següent: primer, anàfora-no-A pura (no sotmesa al principi C) i QII poden considerar-se descripcions equivalents si s'assumeix que existeix QR cosa que Aoun & Hornstein (1985) assumeixen (cf. però Aoun (1981)) (en efecte, anàfora-no-A seria la descripció del quantificador a l'estructura-S i QII, a la FL); segon, que existeixi la classe menor QIII és una mica dubtós. Així, a (76) que retrata un mateix dialec-

te, ens trobaríem que per (76a) hauríem de qualificar personne com a QIII, però per (76b) ens veuríem obligats a pensar que per-sonne en aquest dialecte és QII (i.e. anàfora-no-A pura). Donada la inconsistència d'aquest resultat i atès que l'únic altre exemple de QIII són les frases qu. in situ que, com hem vist (cf. 2.3. cap. 3), constitueixen una àrea sumament relliscosa, sembla que hi ha motiu per a dubtar de l'existència de la classe QIII. En qualsevol cas, aquí, si més no, prescindirem de la classe menor QIII i considerarem que, de fet, els pretesos exemplars de QIII són QII.

39. Les fronteres no són sempre tan clares:

(i) No m'agrada que ningú m'escolti

Es diria que, sense dislocació de la clàusula encapçalada per que, (i) és interpretable amb una sola negació. ¿ Vol dir això que agradar ha de tenir un valor volitiu o intencional en aquesta interpretació? Sembla que sí. Noteu també que el tipus de verb a la subordinada incideix en la interpretació del verb sobreordenat i, al capdavant, doncs, en l'estatus "pont" o "no pont" en relació a la negació. Així, resulta que a (ii), pel fet que a la subordinada hi hagi un verb estatiu que treu tota la càrrega volitiva o intencional que pot arribar a tenir el verb dir, s'obtenen dues negacions. A (iii), en canvi pot haver-n'hi una perfectament.

(ii) No dic que ningú hi hagi estat

(iii) No dic que ningú vingui

40. Que voler i creure no siguin iguals pressuposicionalment sembla que sigui el que fonamenta el contrast següent:

(i)a. Crec que no / No ho crec

b. (*Vull que no) / No ho vull

41. Amb creure és no l'activador del subjuntiu a la subordinada ("Crec que ho faré", "crec que no ho faré", "no crec que ho faci (subj)").

42. Podria explorar-se la noció d'operador potencial (Obenauer (1984)) per a donar compteth del contrast entre "¿ Què no vols?" vs. "Què és lo que no vols?", "Qui no ho vol?"

43. Prescindeixo de les formes normatives "ningú no", "enlloc no" ...
44. Els contextos interrogatius, si etc. funcionen com a activadors de ningú, res etc. en CM (encara). Els patrons que s'observen són els esperables. Els verbs com voler, creure etc. són transparents:
- (i) (Que) vols que te dugui res ?
  - (ii) Creus que m'ha vist ningú ?

45. —

46. Al marge de la polèmica sobre si existeixen veritables clàusules subjecte, és prou palès que les oracions sota (i) lliuren dues o una negació segons que la clàusula encapçalada per que sigui dislocada o no respectivament;

- (i)a. No m'interessa // que ningú m'entengui
- b. No m'interessa $\overrightarrow{\text{que}}$ ningú m'entengui

No passa el mateix a (ii) on, amb independència de la dislocació o no dislocació, hi ha dues negacions. Que cal sortir de consideracions purament formals ho mostra que si "no m'interessa que hi vagi" pot ser una perífrasi rebaixada de "m'interessa que no hi vagi", "no em sorprèn que hi vagi" no pot ser-ho de "em sorprèn que no hi vagi":

- (ii) No em sorprèn que ningú hi vagi

47. Noteu per exemple que (89) equival a (37) i (37) no seria pertinent a les llengües R.I. PRO-drop perquè la posició de "V" és de fet TOP.
48. Es sabut que allà on el principi de subjacència impedeix un trasllat de qu. int., a segons quines llengües (cat. per ex.), és possible recórrer a l'estratègia reassumptiva que, en principi, comporta l'aparició a TOP de la frase qu. interrogativa.
49. Sembla que amb subjecte posverbal, i.e. amb no-V-ningú segueix sent relativament viable la mateixa interpretació que a (97) Això contradiu el nostre planteig. Sostenim però que ningú és dislocable a la dreta encara que per la seva connexió amb no (aquí obligatori (cf. n.11. cap.5)), això sigui més mal de detectar.

Considereu el següent parell d'oracions tenint present que demanar en CM s'utilitza molt productivament en el sentit de "pre-

guntar" i que, naturalment, també vol dir "sol.licitar".

- (i)a. No demanis lo que beu $\overrightarrow{\text{en}}$ Pere
- b. No demanis lo que beu// en Pere

El contrast entre les dues oracions és nítid:(ia), sense dislocació s'interpreta amb demanar en el sentit de "sollicitar" mentre que a (ib) s'interpreta en el sentit de "preguntar".

Observeu ara els casos sota (ii):

- (ii)a. *No demanis lo que beu $\overrightarrow{\text{ningú}}$
- b. No demanis lo que beu// ningú
- c. No demanis lo que no beu $\overrightarrow{\text{ningú}}$
- d. *Demana lo que beu ningú

Sense entrar en detalls (o no tan detalls) sobre quina hagi de ser l'anàlisi d'aquestes estructures, el cert és que a (iib) tenim una prova que ningú posverbal pot anar dislocat (que no s'interpreta com l'objecte indirecte de demanar, ho garanteix que (iib) admet perfectament el datiu me ("no me demanis lo que beu,ningú perquè no t'ho diré").

Torna a apuntar en el mateix sentit la parella sota (iii):

- (iii)a. No sé/ No me demanis on ha estat ningú
- b.*No sé/ No me demanis on hi ha hagut ningú

A (iii) segons que sembla la dislocació o no dislocació és inherentment lligada al verb o a la frase verbal: ser FP(loc.) vol dislocació, haver-hi no en vol mai com podeu comprovar a (iv). Si això és així, (iii) torna a constituir una prova de la capacitat de dislocació de ningú posverbal.

- (iv)a. Que hi ha $\overrightarrow{\text{la}}$ Maria ?
  - a! *Que hi ha// la Maria ? /* La Maria que hi ha ?
  - b. *Que hi és $\overrightarrow{\text{la}}$ Maria ?
  - b' Que hi és// la Maria ?/ La Maria que hi és ?
  - c. *Ningú hi ha a les quatre
  - c' No hi ha ningú//a les quatre
  - d. Ningú hi era a les quatre
  - d' No hi era//ningú/a les quatre

Es de notar que (iv) ens demostra que una expressió quantificada amb haver-hi és sempre QII. Els QII formen estructures d'operador-variable. S'explica així que (ii) a la n. 34. cap 1 no sigui ambigua: molts anys, incontrovertiblement, és a TOP i, forçosament ha de tenir més abast que un quantificador [+operador] en els sentit de Hornstein perquè per QR, el màxim abast assolible és clausal en sentit estricte (dit d'una altra manera, el domini-c d'un operador no pot incloure posicions perifèriques a C"). Per això mateix, cal descartar que ningú a (i) se sotmeti a QR perquè ¿ com explicariem, aleshores, l'ambigüitat que sí que es detecta a (i) ?

50. Reinhart (1983) assenyala que el que s'havia passat per alt en els diversos estudis de la "sloppy identity" és justament que la "sloppy identity" demana exactament les mateixes condicions que la seva "Bound Anaphora", i.e. el c-comandament del pronom per part de l'antecedent. L'argumentació i les proves al respecte, les presenta a les pàgines 150-156.
51. Prescindeixo de posar qu. en aquest rètol (a diferència dels dos a què remet) perquè hi sobra: tota la problemàtica d'aquesta construcció resideix en el caràcter Q que, òbviament, és també predicable de quants, l'únic element qu. combinable amb en que feia que abans es mencionés qu.
52. En CM, tots aquells parlants que no prescindim de de quan quants va acompanyat de nom ("quants d'allots" per ex.) no admetem de bon grat ni tan sols les preguntes del tipus (i):

(i) Quants de mallorquins veuen TV3 ?

Recorrem gairebé sistemàticament a perífrasis com ara (ii) que tenen la propietat de restituir quants al seu estatus "natural" com tot d'una veurem (de moment basti veure que a (ii) quants ja no correspon al subjecte d'una construcció transitiva)

(ii) Quants n'hi ha de mallorquins que vegin/veuen TV3 ?

53. Recordeu que per la formulació de Rizzi es distingeixen els caps dels caps rectors propis. L'algoritme, per dir-ho així, que determina si INFL és [+pronominal], i.e. rector propi, (cf. (24)cap.1)

no eximeix que INFL no pronominal (a (102a) segueixi regint la posició del subjecte. En conseqüència, pot afirmar-se que en el sistema de Rizzi, suposar que INFL no regeix a (102a) (i d'aquí la viabilitat de "molts PRO" preverbal, o pre-INFL) és una estipulació ad hoc. Noteu que és justament la necessitat de llicenciar un subjecte PRO el que fa que el paràmetre PRO-drop de Chomsky(1981) consisteixi justament a fer desaparèixer INFL de la seva posició bàsica.

54. En rus no hi ha article

55. Tal descripció no és exacta ni prou satisfactòria. Es una mica millor potser la descripció que en fem més endavant (p. 316).

56. Noteu que s'arriba al resultat no gaire atractiu que una traça objecte no cal que sigui lligada pròpiament.

57. Amb la qualificació "posverbals" excloem les FFNN sense especificador focalitzades (vegeu-ne el motiu més endavant (p.333-334)).

58. De fet no és correcta l'afirmació que fem. Hornstein considera que totes les expressions quantificades que estudia integren FFNN segurament amb raó. En altres paraules, la teoria de Hornstein no exclou la possibilitat que hi hagi FFQQ. Més encara, sembla esperable que hi hagi FFQQ arreu, interlingüísticament.

59. En espanyol a (127b) així talment, i.e. sense cap tipus de context, les expressions quantificades sembla que s'interpretin més fàcilment com a adverbials. Això té raó de ser: aquesta interpretació, per dir-ho així, és "autocontinguda" mentre que la interpretació on la quantificació afectaria l'únic argument del verb no ho és. En efecte, l'argument del verb no és recuperable en la seva posició bàsica que és l'única que admet una veritable quantificació ($[FQ, FV]$, $*[FQ, O]$) perquè ni és marcada amb cas (els ergatius no assignen cas) ni hi ha cap recurs intraoracional que permeti de recuperar-la (en rus i en català, en canvi, sí, el genitiu i en, respectivament; en CM si més no, correlativament a l'aparició del clític hi ha concordança amb el participi quan n'hi ha un). De fet, sembla que en espanyol l'únic recurs gramatical és opcional ja que consisteix en una expressió nominal a TOP i que molt sovint és extragramatical, pragmàtic.

- 60.A (132a) sobra la marca de no dislocació. El fet, a més, abona el nostre planteig. Com veurem més endavant, les expressions nominals sense especificador a TOP demanen quantificació de tipus II cosa que, òbviament, és incompatible amb la dislocació.
61. Noteu que així esdevé comprensible la violència que suposa, per als parlants que diem "quants de N", el tipus d'oracions il·lustrat a (i) a la n. 52 aquí al damunt i que repetim "Quants de mallorquins veuen TV3?".
62. Aquest resultat deriva del següent: Contreras assumeix que les FFNN preverbals subjecte són producte de trasllat des de la posició posverbal que els és bàsica i que amb aquest trasllat queden adjuntades a O. Aquesta estranya assumpció fa que no pugui considerar que el que deixa el trasllat al darrera sigui $[_{FN}[_{Qe}] N]$ sinó $[_{FN}^t]$ (perquè és tota la FN el que puja a adjuntar-se a O). Amb això, es troba que la agramaticalitat de "café es caro" ja no pot ser imputada (com abans a (141a) i (141b)) a la no recció de $[_{Qe}]$ dins de la FN posverbal; ara $[_{FN}^t]$ posverbal a "café es caro" és regida-K per INFL i, doncs, la causa de la agramaticalitat d'aquesta seqüència deu haver de residir a l'altra categoria buida, en el quantificador buit que és l'especificador de "café". Certament, tal quantificador buit no seria regit-K (de fet no ho seria ni la FN que el conté en aquest cas) i, d'aquí la agramaticalitat de "café es caro". Però vet aquí que "café, no hay" és ben formada. I això? Bé, aquí és quan Contreras ha de dir que aquí, per no se sap quina raó, "café" és a TOP (recordeu que únicament a TOP, una categoria buida pot ser exempta de recció en el sistema de Contreras).
63. També suposa un OP abstracte per a algunes de les construccions que hem examinat Campos (1986). La seva visió és totalment incompatible amb la nostra.
64. Caldria examinar encara construccions com ara aquesta:
- (i) De molts llibres n'he llegit dos o tres
- Si us hi fixeu, (i) no contradiu el que s'acaba de dir perquè (i) és interpretable i bona si dos o tres s'interpreta sobre el

domini capítols. De fet, és bona (ii).

- (ii)a. De molts llibres, de capítols, n'he llegit dos
- b. De molts llibres, n'he llegit dos, de capítols

Es de notar que per aquí arribem a poder provar que (iii), no pot ser analitzada com (iv):

- (iii) (D'aquests llibres, n'he llegit dos
- (iv) (De) llibres, n'he llegit dos

L'opcionalitat de la preposició en un cas i la seva obligatorietat en l'altre juntament amb el fet que a (iii) encara seria recuperable i, de fet afegible "de capítols" mentre que a (iv) això ja no és possible ("D'aquests llibres, de capítols n'he llegit dos de cada un" vs. *"De llibres n'he llegit dos de capítols (de cada un)" o *"De llibres, de capítols n'he llegit dos (de cada un)") si bé sembla que s'avingui amb la nostra anàlisi de (iv), demana una anàlisi diferent per a (iii) tal i com ha fet notar Haik (1981) seguint essencialment l'anàlisi de Milner (1978). Convé dir que ni un ni l'altre arriben a proposar una anàlisi com la nostra per a (iv) tot i que de (iv) en diuen contrucció quantificacional i de (iii), contrucció partitiva.

- 65. Tals correlacions vindrien determinades no per la gramàtica sinó per consideracions relatives al processament (vegeu Reinhart (1983)).
- 66. Cal fer explícit que hem jugat amb oracions amb correlat del subjecte a TOP per al català. Què passaria, altrament? Que la combinació de la nostra teoria amb la generalització de Reinhart no donaria els resultats obtingut a (161). Ara: també caldria saber si sense correlat del subjecte a TOP (sense subjecte preverbal, dient-ho més informalment) la diferència pragmàtica encara es dona. En definitiva, cal investigar més a fons aquesta qüestió per a poder atorgar confiança a aquesta prova.

Capítol 5

- 1. No discutiré directament la qüestió sobre el marcatge en relació als paràmetres (si hi ha paràmetres, o més ben dit, valors paramè-

trics marcats i no marcats i si és així, quins serien. Això no obstant i com a mostra de l'estat "immadur" de la qüestió, al meu entendre si més no, pot citar-se que Rizzi (1985) consideraria marcat el valor paramètric "subjecte nul" i no marcat el "no subjecte nul" xocant amb Hyams (1983) que ha adduit arguments per a la posició contrària. Tot això, però, no treuria que la reflexió que tanca la secció quarta fos interpretada en aquest marc a favor de la posició que el paràmetre subjecte nul, si més no, no és marcat.

2. Pel que respecta al mecanisme d'assignació de cas al subjecte posverbal pot apuntar-se que resulta una mica paradoxal que s'hagi d'apel·lar a un mecanisme de transmissió des de la posició preverbal quan, i com ha estat comentat a bastament i sap tothom, són els subjectes preverbals els que són anòmals en relació al mecanisme d'assignació de cas al menys en anglès, francès etc. i, és clar, en la visió canònica de les llengües PRO-drop (a totes aquestes llengües el cas s'assigna d'esquerra a dreta amb l'única excepció del cas nominatiu, per exemple)
3. Així com l'existència de construccions com ara "No crec que ningú m'entengui", vistes com a cas de QR llarg (de trasllat llarg a la FL) des de la posició posverbal portaren a indagar que aquesta possibilitat es donés a la sintaxi amb el resultat que tots coneixem és pertinent demanar-se, per la mateixa raó que va portar a mirar que no hi hagués trasllat llarg a la sintaxi, com és que no hi ha inversió de subjecte a la FL. Una resposta ad hoc, es diria, a aquesta pregunta és la de May (1985) (ha de passar per l'estipulació que pro no pot ser variable).
4. Un dels arguments que dóna May (1985) és que el no c-comandament d'un adjunt per part del verb que se segueix de la seva definició, permet donar compte de la agramaticalitat tant de *"molts en riuen" com de *"en riuen molts" [May utilitza exemples italians]: com que el verb no c-comanda ni un adjunt ni el subjecte preverbal el clíctic verbal no els c-comanda tampoc i d'aquí la agramaticalitat de les dues seqüències consignades suara.

Noteu que això no és ni començar a resoldre el problema de les construccions quantificades Q-en (cf. 4.5. cap.4).

Si s'apunta que May assumeix que l'extracció su és sempre posverbal, és bo de fer adonar-se que May prescindeix d'exigir la recció per a les traces o, equivalentment, de l'ECP. Tota la feina la faria la CCC.

5. El suggeriment en qüestió apareix al final de Barriers i desdium l'assumpció prèvia (cf. n. 7 p. 26 a Barriers) segons la qual el c-comandament rellevant per al lligam seguiria les línies de la definició més restringida (la de Reinhart (1976) cf. (14) INTR.)
6. Per raons de simplicitat essencialment.
7. D'entrada, és prou comprensible que tal renúncia no es faci, per una raó: la distinció entre complements (subcategoritzats) i adjunts no seria expressable configuracionalment.
8. Noteu que la condició s'adiu amb la presentació informal del PB (que subsumeix el WCO) feta a la INTRODUCCIÓ però no amb la definició més rigorosa de la nota 18 allà. Concretament, allà es prescindia justament de l'especificació [$\pm$ pronominal] en la definició de variable i aquí, tot i que segueixen essent variable tant un pronom com una traça si és el cas que compleixen el requisit de ser lligats-no-A localment, es torna a introduir. El principal motiu que m'ha portat a presentar aquesta definició (vegeu-la per exemple com a formulació transitòria a Sportiche (1983)) és que, donat el nostre propòsit és suficient com a formulació descriptiva. D'altra banda, la formulació en qüestió no deixa de tenir cert fonament potser, pel fet que el PB sembla que s'aplica sempre que es dona la condició que comentem però no (cf. Safir (1984), Chomsky (1982)) si és el cas que en la mateixa configuració, en comptes d'un pronominal i una traça hi hagués dos "gaps", i.e. el PB faria fora incorrectament les construccions amb "gaps" paràsits (cf. però Contreras (1984a) i Chomsky (1982) que fan un replantejament de la qüestió)
9. Donades les definicions del PB i de variable (n. 18 INTRODUCCIÓ), els casos (10b) i (10c) (i també (10a) per la nostra hipòtesi) no comportarien tampoc una violació del PB ja que el pronominal no és variable en no ser lligat localment des de la posició-no-A.

10. Cf. Parss & Lasnik (1986) i Solà (1986). Aquest fenomen es produeix també amb només i s'il·lustra a la n. 12. aquí davall.
11. En vista de (14c) o (15) semblaria que ningú no pot ser mai dislocat a la dreta. Sembla que això només és cert per a ningú com a existencial positiu però no per a ningú neg. que, ostensiblement, en posició preverbal i, doncs, dislocada, és autosuficient en el sentit que no cau sota el domini-c de cap element que l'activi. Arribats aquí i atès que anteriorment (cf. n. 49 cap.4) hem pretès de mostrar que ningú neg. és dislocable a la dreta tot i que amb la condició que no segueixi sent present, sembla que seria pertinent demanarse per què no és possible l'opció *"Ho ha sabut//ningú" juntament amb "Ningú ho ha sabut". Una primera explicació podria ser la següent: la negació inherent que conté ningú en posició dislocada no pot projectar-se a temps sobre la clàusula quan ningú és dislocat a la dreta. Una altra explicació podria apel·lar al caràcter d'operador de la negació inherent a ningú quan és dislocat. Seguint esbrinant aquesta possibilitat i fixant-nos en ningú preverbal és bo de veure que ningú, a diferència d'altres expressions quantificades dislocades, és sotmès a una restricció, a saber, ha de ser adjacent a la clàusula, a C", cosa, d'altra banda comprensible atès que ha de projectar un operador i els operadors no passen de C" (només l'adjacència a C" faria possible l'operador (cf. "la Júlia, ningú, la coneix" vs. ^{??}"ningú, la Júlia, la coneix")). Aquest operador neg. abstracte (cf. "ningú fa res" vs. *"el Pere fa res"), com tots els operadors, si més no a les llengües amb trasllat de qu. sintàctic, ha de ser a l'esquerra a la FL cosa que es compleix en el cas de ningú preverbal. Anant ara a ningú posverbal (a *"ho ha sabut ningú") podríem apel·lar a la incompatibilitat dels dos requisits que pesen sobre l'operador neg. inherent a ningú en posició dislocada: per la condició d'adjacència l'operador hauria de ser a la dreta i per la condició que impera sobre tots els operadors hauria de ser a l'esquerra. Arribats aquí, es veu que la cosa podria ser molt més senzilla: podríem apel·lar a una condició com ara la que s'esbossa a (77) en aquest capítol que faria irrecuperable un operador (l'element neg. de ningú) a la dreta.

12. Noteu la diferència entre les oracions següents:

- (i) Només ha saludat la Maria el Pere
 (ii) Només ha saludat la Maria_s proⁱ // el Pereⁱ
 (iii) Només l'ha saludada pro^j s_s proⁱ // el Pereⁱ, la Maria^j
 (iv) Només l'ha saludada a ella proⁱ // el Pereⁱ

Sense entrar ara a discutir quina hagi de ser la caracterització correcta de només, una cosa és clara: només afecta l'últim element clausal que no sigui pro.

Una t_{qu} és perfectament comparable a l'element afectat per només sota aquest respecte (¿ vol/dir això que només atreu aquest element com no atreu ningú ?; dient-ho d'una altra manera, ¿ hi ha QR o cosa per l'estil amb només ?):

- (v) ?? Què_i donaran t_i a la Marta els nens ?
 Que_k li donaran t_k pro^j proⁱ // a la Marta^j els nensⁱ

13. No representa cap novetat dir que l'equiparació de relatives i interrogatives es revela molt problemàtica a les llengües R.I.PRO-drop.

14. Els tres exemples de (24) presenten una negació que no contribueix a l'obtenció de la interpretació lligada més que en la mesura que la resta del context hi ajudi (cf. (29)). El mateix fenomen és fàcilment il.lustrable sense negació:

- (i) Arriba a conèixer bé una persona qui la tracta cada dia.

15. Aprofitant que és la darrera vegada que apareix la contrucció Q-en i qua, fins al moment, en relació a la construcció Q-en, els verbs transitius es comporten igual que els ergatius, cal dir que en d'altres aspectes, transitius i ergatius es diferencien de manera notòria. Així, és de notar que exemples com els de (30) amb verb ergatiu són molt mals d'aconseguir (¿ impossibles ?) sense que pugui donar o aventurar ni tan sols una explicació al respecte (cf. Burzio (1981)).

16.Cf. n. 36 cap. 4.

17.Noteu que a (40c) tot i que pragmàticament semblaria possible fer correferents els subjectes (a diferència del que ocorre a (40b)), tal interpretació no sembla viable. Així ho prediu la nostra definició de c-comandament o les més afins tant si s'adop- ta la teoria canònica quant a l'estructura oracional com si s'adop- ta la nostra: en tots dos casos el subjecte de la clàusula radical c-comandaria la clàusula adjunta a O i, doncs, la FN no pronomi- nal subjecte (de fet correlat del subjecte per nosaltres però aquí de manera irrellevant) que, consegüentment, no podria ser coindexada amb el subjecte de la sobreordenada ja que s'incorreria en una violació del principi C del lligam.

18.Noteu que a (42) mitjançant no/només (i les "cues") intentem de garantir que no hi hagi la dislocació pertorbadora.

19.Hi ha qui relativitzaria molt més el contrast entre (42) i (43)

20.Cf. Contreras (198), Groos & Bok-Bennema (1985), Solà (1986)per ex.

21.Cf. ■2.15. cap. 3.

22.Cal dir que l'assumpció generalitzada (May (1985), Reinhart (1983), Chomsky (1985) etc. i també nostra) que I" és defectiva, que no constitueix projecció màxima, al capdavant, als efectes del c- comandament i la recció, si bé pot motivar-se relativament (el cap I és moltes vegades a C; hi ha correlacions sistemàtiques entre I i COMP:(* [-temps], que) etc.) no deixa d'entrar en conflic- te amb la regularització respecte de la convenció X-barra a què hem sotmès I.

23.Reinhart (1983) ens subministra la dada a (i) en una demostració que és el c-comandament i no la precedència el que és a la base de les possibilitats de correferència. La dada en qüestió corres- pon al malgatx. És per això que ens interessa (cf.Reinhart(1983)p.47).

(i)a. namono azy ny anadhin-dRakoto

va matar _oell_i _s la germana del Rakoto_i

b. *Namono ny anadahin-dRakoto izy

va matar _ola germana del Rakoto_i _sell_i

Es de notar que casos com (ia) són els que justament se'ns presentaven problemàtics en cat. esp. it. (vegeu (34)). Ara bé,

- podria pensar-se que el fet que el malgatx no sigui una llengua de subjecte nul (que no tingui _s pro) i, segons que indicaria (i), no tingui tampoc _o pro, hi fa un paper en la possibilitat de correferència a (ia) que resultava inviable, es pot dir, a les llengües R.I.PRO-drop. Aquesta assumpció ve determinada pel fet que sembla innegable que _{s/o} pro a diferència dels pronoms lèxics remetent sistemàticament gairebé a TOP cosa que incidiria a (34) però no a (i), i.e. en malgatx (vegeu la n. 36 cap 4).
24. Travis (1984) addueix la inexistència d'efectes that-t en malgatx com a prova a favor de la seva idea de la recció (complementació) que permet que la FV regeixi el subjecte quan aquest és adjacent a la primera (cf. n. 4. cap.3).
25. Sobre les diferències entre l'aprenentatge (segona llengua) de l'ordre de mots en alemany i la seva adquisició (primera llengua), vegeu Clahsen & Muysken (1984).
26. Noteu que C" no s'ajusta al patró canònic i és que l'alemany, a diferència del japonès per exemple, en aquest punt no s'ajusta al patró canònic que vol el cap a la dreta i el complement a l'esquerra. Més endavant veurem algunes possibles conseqüències de la irregularitat que representa la disposició de COMP a (51)
27. Respecte de la traça d'I , assumirem el que assumia Chomsky (1981) en plantejar el PRO-drop com a trasllat d'I a la sintaxi (cf. n.5 cap.1).
28. Totes les dades del yiddish les he manllevades a Travis (1984).
29. Sembla que si volguéssim salvar la correlació +complementitzador, -V₂:: -complementitzador, +V₂ hauríem d'apel·lar a la possibilitat de tenir dos COMPs a la subordinada per als casos que hi presenten V₂. Aquesta possibilitat la lliuren les regles d'estructura de frase de Chomsky (1977a) (O" → TOP O' i O' → COMP $\left\{ \begin{matrix} O'' \\ O \end{matrix} \right\}$) i és requerida, segons que argüeix convincentment Plann,⁽¹¹⁾ en espanyol i, és de suposar, en català.
30. L'explicació de Travis (1984) de la necessitat del pronom es és la següent: I s'interposa entre la posició del subjecte i la FV de manera que una traça en posició de subjecte no seria regida per complementació
31. Noteu que l'explicació proposada a (64) en yiddish passa justament

per l'assumpció que cal evitar aquest tipus d'indeterminació ((68) en yiddish i (71) a les llengües R.I.PRO-drop).

32. Les dades són del treball d'Adams (1986). Vegeu les referències bibliogràfiques allí.

33. Adams (1986) veu la pèrdua del caràcter restrictivament PRO-drop del FA com un efecte de la pèrdua del V_2 en el procés de reanàlisi expressat a (i):

(i) Gramàtica de l'adult   Reanàlisi per part de l'infant

$$[S [V_I [I^n t t o]]] \longrightarrow [I^n s v o]$$

En efecte, tal i com raona Travis, la gramàtica de l'adult no és accessible a l'infant que únicament disposa de les dades. Tenint en compte que el FA era SVO tal i com demostra l'ordenació dels constituents a la subordinada, i que aquest mateix ordre devia presentar-se molt freqüentment també a la clàusula radical (pel fet que el subjecte és un del més obvis candidats a ser el tema d'una oració tal i com, d'altra banda, es veu en alemany que, tot i ser una llengua d'ordre SOV (l'ordre a la subordinada), presenta l'ordre SVO ben freqüentment a la clàusula radical), el pes (en nombre) de les dades amb aquest ordre hauria provocat la reanàlisi que s'indica a (i). Que l'alemany o el neerlandès no hagin perdut els efectes V_2 a través d'una reanàlisi com ara la del francès és fàcilment comprensible, com diu Adams, pel fet que ni en alemany ni en neerlandès l'ordre de la clàusula principal coincideix mai amb el de la subordinada. Finalment, i tornant al començament, és de notar que en un marc de recció direccional el pas d'una gramàtica a l'altra significa la pèrdua de la capacitat de llicenciament de s_pro perquè la nova gramàtica assolida ja no disposa de cap mecanisme per a deixar la posició de subjecte regida en la direcció canònica per al francès, i.e. per un cap a l'esquerra (V_I a la gramàtica anterior).

BIBLIOGRAFIA

- Adams, M. (1984) "Multiple Interrogation in Italian". The Linguistic Review 4.1, 1-27.
- Adams, M. (1986) "From Old French to the Theory of PRO-drop". Ms. no publicat de la ponència amb el mateix títol al GLOW, Girona [referència professional de l'autora: Romance Linguistics and Literature Program, UCLA]
- Aoun, J. (1981) On the Formal Nature of Anaphoric Relations. Doctoral dissertation, MIT, Cambridge, Massachusetts.
- Aoun, J. (1983) "Parts of Speech and Inflection: a cautionary note". The Linguistic Review 3.1, 103-106.
- Aoun, J. (1985) "A typology of Wh-interrogatives". Abstract, GLOW Newsletter 14, Foris, Dordrecht.
- Aoun, J. (1985) Generalized Binding. Foris, Dordrecht.
- Aoun, J. & N. Hornstein (1985) "Quantifier Types". Linguistic Inquiry 16.4, 623-637.
- Aoun, J., Hornstein, N. & D. Sportiche (1980) "Some Aspects of Wide Scope Quantification". Journal of Linguistic Research 1, 69-95.
- Aoun, J. & D. Sportiche (1981) "On the Formal Theory of Government". GLOW Conference, Göttingen; (1983) The Linguistic Review 2.3, 211-236.
- Bach, E. (1962) "The Order of Elements in a Transformational Grammar". Language 38, 263-269.
- Baker, C.L. (1970) "Notes on the Description of English Questions: the Role of an Abstract Question Morpheme" Foundations of Language 6, 197-219.
- Barss, A. & H. Lasnik (1986) "A Note on Anaphora and Doble Objects". Linguistic Inquiry 17.2, 347-354.
- Barwise, J., & J. Perry (1980) "The Situation Underground" in J. Barwise and I. Sag, eds., Stanford Working Papers in Semantics vol. 1. Stanford University, Stanford, Calif.
- Belletti, A. & L. Rizzi (1981) "The Syntax of ne: Some Theoretical Implications". The Linguistic Review 1.2, 117-154.

- Bennis, H. & T. Hoekstra (1984) "Gaps and Parasitic Gaps". The Linguistic Review 4.1, 29-87.
- Besten, H. den (1977) "On the Interaction of Root Transformations and Lexical Deletive Rules" in W. Abraham, ed. On the Formal Syntax of Westgermania, John Benjamins, Amsterdam.
- Bierwisch, M. (1963) Grammatik des Deutschen Verbs. Studia Grammatica II, Berlin.
- Bordelois, I. (1980) "Hacia una Gramática Universal: clíticos romances y la condición de frontera". Diálogos hispánicos de Amsterdam, U. de Amsterdam.
- Bordelois, I., Contreras, H. & K. Zagana eds. (1985) Generative Studies in Spanish Syntax. Foris, Dordrecht.
- Borer, H. (1983) Parametric Syntax. Foris, Dordrecht.
- Bosque, I. (1980) Sobre la negación. Cátedra, Madrid.
- Bouchard, D. (1983) On the Content of Empty Categories. Foris, Dordrecht.
- Burzio, L. (1981) Intransitive Verbs and Italian Auxiliaries. Doctoral dissertation, MIT, Cambridge, Massachusetts.
- Campos, H. (1986) "Indefinite Object Drop". Linguistic Inquiry 17.2, 354-359.
- Carstens, V. (1986) "Extraction Asymmetries and Antecedent Government". Abstract, GLOW Newsletter 16, Foris, Dordrecht.
- Chomsky, N. (1955-1977) The Logical Structure of Linguistic Theory. Plenum, New York.
- Chomsky, N. (1973) "Conditions on Transformations" in Chomsky(1977b), 81-160.
- Chomsky, N. (1975) Reflections on Language. Pantheon, New York.
- Chomsky, N. (1976) "Conditions on Rules of Grammar" in Chomsky(1977b) 163-210.
- Chomsky, N. (1977a) "On WH-movement" in P. Culicover, T. Wasow and A. Akmajian, eds., Formal Syntax. Academic Press, New York.
- Chomsky, N. (1977b) Essays on Form and Interpretation. Elsevier North-Holland, New York.
- Chomsky, N. (1980a) "On Binding". Linguistic Inquiry 11.1, 1-46.
- Chomsky, N. (1980b) Rules and Representations. Columbia. New York.

- Chomsky, N. (1981) Lectures on Government and Binding. Foris. Dordrecht.
- Chomsky, N. (1982) Some Concepts and Consequences of the Theory of Government and Binding. Linguistic Inquiry Monograph 6 MIT Press, Cambridge, Massachusetts.
- Chomsky, N. (1984) Knowledge of Language: Its Nature, Origins and Use. Unpublished ms.; (1985) Praeger, New York.
- Chomsky, N. (1985) Barriers. Unpublished ms.; (1986) Linguistic Inquiry Monograph 13.
- Chomsky, N. & H. Lasnik (1977) "Filters and Control" Linguistic Inquiry 8.3, 425-503.
- Cinque, G. (1981) "Su alcune costruzioni a prolessi in italiano (a confronto con l'inglese, il francese e il tedesco)". Annali della Facoltà di Lingue e Letterature Straniere 11.34. Ca'Foscari XX, 2.
- Clahsen, H. & P. Muysken (1984) "The accessibility of Move Alpha and the Acquisition of German Word Order by Children and Adults". Abstract GLOW Newsletter 12, Foris, Dordrecht.
- Cole, P. (1985) "Quantifier Scopepe and the ECP" Linguistics and Philosophy 8, 283-289.
- Comorovski, I. (1986) "Multiple Wh-movement in Romanian" Linguistic Inquiry 17.1, 171-177.
- Contreras, H. (1983) "New Evidence for the ECP: Spanish Bare NPs" lr. Col.loqui Internacional de Lingüística Teòrica i Llengües Romàniques, Sitges; (1985) "Spanish Bare NPs and the ECP" in I. Bordelòis, H. Contreras & K. Zagona, eds. (1985), 24-49.
- Contreras, H. (1984a) "A Note on Parasitic Gaps" Linguistic Inquiry 15.4., 698-701.
- Contreras, H. (1984b) Review on Topics in Romance Syntax by O. Jaeggli (1982), Language 60.1, 143-147.
- Delahunty, G. (1983) "But Subject Sentences Do Exist". Linguistic Analysis 12, 379-398.
- Emonds, J. (1980) "Word Order in Generative Grammar". Journal of Linguistic Research 1, 33-54
- Espinal, Mª T. (1985) Anàlisis Interpretatives i Teoria Lingüística. Tesi doctoral, UAB.

- Evans, G. (1980) "Pronouns". Linguistic Inquiry 11.2, 337-62.
- Fabra, P. (1956) Gramàtica catalana. Teide, Barcelona.
- George, L. (1980) Analogical Generalization in Natural Language Syntax. Doctoral dissertation, MIT, Cambridge, Massachusetts.
- Grimshaw, J. (1986) "Subjacency and the S/S' Parameter". Linguistic Inquiry 17.2, 364-369.
- Groos, A. & R. Bok-Bennema (1985) "The Structure of the Sentence in Spanish" in I. Bordelois, H. Contreras & K. Zagana, eds.(1985 67-80.
- Gruber, J. (1965) Studies in Lexical Relations. Doctoral dissertation, MIT, Cambridge, Massachusetts.
- Guéron, J. & R. May (1984) "Extraposition and Logical Form". Linguistic Inquiry 15.1, 1-31.
- Haik, I. (1981) "On clitic en in French" Journal of Linguistic Research, 2.1, 63-87.
- Higginbotham, J. (1980) "Pronouns and Bound Variables". Linguistic Inquiry 11.4, 679-708.
- Higginbotham, J. (1983) "Logical Form, Binding and Nominals". Linguistic Inquiry 14.3, 395-420.
- Higginbotham, J. & R. May (1981) "Questions, Quantifiers and Crossing" The Linguistic Review 1.1, 41-80.
- Hornstein, N. (1984) Logic as Grammar. The MIT Press, Cambridge, Massachusetts.
- Hornstein, N. & D. Lightfoot eds. (1981) Explanations in Linguistics Longman, London.
- Huang, C.-T.J. (1982) Logical Relations in Chinese and the Theory of Grammar. Doctoral dissertation, MIT, Cambridge, Massachusetts
- Hyams, N. (1983) The Acquisition of Parameterized Grammars. Doctoral dissertation, the City University of New York.
- Jackendoff, R. (1977) X-Syntax: A Study of Phrase Structure, Linguistic Inquiry Monograph 2, MIT Press, Cambridge, Mass..
- Jackendoff, R. (1983) Semantics and Cognition. MIT Press, Cambridge, Massachusetts.
- Jaeggli, O. (1982) Topics in Romance Syntax. Foris, Dordrecht.
- Kayne, R. (1981a) "ECP Extensions". Linguistic Inquiry 12.1, 93-133; in Kayne (1984), 47-79.

- Kayne, R. (1981b) "Unambiguous Paths" in R. May & J. Koster, eds. Levels of Syntactic Representation. Foris, Dordrecht, 143-83; in Kayne (1984), 129-159.
- Kayne, R. (1983) "Connectedness". Linguistic Inquiry 14.3, 223-249; in Kayne (1984), 165-188.
- Kayne, R. (1984) Connectedness and Binary Branching. Foris, Dordrecht.
- Koopman, B. & D. Sportiche (1981) "Variables and the Bijection Principle", GLOW Conference Göttingen; (1982) The Linguistic Review 2.2, 139-160.
- Koster, J. (1978) "Why Subject Sentences Don't Exist" in S.J. Keyser, ed. Recent Transformational Studies in European languages. Linguistic Inquiry Monograph 3, MIT Press, Cambridge Massachusetts.
- Koster, J. (1984) "On Binding and Control" Linguistic Inquiry 15.3, 417-459.
- Lasnik, H. & M. Saito (1984) "On the Nature of Proper Government" Linguistic Inquiry 15.2, 235-290.
- May, R. (1977) The Grammar of Quantification. Doctoral dissertation, MIT, Cambridge, Massachusetts.
- May, R. (1985) Logical Form: Its Structure and Derivation. Linguistic Inquiry Monograph 12, MIT Press, Cambridge, Mass..
- Milner, J.C. (1978) De la Syntaxe a l'interpretation, quantités, insultes, exclamations. Seuil, Paris.
- Montalbetti, M. (1984) After Binding. On the Interpretation of Pronouns. Doctoral dissertation, MIT, Cambridge, Massachusetts.
- Obenauer, H-G. (1984) "On the Identification of Empty Categories". The Linguistic Review 4.2, 153-202.
- Pesetsky, D. (1982) Paths and Categories. Doctoral dissertation, MIT, Cambridge, Massachusetts.
- Pesetsky, D. (1985) "Wh-in-Situ". Unpublished ms., University of Massachusetts, Amherst.
- Pesetsky, D. (1986) "Semantic and Syntactic Selection: try-prefer+ concede". Abstract GLOW Newsletter 16, Foris, Dordrecht.
- Pica, P. (1984) "Subject, Tense and Truth: Towards a Modular Approach to Binding" in J. Guéron, H.-G Obenauer and J.-Y Pollock, eds. Grammatical Representation. Foris, Dordrecht.

- Picallo, Ma C. (1984a) "The Infl Node and the Null Subject Parameter" Linguistic Inquiry 15.1, 75-102.
- Picallo, Ma C. (1984b) "La interpretació obviativa i la noció categoria de règim" Estudis Gramaticals 1, Working Papers UAB, 217-248.
- Picallo, Ma C. (1984/85) "Opaque Domains". The Linguistic Review 4.3, 279-288.
- Picallo, Ma C. (1985) Opaque Domains. Doctoral dissertation, the City University of New York.
- Piera, C. (1979) "Some Subject Sentences" Linguistic Inquiry 10.4, 732-735.
- Piera, C. (1983) "A Unified Treatment of Some Spanish Anaphoric Processes" lr. Col.loqui Internacional de Lingüística Teòrica i Llengües Romàniques, Sitges, UAB.
- Plann, S. (1982) "Indirect Questions in Spanish" Linguistic Inquiry 13.2, 297-312.
- Plann, S. (1986) "On Case Marking Clauses: Evidence Against the Case Resistance Principle" Linguistic Inquiry 17.2. 336-345.
- Radford, A. (1981) Transformational Syntax. Cambridge University Press, Cambridge.
- Reinhart, T. (1976) The Syntactic Domain of Anaphora. Doctoral dissertation, MIT, Cambridge, Massachusetts.
- Reinhart, T. (1983) Anaphora and Semantic Interpretation. Croom Helm, London.
- Rigau, G. (1982) "On the Avoid Pronoun Principle and the Emphatic Operator".Ms. UAB.
- Rigau, G. (1984) "De com si no és conjunció i d'altres elements interrogatius" dins Estudis Gramaticals 1, Working Papers UAB, 249-278.
- Rigau, G. (1985) "Some Remarks on the Nature of Strong Pronouns in Null Subject Languages" in I. Bordelois, H. Contreras & K. Zagana, eds. (1985), 143-163.
- Rigau, G. (1986) "Modularity in Cognition: The Case of Phonetic and Semantic Interpretation of Empty Elements" [conferència llegida per Mascaró, J. & G. Rigau dins el "Simposio Internacional en torno a la figura y pensamiento de N. Chomsky", UC, Madrid, Abril 1986].

- Rizzi, L. (1978) "Violations of the Wh-island Constraint and the Subjacency Condition" in Rizzi (1982).
- Rizzi, L. (1982) Issues in Italian Syntax. Foris, Dordrecht.
- Rizzi, L. (1985) "Null Objects in Italian and the Theory of pro" Unpublished ms., MIT ;(1986) Linguistic Inquiry 17.3,501-557.
- Rothstein, S. (1983) The Syntactic Forms of Predication. Doctoral dissertation, MIT, Cambridge, Massachusetts.
- Safir, K. (1982) Syntactic Chains and the Definiteness Effect. Doctoral dissertation, MIT, Cambridge, Massachusetts; (1985) Syntactic Chains. Cambridge University Press, Cambridge.
- Safir, K. (1984) "Multiple Variable Binding" Linguistic Inquiry 15.4, 603-638.
- Safir, K. (1985) "Binding in Relatives and LF'".Abstract GLOW Newsletter 14, Foris, Dordrecht.
- Scheffler, I. (1955) "On Synonymy and Indirect Discourse" Philosophy of Science 22.
- Solà, Jaume (1986) "Licencing and Binding Theory". Unpublished ms. U. Barcelona.
- Solà, Joan (1972) Estudis de sintaxi catalana,2. Edicions 62, Barna.
- Sportiche, D. (1981) "Bounding Nodes in French". The Linguistic Review 1.2, 219-246.
- Sportiche, D. (1983) Structural Invariance and Symmetry in Syntax. Doctoral dissertation, MIT, Cambridge, Massachusetts.
- Sproat, R. (1983a) "VSO Languages and Welsh Configurationality" in I. Haik & D. Massams, eds. Papers in Grammatical Theory. MIT Working Papers, vol. 5, MIT, Cambridge, Massachusetts.
- Stowell, T. (1981) The Origins of Phrase Structure. Doctoral dissertation, MIT, Cambridge, Massachusetts.
- Stowell, T. (1985) "Null Operators and the Theory of Proper Government" .Unpublished ms., UCLA.
- Stowell, T. (1986) "Psych-movement in the Mapping from D-Structure to Logical Form".Abstract, GLOW Newsletter 16, Foris, Dordrecht
- Taraldsen, K.T. (1978) "On the NIC, Vacuous Application and the that-trace filter" Indiana University Linguistics Club, Bloomington, Indiana.

- Taraldsen, K.T. (1985) "On Verb Second and the Functional Content of Syntactic Categories" in H. Haider & M. Prinzhorn eds., Verb Second Phenomena in Germanic Languages. Foris, Dordrecht, 7-25.
- Thiersch, C. (1978) Topics in German Syntax. Doctoral dissertation MIT, Cambridge, Massachusetts.
- Torrego, E. (1984) "On Inversion in Spanish and Some of Its Effects" Linguistic Inquiry 15.1, 103-130.
- Torrego, E. (1985) "On Empty Categories in Nominals". Ms., U. of Massachusetts, Boston.
- Travis, L. (1984) Parameters and Effects of Word order Variation. Doctoral dissertation, MIT, Cambridge, Massachusetts.
- Vergnaud, J.-R. (1982) Dépendences et niveaux de représentation en syntaxe. Thèse de Doctorat d'État, Université de Paris VII.
- Williams, E. (1986) "A Reassignment of the Functions of LF". Linguistic Inquiry 17.2, 265-299.
- Zagona, K. (1982) Government and Proper Government of Verbal Projections. Doctoral dissertation, University of Washington, Seattle.